

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

21'inci Toplantı
9 Kasım 2017 Perşembe

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- SUNUMLAR

1.- Ekonomi Bakanı Nihat Zeybekci'nin, 2018 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/887) ile 2016 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/861) hakkında sunumu

III.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

A)KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

1.- 2018 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/887) ile 2016 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/861) ve Sayıştay tezkereleri

a) Ekonomi Bakanlığı

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

21'inci Toplantı

9 Kasım 2017 Perşembe

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu saat 11.04'te açılarak üç oturum yaptı.

Ekonomi Bakanı Nihat Zeybekci tarafından, 2018 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/887) ile 2016 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/861) hakkında bir sunum yapıldı.

2018 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/887) ile 2016 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/861) ve Sayıştay tezkerelerinin görüşmelerine devam edilerek,

Ekonomi Bakanlığının,

2018 yılı bütçesi ile 2016 yılı kesin hesabı kabul edildi.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından 17.51'de toplantıya son verildi.

9 Kasım 2017 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.04

BAŞKAN: Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)

BAŞKAN VEKİLİ: Mehmet Şükrü ERDİNÇ (Adana)

SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)

KÂTİP: Emine Nur GÜNAY (Eskişehir)

BAŞKAN – Plan ve Bütçe Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, çok Değerli Bakanımız, kamu kurum ve kuruluşlarımızın çok değerli bürokratları, yazılı ve görsel basınımızın değerli temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Komisyonumuzun 21'inci Birleşimini açıyorum.

Gündemimizde Ekonomi Bakanlığı bütçe, kesin hesap ve Sayıştay raporları bulunmaktadır.

Sunuma başlamadan önce Sayın Bakanım, bürokratlarımızın kendilerini Komisyonumuza tanıtmalarını rica ediyorum.

Ön sıradan başlayalım.

(Toplantıya katılan bürokratlar kendilerini tanıttı)

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen, bakın, bürokrat arkadaşlarımız kendini tanıtırken tartışma yaratıyorsunuz. Komisyon da Genel Kurul çalışmalarına benzer, kravat zaruridir.

Teşekkür ediyorum.

Sayın Bakanım, sunumunuzu yapmak üzere sözü size bırakıyorum.

Buyurunuz Sayın Zeybekci.

Süreniz otuz dakika.

II.- SUNUMLAR

1.- Ekonomi Bakanı Nihat Zeybekci'nin, 2018 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/887) ile 2016 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/861) hakkında sunumu

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Saygıdeğer Başkanım, Plan ve Bütçe Komisyonumuzun çok değerli üyeleri; hepinizi saygıyla selamlıyor, yorucu bütçe sürecinde Plan ve Bütçe Komisyonumuzun ortaya koyduğu özverili çalışmalardan dolayı Sayın Başkana ve saygıdeğer Komisyon üyelerine teşekkür ediyor ve kolaylıklar diliyorum.

Ekonomi Bakanlığımızın temel misyonu dünya tarihinde pek çok müreffeh ülkenin başardığı gibi ülkemiz üretimini dünya pazarlarında en rekabetçi seviyeye getirerek ekonomik gelişimin ve kalkınmanın temin edilmesidir. Ekonomimizin yüksek büyüme trendini koruyup daha da geliştirilmesi ve orta gelir tuzağına takılmadan yolunda kararlı adımlarla ilerlemesi için dış ticaret yapımız ve yatırım ilişkilerimiz kritik önem arz etmektedir. Küresel ekonomiyle entegre biçimde ulusal ekonomimiz ve millî üretimimizin kapasitesinin en etkin şekilde kullanılması ve geliştirilmesi için çalışmalar yürütüyoruz.

Sunumla eş güdüm hâlinde yapacağım konuşmamda öncelikle sizlere kısaca dünya ve Türkiye ekonomisindeki genel görünümle ilgili bilgi verip ardından Bakanlığımızın çalışma alanları, projeleri ve bütçe hedeflerinden de bahsedeceğim.

Bugün, dünyanın önemli coğrafyalarında siyasi, ekonomik ve sosyal değişimlerin yaşandığı çok önemli bir dönemden geçiyoruz. Yakın coğrafyamızdaki ülkelerden, Avrupa'dan Amerika'ya kadar, tüm bu bölgelerde yaşanan gelişmelerin yakından takibi ve etkilerinin öngörülerek, millî politikaların geliştirilmesi büyük önem taşıyor. Gerek Hükümet gerekse Ekonomi Bakanlığı olarak bizler, bu süreçleri proaktif bir şekilde takip ediyor, tüm muhtemel senaryoları ve bunların etkilerini göz önünde tutarak çalışmalarımızı sürdürüyoruz.

Geçtiğimiz yıllarda küresel ekonomide görülen zayıf büyüme, küresel ticaret performansını da olumsuz etkiledi. Özellikle doların değer kazanması ve emtia fiyatlarının düşük seyretmesi, küresel ticaretin miktar bazında artmasına rağmen değer bazında azalmasına neden oldu. 2015 ve 2016 yıllarında miktar bazında sırasıyla yüzde 2,6 ve yüzde 1,3 artan toplam mal ticareti hacmine karşılık küresel ticaret değeri söz konusu yıllarda yüzde 13,2 ve yüzde 3,1 oranlarında azaldı. 2016 yılında, küresel ticaret uzun bir aradan sonra ilk defa değer olarak küresel büyümeden daha düşük bir oranda arttı. Dünya ticaretinin 2017'de biraz daha toparlandığı ve yıl sonu itibarıyla miktar bazında yüzde 3,6 düzeyinde artmış olacağı öngörülüyor. 2017 yılı küresel mal ticaretindeki artışın öncüsü ise yüzde 4,7 ihracat artışıyla gelişmekte olan ülkeler olacaktır. Gelişmiş ülkelerin ihracatının ise 2017 yılında yüzde 3 düzeyinde artması bekleniyor. Değer bazında ise küresel ticaret 2015-2016 yıllarında gösterdiği düşüş seyrinin ardından 2017'nin ilk sekiz ayında yüzde 9 arttı. Bu artışta petrol ve emtia fiyatlarındaki yukarı yönlü seyir ve Çin başta olmak üzere küresel talepte görülen artışın etkisi oldu. 2017 yılının ilk sekiz ayında, bir önceki yılın aynı dönemine göre ihracatta ABD'nin yüzde 6,4; Avrupa Birliği'nin yüzde 6,7; Çin'in yüzde 7,6 ve Güney Kore'nin yüzde 16,4 artış yaşadığını görüyoruz.

Dünya ticaretine ilişkin, uluslararası kurumlar da tahminlerini yukarı yönlü revize ettiler. Nitekim, Dünya Ticaret Örgütü 2017 yılı için dünya ticaret hacmine ilişkin tahminini 1,2 puan yükselterek 3,6'ya çekti. 2018 yılında ise küresel ticarete yüzde 3,2 oranında da artış bekleniyor. Diğer taraftan, IMF tahminine göre dünya mal ve hizmet ticaret hacminin 2017 ve 2018 yıllarında sırasıyla yüzde 4,2 ve yüzde 4 oranında artması öngörülüyor.

Dünya konjonktüründe son on beş yılda yaşanan zor sürece rağmen ülkemiz ekonomisi bu dönemde çok daha olgun, çok daha sağlam hâle geldi. En önemli ticaret ortaklarımızdan olan Avrupa Birliğinde ise 2017 yılı ekonomik olarak toparlanmanın ivmelendiği bir yıl olmaktadır. Ancak yine de Almanya öncülüğünde toparlanan Birliğin, bu olumlu hareketi tüm Avrupa Birliği ülkelerine yayabilmesi zaman alacak gibi görünüyor. Ayrıca komşu ülkelerimizde yaşanan gerginlikler de henüz sonlanmış değil. Orta Doğu'nun belli ülkeler için bir hesaplaşma alanı hâline gelmiş olması kaçınılmaz olarak da tüm bölge ülkelerini etkiliyor. Küresel ekonomideki önemli oyuncuların birisi olan Türkiye ekonomisini de bu küresel gelişmelerden bağımsız düşünmek mümkün değildir. Küresel gelişmelerin yanı sıra, ülkemizde yaşanan 15 Temmuz hain işgal girişimine rağmen ekonomimiz 2016 yılında yüzde 3,2 büyüdü. 2017 yılında da büyümemiz güçlenerek devam ediyor.

2017 yılı ilk çeyreğinde yüzde 5,2 gibi yüksek bir oranda büyüyen ekonomimiz ikinci çeyrekte yüzde 5,1 büyümüş ve Avrupa Birliği üyeleri arasında en hızlı büyüyen 5'inci ülke olmuştur. Diğer taraftan Türkiye, G20 ülkeleri arasında Çin ve Hindistan'dan sonra en hızlı büyüyen 3'üncü ülke olurken, 35 üyeden oluşan OECD ülkeleri arasında da en hızlı büyüyen ülke oldu. Yılın geri kalanı için öncü veriler değerlendirildiğinde Türkiye ekonomisinin yılın üçüncü çeyreğinde beklentilerin çok üzerinde büyümesi öngörülmektedir. Dördüncü çeyrekte büyümemiz bir miktar hız kaybetse de yıl genelinde ekonomimizin yüzde 6'nın üzerinde güçlü bir büyüme yakalayacağını da düşünüyoruz.

Sayın Başkan, saygıdeğer üyeler; 2017 yılının ilk yarısında göstermiş olduğumuz güçlü performansın ardından uluslararası kuruluşlar ülkemizle ilgili büyüme tahminlerini yukarı yönlü revize etmeye başladılar. Örneğin IMF 2017 yılında 3 defa revize tahmininde bulunmuş, üçüncü revizesinde de büyüme beklentimizi 2,6 puan yukarı çekmiş ve yüzde 5,1 olarak açıklamıştır. Eminim yıl sonu geldiğinde bunun da tutmadığını göreceğiz. Bir diğer büyüme güncellemesi ise Dünya Bankasından geldi. Dünya Bankası, ülkemizin 2017 yılı büyüme tahminini 0,4 puan yukarı çekerek yüzde 4'e yükseltti. Ayrıca Dünya Bankası, üçüncü çeyrek büyümesinden sonra büyümeyi tekrar yüzde 5 düzeyine revize edeceğini de söyledi. Rahatlıkla iddia edebiliriz ki yıl sonu verileri açıklandığında çoğu uluslararası kuruluşun yanıldığını, Türkiye ekonomisinin dinamiklerini yeterince dikkate almadıklarını hep birlikte göreceğiz.

2017 yılının ilk yarısı büyüme verilerinde bizi en çok memnun eden noktalardan birisi de yüzde 5,1'lik büyümeye net ihracatın yüzde 2, yatırımların ise yüzde 1,9 puan katkı sağlaması oldu. Şurası çok net ki Türkiye'nin önümüzdeki yıllarda büyüme hikâyesi net ihracata, yatırımlara ve üretime dayalı olacaktır. Ekonomi Bakanlığı olarak tüm politikalarımızı bu ideal doğrultusunda şekillendiriyor ve uyguluyoruz.

Küresel ticaretteki görece olumsuz tablo, jeopolitik ve siyasi risklere rağmen 2016 yılı dış ticaret anlamında da başarılı geçti. Küresel ihracat değerinin yüzde 3,1 daraldığı bir yılda ihracatımız hemen hemen sabit kalarak 142,5 milyar dolar olarak gerçekleşti. Diğer taraftan, ithalatımız yüzde 4,2 gerileyerek 198,6 milyar dolar oldu. Böylece dış ticaret açığımız yüzde 11,5 gerileyerek 56,1 milyar dolar olurken ihracatın ithalatı karşılama oranı yüzde 69,4'ten yüzde 71,8'e yükseldi.

2016 yılında miktar bazında yüzde 1,3 olarak gerçekleşen küresel ticaret artışının üzerinde bir performans sergileyerek ülkemiz ihracatı bir önceki yıla kıyasla yüzde 3,7 artış kaydetti. Bir başka deyişle, 2016'da daha fazla mal satmamıza rağmen dolar kuru ve emtia fiyatı gelişmelerine bağlı olarak değer bazında ihracatımız bir miktar azaldı.

Tüm bunları ifade ettikten sonra şu hususu da hatırlatmakta fayda görüyorum: Türkiye'nin genişletilmiş ihracatı. Genişletilmiş ihracat derken mal, hizmet, serbest bölgelerden gerçekleşen ve bavul ticareti yoluyla yapılan tespit edilmiş net ihracattan bahsediyoruz. 2016 yılında 189,9 milyar dolarlık genişletilmiş ihracat tutarına ulaşıldı. 198,6 milyar dolar olan 2016 yılı ithalatımız ise aynı şekilde hesaplandığında 215,9 milyar dolar seviyesine çıktı ve dolayısıyla 2016 yılı dış ticaret hacmimiz 406 milyar dolar oldu. Buradan yola çıkarak da ihracatın ithalatı karşılama oranı yüzde 71,8 değil, yüzde 88 olarak gerçekleşti. Buradaki hasıla hedefimiz yüzde 100'ler seviyesine varmaktır.

2017 yılında, ilk on aylık dış ticaret verilerine bakacak olursak, ilk on ayda gerek ihracat gerekse ithalat anlamında ciddi bir artış olduğunu görüyoruz. Geçtiğimiz yılın aynı dönemine göre yüzde 10,4 artan ihracatımız 129,1 milyar dolara gelirken ithalatımız ise yüzde 16,5 artışla 190,3 milyar dolara ulaştı. Ayrıca miktar bazında ihracat miktar endeksinin ilk sekiz ayda yüzde 11 oranında artış gösterdiğini görüyoruz.

Aynı dönemde, işlenmemiş altın hariç tutulduğunda ihracattaki artışımız yüzde 10,4'ten yüzde 12,1'e yükselirken ithalatımızdaki artış yüzde 16,5'tan yüzde 11'e gerilemektedir. Yani ihracatın ithalatı karşılama oranı yüzde 67,8'den yüzde 69,7'ye yükselmektedir. 2016 yılı Kasım ayında artmaya başlayan ihracatımız 2017 yılında da artışını hızlı bir şekilde sürdürmüş ve yıllıklandırılmış olarak 2017 yılı Ekim ayı itibarıyla şimdiden 155 milyar dolar seviyesine yaklaşmıştır. Bu artış eğiliminin yılın geri kalanında da devam edeceğini ve 2017 yılının sonunda Orta Vadeli Program'da yer alan 156,5 milyar dolar ihracat seviyesini rahatlıkla aşarak tarihî zirve dediğimiz 157,6 milyar doları da yakalayabileceğimizi düşünüyoruz.

Dış ticaretimizi bir bütün olarak ele aldıktan sonra sektörler özelinde de değerlendirmek istiyorum. 2017 yılı Ocak-Eylül döneminde sektörlerimizin dış ticaret performansına bakıldığında bu bize önemli bir yol haritası gösteriyor. Tekstil-konfeksiyon sektörünün ihracatı 19,8 milyar dolar, ithalatı 9 milyar dolar, dış ticaret fazlası 10,8 milyar dolar. Otomotiv sektörünün ihracatı 17,4 milyar dolar, ithalatı 11,6 milyar dolar, dış ticaret fazlası 5,8 milyar dolar. Tarım ürünleri ihracatı 11,8 milyar dolar, ithalatı 9,1 milyar dolar, dış ticaret fazlası 2,7 milyar dolar. Demir çelik sektörümüzün ihracatı 10 milyar dolar, ithalatı 13,8 milyar dolar, dış ticaret açığı 3,8 milyar dolar. Petrokimya sektöründe ihracat 10,1 milyar dolar, ithalat 26,3 milyar dolar, dış ticaret açığı 16,2 milyar dolar. Makine-elektronik sektörünün ihracatı 15,6 milyar dolar, ithalatı 34,2 milyar dolar, dış ticaret açığı 18,7 milyar dolar. Son olarak, enerji sektöründe ihracat 3,3 milyar dolar, ithalat 26,6 milyar dolar, dış ticaret açığı 23,3 milyar dolar.

Sayın Başkan, saygıdeğer Komisyon üyeleri; ülke gruplarına göre dış ticaretimizin yapısı 2017 yılında da 2016 yılına göre hemen hemen benzer bir tablo sergiledi. 2017 yılının ilk dokuz aylık döneminde Avrupa Birliğine ihracatımız 2016 yılının aynı dönemine göre yüzde 6 arttı, 53,6 milyar dolar seviyesinde gerçekleşti. Avrupa Birliğinden ithalatımız ise yüzde 5,6 artarak 60,2 milyar dolar olarak gerçekleşti. Diğer Asya ülkelerine ihracatımız 2017 yılının ilk dokuz aylık döneminde 17,4 artış göstererek 8,2 milyar dolara ulaştı. Bu bölgeden ithalatımız ise 1 puana yakın bir artışla 41,1 milyar dolar olarak gerçekleşti. Yakın ve Orta Doğu ülkelerine ihracatımız yüzde 22,2 oranında ciddi bir artış gösterirken 27,1 milyar dolara ulaştı ama ithalatımız ise yüzde 64,5 oranında arttı ve bu da 15,6 milyar dolar seviyesine yükseldi. Burada ufak bir detay var, o da bölgedeki bir ülkeyle yapılan altın ticaretinden kaynaklanan bir sonuç.

Ülkemizin hem ticaret hem de yatırım anlamında en önemli ortaklarından biri olan Avrupa Birliğinde yaşanacak ekonomik canlanma, ülkemize her zaman olumlu yansımıştır. Hesaplarımıza göre, Avrupa Birliğinde yüzde 1'lik bir büyüme, Avrupa Birliğine olan ihracatımıza da yüzde 3'lük bir artış olarak yansıtacaktır.

Hem 2016 yılında hem de 2017 yılının ilk dokuz aylık bölümünde 81 ilimizin tamamında ihracat gerçekleştirdik. İhracat alışkanlığının, ihracat kültürünün tüm illerimize yayılmış olması bizleri ayrıca sevindiriyor. 2002 yılında İstanbul haricinde sadece 8 ilimizin Türkiye'nin ihracatındaki payı yüzde 1'in üzerindeyken 2016 yılında bu 12 ile yükseldi. 2002 yılında 1 milyar doların üzerinde ihracat yapan il sayımız 5 iken 2016 yılında 15 oldu.

2017 yılının ilk dokuz ayını incelediğimizde, en çok ihracat yapan iller sırasıyla: İstanbul, Bursa, İzmir, Kocaeli, Ankara, Antep, Sakarya, Denizli, Hatay ve Manisa illerimizin tümünün ihracatını artırdığını görüyoruz.

Mal ticaretini bu şekilde özetledikten sonra küresel ticarete giderek önemi artan hizmet ticaretine de müsaadenizle değinmek istiyorum. Bilindiği üzere, Türkiye, hizmet ticaretinde son derece rekabetçi bir ülke konumundadır. Özellikle turizm ve müteahhitlik sektörlerimizin küresel arenada ön plana çıktığını görüyoruz. Bu kapsamda, Ekonomi Bakanlığı olarak mal ticaretinin yanı sıra hizmet ticaretini de en temel faaliyet alanlarımızdan biri olarak görüyor ve çalışmalarımızı da titizlikle sürdürüyoruz.

2016 yılında bölgemizde yaşanan olumsuzluklar, başta turizm ve taşımacılık sektörlerimiz olmak üzere tüm hizmet sektörlerimiz açısından zor bir yıl olmasına neden oldu. 2016 yılında hizmet ihracatımız 37,3 milyar dolar iken ithalatımız ise 21,8 milyar dolar, net hizmet ticareti fazlamız 15,4 milyar dolar olarak gerçekleşti.

2017 yılında hizmet gelirlerimiz turizm öncülüğünde hızla toparlanıyor. Yılın ilk sekiz ayında hizmet gelirlerimiz bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 9,3 artış göstererek 27 milyar dolar seviyesine yükseldi. Hizmet giderlerimiz ise yüzde 0,7 azalışla 14,9 milyar dolara geriledi. Böylelikle net hizmet ticareti fazlamız yüzde 25 artışla 12 milyar dolara yükseldi. Hizmet ihracatımızın yıl sonunda 41,1 milyar dolara yaklaşmasını ve hizmet ticaret fazlamızın da 20 milyar dolar olmasını bekliyoruz.

Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; Türkiye ekonomisi 2015 ve 2016 yıllarında cari açıkla mücadelede takdire değer bir performans sergiledi. Cari açıktaki aşağı yönlü hareketle birlikte 2013 yılında yüzde 6,7 olan cari açığın millî gelire oranı 2016 yılında yüzde 3,8'e kadar geriledi. Bu azalmada düşük petrol fiyatları ve ithalattaki azalış kadar disiplinli bir şekilde uygulamakta olduğumuz makro ihtiyati politika tedbirlerimizin de payı oldukça büyüktür. 2013 yılında 79,9 milyar dolar düzeyinde olan dış ticaret açığı 2016 yılı sonu itibarıyla 40,9 milyar dolar seviyesine düştü.

2017 yılı Ocak-Ağustos döneminde ise cari açık geçen senenin aynı dönemine göre yüzde 19 artarak 27,2 milyar dolar oldu. 2017 yılı sonunda cari açığın millî gelire oranının yüzde 4,6 düzeyinde gerçekleşmesini bekliyoruz. Altın hariç cari açığımız ise daralıyor. Yılın ilk sekiz ayında yüzde 20,3 azalarak 20,9 milyar dolar olarak gerçekleştiğinin altını çizerek burada belirtmek istiyorum. Altın hariç cari açığın millî gelire oranının ise yüzde 3,7 düzeyine gerilemesini öngörüyoruz.

Türkiye olarak üretimin ve ihracatın ithalata bağımlılığını azaltmak, ülkemizdeki katma değeri ve teknoloji altyapısını yükseltmek zorundayız. Bu amaçla, Ekonomi Bakanlığımız, bir yandan üretim, ihracat ve yatırımları artırmaya dönük çalışmalarını sürdürürken aynı zamanda da ithalatı kontrol altında tutarak özellikle yerli üretimi ve üreticiyi gözetin ve kayıran politikalar oluşturmakta ve bu politikaları da yürütmektedir.

Bu politikalar çerçevesinde Bakanlık olarak başlıca önceliklerimiz: Yatırım, üretim, istihdam, ihracat zincirini ülkemize refah getirecek şekilde kurgulamak. İhracatımızın yapısal dönüşümünü, küresel değer zincirinde üst basamaklara çıkacak şekilde sağlamak. Markalaşma sürecini hızlandırmak. Güçlenen Türkiye algısıyla markalarımızı desteklemek. Yatırım ortamını iyileştirip nitelikli doğrudan yabancı yatırımlar çekmek ve böylece uluslararası rekabet gücümüzü artırmak. Ülkemizde daha fazla katma değer yaratıp net ihracatımızın büyümeye katkısını artırmak. AR-GE tasarım ve inovasyona ağırlık veren üretim ile birim fiyatı daha yüksek ihracat yapabilmek. Elektronik ihracatı ihracatçılarımız için daha kolay ve ulaşılabilir kılarak Türk mal ve hizmetlerinin uluslararası piyasalarda e-ihracat yoluyla yer almasını sağlamak. Türkiye'yi dünya geneline hizmet sunan bir elektronik ticaret merkezi hâline getirmek. İthalat bağımlılığımızı azaltıp ithalat politikalarımızı yerli üretim ve sanayiye desteklemek amacıyla kurgulamak.

Bakanlığımızın üyesi olduğu Gıda ve Tarımsal Ürün Piyasaları İzleme ve Değerlendirme Komitesindeki görevi gereğince gıdada arz ve fiyat dalgalanmalarını azaltmaya yönelik sektör dengesini gözetin dış ticaret uygulamalarının geliştirilmesi çerçevesinde konuyla ilgili diğer kurumlarla koordinasyon içerisinde çalışarak gerekli politikaları oluşturmak. Gıda üreticilerimizin spekülasyon kaynaklı zarar görmemelerini temin etmek.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, on dakikamız kaldı, daha sayfa olarak 22'deyiz yani bir on dakika daha uzatırız ama hani gene de bu şekilde giderse vakit her hâlükârda yetmez.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) - Hızlı bir şekilde özetlemeye gayret göstereceğim Başkanım.

Türk lirasıyla ticareti artırmak, tüm illerin üretim potansiyelini harekete geçirerek bölgesel kalkınmışlık farkını azaltmak, küresel ticari gelişmelerdeki proaktif uyumu sağlamak ve bu çerçevede ileri teknoloji ürün ihracatımızın payını yüzde 4'ten yüzde 15'ler seviyesine yükseltmek. Kültür coğrafyamızla ekonomik ve ticari ilişkilerimizi geliştirip bu ülkelerle daha etkin çalışmaktır.

Bu önceliklerimiz kapsamında şimdi sizlere Bakanlığımızın son dönemdeki çalışmaları hakkında bilgileri hızlıca özetlemek istiyorum Sayın Başkanım. Bakanlığımızca KOBİ düzeyinde başlayıp kurumsallaşma ve küresel marka olma yolunda ilerleyen her seviyedeki ihracatçımıza terzi usulü hazırlanmış destek modelleriyle destek veriyoruz. Mal ihracatına yönelik devlet yardımları çerçevesinde 2016 yılında ihracatçılarımıza aktardığımız destek miktarı 1,7 milyar TL idi, 2017 yılında -bu rakam bugün itibarıyla 2,6 milyar TL'lik ödeme yaptık.

İhracatçılarımıza verdiğimiz en önemli desteklerden biri de dâhilde işleme izin belgesidir. İthalatımızın yüzde 12,1'ini ihracatçılarımızın re-export yani tekrar ihraç etmek kaydıyla sıfır gümrükle ithal etmelerini sağlıyoruz. Bu 2016 yılında yüzde 12,1, 2017 yılının Ocak-Eylül döneminde ise yüzde 12'si yani 20,3 milyar doları DİR kapsamında ihracatçılarımızın ithal etmesini sağladık.

En temel desteklerimizden birisi de fuar desteklerimiz. İhracatçılarımızın yurt dışında düzenlenen fuarlara katılımları hâlinde firmalarımızı yoğun bir şekilde destekliyoruz. Geçtiğimiz seneye kadar sadece yurt dışında katılan firmalarımızı destekliyorduk, 2016 ve 2017 yılında firmalarımızın yurt içinde de ihracat kaydıyla yaptıkları fuar katılımlarını da destekler hâle geldik. Dolayısıyla 2016 yılının tamamında 237 milyon fuar desteği vermişken 2017 yılının on aylık döneminde 310 milyon TL'lik ödemeyi gerçekleştirdik. Ülkemiz üç kıtanın ortasında olması sebebiyle de yurt içinde düzenlenen ihracat kaydıyla ihracat amaçlı fuarlarımızı da bu yıl ve önümüzdeki yıl çok daha yoğun bir şekilde destekleyerek ülkemizin bölgenin bir fuar merkezi hâline gelmesini de sağlayacağız.

Ekonomi Bakanlığı olarak ayrıca ülkemizin uluslararası EXPO'lara katılımının da koordinasyonunu yürütüyor ve bunu da gerçekleştiriyoruz. 2015 yılında EXPO Milano'ya katılım sağladık. 2017 yılının 10 Haziran-10 Eylül tarihleri arasında EXPO Astana Sürdürülebilir Enerji EXPO'suna da katılım sağladık.

İhracatçılarımızın, yurt dışında iş ağlarını genişletmeleri amacıyla farklı sektörlerde, birçok ülkeye yönelik olarak da sektörel ve genel ticaret programları düzenliyoruz. 2017 yılında 14 ülkeye 11 genel ticaret heyeti, ayrıca 156 heyet organizasyonu ile 70 ayrı ülkeye 180 ziyaret gerçekleştirdik. 2017 yılında düzenlediğimiz 103 alım heyeti programıyla 2.700 yabancı ile Türk firmasını buluşturduk, 25 binin üzerinde görüşme sağladık.

Firmalarımızın yurt dışında... Bu sene itibarıyla, 2017 yılı itibarıyla uygulamaya koymuş olduğumuz en önemli ihracat destek projelerinden bir tanesi de Türkiye Ticaret Merkezleridir. Türkiye Ticaret Merkezlerini şu ana kadar dünyada Dubai'den, İran'dan, New York'tan Frankfurt'a, Londra'ya Moskova'ya kadar 12 ayrı yerde kurduk; bunları en kısa sürede 30'a çıkaracağız. Her Türk ticaret merkezi için ihracatçılarımıza 2,6 milyon dolar yıllık destek veriyoruz.

Bir diğer stratejik destek alanımız markalaşma ve marka tasarım konuları. 21'inci yüzyılın küresel ekonomik koşullarına katma değerli ürün ihracatımızın artırılmasının temini için markalaşma ve tasarım desteklerini olmazsa olmaz olarak görüyoruz. Turquality Programı kapsamında bugüne kadar 150 firmamızın 160 markasını destekledik. Ayrıca, Marka Programı kapsamında ise 77 firmanın 77 markasını da destekledik. Bugüne kadar 2,1 milyar TL'lik destek sağlandı; bununla da firma başına ortalama olarak 9,3 milyon TL destek alındığını söyleyebiliriz. Bu bağlamda, Türkiye'nin tasarım

kültürünün oluşturulmasına yönelik organizasyonlara da yoğun destek veriyoruz. Ayrıca reklam, tanıtım ve pazarlama destekleri de veriyoruz. Ayrıca, şirketlerimizin moda, tasarım ve ürün geliştirme projelerine de destek veriyoruz; her bir proje için 1,4 milyon dolara kadar çıkabilen desteklerimiz var.

Ayrıca, 2017 yılı itibarıyla 19 adet tasarım yarışması düzenledik. Buradaki gençlerimizden her yıl 60 öğrencimizin bir yıl boyunca yurt dışında çok önemli uzmanlık okullarında eğitim görmelerini de Ekonomi Bakanlığı olarak sağlıyoruz.

Tasarım ve inovasyon etkinlikleri markalaşmanın ülkemizde bir kültüre dönüşmesi için en önemli organizasyonlardır. Bunun için de inovasyon haftaları ve tasarım haftaları etkinliklerimiz var. Şu anda bile, 8-12 Kasım arasında, tasarım etkinlikleri İstanbul'da Lütfi Kırdar Kongre kültür Merkezinde bu sene yaklaşık olarak 50 bin kişinin katılacağı bir etkin olarak devam ediyor.

Ayrıca, Uluslararası Rekabetçiliğin Geliştirilmesi Desteği de önemli desteklerimizden bir tanesi. Hâlihazırda 185 adet projeyi destekliyoruz. 2017 yılında bu destek için de, bu program için de 42,5 milyon TL'lik bir destek sağladık.

Sayın Başkanım, değerli üyeler; küresel ticaretin son yıllarda en fazla gelişim gösteren alanlarından bir tanesi olan elektronik ticaretle ilgili etkin destek mekanizmalarını da hayata geçirdik. Küresel ticaret hacmi son dört yılda 630 milyar dolardan 1,6 trilyon dolara; toplam perakende içindeki payı da yüzde 4'ten yüzde 8'e ulaştı; bu dört yılda gerçekleşti bu. 2021 yılında bu oranın yüzde 13 seviyesine ulaşmasını bekliyoruz. 2020 yılında küresel elektronik ticaret hacminin yüzde 64'ü gelişmekte olan ülkeler tarafından sağlanacak. Dünyada sınırlar ötesi elektronik ticaret hacminin 400 milyar dolara ulaştığı görülüyor. Bu rakamın 2020 yılında 1 trilyon dolar sınırına yaklaşması öngörülüyor. Ülkemizde ise 2016 yılı itibarıyla 17,5 milyar TL'ye ulaştığını görüyoruz. 2012 yılında yüzde 1,7 olan e-ticaretin toplam perakendedeki payının yüzde 3,5'a yükseldiğini görüyoruz. Bu sebepten dolayı da Bakanlık olarak, Hükümet olarak e-ticaret sitesi üyelikleri ile ilgili giderlerin yüzde 80'ini karşılayarak, firmalarımıza mali destek vererek hem yüklerini hafifletiyoruz hem de bu yıl sonu itibarıyla, 2017 sonu itibarıyla 10 bin ihracatçımızın elektronik ticaret sitelerine üye olmalarını sağlayacağız.

Otomotiv, havacılık ve uzay, savunma gibi endüstrilerde ölçek ekonomisi yakalanmadan uluslararası pazarlarda rekabet avantajı sağlanamamaktadır. Bu avantajı yakalamanın çözümü global ölçekli firmalarla daimi tedarikçi ilişkisi kurmaktır. Bu uzun, zahmetli ve masraflı bir süreçtir, hepimizin malumu; onun için, firmalarımızın bu büyük küresel şirketlerin tedarik zincirlerine dâhil olabilmesi için de Küresel Tedarik Zinciri proje desteği veriyoruz. Bu giderlerine, proje ve firma bazında, 1 milyon dolara kadar destek veriyoruz. Bu proje bazında bunun da çok güçlü bir şekilde sonuçlarını almaya başladık.

Aynı zamanda diğer bir önemli desteğimiz de: İleri teknolojiye sahip ve ülkemize teknoloji transferi sağlayacak, yurt dışında yerleşik şirketlerin satın alınmasına yönelik mali, hukuki danışmanlık hizmetlerine ilişkin giderleri yüzde 75 oranında ve 500 bin dolara kadar destekliyoruz. Buna ilaveten, şirket alımlarında kullanılan kredi faizlerinin TL cinsinden 5 puanını, döviz kredileri ve dövize endeksli kredilerde 2 puanını toplamda 3 milyon dolara kadar karşılıyoruz. Yeni çıkardığımız bir düzenlemeyle de, aynı şekilde, firmalarımızın yurt dışından marka satın almalarını da yine 2 milyon dolara kadar destekleyeceğiz.

Sayın Başkan, değerli üyeler; sizlere dış ticaret ve yatırımlarımız açısından çok kritik bir kurumumuz olan ve Bakanlığımızın bağlı kuruluşu Türk Eximbankın faaliyetleri hakkında da bilgiler vermek istiyorum.

Otuz yıldır Türkiye'nin tek resmî destekli ihracat kredi kuruluşu olarak ihracatçılara finansman desteği veren Türk Eximbank bugün Türkiye'de her 100 dolarlık ihracatın 25,3 dolarını finanse ediyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Bakanım, buyurunuz.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) - Eximbank, bankacılık sektörü tarafından verilen ihracat kredilerinin yüzde 46'sını tek başına sağlamaktadır. Kredi bakiyesine göre tüm bankalar arasında 10'uncu sırada yer almaktadır. Banka yüzde 93'lük kredi/aktif oranıyla da sektörde 1'incidir.

Türk Eximbank, 2017 yılının ilk on ayında 20,4 milyar doları kredi, 12 milyar doların üzerinde de sigorta desteği olmak üzere toplam desteğini yıllık bazda 16 puan artırarak 32,5 milyar dolara yükseltti. 2017 sonu itibarıyla Türk Eximbank'ın kredi programlarından yararlanan ihracatçı sayısı yıllık bazda yüzde 16 artarak 7.333'e, sigorta desteğinden faydalanan ihracatçı sayısı yüzde 14 artarak 2.891'e yükseldi.

Banka, hâlihazırda, 2016 yılı sonuna göre müşteri sayısını önemli ölçüde artırdı. Toplam müşteri sayısı ekim sonunda, yıllık bazda yüzde 15 artarak, 8.789'a ulaştı. Bu firmaların yüzde 59'u da KOBİ'dir.

Türk Eximbank ihracatçılara doğrudan erişmek amacıyla organizasyon yapısını da değiştiriyor. Bu kapsamda, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanunu'nda yaptığımız önemli bir değişiklik sayesinde Eximbankın ticari bankalar gibi hareket etmesi ve kredi, analiz ve tahsis birimleri kurulması sağlandı.

Ayrıca, Hazine Destekli Kredi Garanti Fonu-Portföy Garanti Sistemi kapsamında Haziran 2017'den itibaren, banka teminat mektubu dışındaki teminatlarla da kredi kullanılmaya başladık. Daha fazla ihracatçıya ulaşılması amacıyla banka şube sayısı da artırılıyor. Bu kapsamda, 2017 yılında ilk ihracatta toplamda 20 ilimiz noktasında şube açacak. Türk Eximbank 2017 yılı sonu itibarıyla ihracatçılara sağladığı finansman desteğini 40 milyar doların üzerine çıkaracak; böylece 2017 yılı sonu itibarıyla 100 dolarlık ihracatın 26 dolarını kredilendirmiş olacak.

Banka için 2018 yılı için koyduğumuz hedefler var. 2018 yılında yüzde 15'lik bir artışla 46 milyar dolarlık bir hacme ulaşmasını hedefliyoruz; böylece 2018 yılında 100 dolarlık ihracatın 27 veya 28 lirasını finanse etmesini hedefliyoruz. Bu hedefe ulaştığımız zaman da hepimizin gurur duyacağı bir banka hâline gelerek dünyada 1 numara olacak. Yani, şu anda Güney Kore'nin arkasından 2'nciyiz; inşallah dünyada Güney Kore'nin önüne geçerek de 1 numara oluruz.

Ayrıca, Eximbank 1 Kasım 2017 tarihi itibarıyla İslam ülkeleri ihracat destek kuruluşlarının Eximbanklarının Genel Sekreterlik görevini de üstlenmiş oldu. Öte yandan, ABD, İngiltere ve İtalya gibi gelişmiş ülkelerle de Eximbankımız ortak operasyonlar veya ortak projelere finansman sağlıyor. Ayrıca, ihracatçılarımızın yeni pazarlara, yeni müşterilere ihracat yaparken üstlendikleri risklerin Eximbank tarafından daha cesaretle sigortalanmasını teminen de hazine olarak yani Hükümet olarak da destekler veriyoruz, diyoruz ki: "Bu risklere biraz da cesaretle gir. Zarar olursa bunun da karşılığı biz vereceğiz." Tüm bunlara ilaveten müteahhitlik firmalarımızın da yurt dışında üstlenecekleri projelerdeki en önemli destek kuruluşumuz Eximbanktır.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; Türk Eximbankın yurt dışında faaliyet gösteren müteahhitlerimize en son vermiş olduğu önemli bir desteği de sizlerle burada paylaşmak istiyorum. Bir müteahhidimiz yurt dışında bir proje aldığı anda bu projede kullanacağı malzemeyi Türkiye'den

Türk malı olmak kayıt ve şartıyla ithal ettiğinde üç yüz altmış günü aşmayacak şekilde sıfır faizle kredilendiriyoruz bu satın almalarını. Türk Eximbank 2017 yılında müteahhitlerimiz tarafından da yurt dışında üstlenilen 4 projeye 850 milyon dolar tutarında kredi açtı.

Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyeleri; ihracatçılarımızın yıllardan beri bizden istemiş oldukları yani yurt dışında seyahat ve ulaşım ile ilgili en önemli konulardan bir tanesi de yeşil pasaporttu. 11 bin civarında hak sahibi ihracatçımıza yeşil pasaport verme imkânı getirdik. Şu anda 5.788 pasaport almaya hak kazanan, işlemlerini tamamlayan vatandaşımız var.

Bakanlığımız tarafından iki yıllık dönemler içinde hedef olarak öncelikli ülkeler belirleyerek ihracat politikası araçlarımızın sayısı ve zenginliğinin artırılması, yenilikçi pazarlama faaliyetleriyle zenginleştirilmesini de ayrıca hedefliyoruz.

Sayın Başkanım, çok değerli üyeler; şimdi sizlere yine ihracat ekseninde kalarak, ihracatımızı etkileyen ticaret politikası önlemlerinden de, dünyada da bu önlemlerden de bahsetmek istiyorum. Dünya genelinde 2007-2016 yılları arasında, dönemde toplam ticaret politikaları önlemleri yani ticaretin önüne konulan engeller yüzde 70 oranında arttı. Küresel ölçekte antidamping ve sübvansiyon önlemleri prensip itibarıyla haksız rekabeti önleme amacıyla uygulanan önlemler olsa da son yıllarda haksız rekabet yaratmayan ithalata karşı da uygulandığını görüyoruz. 2017 yılında Türkiye'ye karşı uygulanan bu önlemlerin ihracatımız içindeki payı 939 milyon dolardır. Buna karşı da her türlü önlemimizi alarak, biz de mekanizmalarımızı geliştirerek devam ediyoruz. Bahse konu ticaret politikası önlemlerin uygulanmasını temel teşkil eden soruşturmalar sürecinde ülkemizin herhangi bir önlemlerle karşılaşmaması için millî çıkarlarımız doğrultusunda uluslararası alanda haklarımızı çok taraflı platformlarda koruyoruz. Ayrıca, daha proaktif bir yöntemle de İran, Rusya ve Mısır örneklerinde olduğu gibi ülkemize karşı alınan tedbirlere müteakibliyet prensibi çerçevesinde karşılık vermekten de çekinmiyoruz. Kararlı tavrımız sayesinde olumlu sonuçlar aldığımızı da görüyoruz.

Firmalarımızın ihracat pazarlarımız hakkında doğru ve güncel bilgiye hızlı ve tek bir başvuru noktasından ulaşabilmelerini sağlamak için hazırladığımız ülke raporları ve web sitemiz de firmalarımızın hizmetindedir.

Son dönemde, bu yıl içinde, 2017 yılı içinde Nisan ayında başlatmış olduğumuz Ekonomi Bakanlığı personelimizin, çalışanlarımızın her turda başında bir müsteşar yardımcısı, tüm genel müdürlerimiz, genel müdür yardımcıları ve daire başkanlarıyla Türkiye'yi karış karış dolaşıyoruz ve bütün şehirlerimizde firmalarımızla üretim alanlarında, ticaret alanlarında kendilerini ziyaret ediyoruz ve onlarla aynı havayı soluyoruz. Kendileriyle kurduğumuz bu bağ bizim için gerçekten son derece önemli. Gerek onlara yardımcı olmak gerekse Ekonomi Bakanlığı olarak bizim de en önemli beslenme kaynağımız hâline geldi. Bu kapsamda, 2017 yılında 25 il ve 2 ilçemizi, toplam 1.109 firmamızı ziyaret ettik. Hedefimiz, yıl sonuna kadar 40'ı aşkın ilimizde 1.500'ün üzerindeki firmamızı ziyaret etmek istiyoruz.

Sayın Başkan, değerli üyeler; elektronik ticaret alanına verdiğimiz desteklere biraz önce değinmişim ama önemli nedeniyle elektronik ticaret konusunu biraz daha açmak istiyorum. İnternet üzerinden yapılan işlemler arasında özellikle perakende elektronik ticaret hem ülkemizde hem de dünyada taşıdığı potansiyeli önemli bir büyüme ivmesine çevirmiştir. Potansiyel müşterilere internet aracılığıyla ulaşmaya, arama motorlarından yararlanmaya da başladık. Elektronik ticaret platformları bu gelişmeleri de takip etti. 2015 yılında dünya genelinde işletmeden tüketiciye, elektronik ticaret yüzde 20 büyüdü ve 2,3 trilyon dolarlık bir seviyeye ulaştı. 2017 yılında yaklaşık 1 trilyon 850 milyar dolarlık bir rakama ulaştı, 2020 yılında ise bu yaklaşık olarak 4 trilyon dolara ulaşacak. Bölgesel olarak bakıldığında elektronik ticaret hacminin en yüksek olduğu bölge 1 trilyon dolarla Asya Pasifik, 644

milyar dolarla Kuzey Amerika, 505 milyar dolarla Avrupa ve Latin Amerika, Orta Doğu ve Kuzey Afrika şeklinde devam etmektedir. Yani bu şu demek: İngiltere, Fransa ve Güney Kore gibi üç ülkenin toplam ekonomilerinden daha büyük bir ticaret hacminden bahsediyoruz bugün dünyadaki elektronik ticaret hacmi.

Bir kıyaslama yapmak için sadece yani en azından bir fikir olsun diye, gün de yaklaşıyor, tekrar yapacaklar. Çin’de düzenlenen Bekârlar Günü olarak bilinen, 11/11 dedikleri, kasımın 11’inde düzenlenen yirmi dört saatlik indirimlerin yapıldığı özel online festivalde 2016 yılında yaklaşık 18 milyar dolarlık ticaret yapıldı yirmi dört saat içinde. Bu rakam, yirmi dört saat içinde ulaşılan rakam 158 ülkenin bir yılda yaptığı toplam ihracatından daha fazla. Dünyanın ticaret devi Çin’e tekrar dikkatlerinizi çekmek istiyorum. Şu anda Çin’in toplam perakende ticareti içerisindeki elektronik ticaretin payı yüzde 17,1 yani çok hızlı bir şekilde geliyor. Gelişmekte olan ülkelerde ise bu hız yani bu oran yüzde 3,3 seviyesinde. Türkiye olarak da biz bu oranda çok önemli bir desteği, çok önemli bir kampanyayı başlattık. 2017’de 10 bin ihracatçımızı elektronik ticaret sitelerine üye yapacağız. 2018’de bunu minimum 25 bine çıkaracağız.

Ülkemiz dünyanın dört bir köşesine sadece ürünlerini değil, aynı zamanda da sağlık hizmetlerini, bilgisayar oyunlarını, dizilerini, sinema filmlerini, müteahhitlik ve teknik müşavirlik hizmetlerini, yazılım ürünlerini ve kültürünü de ihraç eder konuma geldi.

Ülkemiz yıllar boyunca tedavi amacıyla yurt dışına hasta göndermekteyken günümüzde en çok hasta çeken ülkeler arasında yerini aldı. 2016 yılında 360 bin uluslararası hastaya tedavi hizmeti verildi. 2017 yılının ilk altı ayında 183.806 hasta ülkemize geldi. 2002 yılında ağırladığı 13,2 milyon turistle dünyada 17’nci sırada yer alan ülkemiz, 2015 yılında 39,5 milyon kişiyle dünyada 6’ncı sıraya çıktı. 2016 yılındaki olumsuz gelişmelerden sonra tekrar 10’uncu sıraya indik ama 2017 yılında tekrar aynı olduğumuz noktaya doğru geleceğiz.

Türkiye ABD’nin ardından dünyada TV dizi üretimi açısından 2’nci ülke. Türk dizileri şu anda 75 ülkede 400 milyon kişinin seyrettiği diziler hâline geldi.

Bilişim yazılım sektörü ihracatımız 2011-2016 yılı Aralığında yıllık bileşik olarak yüzde 23,5 büyüdü. 2016 yılında dijital oyunlar, mobil ve bilgisayar oyunları pazar büyüklüğünde dünyada 16’ncı sıraya geldik. Bir rakam vereyim: Şu andaki, 2016 yılı itibarıyla Türkiye’nin dijital oyunlar ve mobil bilgisayar oyunlarında ihracatı 500 milyon dolar seviyesi yaklaştı.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, kitabın ortasındayız, kırk dakika oldu.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) - Sonuna doğru hızlanacağız.

BAŞKAN – Beş dakika içinde toparlayalım lütfen.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Oldu.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) - Kitabın ortasından mı konuşuyor?

BAŞKAN – Tam kitabın ortasından, evet, konuşuyor Sayın Bakanım.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Sorular kitabın ortasından mı gelecek?

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Sorular tabii ortasından gelecektir belki.

BAŞKAN – Biraz sert gidecek gibi görünüyor Sayın Bakanım.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Hızlanıyoruz efendim.

Türkiye taşımacılık sektöründe 13 milyar dolar tutarındaki ihracat geliriyle dünyada 20’nci sırada. Bunun yanı sıra destek programlarımız, hizmet sektörlerinin özel ihtiyaçları doğrultusunda düzenlenen destek unsurlarını da içermekte.

Hizmet sektörlerine yönelik olarak uygulanmakta olan devlet yardımı programları kapsamında bugüne kadar 5.949 başvuru için toplam 257 milyon TL'lik destek verdik. 2017 yılında Ocak-Ekim döneminde 1.486 başvuruyu 50 milyon TL'lik bir destekle sağladık.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; ekonomimizin hakikaten çok önemli dinamiklerinden, dinamolarından bir tanesi de serbest bölgelerimiz. 18 serbest bölgemizde 2016 yılı sonu itibarıyla 19 milyar dolarlık ticaret hacmiyle 66.095 kişiye istihdam sağlandı. 2017 yılı Ocak-Eylül döneminde ise 1.445'i yerli olmak üzere toplam 1.978 firma faaliyet göstermekte, firmalar tarafından 5,4 milyar dolarlık, serbest bölgelerden yurt dışına net ihracat gerçekleştirildi; 14,5 milyar dolarlık ticaret hacmi, 66.274 kişilik de istihdam sağlandı. 24 Şubat 2017'deki 6772 sayılı Serbest Bölgeler Kanunu ile Bazı Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapan Meclisimizin kararıyla da serbest bölge işleyiş sorunları giderildi. Serbest bölgeler de teşviklerden yararlanmayan tüm ürünlerden yararlanır hâle geldi.

Ekonomi Bakanlığı olarak Türk ihraç ürünlerinin Afrika, Orta Doğu, Körfez gibi hedef pazarlarımıza yüksek navlun bedelleri sebebiyle karşılaşmış olduğu dezavantajları ortadan kaldırarak pazar kaybetmemeleri için ihracatçılarımızı destekliyoruz. Bu kapsamda tabii, geçen sene aynı yerde aynı konular geldiğinde "Neydi bu destekler?" dendiğinde, Sayın Bakanımız Zekeriya Temizel o gün "Bu konulara girmeyelim." demişti. Bu konulara girmeyelim.

Ayrıca, son günlerde mutluluk verici, bizim için, Türkiye için son derece önemli bir gelişme oldu, bir proje hayata geçti: Bakü-Tiflis-Kars Demiryolu 838 kilometrelik bir demiryolu, Orta Asya'yla Türkiye'yi, Türkiye'den de Avrupa'ya bağlayan İpek Yolu'nun bu kopuk bölümü de bağlanarak çok önemli bir adım atılmış oldu.

Diğer bir örnek de başarılı bir sonucu sizlerle paylaşmak istiyorum: 2014 yılında AB üyesi ülkelerin taşıtlarımıza transit geçişte uyguladığı kısıtlamaları Avrupa Adalet Divanına taşıyarak Macaristan'dan başlayan bir süreçti bu, kazanmış olduğumuz bu davayla Avrupa'nın tamamında artık Türk şirketlerinin, Türk araçlarının farklı uygulamaya tabi tutulmasının önüne de geçmiş olduk.

Gelişen ve büyüyen Türkiye için önemli konulardan biri de yurt dışı yatırımlarımız. Yurt dışında dolaylı yatırımlar hariç yani yurt dışında Türk şirketlerinin başka ülkelerde yaptığı yatırımlar hariç şu an itibarıyla, 2016 yılı sonu itibarıyla yurt dışındaki yatırımlarımız 31 milyar dolar seviyesindedir.

Tabii ki önemli bir gurur noktamız da yurt dışındaki müteahhitlik işlerimiz. Bugüne kadar firmalarımız yurt dışında 350 milyar dolarlık müteahhitlik projesi üstlendi. Bu özelliği itibarıyla da Türk firmaları yurt dışında gelirler bazında Almanya ve Japonya'ya da geride bırakarak 7'nci ülke konumuna geldi, şirket sayısı itibarıyla dünyada 2'nci sıradayız.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Nede 2'nci sıradayız?

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Şirket sayısında 2'nci sırada, değer bazında, gelir bazında 7'nci sıradayız.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; diğer bir konu da, son derece önemli olan Yatırım Teşvik Sistemi'miz. Yatırım Teşvik Sistemi'mizde öncelikle 2017 yılı içerisinde imalat sektöründe gerçekleştirilecek yatırım harcamalarının vergi indirim hakkını artırdık ve uzattık ve bina, inşaat harcamalarına da KDV iadesi getirdik.

Yine, geçen yıl uygulamaya koyduğumuz doğu ve güneydoğu illerimizi de kapsayan bir cazibe merkezi programı kapsamında 4'üncü ve 5'inci bölgedeki OSB'lerdeki yatırımların da 6'ncı bölge teşviğinden toplu olarak yararlanmalarını sağladık.

Ayrıca, mevcut sisteme paralel olarak geçen yıl ilk kez uygulamaya koyduğumuz son derece reformist ve hakikaten dünyanın en iddialı Yatırım Teşvik Sistemi ki ilk başta sizlere arz etmiş olduğum bazı rakamlar vardı, ihracatımızda fazla verdiğimiz ve açık verdiğimiz sektörleri belirtmiştik. Orada işte, açık verdiğimiz sektörlerle ilgili kendi devlerimizi yaratma projesidir bu Proje Bazlı Yatırım Teşvik Sistemi. Şu ana kadar incelemeleri bitirilmiş, inşallah çok kısa bir sürede bunlarla ilgili çok önemli bir yatırım adımı atacağımız 70 milyar TL'ye yakın bir yatırım da son aşamaya gelmiştir.

2016 yılında düzenlenen 5.122 adet yatırım teşvik belgesiyle bugüne kadar en fazla belgenin düzenlendiği yıl oldu 2016 yılı. 2017 yılının ilk on aylık dönemindeyse 6.266 belge düzenleyerek 2016 yılını şimdiden geçtik. Toplam sabit yatırım tutarı 84 milyar. Bu dönemde düzenlenen teşvik belgesi yani 2017 yılında düzenlenen teşvik belgesi bir önceki yıla göre adet bazında yüzde 51'lik, istihdamda yüzde 55'lik bir artış öngörüyor. Sabit yatırım tutarındaysa aynı seviyede seyrettiğini görüyoruz.

Ülkemize gelen doğrudan yabancı yatırım tutarı 2003 yılından bugüne kadar geçen sürede 186,2 milyar dolar. 2016 yılında doğrudan yatırımlar yüzde 30 oranında geriledi ama buna rağmen on beş yıllık ortalamayı aldığımız zaman da 12,3 milyar dolarlık bir ortalama yatırım, doğrudan yatırım geldi. 2017 yılının Ağustos ayı itibarıyla 6,5 milyar dolarlık doğrudan yatırım geldi.

Sayın Başkan, bildiğiniz üzere yatırım ortamının iyileştirilmesine yönelik çalışmalarımız da yoğun olarak devam ediyor. Sevindirici bir gelişme, yeterli değil ama sevindirici: 2017-2018, bu sene yatırımcılar nezdinde önemli bir algı işlevi gören Dünya Bankası iş ortamı raporu kapsamında 2017 yılında 9 sıra ilerleme kaydederek 60'ıncı sıraya geldik. Onun için zaten, iyi ama kesinlikle yeterli değil.

Yatırımların karşılıklı korunması ve teşviki anlaşması. Bu bizim için son derece önemli, yurt dışındaki yatırımlarımızın korunması anlamında son derece önemli. Bugüne kadar yatırımların karşılıklı korunma anlaşması imzalandığı ülke sayısı 101'e ulaştı. Bu anlaşmaların 75 adedi onaylandı, 26 adedi onay bekliyor.

İhracatımızda pazar çeşitlendirmesini sağlamak, mevcut pazarlarda derinleşme faaliyetlerimizi sürdürmek, hedef ve öncelikli ülkelerde de yeni pazara giriş olanaklarını ortaya çıkarmak için ticaret diplomasimizi de hızlandırdık. Bugün dünyada 110 ülkede ve 3 uluslararası kuruluşta 433 kadromuzla yedi gün yirmi dört saat hizmet veriyoruz ticaret müşavirlerimiz ve ataşelerimizle.

Bildiğiniz gibi, gümrük birliğinin güncellenmesi Avrupa'yla olan ticari ilişkilerimizin en önemli noktasıdır. 1996 yılından beri asimetrik bir yapı olarak devam eden ve Türkiye'nin Avrupa Birliğine tam üyeliğine bir geçiş olarak Türkiye'nin bugüne kadar getirdiği ama eleştirmek bir yana birçok kazançlar da elde ettiğimiz gümrük birliğinin güncellenmesinde önemli gelişmeler sağlandı, 2016 yılının 21 Aralık günü Avrupa Birliği Komisyonu, Avrupa Konseyinden oy birliğiyle Türkiye'yle gümrük birliğinin güncellenmesiyle ilgili yetki istedi. Güncellenmesinde elde edeceğimiz sonuçlar Türkiye'nin gümrük birliği ilişkilerinde karar alma mekanizmalarına dâhil olması. İki, Avrupa Birliğinin üçüncü ülkelerle imzalayacağı serbest ticaret anlaşması ve benzerlerine otomatik olarak taraf olması. Üç, gümrük birliğinin elektronik ticaret, kamu alımları, tarım, gıda ve hizmetleri de kapsayacak şekilde genişlemesinin sağlanması şeklinde bir çalışma pozitif yönde devam ediyor. 2017 yılı içindeki bazı olumsuz gelişmeler veyahut da bazı ülkelerin gümrük birliğiyle ilgili olumsuz açıklamaları bizim için pek değerli değildir ama biraz bir gecikmeye de tabii ki sebep olacaktır.

2017 yılı itibarıyla 21 tanesi yürürlükte olan 23 tane serbest ticaret anlaşmamız var. Ayrıca önümüzdeki dönemde Ukrayna, Japonya, Kolombiya, Venezüella, Katar, Sudan, Pakistan, Tayland ve Endonezya'yla da yeni serbest ticaret anlaşması görüşmelerimiz hızla devam ediyor. Rusya

Federasyonu ile hizmet ticareti ve yatırım anlaşması müzakerelerini de de bu yıl sonu itibarıyla bitirmeyi hâlâ hedefliyoruz. Ayrıca Avrupa Birliğinden ayrılma sürecine giren İngiltere'yle de ayrıldığında otomatik olarak devreye girecek olan serbest ticaret anlaşması görüşmelerimiz devam ediyor.

Diğer taraftan, Azerbaycan, Özbekistan'la tercihli ticaret anlaşmalarımız devam ediyor, en kısa sürede bunları da bitirmeyi hedefliyoruz. İran'la mevcut tercihli ticaret anlaşmamızın genişletilmesiyle ilgili de çalışmalarımız devam ediyor.

Ayrıca 2017 yılında 18 ülkeyle karma ekonomik komisyon ve ekonomik ve ticaret ortaklık komitesi toplantıları yaptık. Yıl sonuna kadar da on ülkeyle yine karma ekonomik komisyon ve ekonomik ticaret ortaklık komitesi toplantıları yapacağız.

Diğer taraftan, bu yıl yaptığımız düzenlemeyle diğer bir önemli gelişmeyi de sizlerle paylaşmak istiyorum -uygulamaya da şu anda girdi- Nahcivan'la ikili ticaret ilişkilerimizde onlara özel bir imtiyaz verdik, Nahcivan'la olan ticari ilişkilerimiz sanki 81 ilimizdeki ticaret neyse Nahcivan'daki üretilen ürünler de ülkemize aynı özelliklerle girme imkânına kavuşmuş oldu.

2017 yılının diğer önemli bir olayı da Katar. Katar'a uygulanan ambargoda Türkiye olarak bir ön aldık ve Katar'a yapılan bu haksız uygulama karşısında dünya tarihindeki hava lojistiği anlamındaki en büyük operasyonlardan birini yaptık. Tam 300 uçakla Türk ürünlerini Katar'da mağazaların raflarına koyduk, ondan sonraki dönemde de, şu an itibarıyla, yıl itibarıyla aldığımız zaman -çünkü bu gelişme haziran ayındaki bir gelişmeydi- Katar'la olan ihracatımızda yüzde 30'un üzerinde bir artış var. Katar'da da Türk ürünleriyle ilgili çok olumlu bir ortam yarattık.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, artık şu bütçe büyüklüklerini alalım.

EKONOMİ BAKANİ NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – İki üç sayfa sonra ona geliyorum Başkanım, bir beş dakika daha.

Bakanlığımızın himayesinde diğer bir önemli kuruluş da DEİK. Dış ticaretimizde son derece önemli. 142 iş konseyi, 1.310 üyesiyle 2017 yılında 1.363 etkinliği imza attı.

Tabii ki Sayın Başkanım -müsaade ederseniz- en önemli uygulamalarımızdan bir tanesi de ithalat politikalarımız. Hakikaten ithalat politikalarında son derece millî bir politika izledik çünkü tüm dünyaya baktığımız zaman da, tüm dünyada bu anlamda sanki böyle milliyetçilik diyebileceğimiz bir rüzgâr esiyor. İthalat politikalarıyla yerli üreticilerin haksız rekabete karşı korunmasının yanında tüketicilerin temel ihtiyaçlarının karşılanması, piyasada spekülasyon ve manipülasyonların engellenmesi, bazı kritik ürünlerde fiyatların aşırı dalgalanmasının önüne geçilmesi ve sanayimize ucuz girdi sağlayarak rekabet gücünü yükseltici uygulamalar yapılmasını da hedefliyoruz.

2016 yılında toplam 198,6 milyar dolarlık ithalatın 28,8 milyar dolarlık kısmına müdahale ettik. 2017 yılında, şu ana kadarki 169 milyar dolarlık ithalatın 20,8 milyar dolarlık kısmına müdahale etmekteyiz. Hâlen, aralarında elektrikli ev aletleri, traktör, jeneratör, dizel motorlar, tekstil, konfeksiyon, ayakkabı, mobilya ve kozmetik ürünlerinin de yer aldığı 21 ürün grubu ithalatında ilave gümrük vergisi uygulaması koyduk.

Bir rakamı da sizlerle paylaşarak... “Burada ne yaptık, bunları yaptık da ne elle ettik?” diye bir sorunuz olabilir. Ayakkabı ithalatını incelediğimizde alınan tedbir sonrasında ithalatın 2016 yılında 2014 yılına göre 216 milyon dolar azaldığını... Ki bu yüzde 27,5'lük bir azalmaya tekabül ediyor. Bu sektörde kapasite kullanım oranını yüzde 75'e çıkardı ve 7 adet yeni tesis kuruldu. 2016 yılı itibarıyla ayakkabıda ilk defa net ihracatçı hâle geldik.

Mobilya ithalatına bakıldığında: İthalatın 2016 yılında bir önceki yıla göre yüzde 67,5 oranında azaldığını, 373 milyon dolardan 121 milyon dolara gerilediği görmekteyiz. Bu rakam ne oldu? Kesinlikle içeride üretime dönüştü, içerideki sanayicimize, KOBİ'lerimize yeni iş olarak ortaya çıktı ve ihracatçı hâle geldik.

Aynı şekilde aydınlatma ürünlerinin ithalatının 2016 yılında bir önceki yıla göre yüzde 40 oranında gerileyerek 380 milyon dolardan 228 milyon dolara düştüğünü gördük.

Yerli üreticilerimizi ithalattan kaynaklanan haksız rekabete karşı korumak için uyguladığımız damping vergilerini en etkili kullanan DTÖ üyesi ülkeler arasında 5'inci, korunma önlemlerinde ise dünyada 3'üncü sıraya geldik. Damping soruşturmaları sonucunda önleme tabi ülkelerden ithalat yüzde 40 azaldı.

Bu kapsamda ürün güvenliğiyle ilgili de bir istatistiği paylaşarak bütçe büyüklüklerimize geçmek istiyorum Sayın Başkanım.

2016 yılında 11,9 milyar dolar, 2017 yılında bugüne kadar, 10'uncu ay itibarıyla 9,7 milyar dolar tutarında ithalatta riske dayalı olarak denetlemeler de yaptık. 32 milyon adet ürünü temsilen alınan numuneleri teste gönderdik, test sonucunda uygunsuz olduğu tespit edilen 1,2 milyondan fazla tüketici ürününün ülkemize girişini engelledik.

Buradaki en önemli hassasiyetlerimiz, özellikle kılık kıyafet, çocukların tene dokunan elbiseleri, oyuncaklar ve birçok alanda yaptığımız denetimlerde çok önemli sonuçları aldık.

Diğer bir önemli... Meclisimizin en son çıkardığı kanun Helal Akreditasyon Kurumu Kanunu. Burada hakikaten çok önemli bir ön aldık. 36 İslam ülkesinin, İslam İşbirliği Teşkilatına mensup 36 üyesi olan (SMIIC) İslam Ülkeleri Standartlar ve Metroloji Enstitüsünün oluşturmuş olduğu helal standartları ve helal kurallarıyla ilgili ilk Helal Akreditasyonu Kurumunu kuran ülke olduk. Bu anlamda ön aldık, bu anlamda yeni bir kural koyma özelliği ülkemiz kazandı ve 1 Kasım 2017 tarihinde de Genel Kurulumuzda kabul edildi; şu anda Cumhurbaşkanlığı makamında onaydadır. Hemen arasından da bununla ilgili kurumu kuracağız.

Sayın Başkanım, yine önemli gördüğüm bir faaliyet olarak: İlk olarak 26 Şubat 2016 tarihinde düzenlediğimiz Kadın Girişimciliği Konferansı'nın 2'ncisini de 17 Kasım 2017 tarihinde "Kadın Girişimcilerle Büyüyen Türkiye'de Yeni İmkânlar, Yeni Ufuklar" şeklinde bir etkinliğimiz de var, bunu da buradan duyurmuş olayım.

Saygıdeğer Başkanım, Komisyonun değerli üyeleri; 65'inci Hükümet Programı kapsamında atmaya hazırlandığımız yapısal reform adımlarıyla birlikte Türkiye ekonomisi için 2018 yılı makroekonomik göstergeler açısından çok daha iyi bir yıl olacaktır. Ekonomi Bakanlığı olarak bizler de ülkemiz ekonomisinin sürdürülebilir büyümesine ve toplum refahına katkı sağlamak amacıyla dış ticaret ve yatırım politikalarını, yenilikçi ve katılımcı bir yaklaşımla geliştirmek ve ülkemizin dünyada önde gelen ekonomiler arasında yer almasını temin etmek misyonuyla 2018 yılında daha fazla ve proaktif olarak çalışmaya devam edeceğiz.

2018 yılında yüzde 5,5'luk bir ekonomik büyüme, net ihracatın büyümeye minimum 1 puan düzeyinde katkı sağlamasını, ihracatımızın yüzde 8 artışla 169 milyar dolar seviyesine yükselmesini, ithalatımızın yüzde 6,8 artışla 237 milyar dolar olmasını, hizmet ihracatımızın da 5,5 milyar dolar...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

EKONOMİ BAKANİ NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Son iki üç sayfa Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Bir saati tamamladık Sayın Bakanım, son...

EKONOMİ BAKANİ NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Üç dakika daha...

İhracatımızın ithalatı karşılama oranının yüzde 71,3'e yükselmesini, genişletilmiş ihracat rakamlarımıza göre de ihracatın ithalatı karşılama oranının yüzde 90'lık seviyeyi aşmasını hedefliyoruz. Cari açığımızın millî gelire oranının yüzde 4,3'e gerilemesini de ayrıca hedefliyoruz.

Bu hedefler doğrultusunda bir yandan dış ticaretimizle ilgili geliştirici önlemler alırken, bir yandan da üretim kapasitemiz ve rekabetçilik gücümüzü artırmak için de ayrıca çaba sarf edeceğiz.

Dış ticaretimizle ilgili olarak ticaret diplomasimizi hızlandırmaya, daha fazla ticaret ve alım heyetleri düzenlemeye, pazar çeşitlendirmesini sağlamaya, mevcut pazarlarda derinleşme faaliyetlerimizi sürdürmeye, hedef ve öncelikli ülkelerde de yeni pazarlara giriş olanaklarını ortaya çıkarmaya çaba sarf edeceğiz. Ayrıca, ihracatımızın niteliğini değiştirerek, daha fazla katma değerli, daha fazla AR-GE, inovasyon ve tasarım içeren ürünler ihracatının ağırlığını artırmak için de gayret göstereceğiz.

2003'te yüzde 0,47 olan AR-GE harcamaları, 2016 sonu itibarıyla yüzde 0,92 yani yüzde 1'e yaklaştı, hedefimiz yüzde 1,5; tabii ki, en sonunda da nihai hedefimiz yüzde 3.

Saygıdeğer Başkanım, Komisyonun değerli üyeleri; bugün sizlere takdim etme fırsatını yakaladığımız Bakanlığımızın 2018 bütçe taslağı sunumundan da görüldüğü üzere, Ekonomi Bakanlığı olarak oldukça dinamik ve dışa açık bir faaliyet alanı içerisinde çalışmalarımızı yürütüyoruz.

Ekonomi Bakanlığımız, dış ticaret yapımızın ülkemiz ekonomisi lehine geliştirilmesi, ülkemizde yerli ve yabancı sermayeyle katma değerli yeni yatırımların hayata geçmesi, ithal ürünlerin kalite ve ürün güvenliği standartlarının temin edilmesi, ulusal üretimin gerektiği ölçülerde ithal üretime karşı korunması, bölgesel teşviklerle yatırımların ülke geneline yayılması alanları başta olmak üzere ülkemizin dış âlemle olan ticari ve ekonomik ilişkilerini ilgilendiren pek çok konuda etkin bir performans sergilemektedir.

Bugün yurt dışında 110 ülkede konuşlanmış ticaret müşavirliklerimiz, ataşeliklerimiz ve diğer temsilciliklerimizden oluşan 163 birimimizle Türk iş âlemine yurt dışında da hizmet vermekteyiz. Diğer taraftan 18 serbest bölge müdürlüğümüz ve 8 bölge müdürlüğümüz sundukları hizmetlerle de Bakanlığımız çalışmalarını daha etkin kılmaktadır.

Bakanlığımız, Kuruluş Kanunu'nun ve ilgili diğer mevzuatın verdiği görev ve yetkileri kullanarak ciddi bir kurumsallık, planlama ve stratejik yönetimle çalışmaktadır. Bu anlayışın en önemli yapıtaşı niteliğindeki 2018-2022 Stratejik Planımız hazırlık çalışmaları ve paydaşlarımızla yapılan istişareler neticesinde tamamlanmış ve uygulamaya hazır hâle getirilmiştir. Stratejik planımızın bizleri cumhuriyetimizin 100'üncü yıl dönümüne götürecektir olan 2018-2022 yıllarına yönelik hazırlanmış olması ayrı bir önem taşımaktadır.

Sayın Başkanım, Plan ve Bütçe Komisyonumuzun saygıdeğer üyeleri; ülkemizin güzide kurumları arasında yer alan Ekonomi Bakanlığımızın sizlere takdim olunan amaç ve faaliyetleri doğrultusunda kullanılmak üzere 2018 yılı bütçesi toplam 4 milyar 413 milyon 914 bin TL'dir. Bu meblağın 222 milyon 809 bin TL'si personel giderlerine, 26 milyon 187 bin TL'si Sosyal Güvenlik primlerine, 101 milyon 226 bin TL'si mal ve hizmet alımlarına, 21 milyon 807 bin TL'si sermaye giderlerine, 11 milyon TL'si borç verme tertibine ayrılmışken, 4 milyar 30 milyon 885 bin TL'si cari transferlere yani büyük ölçüde ihracatçı ve yatırımcılarımızın desteklenmesiyle ilgili giderlere tahsis edilmiştir. Tabii ki bu desteklerin içinde, biraz önce arz ettiğim gibi, dahilde işleme izin belgesi artı Eximbank'a vermiş olduğumuz destekler dâhil değildir. Bakanlığımızın en önemli hizmetlerinden birisi ihracatçı ve yatırımcılarımızın ayrıca her alanda desteklenmesidir. Bu fonksiyonun gerçekleştirilmesi açısından büyük önem arz eden

ve 2017 bütçemizin yaklaşık yüzde 90'ını oluşturan cari transferler kalemine 2017 yılına oranla yüzde 12,43'lük artışla 4 milyar 30 milyon 885 bin TL ödenek ayrılmıştır. Bakanlığımız için ayrılmış olan bu ödenek hedeflerimize ulaşmamızda lokomotif görevi üstlenen ihracatçılarımız ve yatırımcılarımıza daha fazla destek vermek amacıyla kullanılacaktır.

Bakanlığımız bütçesinin hayırlı olmasını diliyor, sabrınız için çok teşekkür ediyor, hepimizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Bakanlıkların rekoru oldu Sayın Bakanım, tebrik ediyoruz.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) - Hız açısından mı, zaman açısından mı?

BAŞKAN – Bence de biz uçak var diye erkenden geldik, on beş dakikada sunum yaparsınız diye hesap ediyorduk ama.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) - On beş dakikaya sığmazdı Sayın Başkan.

BAŞKAN - Sayın Bakanım, biz söyleyelim de.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Eyvallah, teşekkür ediyorum.

III.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

A)KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

1.- 2018 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/887) ile 2016 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/861) ve Sayıştay tezkereleri

a) Ekonomi Bakanlığı

BAŞKAN – Sayın Temizel, buyurun.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, dün burada Gümrük ve Ticaret Bakanlığının bütçesini görüştük, ülkenin iç ticaretini konuştuk, şimdi de Gümrük Bakanlığının vermiş olduğu istatistikler üzerinden Ekonomi Bakanlığının faaliyetlerinin değerlendirilmesini yapacağız, yarın da Kalkınma Bakanlığının görüşmeleri var, Maliye ve Hazine de daha önceki grup içerisinde yerlerini almıştı. Bu konu sürekli olarak bütün bütçelerde dile getirilmiş, tek yarım cümleyle burada dile getirmek istiyorum. Bakanlıklar arası görev bölümünün rasyonel olmadığı konusu bu tartışmalar sırasında gerçekten somut olarak ortaya çıkıyor. Dolayısıyla belki de enerjimizin ve kaynaklarımızın bir kısmını da bu irrasyonel görev bölümümü oluşturuyor diye düşünüyoruz.

Sayın Bakanım, aslında sunumunuzda bir ülkede ihracatı artırmak için, dünya ticaretinde yer almak için neler yapılması gerektiğinin hemen hemen bütün ipuçları var. Bu açıdan şunumuz mu eksik, bunumuz mu eksik diye tartışmanın pek fazla bir anlamı yok. Sadece sonuçları itibarıyla “Acaba bu uygulama veya ölçek ekonomisine göre teşvik konusunda mı bazı eksikliklerimiz var?” kuşkusunu duyuyoruz. Yeni bir ekonomik bir program uygulamaya başladığından beri ülkemizde son on beş yıl içerisinde 2 trilyon 550 milyar dolarlık ithalat yapılmış yani 2,5 trilyon dolar ithalatımız. Buna karşılık aynı süre içerisinde 1,6 trilyon dolar ihracatımız var. Şimdi yeni bir program uygulamaya başladığımızdan beri ithalatımız ve ihracatımız arasında 906 milyar dolarlık bir dış ticaret açığı farkı varsa, o kadarlık bir dış ticaret açığı biriktirmişsek burada bu programların, etkinlikleri veya tanımları itibarıyla hiçbir sorunumuz olmayan bu programların uygulanmasıyla ilgili veya elde edilen sonuçlarla ilgili ciddi bir tartışma ortaya çıkıyor. Bu şekilde yaratmış olduğumuz dış ticaret dengesinin cari açık boyutuna baktığımız zaman yani diğer döviz gelirlerimizle karşılayamadığımız kısma baktığımız zaman da bu süreç içerisinde 528 milyar dolarlık bir cari açık biriktiriyoruz; 2017 yılının ilk sekiz ayını

alıyorum bütün bu şeylerin hepsinde. O 2,5 trilyon dolarlık ithalatla ilgili 2017 yılının sekizinci ayına kadar olan 148,9 milyar dolarlık ithalatı katmadım o için içerisine, ayrı bir olay. Yani sonuç olarak 520 milyar dolarlık bir cari açık vermiş oluyoruz.

Şimdi, değerli arkadaşlar, 520 milyar dolarlık bir cari açık ve süreklilik kazanmış olan bir cari açık ister istemez, önlemler ne kadar iyi olursa olsun, bunların uygulanması ve gelecekle ilgili bir karamsarlık yaratıyor. Bu rakamları tersine çevirecek birtakım sonuçlar görmek isteniyor. Eğer belirli dönemlerde cari fazla verir bir hâle gelsek, dış ticaretteki fazlayı kısa vadede o kadar umutlu görmüyorum ama hiç değilse cari fazla verecek bir hâle gelsek ve bu ülke cari fazla biriktiren bir ülke hâline gelmiş olsa burada pek fazla bir sorun kalmayacak. Peki neyle karşılıyoruz bütün bunların hepsini, cari açığımızı? Borçlanarak karşılıyoruz; başka da bir çaremiz yok zaten, borçlanıyoruz. Borçlandığımız andan itibaren de bununla ilgili olarak faizler de eğer döviz kazanamıyorsanız, ilave döviziniz yoksa bu açığın üzerine biniyor. Yani ticaretimizi, cari açığımızı ayrıca bir de faiz gelirleriyle artıracak bir konuma geliyoruz. İşte bu nedenle burada önlemlerin hepsinin çok ayrıntılı bir şekilde değerlendirilmesi ve buralardan elde edilecek sonuçlara ilişkin olarak çok somut adımlar atılmasını çok önemsemek gerekiyor.

Proje bazlı yatırım teşvik sistemi bu olay içerisinde önemli bir adım olarak değerlendirebiliyor ancak proje bazlı yatırım teşvik sisteminin kesinlikle havza bazlı üretim sistemleriyle entegre ve paralel bir şekilde sürdürülmesi gerekiyor. Dolayısıyla başlangıçtaki bu koordinasyon sorusu ve iş bölümünün irrasyonelliği konusu burada yeniden gündeme geliyor. Siz havza bazlı üretiminizi proje bazlı yatırım teşviklerinizle beraber yürütüp de birbirini destekler hâle getirmediğiniz zaman buradan sonuç alınmıyor işte. Sorun bu, şu anda aşılması gereken en önemli konulardan bir tanesi bu. Artık ülkelerin ciddi anlamda korumacı önlemlere yöneltildiğini Sayın Bakan söyledi. Neredeyse ihracatı engelleyen önlemlerin yüzde 70 civarında arttığını söyledi. Doğru, alternatif teknikler, gizli şeyler vesaireler bütün ülkede sürekli olarak davalara neden olan, sürekli soruşturmalara neden olarak süren ama buna rağmen vazgeçilmeyen uygulamalar. Bütün bunların hepsinin ötesinde biz göğsümüzü gere gere havza bazlı üretimlerimizle ve proje bazlı yatırım projelerimizle bu işin altında kalkabiliriz gibi geliyor. Sadece ve sadece tarım ürünleri nedeniyle, tarım ürünleri ithalatı nedeniyle... Ki Türkiye'nin üretemeyeceği herhangi bir olgu yok. Buğdayı dışarıdan ithal edip de un ve makarna ihracat etmesiyle övünebilecek bir hâlimiz de yok bizim. Biz ürettiğimiz buğdayla eğer makarnamızı yapıp unumuzu ihraç ediyorsak işte o zaman bu övünülecek bir olay olur, katma değeri yüksek ürünlere geçmiş oluruz. Proje bu, bir taraftan nitelikli buğday üretimini sağlayacak olan havza bazlı üretim, onun yanında da işte bunları işleyecek olan en basit şeyi başka bir teşvik sistemi. Bu ikisi beraber işlediği zaman bir anlam ifade etmeye başlıyor, yoksa etmiyor. Sadece tarımdaki ithalatımızın neredeyse yüzde 90'ını Türkiye'nin üretme olasılığı vardır. Yaptığımız takdirde birdenbire sizin cari açığımız 10 milyar dolar azalıyor yıllık olarak, 10 milyar dolar somut rakam ve bu çok uzun zamanı falan da gerektirmiyor. On sekiz aylık bir süre içerisinde ulaşılacak bir rakam olarak değerlendiriliyor, hasat sürelerinin ortalamasını alarak söylüyorum. Yapılmayacak bir olay değil.

Şimdi, elektronik ticaretle ilgili olarak dünyanın ulaştığı değerleri, verileri bu sistemin vergilendirilmesiyle ilgili olarak bir torba kanun görüşmeleri sırasında ayrıntısıyla konuştuk. Doğru, 4 trilyon dolara doğru giden bir ticaret hacmi var ortalıkta. Bunun en büyük payını da, neredeyse yüzde 30'una yakını, yüzdenden 25'den daha fazla kısmını da bir ülke alıyor. Peki, nasıl alıyor değerli arkadaşlar? Nasıl alıyor? Çin'de bu kadar büyük bir stok nasıl oluşturuluyor? Bekârlar gününde birdenbire indirim yapıldığı zaman yüzlerce milyarlık ürün nerede stoklanmıştı, o stok maliyetine kim katlanmıştı ve bu ürünler nasıl tanıtılmıştı da birdenbire, o kadar kısa süre içerisinde bütün dünyaya yaygınlaştırıldı. İşte, işin sırrı bu. Burada siz üç aylık, dört aylık stokları bir işletmede biriktirmeye kalksanız stok maliyetlerinin altında ezilmeye başlar onlar, yapamazlar. Neredeyse pazarını bulmadan üretim yapamaz

hâle gelmiş bir ekonomiyle karşı karşıyasınız. O nedenle bu teşvik sisteminin içerisinde devletin alıcı olması konusunu başlangıçta yadırgamıştık ama bunun bir gereklilik olduğu ortaya çıkıyor. Çin'deki 5 kuruş etmeyecek ürünlerin hepsinin bütün dünyaya yayılmasının başka bir sırrı olabilir mi? Üretiyor, üretim karşılığında da sınırsız olarak onun bedelini ödüyor. Sadece istihdamı yani yattığı yerde para kazanma gibi bir duyguyu ortadan kaldırmak için insanların her türlü üretimini alıyor, biriktiriyor, stokluyor, belirli zamanlarda da satış stratejileriyle bunları ortalığa satıyor. Dolayısıyla, dünyanın geldiği bu noktada bunu müthiş şekilde önemsemek gerekiyor.

Şu anda dijital siparişlerle ilgili olarak... Bunu elektronik ticaretin dışında düşünmek gerekiyor. Yani dijital olarak ölçüsü alınmış bir elbisenin, bir ülkede dikilip de yeniden gönderilmesi, ölçüsü alınan bir ayakkabının üretilerek yeniden gönderilmesi bu sistem içerisinde artık düşünülme zorunda olan ve buna göre önlem alınması gereken bir olgu. Gidiyorsunuz İngiltere Londra'da, ayağınızı koyuyorsunuz, modelini gösteriyorsunuz, rengini gösteriyorsunuz, o otomatik olarak gidiyor, 3 boyutlu yazıcılarda kalıbı çıkartılıyor, ayakkabı üretiliyor, ertesi gün gönderiliyor veya aynı gün içerisinde gönderiliyor. Şimdi, bu ticaretin içerisinde en fazla pay sahibi olacak yerlerden birisi de bu. Peki, bununla ilgili neyiz var? Nasıl bir teşvikimiz var? Nereelerde bunun önünü açmaya başladık? Bütün dünyada böyle bir üretime hazır olduğumuzu nasıl tanımladık? İşte, bunlar desteklenmesi gereken, yapılması gereken şeyler.

Şimdi, değerli arkadaşlar, bu borçlanmanın ciddi anlamda bir maliyeti oluyor tabii ki, elbette ki ama asıl bu borç yönetimiyle ilgili olarak finansal politikalar buralardan çok büyük sorunların ortaya çıkacağını gösteriyor. Borçlanıyorsunuz, eğer döviz kazanamazsanız, ki 2009'da yaptığımız ve yeni telafi edilen uygulama nedeniyle ciddi anlamda sıkıntıya girecek olan bir geri ödeme stoku oluştu, bütün bunlar söz konusu olmaya başladığı zaman ister istemez önlem almak zorunda kalıyorsunuz.

Sayın Bakanım, 6 Kasımda aldığımız, daha doğrusu Merkez Bankasının aldığı karar. Değerli Komisyon üyeleri, büyük bir ihtimalle izlediniz. İhracat ve döviz kazandırıcı hizmetler reeskont kredilerine ilişkin basın duyurusunu Merkez Bankası 6 Kasımda yayınladı biliyorsunuz. Aynen şöyle deniyor: "Son dönemde piyasalarda ekonomik temellerle uyumlu olmayan, sağlıksız fiyat oluşumları gözlenmektedir. Bu durum dikkate alınarak, 1 Şubat 2018 tarihine kadar vadesi dolacak olan ihracat ve döviz kazandırıcı hizmetler reeskont kredilerinin, kredinin vadesinde ödenmesi hâlinde, ABD doları için 3,70; euro için 4,30; İngiliz sterlini için 4,80 kuru alınarak Türk lirası olarak yapılabilmesine olanak tanınması ve kredi kullandırım tarihindeki işlem kurunun sabitleme kurundan yüksek olması durumunda kredi kullandırım tarihindeki işlem kurunun esas alınmasına karar verilmiştir." Ne demektir bu? Ne demektir? 2000 yılından sonra yeniden sabit kur sistemine geçmek demektir. Siz sabitliyorsunuz. Size hani reeskont kredisi vermiştik ya diyorsunuz. Hatırlar mısınız, bir torba kanunun içerisinde Merkez Bankası Kanunu'nun 42'nci maddesinin değiştirilmesiyle ilgili burada çok uzun tartışmalar yapmıştık. Değerli arkadaşlar demiştik, bu film daha önceden görüldü, bunun bedelini birileri ödedi; bu filmin kendisi de kötü, sonu da kötü. Yeniden bu senaryoyu sahneye koymayalım, bunlar yanlış şeylerdir. Nitekim ilk yanlışlık belirdi. Eğer bu krediler tamamen ihracat ve döviz kazandırıcı hizmetler için verildiyse, o kredi karşılığında döviz gelecekte, o döviz kuru da serbest sistem içerisinde -Merkez Bankasının müdahale etmediği veya müdahale ettiği, her neyse- belirleniyor ise onu sabitlemeye sizin hakkınız yok bu ekonomik sistem içerisinde. Döviz kazanacak, döviz gelecek. Bu durumda ihracat kredisi kullanmış, bankalardan ihracat kredisi kullanmış, yine aynı teşvik sistemi içerisinde kullanmış insanların günahı ne? Aradaki döviz kuru artışı nedeniyle döviz getirdiği gün zaten döviz olarak ödediği için, ha, içleri yanıyordu, tüh, keşke bu krediyi kullanmasaydım, faizli alsaydım ondan çok daha fazla kâr ederdim diyenler oluyor tabii ki. Ama onlara böyle bir olay tanınamışken buna böyle olay tanınması ekonomi içerisindeki ayrımcılıkları, şunları bunları tetiklemiyor mu yeniden? İşte, bu yeni kurmaya

çalıştığımız sistem için ciddi anlamda sorun yaratacak bir olay. Geçiştırmemek gerekiyor. Bu olaylarda artık insanların şu doğru oldu, bu doğru oldu, şunu söylediniz, o yanlıştı, bu yanlıştı diye karşılıklı olarak suçlamaları falan bitirip büyük bir hızla gerçekten de ya, hem havza bazlı üretimimizi hem ulusal bütün kaynaklarımızı kuracağımız proje bazlı teşvik sistemleriyle uyumlu bir şekilde destekleyerek bu ihracatımızı nasıl artırırız ve ölçek ekonomisinde hangi boyutlara ulaşırız olaydır bu. Olayımız o. Ama bu olayı sekteye uğratabilecek bu ara kararlar tehlikelidir, ciddi anlamda tehlikelidir. Hatırlayanınız var mı bilmem, öğrenci bursları için ayrı kur, ihracatçısı için ayrı kur, X işini yapan için ayrı kur, Z işini yapan için ayrı kur diye saçma sapan uygulamaları bu ülke yaşadı ve ortaya çıkan maliyetler bütün, olduğu gibi devletin sırtında kaldı. Bütün bunların hepsine geri dönüş, ekonomiyle ilgili olarak ister istemez insanların kafasında yanlış şeyler uyandırabilir. O nedenle, ihracatın geliştirilmesiyle ilgili olarak yapılmış olan uygulamalar veya yapılan düzenlemeler, dahaları da olacaktır, akla gelmeyenler olacaktır, uygulama sırasında “Aa, şu konuyu unutmamışız.” diyerek onları daha güzel hâle getirmek de söz konusu olacaktır, o tamam ancak değerli arkadaşlar, uygulamalar sırasında, bu uygulamalar yapıldı diye sistemde pek büyük bir değişiklik falan olmamış. 2017 yılının ilk sekiz ayına bakıyorsunuz ithalat CIF değerleriyle 148,9 milyar, ihracat da 103,5 milyar, ondan sonraki ayları bilmiyorum. Bu, TÜİK’in, Hazine Müsteşarlığının ve BÜMKO’nun verileri. Dolayısıyla ilk sekiz ayda zaten 45 milyarlık bir dış ticaret açığı vermişiz. Daha önceki yıllar açısından da, 2015 yılında 63 milyar olan dış ticaret açığı -bütün bu önlemlerden sonra 2016 yılında ciddi düzenlemelere gittik, burada konuşuldu bütün onların hepsi- ithalattaki ve ihracattaki azalmalarla paralel olarak gitmiş. İhraç edilen ürünler içerisindeki yerli oranını ciddi olarak artırmadan, ciddi olarak desteklemeden buralardan bir sonuç elde edilmesinin mümkün olmadığını çok somut olarak görüyorsunuz. Bu olay zor, bu olay gerçekten zor.

Sayın Bakan bütçelerini 4,4 milyar olarak bağladıklarını söyledi, doğru. En önemli kalemleri de cari transferler ki bu teşviklerin büyük bir kısmı bunların içerisinde. Değerli arkadaşlar, 2017 yılında teşviklerde tam yüzde 164 oranında artış olmuş, yüzde 164. Daha önceden bir 1 milyar 356 milyon lirayken teşvik için ayrılan pay bütçenin içerisinde, birden 3 milyar 585 milyon, bu sene bütçesine de 4 milyar 30 milyon olarak konulmuş. Böyle bir artış biraz önceki söylediğim gereksinimlerden kaynaklanıyor ve doğru kullanılıyor ise umuyoruz sonuç verir, umuyoruz sonuç verir ancak burada önemli olan, bu tür yatırımlarla ilgili olarak uygulamayı başlatır başlatmaz derhâl etkinlik denetimlerinin yapılmaya başlaması. Gerçekten bu olay yansıyacak mı, üretimde böyle bir değişiklik olacak mı, kalitede veya bizim amaçladığımız konularla ilgili olarak olumlu bir sonuç elde edilecek mi? Eğer bunları görüp de zamanında revizyonlara falan kalkılmazsa kullanılacak kaynakların büyük bir kısmının zayi olma olasılığı vardır. Bu bütçenin içerisinde böyle bir olay için 4 milyar lira ayrılmasını gerçekten az buluyorum, açık söyleyeyim. Ha, bir Maliye Bakanı olarak böyle bir şey der miydim? Derdim Sayın Bakan.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Ama bugün derdiniz, o gün der miydiniz?

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Bugün derdim, doğrudur. Rahmetli Demirel’in dediği gibi sente muhtaç olunan zamanlarda denilmez böyle şeyler zaten.

O nedenle, bütçenizle ilgili olarak genel değerlendirmemi söyledim ancak yapılması gereken ve koordineli olarak çalışılması gereken olaylara da dikkat çektik. Bu Komisyonunda bu tür olaylara yaklaşımda inanılmaz bir iş birliği gözlemleniyor. Bu konuda da elimizden gelen her şeyi biz yaparız, ederiz. İnşallah tahmin ettiğimiz gibi bir sonuç elde edilir. Eğer sonuç elde edilmezse, tahmin ettiğimiz gibi olmazsa da... İnşallah olur.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Paylan...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, burada bulunan herkesi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, görüştüğümüz Ekonomi Bakanlığı. Hani her yere gittiğimizde de “Ekonomi Bakanlığı” deyince insanlar biraz yanlış anlıyorlar, sanki ekonomiden sorumlu bakanlık olarak algılıyorlar, Sayın Bakan da sanıyorum bununla karşılaşılırdur. Hâlbuki baktığımızda Bakanlığın misyonuna “dış ticaret bakanlığı” adı ama Sayın Bakanımız Ekonomi Koordinasyon Kurulu Üyesi tabii ki ve bazen bir ekonomiden sorumlu bakan gibi de yorumlar yapıyor ve bizim gördüğümüz, basından da izlediğimiz bakanlar arası bazı çelişkiler söz konusu olabiliyor. Oysa, bu anlamda, dış ticaret bakanlığıyla ilgili durumsa ilk etapta şunu söylemeliyiz, Sayın Bakan hiç bahsetmedi: Hükümetin 2023 hedefleri vardı Sayın Bakan, hani “500 milyar dolar ihracat yapacağız.” diyordunuz, ondan başlayayım. Şu anda ihracatımız 150 küsur milyar dolarda yani 500 milyar dolar hedefinin 2018’e girerken daha üçte 1’ine, yüzde 30’una ulaşamamış bir Türkiye’yle karşı karşıyayız. Bundan hiç bahsetmediniz Sayın Bakan. Bence daha çok bu hedeften bahsetmeliydiniz, bu hedefin arkasında mısınız, bundan bahsetmeliydiniz. Genelde şöyle yapıyorsunuz: “Ya, dünya büyüyecekti; dünya az büyüdü, ondan dolayı biz ulaşamadık.” Ya iyi de madem dünyaya bağımlıydı niye bu hedefi koydunuz? Madem her şey dünyaya bağımlı Türkiye’de Hükümet ne işe yarar? Başka ülkeler bu büyümeleri yaparken Türkiye yalnızca AB’nin büyümesine, Amerika’nın büyümesine bağlıysa bu hedefler niye konulur? Bakın bu yıl birazcık ihracatta kıvılcama var, biraz büyüme var, sebebi ne? AB çünkü biraz büyüyor. AB’de biraz büyüme oynadı, Türkiye’de de ihracat arttı. Demek ki hiçbir şey bize bağımlı değil, demek ki Hükümet hiçbir şey yapmıyor. Yani AB büyürse ihracatımız artıyor, AB biraz küçülürse ihracatımız düşüyor. 2023 hedefleri bir vizyon meselesidir, büyük hedeflerdir, ekonomide tamamen bir yapısal dönüşüm hedefleridir. Bununla ilgili hiçbir adım ülkemiz atamamış. Şimdi bunların sebeplerine gireceğim. Önce makroekonomiyle başlayayım tabii ki, her zaman yaptığım gibi, her Ekonomi Koordinasyon Kurulu üyesi bakanda yaptığımız gibi.

2017’ye girerken Sayın Bakan, ekonomimizde ciddi sıkıntılar vardı. Bununla ilgili önerimiz şuydu: “Yapısal reformlar yapın. Ülkeyi normalleştirin. Demokratik adımlar atın. Ekonomide yapısal tedbirler alın.” Yok. Bunun yerine atılması belki gereken belli adımlar atıldı ama bununla beraber yürütmesi gereken adımlar atılmadı. Yani hasta bir bünyeye, iyi hissetmeyen bir ekonomiye bir kortizon tedavisi uygulandı. Evet, vergiler ertelendi; evet, Kredi Garanti Fonu ortaya konuldu ve bünye kendini iyi hissetti ve ikinci, üçüncü çeyrekte büyümelerimiz oldu, olacak; yüzde 7 de belki çıkar üçüncü çeyrekte, 8 de çıkabilir, 9 da çıkabilir ancak Sayın Bakan, o kortizon etkisinin -artık kortizon da sürdürülemediği için- sonuna geliyoruz. Hani vergi ertelemeleri bitti, Kredi Garanti Fonu artık pompalanamıyor ve sonuna geldik. Dördüncü çeyrekte bir bakıyoruz ki kortizon bittiği anda bünye yine kendini kötü hissetmeye başladı. O uyguladığımız kortizonun yan etkileri de vardı. Ne oldu? Bütçe açığı oldu. Ne oldu? Enflasyon yükseldi, inanılmaz rakamlara yükseldi; çift haneli ÜFE 18’lerde, TEFE 11 küsurlarda ve baktığımızda faizler 13,5’larda yani devletin verdiği faizden bahsediyorum, hani özel sektörün değil, Hazinesinin verdiği faizden bahsediyorum. Ve bu kısır döngü içinde tekrar döviz kuru yükseldi, tekrar bir kısır döngü içine girmiş durumdayız yani bütçe açığı, enflasyon, faiz, döviz kısır döngüsüne girmiş durumdayız. Siz de tam bugünlerde diyorsunuz ki: “Ekonomi coşuyor.” Ya dedim ya, ekonominin coşması kortizon etkisinden. E kortizon bitti, ekonomi gene büzülmeye başladı.

Sayın Bakan, bu dönemde yapmanız gereken, tam bu kortizonu vermişken yapısal reformları ortaya koymaktı. Bakın, AKP kuruluş iddiasını tamamen unutmuş durumda. Hani hedefi neydi? Tüm vesayet kurumlarını kaldıracacağız, ülkeyi demokratikleştireceğiz. AB süreci, AB’yle tam üyelik

hedefi, demokratik bir ülke heyecanı, bütün dünya bu heyecanı aldı, Müslüman çoğunluklu bir ülkenin demokratik bir ülke olma iddiasını gördü ve buna göre ülkeye ilgi arttı; yatırımlar geldi, yabancı sermaye geldi ama maalesef biz bir müflis tüccar gibi 400 küsur milyar dolar cari açık verdik on dört-on beş yılda, iktidarınızda. Bu paraları üretim ekonomisine değil, üreten Türkiye için değil, tüketim ekonomisine maalesef kanalize ettik ve baktığımızda 150 küsur milyar dolarda kalan bir ihracatımız var. Ve dünya ekonomi sıralamasında arkadaşlar, hep biz 17-18'inciydik, hep "Büyüdük, büyüdük." diyorsunuz ya. Ya, 17'nci, ya 18'inci, ya 19'uncu; şu anda da ya 17, ya 18, ya 19. TÜİK rakamlar açıkladı, 20'nciyken bir anda baktınız 17'nciliğe geldik; biliyorsunuz, revizyonlarla.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – 26'ncı sıralardaydık.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Yok hayır ya, hep 17-20'nci arası. Bakın, 1960'lardan beri 17-20'nci arasındayız, hiç değişmemiş.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – 2001'de 26'nciydik.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Ya o bir aylık bir sapmadır Sayın Vekilim, bir aylık bir sapma, 2001'e bakın. Bakın, yapmamız gereken reformlardı ancak bu reformlardan maalesef uzakta durduk.

Sayın Bakan, ekonomimiz coşuyor da coşan şey, bakın, enflasyon, faiz ve döviz ve bunlara karşı da baktığımızda, hani ihracatçı sektörler baktığımızda, Almanya'da bir işçi... Bir vekilimiz anlatmıştı: "Ey Kılıçdaroğlu, Almanya'da 2 bin euro alıyor bir işçi." diyordu, sanki Kılıçdaroğlu iktidardaymış gibi.

Bizim bir işçimiz, Sayın Bakan, 300 euroya çalışıyor, 300 euro yani gelen kur artışlarıyla 300 euroya çalışıyor ihracatçı sektörlerde. Ya, bakın, ihracatçı sektörlerde çalışan milyonlarca işçimiz var, yan sanayiler olarak doğrudan ihracatçı sektörlerde. Ya, bu anlamda, katma değerli, işçimize katma değer yaratan, yaşanılabilir bir maaş vadetmeyen ihracatçı sektörlerimiz var. Hani, Almanya'da bir işçi -en kötüsü- 2 bin euro alırken bizim işçimiz 300 euroya çalışıyor Sayın Bakan. Hani, hep "Ekonomi coşuyor, coşuyor." diyorsunuz da bu ekonomi kime coşuyor? Küçük bir azınlığa coşuyor. Sizin iktidarınız başladığında servetin yüzde 38'i nüfusun yüzde 1'indeydi, şu anda nüfusun yüzde 1'i servetin yüzde 60'ına sahip. Geriye kalanlara ne düştü, yüzde 70, 80, 90'lık kesimlere? Borç düştü, borçlanma ekonomisi düştü. Siz diyorsunuz ki: "Devletin borçları azaldı." E, milletin çoğaldı, özel sektörün çoğaldı. Bütün bunlar yapısal anlamda bizim çözemediğimiz meseleler. Hep cari açığa muhtaç bir ekonomimiz var ama yolun sonundayız maalesef. Türkiye artık dışarıda eski imajında değil, ülkeye doğrudan sermaye yatırımları gelmiyor, yalnızca verdiğiniz ve vereceğiniz o obur sermaye, o sıcak değil, kaynar paraya vereceğiniz yüksek faize bakan bir para var ortada, onun dışında da bir yatırım yok son yıllarda. Neden peki, neden bu yatırımsızlık? Çünkü, Sayın Bakan, ülkenin imajı kötüye gidiyor.

Bakın, şurada bir kitapçık -bundan bahsetmediniz- getirmişsiniz "Turkey Discover the Potential" diye. Eminim milyonlarca, on milyonlarca dolar para harcamışsınızdır bu işlere, değil mi? Büyük paralar gidiyor, Amerika'da New York Times'a, şuna buna çarşaf çarşaf ilan vermek büyük paralar. Siz bu ilanları veriyorsunuz orada bütün dünya gazetelerine "Discover the Potential" diye ama bakın Sayın Bakan, siz ülkede -artık iletişim çağındayız- bir gazeteci tutukladığınızda bütün dünyada o birinci haber oluyor, New York Times'ında, Londra'da, Paris'te hep 1'inci sayfadan bu haberler geçiyor, bu makaleler geçiyor, siz akademisyenleri tutukladığınızda bu birinci haber oluyor. Siz mesela "Amnesty", Af Örgütünü tutukladığınızda, hak savunucularını tutukladığınızda, "Âlâyıvalayla bunlar darbe planlıyorlardı arkadaşlar Büyükkada'da." dediğinizde birinci haber oluyor bütün dünyada ve ne oluyor? Ülkemiz rezil oluyor. Hani, o rezil gazeteler diyeceğim, bunlara "Darbe planları yapıyorlardı."

diye manşetler attılar, dört ay sonra onlar, gelen baskılarla mı diyeyim, nasıl veya siz mi ikna oldunuz, hiçbir adli kontrol olmadan serbest bırakıldılar. Hemen ardından ne oldu? “Osman Kavala Büyükkada’da darbe planlıyordu.” diye tutuklandı.

Siz isterseniz her gün New York Times’a 10 sayfa ilan verin Sayın Bakan, bütün dünya gazetelerine 10 sayfa ilan verin “Discover the Potential” deyin, siz Osman Kavala’yı tutukladığınızı sürece, gazetecileri, akademisyenleri tutukladığınız sürece Turkey, Türkiye’nin imajı yerlerde sürünür. Maalesef bunu sizin iktidarınız yaptı ve şunu da söyleyeyim: “Türkiye üzerinde oyunlar oynanıyor.” Evet, oynanıyor çünkü hatalar yapıyorsunuz.

Bakın, darbeden bir ders çıkarmadınız ve darbeden bir ders çıkarmadığınız için, çözüm üretmediğiniz için yalnızca zulüm üretiyorsunuz ve yalnızca siz değil, sizin iktidarınızla başlamadı ki bu devletin zulmü, 90’ların paradigması, 80’lerin, 70’lerin, 60’ların paradigması hep böyledi, hep sırasıyla belli toplumsal kesimler bu zulmün içinde yaşadılar. Siz de yaşadılar, sizin sosyolojiniz de yaşadı, çok çabuk unuttunuz ama. Bu zulme muhatap olan bir kesimken tekrar bu zulmü eline alan ve çözüm üretmeyen bir iktidar gibi yalnızca zulüm üretiyorsunuz.

Sayın Bakan, 15 Temmuz öncesi biz burada arkadaşlarımızı çok uyardık, defalarca “Darbe dinamiği devrededir.” dedik, defalarca uyardık. Niye? Şunu çok iyi biliyoruz: Barış sürecini bozan çete, dinamik, buna uyanamadınız, yalnızca onu ezerim, bunu hapsedirim, gazeteci hapsedirim, bunu içeri atarım, bunu öldürürüm diye baktınız ve maalesef buna uyanamadık hep beraber ve darbeyi yaşadık ama 15 Temmuz sonrası bizim “Hadî gelin, demokratik siyasete dönelim.” çağrılarımıza rağmen maalesef bir saray darbesiyle karşı karşıya kaldık ve saray darbesine paralel başka bir darbe dinamiği daha devam ediyor çünkü devletin derinlikleri çatışma isterler, insanlarımız birbirini öldürsün isterler ve bu girdabın içinde de güvenlikçi siyasete mahkûm olmamızı isterler ve bütün dünya da bunu izler. Türkiye, otoriterleşen, antidemokratik bir ülke imajıyla karşı karşıya kalır.

Sayın Bakan, 15 Temmuz sonrası, 4 Kasım’da bir darbe daha yapıldı ülkede, Meclise karşı bir darbe yapıldı, 4 Kasım’da milletvekillerimiz tutuklandı, bütün demokratik siyaset çağrılarımıza rağmen milletvekillerimiz tutuklandı. Siz 14 Temmuz’da bir açıklama yaptınız “Lağım farelerini ensesinden tutup mahkemeye götürdük.” dediniz. HDP’li teröristler söz konusu olunca Avrupa’nın da can havliyle Türkiye’ye saldırmaya başladığını söylediniz. “Bu ülkenin bağımsız mahkemeleri -altını çizerek söylüyorum, bağımsız mahkemeleri- hâkimleri gereğini yaptı.” dediniz. Bağımsız mahkemeler, 10 ayrı şehirde 10 ayrı başsavcılık, eş zamanlı, gece birde aynı anda düğmeye basıyor. Başsavcılıklar bağımsızdır, başsavcılıklar ayrı ayrı hareket ederler ve başsavcılıkları tek başına koordine edecek Türkiye’de hiçbir makam yoktur, hiçbir makam ama 10 ayrı şehirde 10 ayrı başsavcılık aynı saniyede düğmeye basıyor ve siz bağımsız mahkemelerden bahsediyorsunuz. Talimatlanmış savcılar milletvekillerimizi aldılar, rehin aldılar ve siz bunun üzerine “Lağım farelerini ensesinden tutup mahkemeye götürdük.” dediniz.

Bakın, ben bir milletvekiliyim, 100-150 bin oyla seçildim. 100-120 bin, bilmiyorum, hepimiz 80 binle, 120 bin, 130 bin oyla seçiliyoruz. Siz de bir milletkilisiniz, siz de benim gibi 80 bin, 100 bin oyla seçildiniz, hepimiz öyleyiz, hiçbir farkımız yok. Biz 7 Haziranda yüzde 13 oy aldık, siz yüzde 40 oy aldınız; 6 milyon oy aldık, siz 18 milyon oy aldınız. Biz halkın yüzde 13 iradesini temsil ediyoruz, siz yüzde 40’ını, 45’ini, neyse, 1 Kasım oldu başka türlü. Hiçbir farkımız yok.

Sayın Bakan, siz eğer ki 6 milyon insanın iradesine bunu söyleyebilirsiniz 40 milyonun iradesi de bu duruma düşürülür; bunu bilin, yüzde 40’ın da iradesi bu duruma düşürülür. Geçmişte bunu defalarca yaşadık. Birileri kendini hâkim zannetti, ben bu ülkeyi yönetiyorum zannetti ama bakıyoruz ki hiçbir zaman hiçbir siyasetçi bu devlete hâkim olmadı, bu devletin siyasetine yol veremedi çünkü demokratik siyaset bu ülkeye hâkim hiçbir zaman olmadı, her zaman güvenlikçi siyaset demokratik

siyaseti manipüle etti, aramıza oyunlar soktu ve barış sürecini de bozan dinamik darbeyi yaptı ama siz bundan HDP’li milletvekillerini, yalnızca “demokratik siyaset” iddiasını ortaya koyan HDP’li siyasetçileri bu şekilde yaftalamayı uygun gördünüz.

Sayın Bakan, aynen iade ediyorum, aynen iade ediyorum. Çünkü demokratik siyaset konusunda adım atamazsak ve siyasetçiler birbirlerini böyle yaftaladıkça, emin olun arkadaşlar, bakın, buna emin olun, üç vakte kadar bu devletin içindeki pek çok kötü çıyan -bu bataklıklar çıyan üretir çünkü- size de aynı darbeyi yapacaklar, hepimize aynı darbeyi yapacaklar ve altımızı uyuyorlar; buna emin olun. Güvenlikçi siyasete hapis olduğumuz sürece, demokratik siyaset iddiasını kaybettiğimiz sürece, sorunlarımızı beraberce konuşarak demokratik siyasetle çözebiliriz iddiasını kaybettiğimiz sürece, emin olun, üç vakte kadar diyorum, bu oyunlar oynanacak. Bu oyunlar da iki türlü oynanacak Sayın Bakan, iki büyük riskimiz var; onu söyleyeyim. Birinci riskimiz ekonomide Sayın Bakan. Bakın, Zarrab davası yuvarlanarak üzerimize geliyor. Eski Ekonomi Bakanı, müstafi Bakanınız Zafer Çağlayan ve diğer üç Bakan bir hüülle İran’a olan ambargoyu deldiler ve bu İran’a olan ambargoyu işte başka ülkeler üzerinden parayı buraya transfer edip burada altına çevirip İran’a transfer eden bir sistem kurdular ama şu anda Zarrab Amerika’da, bence kaçtı buradan ve konuşuyor. Biliyorsunuz ki İran’a ambargoyu delen Avrupa’daki birkaç banka ceza aldı ve bu cezaları ödemek zorunda kaldılar. Ülkemizle ilgili de, bu anlamda, bunun kokuları gelmeye başladı ve dillendirilmeye başlandı. Gelecek yıllla ilgili en büyük riskimizi size söyleyeyim, maalesef bununla karşı karşıya kalabiliriz: Bankalarımıza gelebilecek bir ceza ve bununla ilgili Bakanlığınız kurumsal olarak sorumludur. Sayın Bakan, bununla ilgili Bakanlığınızda bir soruşturma açtınız mı? Sayın Bakan ve onun bürokrasisi olarak soruyorum. Bununla ilgili yapılan hatalarla ilgili bir öz eleştiri Bakanlığınız yapacak mı? Çünkü ülkemize gelebilecek bu milyarlarca dolarlık ceza bir depremdeki fayın çatlaması gibi etki yapabilir, büyük bir riskle karşı karşıya kalabiliriz, ekonomimiz bir kriz yaşayabilir ve milyonlarca insanımız işsiz kalabilir. Çünkü siz hep “dış mihraklar, oyun moyun” dersiniz ama Venezüella da böyle diyor, Venezüella Başkanı da böyle diyor; bakın, şu anda moratoryumla karşı karşıya. Kuzey Kore de diyor ki: “Bütün dünya benimle oyun oynuyor.” Ama işe yaramıyor. Önemli olan, bu tip meseleleri bütün dünyayla diplomatik ilişki kurarak çözebilmektir ve bu meselelerde orada olan pis kokuların, hani o Zarrab’ın kurduğu çarkın, siyasetle kurduğu çarkın, bankalarla kurduğu çarkın ne olduğu çok yakında faş olabilir ve bu, ekonomimizi de ciddi bir riskle, kriz riskiyle karşı karşıya bırakabilir.

İkinci risk de, Sayın Bakan, demokratik adımların atılamaması, yani bu kortizon tedavisi sırasında demokratik adımların atılamaması ve güvenlikçi siyasete saplanmamız, dediğim gibi, 15 Temmuzdan ders çıkarmamamız ve yalnızca güvenlikçi bakışa hapsolmemiz. Çözüm, demokratik siyasette, buna emin olun. Buna dönersek, bakın, bugünlerde dolar kuru 3,90’larda; faizimiz 13,60’larda ve yükseliyor; enflasyonumuz yükseliyor. Bütün bu değerlerin iyileşmesi için iki konuda, öncelikle tabii ki siyasette OHAL’in kaldırılması ve bize karşı, hepimize, demokratik siyasete karşı yapılan operasyonlara Hükümet olarak, iktidar olarak, muhalefet olarak “Dur!” diyebilmemizdir hep beraber. Birbirimizi ötekileştirdiğimiz sürece, emin olun, üzerimizde senaryo yazanlar bizi kutuplaştırıp, kamplaştırıp, çatıştırıp yeni darbe planları planlayacaklar ve ne ekonomimiz bu şartlarda işler ne dış siyaset.

Sayın Bakan, bakın, ihracatçılar şunu söylüyorlar...

BAŞKAN – Son bir dakikanız, lütfen toparlayın.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Tamam.

İhracatçılar “Müşterilerimiz ülkeye gelmek istemiyorlar.” diyorlar, biliyor musunuz? “Türkiye’ye gelmek istemiyorlar. Bakıyorsunuz, eskiden daha çok insan fuarlara, ülkemize geliyordu çünkü OHAL’i olan bir ülkeye, OHAL’le yönetilen bir ülkeye gelmek istemiyorlar. Türkiye algısı yüzünden,

alternatif ülkeler varsa başka ülkelere yöneliyorlar.” diyorlar ihracatçılar Sayın Bakan. Bu anlamda, yüzü dışa dönük bir Bakanlık olarak, ülkemizin hem içeride hem dışarıda algısı anlamında hep beraber bu girdaptan çıkmak için çalışmalar yapmamız gerektiğini düşünüyorum ve sizi bu anlamda öz eleştirel bir konuşmaya ve cevaplara davet ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkürler.

Sayın Emin Haluk Ayhan...

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, Komisyonun değerli üyeleri, kıymetli bürokrat arkadaşlarım, değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla, sevgiyle selamlıyorum.

Bugün Ekonomi Bakanlığı bütçesi üzerinde konuşuyoruz. Daha önce de bazı bakanlıklar üzerinde konuştuk. İlginin yüksek olması beni sevindirdi. Önemli bir alan, üzerinde konuşacağız. Tabii, Sayın Bakanın söylediklerinde katıldıklarımız var, katılmadıklarımız var ama Türkiye'nin gerçeklerini de göz ardı etmemiz mümkün değil.

Özellikle konuşmamın başında şunu bir kere söylemek istiyorum: 15 Temmuz hain darbe kalkışmasından sonra Avrupa’da, Amerika’da FETÖ, ilave olarak PKK’nın organize ettiği lobiler Türkiye’ye karşı hasmane bir tutum takındılar ve ülkemizi siyasi ve ekonomik olarak bir ablukaya da almak istediler; malumunuz, birtakım spekülasyonlarla ekonomiyi de zorlamaya çalıştılar. Bunları biliyoruz ancak bunları bilmekle beraber Türkiye ekonomisinin kendi dinamiklerinden kaynaklanan eksiklerini de söylememiz lazım. Temel olarak şunu söylüyorum Sayın Bakanım: Ekonomi yönetiminin bir kere çok başlıktan kurtulması lazım. Çok başlılık olunca gelişmeleri iyi okuyamıyorsunuz, sorunları gününbirlik tedbirlerle geçiştirmeye çalışıyorsunuz. Ben şahsen bu işlerle de uzun yıllardır ilgilenen bir arkadaşımız olarak ekonomiyi hangi bazda tartışacağımızı bilmiyorum.

Şu, 2018 yılı programı, şu da 2017 yılı programı; bunların ikisi de Bakanlar Kurulu kararı eki. Sizin imzalarınız var. Bakıyorum, 2017 yılında -çok detaya girmeyeceğim; bakın, sayfa olarak sayfa 10- burada kişi başına millî gelir 2008 düzeyinde 2016’da; hatta düşmüş, 9.247’den 9.243’e. Buna -88 fiyatlarıyla bakıyoruz- TL bazında da baksanız yüzde 20 artış gözüküyor; ABD doları bazında, sabit fiyatlarla ikisiyle de baktığımız zaman yüzde 20 artış gözüküyor. Hep 2002’yle mukayese ediyorsunuz. Siz bugün fazla girmediniz bu meseleye ama bir de kendinizle bir yarışın, bir bakın “Bunda ne var, ne yok?” diye. Ekonomi Bakanlığında bu detaya -yarın bu detaya girmek istediğim için- fazla girmeyeceğim ama bazen bu biraz önce özellikle söylediğim ekonomi yönetimdeki çok başlılık gelişmelerde biraz sıkıntı yaratıyor. Buna biraz sonra değineceğim. Haddizatında rakamsal baza fazla girmek istemiyordum bugün ama bir kısma biraz girebilirim belki.

Şimdi, Sayın Bakan, maşallah her alanda beyanat veriyorsunuz. Bizim sizinle bu kadar hukukumuz da var. Güzel bir şey ama doların yükselişine de biraz katkı veriyorsunuz, açık söyleyeyim. Önce “Merkez Bankası faizleri indirsin.” dediniz, şimdi Maliye Bakanına bakıyorsunuz...

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – “Merkez Bankası faizleri indirsin.” mi dedim, “Faizler düşmeli.” mi dedim?

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – “Düşmeli.” dedin. Bu ne anlama geliyor? Aynı anlama geliyor, istediğin gibi farklı yorumla.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Hayır, ikisi ayrı.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Sayın Bakan, istediğin gibi farklı yorumla, ben diyeceğimi diyeyim. “Haluk Ayhan yanlış konuşuyor, bilmiyor bu işi.” de.

Şimdi, siz geçen bir beyanat verdiniz. Maliye Bakanının burada imanı gevriyor muhalefete karşı, ciddi söylüyorum, bizim o tarafın tabiriyle. Bu özellikle mali kurumların üzerindeki vergilerle ilgili “2 puan artıracam.” diye uğraşiyor; sonra iş kalktı, bütün kurumlar gelir vergisinde 2 puana geldi. Tabii burada zorlanıyor, muhalefet de bir şeyler söylüyor. Sizin internette bir haberinizi gördüm ben faizler üzerindeki vergiyle ilgili, hafif gösterdim, burada söyledim, fırladı kalktı gitti. Dün espri yapacağım diye kendisine de söylediğim için burada rahatlıkla söylüyorum. Yani, şimdi, burada bir şey söylediğiniz zaman orada da ne olması lazım? Bir işin ortaya çıkması lazım.

Dolar 2,85 iken siz “Döviz tutanın eli yanar.” dediniz, hatta “Üzerinde yüzde 10 da köpük var.” dediniz. Bu açıklamadan sonra şimdi 3,85; yüzde 10 köpüğü de ilave ederseniz, dövizdeki artış yüzde 45,50; o tarihten bu tarihe. Şimdi, faiz diyorsunuz, siz söylediğinizde yüzde 8’di bildiğim kadarıyla, bugün itibarıyla yüzde 10. Denizli Sanayi Odası Başkanımız demiş ki: “Mevduat faizinin 14-15 olduğu ülkede kredinin yatırıma dönüştürülmesi için yüzde 20’lerin üzerinde bir rakamla yatırım yapılmaz.”

Şimdi, iyi söyleyeceğimizi söylüyoruz, size destek vereceğimiz yerde; özellikle bu terör ile dış politika konusunda sonuna kadar arkanızdayız, ne yaparsanız yapın. Orada da bir Barzani’yle ticarete siz Hükümetten, Sayın Cumhurbaşkanından biraz farklı bir ray çizer gibi oldunuz; kızdım da yani, alındım da, açık söyleyeyim. Ezin şu PKK’yı, ezin şu FETÖ’yü, bitsin bu iş ya; bir daha, bir daha dönüp buraya gelmeyelim; bir daha, bir daha dönüp gelmeyelim. Bakın, bunlarda bu kadar destekliyoruz, sonuna kadar da arkanızdayız ama hakikaten her gün her bakan farklı bir beyanat verirse anlam farklılığındaki kaymalar, aynı şeyi söylemek istemiş olsanız bile, aynı neticeyi vermiyor, piyasa aynı şeyi algılamıyor. Burada bir ne yapmamız lazım? Dikkatli olmamız lazım.

Şimdi, “Ekim ayında son on yılın en yüksek ekim ayı ihracatı rakamına ulaştık.” dediniz, doğrudur. “OVP hedefi, 156 milyar doları yerle bir ederiz.” diyorsunuz, doğrudur. Evet, nihayet hedef tutacak ama nasıl Sayın Bakanım ya? 2015-2016 yıllarında Orta Vadeli Program 3 tane hazırlandı, yanlışım varsa düzeltsin arkadaşlar. 2017 yılı için 3’ünde de farklı ihracat hedefi vardı. Geliyoruz 2017’de hazırlanan OVP’ye, 2018-2020, burada farklı bir hedef var. 2015 yılında OVP’de 2017 hedefi 170 milyar dolardı, 2016’daki 175,8’di, yanlışım varsa düzeltin, 2016 revizede 153,3’e çektik, 2018-2020 yani son OVP’de 156,5 milyar dolar. Siz bunu nihayet tutturacaksınız. Yani hedefi tutturamıyoruz da ihracatın geldiği yere hedefi getiriyoruz, bizim yaptığımız iş bu. Ha diyeceksiniz: “Uluslararası piyasalar, Türkiye’nin kendi iç problemleri...” vesaire, mutlaka ama zaten siz şunu söylediniz Sayın Bakanım, makulü de oydu: “160-170 milyar dolar bu ülkenin ihracat kapasitesi var.” diye bir açıklama yaptınız yanlış hatırlamıyorsam. Öyle bir şey yok. Doğru hatta bugün -şimdi tenkit ediliyor- 2023 hedefleri koymadınız. Özellikle ben baktım strateji şeyinde -dün, eskiden tenkit ettiğim için- sizin Bakan Yardımcınızın, Müsteşarın ifadelerinde 2023’le ilgili bir şeyler var mı diye? Yok. Memnun oldum, 2023’ten bahsedersiniz de hedeflerin ulaşıp ulaşılamayacağını da bir ifade etmek lazım.

Şimdi, faizli kur, bunlara bakmak lazım, ne oluyor ne bitiyor. Hakikaten ismi Ekonomi Bakanlığı. Ben bu kurumda üst düzey de görev yaptım. Şimdi, arkadaşların motivasyonu falan da önemli, çalışmaları lazım ama bakın bir ülkenin ihracatını artırmaya en fazla ihtiyacı olduğu bir dönemde üstelik TL son iki ayda neredeyse çok önemli bir değer kaybetmesine rağmen ihracat öyle ahım şahım artmıyor. Şimdi, bakın, ben size söyleyeyim: Ben genellikle AKP döneminde on beş on altı senelik ihracat farkına cari fiyatlarla bakardım, söyledim, bir de üzerine cari işlemleri söyledim. Sayın Bakan bunları söyledi, şimdi söylemeyeceğim ama 950 milyar dolarlık dış ticaret açığının aşağı yukarı 257

milyar doları sizin Bakan olduğunuz dönemde. Geliyoruz cari işlemler açığına: 500 küsur milyar dolar cari işlem açığının da 148-150 milyar doları sizin döneminizde oluyor. Şimdi, burada bu işlerde hassasiyetle durmak lazım.

Ben sunuşunuzu falan çok beğendim. Neden? En azından kendi zaviyenizden haklılığınızı ispat ediyorsunuz; bizim zaviyemizden olabilir olmayabilir. Biz destekleyeceğimizi bazı alanlarda çok net bir şekilde söylüyoruz. Şimdi, ihracatın bir kısmı zaten baz etkisinden artıyor. 2014'te göreve geldiniz, 2015 yılında ihracat 2012 seviyesinin altına indi, 2016 yılında ihracat gerilemeye devam etti. Onca açıklanan teşvik ve döviz kurlarındaki hızlı yükselişe rağmen ihracatta sürdürülebilir artış gerçekleşmiyor. Dış ticaret açığı ihracattan çok daha hızlı artıyor. Eylülde sanıyorum yüzde 85'ti eylül ayı itibarıyla, ekim ayında yüzde 75'e düştü galiba, yanlış hatırlamıyorsam. Şimdi, ekim ayında TİM rakamları ihracatta 13,5 milyar dolar olmuş, artış yüzde 15,6; Gümrük ve Ticaret Bakanlığının ekim ayı dış ticaret verileri yüzde 8,9 artmış, 13 milyar dolar; ithalat yüzde 25 artmış, 21,3 milyar dolar. Dış ticaret açığı ihracattan neredeyse on kat fazla artıyor, yüzde 74,5, biraz önce söyledim. İhracatın ithalatı karşılama oranı geçen sene yüzde 75'te, bu yıl ekimde yüzde 65'e, eylül ayında yüzde 59'a geriledi. Yılın ilk on ayına bakalım: Yılın ilk on ayında ihracat yüzde 10, ithalat yüzde 16,5 artıyor, dış ticaret açığı yüzde 32,5 artıyor. Şimdi, "millî ithalat politikası" dediniz, ben çok sevdim. Orada uluslararası kuruluşlarda falan gayretleri biliyorum ama millî ithalat politikamız buysa bir de millî olmasaydı ne yapardık ona şaşarım.

Şimdi, bazı konulara gireyim girmeyeyim diye de mütereddit davranmak istiyorum çünkü hani kurumsal yapıda biraz gönül koyacağım olaylar da var. Şimdi buradan bakıyoruz, ara malı ithalatı yılın ilk on ayında yüzde 27,6 artıyor, buna mukabil sermaye malı ithalatı yüzde 11,7 azalıyor. Şimdi, bunu nasıl değerlendireceğiz? Bu, iyi giden bir ekonominin göstergeleri mi? Nihayetinde bu göstergelerden ben rahatsızım açık söyleyeyim. Ekonomik büyümenin yatırımlarla desteklenmediğini gösteren bir tablo bu. Bu göstergelerden sadece ihracat rakamlarını, ihracattaki gelişmeleri -tasvip etmememize rağmen- okuyabilirsiniz iyi diye ama sadece dış ticarete bundan konuşursunuz. Bu, miyopluk. Bir de ithalatta bakacaksınız. Dış ticaret aleyhimize geliyor. Teşvik sistemini üç kere değiştirdiniz. "İthalatçıya yeşil pasaport vereceğiz." dediniz 1 milyar dolara kadar.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – İthalatçıya değil, ihracatçıya.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – İhracatçıya, pardon, özür diliyorum. Şimdi, bir vize olayı oldu işçi yine tıkandı. İnşallah çözülür, öyle değil mi baktığımız zaman.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Normalde Irak'a yeşil, kırmızı pasaport değil.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Tamam yani şimdi başka ülkelerde aynı sıkıntıyı yaşıyordunuz.

Şimdi, adamına göre teşvik, adamına göre pasaport, adamına göre vergi, adamına göre af, adamına göre imar, adamına göre yatırım... Böyle bir ülkenin şeyi olmaz, herkese farklı bir şey davranıyorsunuz, herkese farklı bir hukuk üretiyoruz. Şimdi, biz birine ne veriyoruz? Ekstra bir imkân veriyoruz, ertesi sene gelene daha bir imkân veriyoruz. Tamam, verebilirsin. Öteki diyor ki: "Ya benim işim ne olacak? Ben bu şartlarda geldim." Bunu da dikkate almamız lazım.

Şimdi, özetle, Türkiye sorunlu bir ekonomi yönetimi ve yapısal önlemleri merkeze alan yeni bir ekonomide neye girmek zorunda? Tedbirlerle bu işi götürmek zorunda.

Reel sektörün borçluluğu ve açık pozisyon hızla büyüyor. Bugün konuştuğumuz bütçe, ülke bütçesi 68 milyar TL açık görmüş. Hepimiz bakıyoruz şeye, hazinenin borçlanma olayını geliştiriyor torba yasanın 130 maddenin içinde böyle gayet basit bir olaymış gibi sallayıp geçirip gidiyoruz. Olmaz. Nereden geliyor, neden geliyor? Önemli olan yani herkes bir yere oturabilir, sıkıntı olmayabilir ama bir koordinasyonun olması lazım, net bir şekilde de söylenmesi lazım.

Dünyada ve bölgedeki ve ihracat pazarlarının yeniden kazanılması lazım, doğru. Bunun için tedbirler almanız lazım, doğru. İhracatın bir kere dış girdi bağımlılığının ve düşük teknoloji yoğunluğunun mutlaka açılması lazım. Mesela, bugün birçok insan sizi özellikle bu yüksek teknolojik malların ihracat içindeki payının, hedefinin artırılmasını, hedefini koymanızı gerçekçi bulmuyor. Hedef olarak koymanızı bile destekliyorum. Dün söyledim, Sanayi Bakanına da söyledim. Bunu hedef olarak koymanız çok önemli, hakikaten yükseltmemiz lazım. O yükseltmezse ne olacağız? Ama geldiğinizde yüzde 6'lardaydı ihracat içinde o pay, şimdi geldi, yüzde 3'lere düştü. Bunu ne yapacağız? Bunları konuşmadan olmaz. Biz yüksek katma değerli mal üreteceğiz. Aha meydana, siz dâhilde işlemeyi çok güzel izah ettiniz, toplam ithalatın içinde yüzde 12 gibi bir rakam söylediniz. DİR ihracatının içinde yaptığınız DİR ithalatını şey yaptığımız zaman yüzde 40'ı bulmuyor mu?

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Yüzde 40, ihracatımızın neredeyse...

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Yani siz çok usta bir manevrayla onu öyle söylüyorsunuz ama vatandaş bunu bilmiyor.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Yok, manevra değil, soruyorsunuz söylüyorum işte.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Hayır, söylememe gerek yok onu da söylemeniz lazım. Bakın, ben bu DİR'le ilgili -talimatınız var yok bilmiyorum Sayın Bakan, yüzünüze arkanızdan konuşmam- bu kurumda bu kadar yetkiliden çalışmama rağmen DİR konusunda bilgi alamıyorum. “Resmî yazı yaz.” dediler bana ya. İlk atanmasında imzam olan arkadaş söyledi bunu bana. “Konuşmayacağım arkadan.” dedim.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) - Demek ki yanlış atama yapmışsın.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Yok, sen yükselttin.

BAŞKAN – İkiniz de yanlış yapmışsınız. Hadi devam edin, tamam.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Yok, yok arkadaşı da severim.

Siz şimdi, biraz önce “Yerinde ziyaret.” dediniz. Yerinde ziyaret önemli ama ben bunu görüyorum, takip ediyorum, memnun da oluyorum, nerede görüyorum biliyor musun? Seçim sırası Denizli'de. Tank Bey çıkıyor ben giriyorum, İbrahim Bey çıkıyor ben giriyorum işletmelere ya, çok güzel...

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Ya, Allah aşkına, her hafta sonu gidiyor arkadaşlar, geçen hafta da gittiler.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Ya, ama bakın, o zaman sesi fazla geliyor.

BAŞKAN – Ya, ben unuttum, sizin bu muhabbet Denizli muhabbetiydi. Ben de diyorum böyle niye sıcak sohbe girdiniz, ha, tamam ya.

Ben araya girmiyorum, bir on dakikanız daha var, buyurun.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Hayır, şimdi, özellikle şunu söylüyorum, burada gergin de geçiyor –bu sene makul geçti görüşmeler ama- e, şimdi, tatlı sert götürelim de şöyle bir bakalım.

BAŞKAN – Biraz sertleşmekte fayda var tabii.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Ben geçen size özellikle az çalışıyorsunuz, çok geziyorsunuz diye biraz da siyasi latife yaparak söyledim. Siz de bana dediniz ki: “Ya, sizinle ağabey kardeş ilişkimiz var, bu sözünüze çok alındım. Ben size yoksa hiç cevap vermiyorum.” Doğru. Bakın, o tasarıda...

BAŞKAN – Sayın Ayhan, müteakip geziye beraber gideriz, sen merak etme.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Şimdi, orada 24 maddelik kanun, geldi 12 maddeye indi. Serbest bölgeler, biliyor çocuklar Allah'ı var, AKP grubunda yukarıda iki gece çalıştınız. Şimdi, 12'ye indi. Aşağıda görüşüyorum, siz gelmediniz, Hanımefendi Bakan vardı, ona söyledim: Ya, ben söyledim, Bakan Bey kızdı, kendine söyleyecektim ama. Şimdi, böyle bir şey var ki orada da bizim başka vekil arkadaşımız dedi ki: “Üç kuruşluk ihracat yapmayanlar ahkâm kesiyor.” O da Kazım Bey üstüne alındı sanıyorum, hemen girdi “Ben ihracatçiyim.” diye. Ben ihracatçı değilim, ihracatta çalıştım ama yok, gitmiş Kazım Bey.

BAŞKAN – Affedersiniz, nerede oldu bütün bunlar? Biz niye duymadık, görmedik?

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Denizli'de.

BAŞKAN – Ha, Denizli'de.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Yok ya, Genel Kurulda oluyor bunlar, Denizli'yle alakası yok.

24 maddelik kanun indi 12 maddeye.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – İçinde TİM Kanunu'yla ilgili çok şey var.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Ya, Sayın Bakan, ben diyeyim de siz cevap verirsiniz.

Bunun 19 maddesinde 21 önerge vermiş iktidar, 24 maddede 21 önerge. 19'unda bizim Denizli vekilimizin imzası var. 7'si, 8'i de –şu anda hatırlamıyorum- tek başına onun imzası var, madde metninden çıkarılması, gerekçesini siz okuyun ben söylemeyeceğim burada.

Ya, şimdi, bir şey söylerken hakikaten sizleri rencide etmek için muhalefeten söylemiyorum, bu kadar da hukukumuz var, sen “İhracat arttı.” desen, alkışlarım ben, iyi konuştu derim. Niye demeyeyim?

BAŞKAN – Bir dakikanız kaldı bütün bunlar için.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Ya, biraz verin, bu olmaz.

Şimdi, biraz önce de söylendi, coşku olayı. Sabah ATV'de Erkan Tan'ın programında “ver coşkuyu” diyorsunuz. Şimdi Erkan Tan'ın hesabına benziyor. Tamam da, bunların hâli hâl değil Sayın Bakan, bu DİR'i falan hakikaten dikkate alırsanız bu ihracatçıların sıkıntısı fazla. “Eximbank'tan verdik.” diyorsunuz, oradan 26 milyar dolar. Ne kadar kredi veriyorsunuz? Biraz önce söylediniz. “Şu kadar ihracata şu kadar verdik.” diyorsunuz.

BAŞKAN – Çok özür diliyorum, kodlu konuşmasanız da, “dır” mı, “dur” mu, bir şey diyorsunuz. Nedir o?

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Dâhilde işleme rejimi.

BAŞKAN – Ha, dâhilde işleme rejimiymiş. DİR mi, dır mı, ne diye geçiyor?

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – DİR.

BAŞKAN – DİR ha. Tamam. Dur olunca neyi duruyoruz diye şey ettik.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Yabancı dilde “i” “ı” karıştığı için böyle oluyor.

BAŞKAN – Onu Hayati Ağabey karıştırıyor zannediyorum bir tek.

Sayın Ayhan, buyurun.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Benim hızımı kesiyorsun Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Ayhan, bu hızla yirmi dakikayı bitirdiniz zaten yani.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Süremi de alıyorsun bak, hemşerime onu da söyleyeyim.

Şimdi, hakikaten, Erkan Tan sabahları mehter marşıyla çıkıyor, hakikaten “Ekonomi coşuyor.” diyorsunuz da...

BAŞKAN – Yani kesinlikle Türkiye milletvekilliğini destekliyorum Sayın Bakan, Türkiye milletvekili olmalı, bakanlar da Türkiye milletvekillerinden seçilmeli. Bu Denizli muhabbeti olmaz o zaman.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Sayın Bakan, vallahi, geçen yılki millî gelir rakamı dolarla –siz doları çok seviyordunuz- “Üç kat arttı dolar bazında” falan diye, geçen seneki dolar 2010’dakinden –şuradan bakayım- on sene öncenin millî gelirinden daha aşağı. Bu, korkunç bir şey, dolar bazında baktığın zaman.

Bir şey, bir de bu böyle hesaplanıyor falan deyip de doğrusunu söylemekte de fayda var. Şimdi, bakın, “Lojistik maliyetleri yüksek.” diyor ihracatçılar, yüzde 74. “Finansman maliyeti yüksek.” diyor yüzde 68. Bunlar benim rakamlarım değil, sizin. “Ham madde ve ara malı fiyatları yüksek.” diyor yüzde 66. “Enerji maliyetleri yüksek.” diyor yüzde 65. “Döviz kurları olumsuz etkileri var.” diyor yüzde 57. “İhracat pazarları, siyasi engeller, belirsizlikler, riskler var.” diyor yüzde 51. “Rekabetçi fiyat sunamıyoruz.” diyor yüzde 48. “Bu kadar teşvik veriyoruz.” diyorsunuz, yüzde 42’si “Teşvikler yetersiz.” diyor. Bir de “Niye ithalat yapıyorsunuz?” diye sizler soruyorsunuz, “Yurt içi üretim yok, yetersiz.” diyor yüzde 62. “Yurt içi üretim yetersiz.” diyor yüzde 57. “Yurt içi kalite yetersiz.” diyor yüzde 46.

Sayın Bakanım, ben tenkit etmekle falan zevk almam. Hakikaten, bakın, sadece dış ticaret ve cari işlemlerinin dışında ilk defa uzun süredir kamu maliyesi sıkıntıya girdi. Bu ikisi ne zaman problem olmaya başladı Türkiye’de bunun arkası kriz gelir. Dolayısıyla, bu konuda da hassas olmakta yarar var diye bunu ifade etmek istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum, sağ olunuz.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Bütçe de hayırlı olsun bu arada, onu demeden kapatmayayım.

BAŞKAN – Sayın Öztürk, buyurun.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Sayın Başkanım, Komisyonumuzun değerli üyeleri, Sayın Bakanım, değerli kamu çalışanları, değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ekonomi Bakanlığımızın 2018 yılı bütçesi üzerinde görüşlerimi sizlerle paylaşıcağım.

Sayın Bakanım fevkalade güzel bir sunum yaptı. Muhalefet partilerimizden de Sayın Zekeriya Temizel Bakanımız ve Haluk Bey teknik olarak konuştu. Garo Bey daha ziyade sosyal ve siyasi yönlerden konuştu. Aslında bu sene bütçe görüşmelerimizde fevkalade düzeyli, çok çok düzeyli bir süreç yaşıyoruz. Hani mefhumumuhaliften hareketle “Eskiler öyle miydi?” demeyin bana. Bu dördüncü bütçe görüşmemiz ben milletvekili olduktan sonra ama geçen yıllar çok hararetle tartışmalar oluyordu Başkanım, ama bu sene şu ana kadar hakikaten biz de istifade ediyoruz, mutlaka bakanlarımız da bugüne kadar görüştüğümüz bakanlık bütçeleriyle ilgili de...

BAŞKAN – Yani istiyorsanız ısıtabiliriz ortamı, o bizim elimizde.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Yani gittikçe herhâlde kavga etmeden de tartışabilmeyi öğreniyoruz. Tabii, hayat dinamik, öğrenme süreci.

Sayın Bakanım, bu sunuşunuzda fevkalade güzel işler görülüyor ama tabii ki rakamlar üzerinden baktığımızda ithalat ve ihracatla ilgili yani bu dış ticaret açığımızla ilgili tabii, bir iktidar partisi mensubu olarak bunları konuşmak biraz zor ama bir gerçek var ki 2017 Ocak-Eylül ayı arasında ihracatımızdaki değişim yüzde 10,5 ama ithalatımızdaki değişim yüzde 15,5 olmuş yani yüzde 5 bir farklılık var. Dış ticaret hacmimiz de yüzde 13,4 artmış, dengemiz de maalesef, 53 milyar 829 milyon dolarlık bir eksi var.

Tabii, Türkiye bir çıkış trendinde, hedeflerimiz büyük, biz geçmişte büyük bir ülkeydik, bugün de büyük bir ülkeyiz. Biraz önce konuşuldu, dünya toplam hasıla açısından 17 miyiz, 18 miyiz, gündeme geldi ama hep 2002’ye atıfta bulunuyoruz, 2002’de Türkiye’nin toplam gayrisafi milli hasıla açısından en azından 26’ncı olarak ben biliyorum.

GARO PAYLAN (İstanbul) – 2001’de 17’ydik.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Bugün 16-17 gidip geliyoruz tabii ki dolardaki, kurlardaki düşüş, çıkış ama kabul etmek lazım, 2012’den beri Türkiye “orta gelir tuzağı” dediğimiz bir fasit dairede gidiyor geliyor. Bu bizim gerçeklerimiz. Biz gerçekleri ne kadar görürsek belki alacağımız tedbirleri, projelerimizi, projeksiyonlarımızı da daha isabetli olarak tahmin edebiliriz.

Ekonominin kuralları bellidir, yani tabirimi hoş görün -hepiniz biliyorsunuz- “Amerika’yı yeniden keşfetmeye hacet yok.” diye bir söz var. Üniversitede bir hocamız bize bunu anlatırken derdi ki: “Çocuklar dört “i” kuralına dikkat edin, bir ülke ekonomisi için dört “i” en önemlidir. Bunlar: Birinci aşamada, eski tabirle istihsal yani üretim; ikinci sırada, istihdam; üçüncü sırada, ihracat ama bütün bunların da ötesinde istikrar.”

Şimdi, sermaye ürkek, bütün açık ekonomilerde sermaye girer çıkar ama aranan en önemli “i” kuralı istikrardır. Türkiye büyüyor. Şairin dediği gibi “Elbette görecektir duranlar, yürüyeni.” diyor. Türkiye yürüyor, hedefine doğru gidiyor. AK PARTİ iktidara geldiği 2002 sonu itibarıyla Türkiye’nin nüfusu 65 milyonda -hatırladığım kadarıyla- ama bugün 81 milyona dayandık. 18 milyon öğrencimiz var okula giden. Geçenlerde Avrupa’da, Belçika’da katıldığım bir toplantıda Belçika Parlamentosundan Türk asıllı bir milletvekili arkadaşımız, bana bazı sitemkâr ifadelerde bulundu. Ona dedim ki: Belçika’nın nüfusu ne kadar? “12,5-13 milyon civarında.” dedi. Dedim: Bakın, 13,5 milyonluk Belçika’da Flamanlar ile Valonlar her gün kavga ediyor, bir araya bile gelemiyorlar, istikrarsızlık var, Hükümet kuramıyorlar. Belçika Parlamentosunda konuşuyoruz bunu. Bizim yarın sabah okula giden öğrenci sayımız 18 milyon sadece ilköğretim ve liselerde, üniversite öğrencimiz hariç. Türkiye’nin toprak büyüklüğünü de dikkate alırsanız, Türkiye’yi idare etmek o kadar kolay değil. Etrafımızda da bu kadar terör varken, dünyanın en vahşi, en acımasız üç tane terör örgütüyle aynı anda mücadele ediyoruz. Ayrıca, Suriye krizi, Irak’taki gelişmeler yani Türkiye’nin etrafında bu kadar olumsuzluk varken, biz de durmuyoruz, yürüyoruz. Kalkınma hızımız, fert başına düşen milli gelirimiz, totaldeki toplam milli gelirimiz... Biz de bir şeyler yapıyoruz ama hep en iyisini, hedefi, ufku gözetlediğimiz için daima en iyiyi istiyoruz; bu da hakkımız, bu da milletimizin hakkı. Fakat, ekonomideki bazı çift başlılıklar yüzünden zaman zaman enerjimizi kaybettiğimiz olmuyor değil.

Tabii ben işin kolayına kaçıp bürokrasiyi suçlayacağım gibi gözüксе de -ben de bürokrasiden geldim, iş dünyasından geldim hep bir günah keçisi buluyoruz- bugün gördüğüm kadarıyla ekonomi bürokrasimiz işin önemini kavramış ve ihracatçımızı, özellikle de ihracatçımızı yatırımcımızı teşvik

etmek için, desteklemek için çalışıyorlar. Ekonomi bürokrasimizi ayırıyorum, bir kenara alıyorum. Başta Sayın Bakanımız olmak üzere sizin ekibinizle beraber ihracat için gece gündüz gayret ettiğinizi görüyoruz fakat biz Tanzimat'tan beri o bürokrasinin çarklarını bir türlü kırıp da bürokratik devletten tüccar devlete geçemiyoruz, bu sancıları zaman zaman yaşıyoruz ama nedense bunu başaramadık bir türlü. Ben Ekonomi Bakanlığı bürokrasisini ayrı tuttuğumu tekrar ifade etmek istiyorum. Çünkü iş dünyası ile ihracatçılarla görüşüyoruz, görüştüğümüzde hepsi yine bürokrasiden şikâyet ediyorlar; mesela, Türkiye'de bu bürokrasiyi ortadan kaldırmak için Başbakanlığa bağlı Yatırım Destek Ajansı kurduk ama buna rağmen Yatırım Destek Ajansındaki uzman arkadaşların çalışmasına rağmen bir türlü yabancı yatırımcıyı Türkiye'ye istediğimiz oranda getiremiyoruz. Elbette büyük çalışmalar, büyük sonuçlar var ama bunu da ifade etmek istiyorum.

Sayın Bakanım, Bakanlığınızla ilgili özellikle Eximbank'ın son dönemde fonksiyonunu, kredi ve sigorta desteğini artırmasını takdire şayan buluyoruz. Eximbank, gerçekten güzel işler yapıyor, ki bunu zaten sizin verdiğiniz rakamlarda da gördük. Özellikle de Eximbank kredilerinden ve sigorta desteğinden yararlanan firmaların KOBİ ağırlıklı olması, ki rakamlarınızda yüzde 59 veriyorsunuz bunu, muhteşem bir şey. Türkiye ekonomisinin, özellikle üretim ekonomisinin can damarı KOBİ'lerimiz.

Biz, 2023, Cumhuriyetimizin 100'üncü yılındaki ufuk hedefimiz olan 500 milyar dolarlık ihracatı gerçekleştirebilmek için daha proaktif roller üstlenmeliyiz. Yani sizin bu sunumunuzun içinde de var, zaman yetersizliği nedeniyle ben değinmeyeceğim, tekrar etmeyeceğim ama Türkiye'nin bu orta gelir tuzağını kırabilmesi için ihracata dayalı bir üretim politikası, daha fazla ihracat, daha fazla üretim yapar hâle gelmemiz lazım.

Şimdi, bu sözle olmuyor tabii. Rahmetli Sakıp Sabancı bizim duayan büyük sanayicimizdi, ben her televizyona çıktığımda -o zaman üniversitede akademisyendim- mutlaka onun programlarını izledim; çok hatırası var, hepimizin üzerinde mutlaka iz bırakmış bir sanayicimizdi. Allah gani gani rahmet eylesin ama bir sözü beni çok etkilemişti. "Ağam, know how çok önemli ama Türkiye için "know who" daha önemli." der. Allah gani gani rahmet eylesin. Hep onu dedim yani kim yapacak? Yapılacak iş belli ama kim? Hoca Nasrettin'in dediği gibi "Un var, yağ var, şeker var, tuz var ama usta kim?" Dolayısıyla biz, ihracatçılarımızın sayısını artırmalıyız. Bu ülkeye kim üretir de kim dışarı satarsa mutlaka onu teşvik etmeliyiz. Hep atasözlerinden konuşuyorum "Marifet iltifata tabi." İltifat etmeliyiz. Mesela, bu yeşil pasaport olayı, yıllarca mücadelesi verilen bir şey, bir noktaya gelindi.

BAŞKAN – Teşvik uygulama bu mantıkla mı Ekonomi Bakanlığının bünyesinde?

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Üniversitede okurken ilk görev yerim Teşvik Uygulamaydı, üniversiteye geldim Ankara'ya, o zaman Sanayi ve Teknoloji Bakanlığındaydı. 1976'nın sonunda ben Sanayi Bakanlığına girdim. Yatırımları teşvik bizdeydi, ihracatı teşvik Ticaret Bakanlığındaydı. O zaman koalisyon hükümeti olduğu için Teşvik Uygulama Dairesi bölünmüştü. Yatırımları teşvik Sanayi ve Teknoloji Bakanlığında, ihracatı teşvik Ticaret Bakanlığında. Rahmetli Turgut Özal, Devlet Planlama Müsteşarı olunca ilk bunları birleştirdi Devlet Planlamada. Yani o şeylere dönmek istemiyorum ama işte bürokrasi bakın nereden nereye geliyor? "Teşvik uygulama" adı üzerinde teşvik ve uygulama, yatırımları teşvik, ihracata teşvik. Şimdi sadece para vermek teşvik değildir.

Bakın, sizin sunumunuzda vardı dediniz ki: "Yatırımcılarımızı biz ziyaret ediyoruz." İlleri gördüm burada, mesela, ben Giresun milletvekiliyim, Giresun'a henüz gelmemiş bizim arkadaşlar.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Bir gün geleceğiz.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Bir gün geleceksiniz... Bekliyoruz. Giresun demişken, zaman geçiyor Sayın Bakanım.

BAŞKAN – Hakikaten zaman geçiyor, toparlarsak.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Bu findığa da değinerek, fındık ihracatıyla ilgili birkaç da düşüncemi belirterek sözlerime son vereceğim.

Sayın Bakanım, özellikle bu tanıtım gruplarını, 15 tanesini, farklı sektörde faaliyet gösteren tanıtım gruplarını tek çatı altında “Türkiye tanıtım grubu” olarak birleştirmenizi de önemsiyorum ve sizi tebrik ediyorum. Yıllarca, mesela bizim fındık tanıtım grubumuz var. Fındıktan paralar kesiliyordu, epey miktarda da fon vardı ama bir türlü biz fındık tüketimini artıramadık. Önümde rakamlar var, bakın, son on dört, on beş yılın rakamları var: 2003’den 2016 yılı arasına kadar Türkiye’de ortalama fındık ihracatı 241 bin ton. Bunu en yüksek ne zaman artırabilmışiz? Sanıyorum 2011’di, 281 bin tona kadar çıkmışız, en yüksek miktarımız. 209 bin ton ila 281 bin ton ortalamamız. Son on dört yılın ortalamasını aldım 2003’ten itibaren, 241 bin ton. Hâlbuki bizim tarımsal ihracatımızda fındık o kadar önemli ki.

BAŞKAN – Lütfen, toparlarsak.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) –Toparlıyorum Sayın Başkanım, çok özür dileyerek toparlıyorum.

Dolayısıyla fındık ihracatıyla ilgili de daha farklı bir çalışma yapmamız lazım. Mesela Karadeniz İhracatçı Birliklerinin Giresun’dan taşınacağına ilişkin bir dedikodu var, umarım dedikodudur. Bu, Giresun’la özdeşleşmiş bir kurumumuz. Böyle bir şeyin olması son derece -Giresun Milletvekili olarak değil sadece Türkiye’deki bir duyarlı vatandaş olarak da söylüyorum- yanlış olur. Bunu da dikkatinize sunuyorum.

2018 Ekonomi Bakanlığı bütçemizin hayırlara vesile olmasını diliyorum. Başarılar diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Karabıyık.... Sizden sonra bir konuşmacı daha var, ondan sonra öğle arası vereceğim.

LALE KARABIYIK (Bursa) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Bakan, ekonomik tabloya baktığımızda çok da olumlu veriler göremiyoruz maalesef. Döviz kurları ve faizlerin yüksek seyrettiği bir dönemdeyiz. Makroekonomik görünümüne ilişkin veriler ve beklentiler bozuluyor. Paranın devir hızı geriliyor, enflasyon ve işsizlik oranları yüksek. İç tasarruf oranı çok düşük ve yetersiz, bu konuda da bir mesafe maalesef katedilemiyor. Bu durum da bizim yabancı kaynak olmadan yatırım yapamamız anlamına geliyor ve yabancı sermaye ve yüksek faize sürüklüyor. Hazinesin borçlanması sınırın üstünde. Yabancı kaynak ihtiyacı had safhada. Şu anda cari açığın finansman kalitesi bozulmuş durumda çünkü artık doğrudan değil dolaylı yabancı yatırım daha fazla geliyor sıcak para şeklinde, bunun da riskinin yüksek olduğunu hepimiz biliyoruz ve bu, bir ödün vermek anlamına da geliyor aynı zamanda. Zaten Hazine gereğinin üzerinde borçlanıyor, bunu anlamak mümkün değil, sınırı limiti aşarak borçlanıyor, bunun sebebinin de sormamıza rağmen hiç cevap alamadık şu ana kadar.

Sayın Bakan, faiz lobisine çalışıyoruz, sürekli yüksek faiz ödemeleri söz konusu. Millî gelir toplamının yarısını geçen bir dış borç tutarımız var, 432 milyar dolara yükseldi ve 84,5 milyar dolar faiz ödenecek.

Yine, hazinenin ilk dokuz ayda 79,2 milyar faiz ödediğini de -bunun da 45,8 milyarı ana para, 33,4’ünün de faiz olduğunu biliyoruz 79,2 milyar borç ödediğini şöyle düzeltelim- ifade ediyorum. Yani çok büyük bir faiz yükü sarmalı altında ekonomi.

Şimdi bakıyoruz sabit getirili menkul kıymetlerin getirilerinde özellikle artışlar var, sebebi ne? Risk algısının yükselmesi, kırılğanlığın artması. Deniyor ki: “Dışarıda da durumlar pek iyi değil.” Ama Sayın Bakan, biz gelişmekte olan ülkelerden de olumsuz ayrışıyoruz. Hani “Elle gelen düğün bayram.” diye bir atasözümüz vardır ama öyle değil, bizdeki olumsuz ayrışma çok daha fazla, bizdeki kırılğanlık çok daha fazla.

Bakıyoruz eylül ve ekim ayları dış ticaret açığı 15,5 milyar dolar ve içerideki döviz hesapları erimeye devam ediyor. Şöyle komik bir cümle duyuyorum, gerçekten çok komik geliyor bana: “E, Amerika’nın da cari açığı var.” Yani Amerika’nın parası zaten konvertibl ve zaten işte bizim açıktan bahsettiğimiz döviz cinsinden. Yani bu açık değil. Bunu kendimizde iyi bir şeymiş gibi göstermeyelim, çok komik.

Cari açığı kapatmak ya da azaltmak maalesef on beş yıldır temel hedef olamadı. Neden temel hedef olamadı? Çünkü sürdürülebilir cari açık en iyi hedef olarak kabul ediliyor. “Sorun yok.” deniyor, eğer finanse edebiliyorsanız cari açığı sorun yok. Ama hedef cari açığı küçültmek ya da kapatmak değil, sadece günü kurtarmak. Maalesef birkaç konuşmamda da ifade ettim ki -çünkü buna gerçekten çok üzülüyorum- vatandaş bizi IMF’ye muhtaç filan değiliz zannediyor. Bu kadar cari açık karşılığında bunu sürdürebilme gayreti için bir taraftan yabancı sermayeden borç alıp borçla, açığı kapattığımızı doğru anlatmıyorsunuz. Oysa vatandaşın bunu bilmeye hakkı var.

Yine, herkes hızlı kalkınmak için cari açık vermeye mecburmuşuz zannediyor. Buna inandırıldılar. Böyle bir şey yok. Doğru ekonomi politikası üretilse günü kurtarma anlayışına zaten gerek kalmayacak. Belki bu çok kısa vadede olmayacak ama on beş yıl da çok kısa da bir vade değil Sayın Bakan.

Sanayi üretim endeksine bakıyorum. Eylülden eylüle yüzde 10,4 artış var. Bu artış beklediğimiz bir artış, çok normal. Çünkü referandum nedeniyle verilen krediler var. vergi indirimleri ve teşvikler var burada, tabii ki sanayi üretimi artıyor. Büyüme üzerinde de bu artış etkili olacaktır birkaç puan belki. Ancak önemli olan bunun geçici değil sürdürülebilir olması. Önemli olan doping etkisiyle değil kalıcı büyümeler ve bu büyümelerin yansımaları olması. Neden “Sürdürülebilir mi?” diye tedirgin konuşuyorum burada? Çünkü bakıyorum, imalat sanayisi sektörü yüzde 10 artmış, evet, büyümenin motoru imalat sanayisi sektördür, orada bir sıçrama olmazsa büyüme ivmelenemez, en önemli sektördür motor olarak. Ama yüzde 10,4’lük artışa karşılık kapasite kullanım oranındaki artış sadece yüzde 1. Yani bu şu demek: Gelecek, hatta yakın gelecek bile flu, çok belirsiz, güvensiz, kapasite kullanım oranı eğer düşük kalıyorsa işsizlik oranı da maalesef iyileşme gösteremez tabii ki.

Ayrıca, sanayide üretim artışı var ama bunun için verilen teşvik ve vergi indirimleri mali dengeyi ve bütçeyi bozdu. Teşvikler güzel ama doping olarak kullanıldığında işte bir yere kadar olumlu etkileyebiliyor üretim ve sanayi artışını, büyümeyi ama bir taraftan da bütçeyi bozuyor çünkü bunlar geçici önlemler çünkü bunlar geçici dopingler ama kalıcı iyileştirmeler değil maalesef. Yani dopingle nereye kadar? Bunu son derece merak ediyorum açıkçası.

Ayrıca, Sayın Bakan, büyüme yoksula yansımıyor, işsize yansımıyor, hane halkı refahına hiç yansımıyor. Refahı bırakın işçi, memur büyümeden pay alamıyor, bundan da geçtim maaş zammını TÜFE’ye göre alıyor ama harcaması gıda enflasyonuna göre ve sürekli bunun altında eziliyor ve refah seviyesi sürekli geriliyor. Bırakın büyümeden pay almayı, aldığı maaş artışı bile kendisine gerçek yansıyan enflasyon oranında asla değil ve bu yıllardır böyle gidiyor. Ondan sonra hane halkının borçları artıyor -burada sürem yok başka bir konuşmamda ifade etmişim- borçları arttıkça da sosyal bozulmalar etkisi de yaratıyor, bu da çok iyi bilinmesi gereken bir nokta. Çünkü ikisi paralel gidiyor; borçlardaki artış, suçluluk oranlarındaki artış, bunu bir kenarda lütfen dikkatle tutalım.

Sayın Bakan, sanayi ara malı hâlen yüzde 50 oranında; yerli, yabancı tartışması hâlen var. Yani bu nedenle de sanayi üretimi arttıkça cari açık artıyor. Sanayi üretimi tabii artacak, artmalı ama yerli ara malı ve ham madde üretiminin artırılması konusunda çabaların kesinlikle daha fazla artması gerekiyor, bu konuda yoğunlaşmak gerekiyor.

Kayıt dışı ekonomiye bakıyorum. Kayıt dışı ekonominin gayrisafı yurt içi hasıla içindeki payı yüzde 25-30'larda. Zaten TÜİK kayıt dışı istihdam oranını da yüzde 35 olarak açıkladı. Bu, tabii, vergi yüklerinden de kaynaklanıyor, bir de 3,5 milyon Suriyelinin olması da tabii burada etken ama Sayın Bakan, değerli milletvekilleri; bu kayıt dışılığın zararları var yani vergi kaçırınlar lehine bir kere haksız rekabet yaratıyor. Böylece vergiye karşı tepkileri artırabiliyor ve vergi geliri azaldıkça yeni yeni tüketim vergileri getirip vergi verenin sırtına yüklemek gerekiyor; işte, son torba yasada da olduğu gibi. Aslında istihdam üzerindeki vergi yükü de kayıt dışı istihdamı artırmada önemli bir etken.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Karabıyık, toparlayın lütfen, son cümlelerinizi alalım.

LALE KARABIYIK (Bursa) – Teşekkürler.

Bakın, bu yük yüzde 40 bizde ama OECD ortalamalarında yüzde 25'lerde.

Yine, uluslararası rekabet desteği verdiğinizi söylüyorsunuz Sayın Bakan ama bu rekabet nasıl sağlanacak? Yani olumsuz gelişen koşullarda, OHAL henüz devam ederken, OHAL ortamında, dış politikada olumsuzluklar varken, hukuk ve adaletin eksikliği ortamında hangi uluslararası rekabetçiliği, nasıl artıracamız? Bunu da gerçekten çok merak ediyorum.

Yine, hep Merkez Bankası faiz düşürsün ya da faizler düşmeli ama hazine rakip zaten, hazinenin bu kadar borçlanma ihtiyacıyla bu faizler nasıl düşecek?

Bakın, TL'nin değeri ekim ayında en düşük olan ikinci düzeyine indi, reel efektif döviz kuru ocakta 87,55'ti; ekimde 87,96 oldu yani yılın en düşük iki seviyesi. Biliyoruz ki bu kur dış ticaretimizdeki ağırlıklardan dolayı büyük ölçüde dolar ve euro dikkate alınarak hesaplanıyor, hatta dün de Merkez Bankası bu konuda bir hamle yaptı, bunu da aslında biliyoruz fakat ekim ayı sepet kuru 3,99; şimdiden kasım sepet kuru 4,12 düzeyinde yani kasım ayının reel efektif kurunun daha da kötü bir seviyeye geleceğini aslında söylemek istiyorum.

Son olarak şunu ifade edeceğim, daha çok şey vardı ama zamanım kalmadı: Dolar değer kazandı, TL dolar karşısında yüzde 19,6; euro karşısında 15,5 oranında değer kaybetti. Bu, şu demek: İşletmeler yabancı para yükümlülüklerini karşılayabilmek için, 1 dolar borcu ödemek için 19,6 liralık daha ek kaynağa ihtiyaç duyuyorlar.

BAŞKAN – Lütfen toparlar mıyız.

LALE KARABIYIK (Bursa) – Teşekkür ederim, daha sonra sorularda devam ederim.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Karabıyık.

Sayın Karakaya, beş dakikadır süreniz.

Buyurun lütfen.

MEVLÜT KARAKAYA (Adana) – Sayın Başkan, çok teşekkür ediyorum.

Öncelikle, Ekonomi Bakanlığımızın 2018 yılı bütçesinin verimli olmasını, hayırlara vesile olmasını diliyorum.

Tabii, söylenecek aslında çok şey var, Komisyon dışından gelen bir üye olarak ben konuyu mümkün olduğu kadar sınırlı tutarak süreye uymaya çalışacağım.

Tabii, özellikle dâhilde işleme rejimi -burada da konuşuldu- aslında son derece önemli, bunun uygulamasının da bir ayağında görev yaptım bürokraside. Ekonominin geneli açısından bakıldığında, özellikle ihracat açısından, dış ticaret açısından son derece önemli katkısı olan bir müessese, uygulama ama uygulamanın da zamanla istismar edildiğini, hem ferdi istismarlara hem de başka diğer kesimler, katmanlar açısından istismarlara neden olduğunu hep gördük, şahit olduk, içinde de yaşadık.

Şimdi, Sayın Bakan, tabii, sunumda bir şey var, bunu burada zaman dolayısıyla söylemedi ama, “ithalat alanında” derken “Tarım ürünlerinde, üretimde devamlılığın sağlanması amacıyla yerli üretimin ithalata karşı korunmasına devam edilirken...” diye bir hüküm, bir cümleyle bir geçiş var. Şimdi, aslında Sayın Bakan, Ekonomi Bakanlığının bu konuya yaklaşımının hiç böyle olmadığı tarım kesimi tarafından şu anki algı yani özellikle son hasat döneminde biçerdöverler tarlalarda biçim yaparken, hasat yaparken tabii, Türkiye tarihinde ilk defa buğday ve hububata ilişkin gümrük vergisi oranları ciddi bir şekilde radikal bir biçimde düşürüldü. Bu, piyasa regülasyonu açısından, özellikle hububat piyasasının regülasyonu açısından son derece yanlış yani kasıtlı değilse hakikaten bu ciddi bir şekilde bilmemeye dayalı, cehalet demeyeceğim ama yani piyasa regülasyonuna karşı bir darbeydi ve nitekim hububat piyasası da bu anlamda ciddi bir şekilde sıkıntı yaşadı. Zaten Türk çiftçisi uzun yıllardır ciddi ölçüde satın alma gücü kaybına uğruyor yani ÜFE endekslerini alın, tarımsal ÜFE’yi alın, 2002’lerden bugüne çıktığınızda sadece hububat alanındaki, hatta daha spesifik söyleyeyim, buğday alanındaki satın alma gücü kaybı kümülatif olarak 20 milyar civarında.

Şimdi, destekler konusunda genellikle Ekonomi Bakanlığı işe, belki konsepti, konusu gereği farklı bakıyor ama tarıma verilen destekleri bir ekonomik sektör boyutunda değerlendirmenin son derece yanlış olduğunun, tarıma verilen desteklerin aslında ülkenin tüm ekonomik ve sosyal sektörlerine verilen destekler olduğunun altını çizmek istiyorum, daha detayına giremiyorum. Sağlık içindir, çevre içindir, ekonomi içindir, sanayi içindir ama tüm sektörlerle alakalıdır. Eğer biz bu destekleri vermezsek beslenme noktasında da ciddi sıkıntılarla karşı karşıya kalırız.

Son yıllarda bu konuda yaşadığımız en önemli konulardan birisi de hâlâ güncel olan bir konu, örneğin et konusu. Bunu defalarca bu mikrofonlardan söyledik, dedik ki: “Anası olmayanın danası olmuyor.” Tersinden söylersek eğer dananız olacaksa –bu, et için gerekli çünkü danası olmayanın da eti olmuyor- öyleyse süt inekleriniz olacak, bunu destekleyeceksiniz. Bir tarihte Tarım Bakanlığının önüne dökülen sütleri dikkate almadık, sonuçta ne oldu, süt inekleri kasaplara gitti. Biz de bunlara siyaseten “Et üretimi arttı.” dedik ama sonuçta bunun bedelini ödüyoruz. Ha deyince de olmuyor, dolayısıyla bunun bir zamana ihtiyacı var, sonuç vermesi sanayideki gibi olmuyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Karakaya, son cümlelerinizi alayım lütfen.

MEVLÜT KARAKAYA (Adana) - Dolayısıyla, Sayın Bakan, tarımda ve özellikle de son yıllarda yaşanan, geçen dönem hasat döneminin içerisinde gümrük vergisinin düşürülmesi konusu biraz da Bakanlığınız ve Bakan olarak da sizin üzerinizde kaldı. Yani Adana çiftçisini o günlerde, hatırlıyorum, bu konuda çok ciddi bir tepki gösterdi, Orta Anadolu, Türkiye’deki tüm çiftçiler tam piyasanın oluşacağı dönemde. Önümüzdeki dönem için inşallah böyle bir girişimin olmayacağını umuyoruz ve bekliyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

MEVLÜT KARAKAYA (Adana) - Tabii, söylenecek çok şey var Sayın Başkan...

BAŞKAN – “Hayırlı olsun.” diyebilirsiniz efendim.

MEVLÜT KARAKAYA (Adana) - ...ama şunu da bir söyleyeyim, hem çok teşekkür ediyorum bu konuşma fırsatı için ama bir de sitemimi söyleyeyim: Tarım Bakanlığının bütçesinin görüşülmesi bizlere, Tarım Komisyonu üyelerine 25 Kasım'da olacağı söylendi ama son anda öne çekildi, mutlaka bir planlamaydı ama o açıdan Tarım Bakanlığının bütçesine Ankara dışında da olduğumuz için ancak akşama gelebildik, sonucuna, onu da...

BAŞKAN – Biz Başkanlık Divanı olarak bu değişikliklere ilişkin görüşmelerin başında yetki alırsınız ve kurumların programları doğrultusunda bunu yapar ve yer değişikliği yaptığımız günü de yayınlarsınız. Demek ki Plan ve Bütçe Komisyonunu biraz daha dikkatli takip gerekiyor.

Teşekkür ediyorum.

MEVLÜT KARAKAYA (Adana) – Ona bir şey demiyorum, mutlaka yetki sizde ama tarımın da son derece önemli olduğunu ifade etmek istiyorum.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Rica ederim.

Değerli arkadaşlar, birleşime 14.30'a kadar ara veriyorum.

Kapanma Saati: 13.50

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.41

BAŞKAN : Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)

BAŞKAN VEKİLİ: Mehmet Şükrü ERDİNÇ (Adana)

SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)

KÂTİP: Emine Nur GÜNAY (Eskişehir)

BAŞKAN – Evet, değerli arkadaşlarım, Sayın Bakan; 21’inci Birleşim İkinci Oturumu açıyorum. Görüşmelere kaldığımız yerden devam ediyoruz.

Sayın Durmaz, buyurun lütfen.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Bakanlığımızın 2018 yılı bütçesinin hayırlı uğurlu olmasını diliyorum.

Elbette, ülkemiz çok zor günler geçiriyor. Sayın Bakanımızı da geçen yıl burada dinledik, birçok konuda, her ne kadar çok güzel bir tablo, düzgün bir eğrinin bize tanımını yapmış olsa da bu konuda yeteri kadar iş çevreleri, gerekse kontrolümüz dışında Türk lirasının değer kaybetmesi ve ihracatta olması gereken güven ortamı oluşmadı.

Sayın Bakanım, Tokat’ta öyle, uzunca boylu ihracata yönelik kurumsal yapıda firmalarımız yok. Ancak birkaç tanesiyle görüştüm. Bunlardan bir tanesi, yılda yaklaşık olarak 500 milyon avrosunu kendi üzerinden, 500 milyon avroyu da farklı firmalara satarak ihracata katkı sunan firma. Yetkilileriyle konuştum. “Bu, 500 milyon avroyu doğrudan Almanya’ya kendileri yapıyorlardı. Bize yaklaşık bir buçuk yıldır, proje gönderenler proje göndermedikleri gibi, birkaç ayda bir bizi ziyaret etmeye gelip siparişlerini verip bizim ortamımızı görüp bizimle görüş alışverişinde bulunan insanların kendileri gelmedikleri gibi, bir de çalışanını bize göndermez oldular.” diyor. Yani, bu, ülkemizin içinde bulunduğu durum, ayrıca dünyada ticaret yapacağımız ülkelerle ilgili dünyanın sonu gelmiş gibi, çok net, suçlayıcı, diplomasiden uzak usul ve üsluplar sonucu sanki böyle, pazarımızda daralma... Üretici, ihracatçı da biraz önünü görmeme noktasında.

Sizin de söylediğiniz gibi, hep böyle, hizmet sektörü büyük bir dilim oluşturuyor ama biz Sanayi Devrimi’ni yapamamış bir ülke olsak da kıvrak, zeki Anadolu kaplanlarıyla bunu aşacak, bu konuda da ülkemize katkı sunacak çok sayıda insan var. Ve diyor ki: “Sizin bildiğiniz gibi değil, sizin havaalanlarımızdaki patlamalar, başkentinizde olan olaylar... Biz ülkenize gelmeyiz.’ diyorlar.” “Biz gittik, projelerimizle gittik, yine devam edelim.’ dedik ama bizden aldıkları 100 bin avroluk, 200 bin avroluk, 250 bin avroluk makinelerin daha siparişini bize vermiyorlar. Bize verdikleri 10 bin, 15 bin, 5 bin avro civarında küçük şeyler.” diyor. Yani kaybolursa da acımayaacağı şeyler gibi bir algı yaratılmış.

Bunun dışında, konfeksiyon sektöründe ihracat yapan, Türkiye’nin de ilk 3’ünde olan firmaların ilimizde belli yatırımları var. Bunların, böyle, ilgilileriyle konuştuğumuzda şunu diyorlar: “Türk lirasının dünyada değer ve itibar kaybından kaynaklı, bizim kaç kuruluş kazanacağımızı biliyorlar. Bize hiç para kazandırma yok. Yaşamımızı devam ettirip bu bağlantı ipini koparmamak için onlara hizmet edecek noktada âdeta bizimle alay ediyorlar.”

Bizim, bu anlamda, başta Sayın Cumhurbaşkanımız olmak üzere, temsili makama dönüşüp her bakanın kendi alanında, o işten doğrudan sorumlu olan kişilerin konuşarak uluslararası ilişkilerimizde de nezaketi, zarafeti... Bir kez daha o insanlarla yolda birbirimize rastlayacağımızı, gelişen ve değişen dünyada gerek internet üzerinden ticarete gerekse bizim ülkemizdeki genç nüfusun ya da iş çevrelerinin güvenli bir ortama ulaşması için birazcık fabrika ayarlarına herkesin dönmesi gerekiyor.

Tabii, ülkemizde birçok sorunu hep birlikte yaşıyoruz ama her nedense ortak akıl noktasında, sadece Hükümet, ilgili bakanlar bildiğinden öteye bir şey yapmıyor. Yeteri kadar gerek sivil toplumu gerekse iş çevrelerini de çok fazla önemsemiyor çünkü birçok iş çevresi, birçok sivil toplum örgütü artık bu iklimde, bu korku ikliminde kendinden vazgeçmiş durumda ve birçoğuyla görüşüyoruz. Görüştüğümüzde temel merkez şuna çıkıyor: "Sizin ülkenizde normal bir yönetim yok." Olağanüstü hâli, olabilecek bütün engellerin, defansların başında gösteriyor. Bu ülkede, gördüğüm kadarıyla, birçok şey sizin tanımızla normal gidiyor ama olağanüstü hâlin de bir an önce kaldırılıp bu ülkede ticaret erbablarının, geleceğini bağlamış insanların önünü görmesi için bir adım atılması gerekiyor. Ama her nedense, artık olağanüstü hâl bu ülkede bir alışkanlık hâline geldi.

Ekonomimiz son derece kırılğan bir çizgide gidiyor. Önemli süreç ve yolu bu. Üreten ekonomi yerine, mali disiplinden uzak, faizci, rant odaklı bir anlayışla tüketime dayalı ekonominin gideceği yer, devletin varlıklarını birilerine teminat vermekle bir yere ulaşamayacağını hep beraber görüyoruz. Bu, daralmanın da göstergesi.

Halkı görmeyen, iş çevrelerini sindiren, baskıcı, sivil toplumu ve meslek odalarını yok sayan, makul önerileri dinlemeyen, yandaşını sahiplenen, sokaktaki vatandaşları dışlayan politika anlayışıyla, hak ve özgürlüklerin yok edildiği, yargıya, yasalara güvenin kaybolduğu bir süreçte bunca siyasi istikrarsızlığın, kaosun egemen olduğu bir ortamda ekonominin iyi gitmesi beklenemez. Bunlar birbirini tetikleyen unsurlar. Demokrasi olmadan, hak ve özgürlükler sağlanmadan ekonomi çarkının da düzgün işlemesini beklemek hayal olur. Ülke karışık, istikrarı ve huzuru kalmamış. Ulusal çevrelerle ve ihracat yaptığımız ülkelerle, AB'yle ilişkisi bozulmuş bir ortamda ekonomik gelişmelerden fazla iyimser bahsetmek de mümkün değildir.

Ekonomimizdeki bazı verilere baktığımızda, ekonomik daralmanın sinyallerini net görebiliyoruz. Sürekli "Coşuyoruz." diye anlatılan ekonomi, "büyüyen Türkiye" söylemleri ne yazık ki yurttaşın rakamlarıyla uyuşmuyor. Vergiler üzerinden yürütülen, üretimden uzak ekonomi modeli sürdürülebilir bir ekonomik model değildir. Hazine dengeleri bozulmuşken, borçlanma limitleri aşılmışken, iflas edenlerin sayısı tarihin en ileri seviyesine ulaşmışken ülkemizde enflasyon, döviz kuru, faizler, işsizlik, borçluluk oranları sürekli yükseliyor ne büyüme hedeflerimiz ne de orta vadeli plan hedeflerimizin gerçekçi olmasını bekleyemeyiz. Gerçek olan, halkın sofrasına yansıyan rakamlardır. Umutsuz işsizler, et alamayan yoksullar, çocuğunun eğitim ve öğretimini yaptırılmayan aileler... Ülkede tırmanan işsizliğin bedelini vergiler, zamlar ve yüksek enflasyon rakamları altında ezilen yoksul halka ödeterek de bu ekonomiyi düzeltemeyiz. Halk bedel öderken torba yasalarla sayısını tutamadığımız kadar teşvik paketleri açıklandı. Büyük şirketlere sürekli vergi affı yapıldı. Yani, zengin, iktidara yaslanarak büyüme devam ederken yoksulluk da tırmanmaya devam etmektedir.

Türkiye'de kişi başına düşen millî gelir 2008 yılında 10.931 dolar seviyesindeyken bugün bu seviyenin çok altındadır. Gayrisafi yurt içi hasıla 834 milyar dolarla 2011 seviyesine düşmüştür. Verdiğiniz teşvikler nereye gidiyor, çok iyi takip ediyor muyuz? Küresel Rekabet Endeksi'ne göre, 138 ülke arasında 55'inci sıradayız. Rekabet gücü, bir ülkenin ekonomik refah ve yaşam standardını yükseltebilmesi için gerekli ekonomik bir güç olarak tanımlanmaktadır.

Teşvikler üretime değil, betona çevrilen kentlerin sebebi inşaat sektörüne gidiyor. İnşaat sektörünün gelişmesi, üretimin gelişmesi demek değildir. Uygulanan tüm teşviklere rağmen yatırımcının güveni sağlanamıyor. Sadece inşaat sektörüne dayalı bir ekonomik lokomotif gibi büyümenin olmayacağı artık görüldü. Bunu da değiştirmek zorundayız.

İmalat sanayisinde her 100 tezgâhtan 24'ü üretim yapamıyorsa, kamunun borç yükü artmışsa, turizm hedeflerimizden uzaklaşmışsak, hızla itibar kaybeden Türk lirasına çözüm bulunamıyorsa, ihracatımızın yüzde 50'ye yakınına yaptığımız Avrupa Birliği ülkeleriyle ilişkilerimiz de iyi değilse hep beraber ortak bir muhasebe yapma zamanı geldi, geçmektedir. Bunun yolu, birinci derecede iktidara düşmektedir. Ülkemizin içinde bulunduğu durumu basın yoluyla, televizyonlar yoluyla değil, sivil toplum örgütleri ve iş çevreleriyle; barışçıl, onları önemseyen, onları dinleyen bir anlayışla yeni bir çalışma stratejisi belirlememiz gerekiyor. Yaşadığımız süreçte ülkemiz kaynaklarıyla elbette bu darboğazı aşacak güçtedir.

Bu anlamda 2018 yılı bütçesinin hayırlı uğurlu olmasını diliyorum, başarılar diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Kuşoğlu, buyurun lütfen.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Sayın Bakanım, değerli bürokratlar, değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, sunumunuzun girişinde dünyayla ilgili ve Türkiye'yle ilgili çok rutin bir değerlendirme yaptınız, hâlbuki dünyanın çok fazla karıştığı, sıkıntılara gebe olduğu bir eşikteyiz. Daha farklı değerlendirmeler yapmak gerekiyor diye düşünüyorum, olağanüstü koşullar var. Herhâlde İkinci Dünya Savaşı'ndan önce ya da Birinci Dünya Savaşı'ndan önce dünya bu kadar karışmamıştı, bu kadar sıkıntılı değildi. Şu anda görüyorsunuz; Suudi Arabistan'da, Lübnan'da, Amerika Birleşik Devletleri'nde, Avrupa'da çeşitli ülkelerde, Türkiye'de hem terör faaliyetleri hem de onun haricinde çok anormal ekonomik, sosyal, güvenlik boyutu olan faaliyetler yürütülüyor, hepsi birbiriyile bağlantılı ve dünyada bir değişimin, dönüşümün eşliğindeyiz. Dolayısıyla, bu değerlendirmeyi de gerçekçi olarak yapmak gerekiyor, Hükümetiniz tarafından bunun yapılması lazım.

Genel durumunuza baktığım zaman, geçmiş dönemleri de değerlendirdiğim zaman Ekonomi Bakanlığı olarak hem sizin hem de “staff”ımızın, Ekonomi Bakanlığı bürokrasisinin iştiyaklı çalıştığını görüyorum, bir şeyler yapmaya, üretmeye gayret ediyorlar. Seviyeli de bir bürokrat kadronuz var diğer bakanlıklarla mukayese ettiğim zaman, onu da net olarak görüyorum.

Fakat sizin bir sıkıntınız var, daha doğrusu, iki önemli başlıkta inceleyebileceğimiz iki sıkıntınız var. Bir tanesi, dış politika. Siz ağırlıklı olarak yurt dışına mal satmaya çalışıyorsunuz, Türkiye'nin ihracat, dış ticaret potansiyelini geliştirmeye çalışıyorsunuz, doğru işler de yapıyorsunuz. Sunumunuza bakıyorum, aşağı yukarı yapılması gereken ne varsa yapmışsınız, yapmaya çalışmışsınız, o gayretin içerisindeyiz. Doğru, tebrik ederim. Ama bizim dış politikamızla ne kadar uyum sağlıyor? Sorularınıza baktığımız zaman, gerçekçi bir değerlendirme yaptığımız zaman Türkiye'nin dış politikası sizin politikanıza uygun mu? Uygun değil maalesef. Biz nereden darbe yedik? Mesela Rusya'dan bir darbe yedik, sizin kabahatiniz değildi, dış politikamızdan kaynaklandı, Ekonomi Bakanlığının veya sizin bir kabahatiniz yok. Orta Doğu'yla ilgili olarak çok iyi bir pazar oluşmuştu; Suriye'yle, Irak'la, diğer İslam ülkeleriyle ilişkilerimiz gayet iyiydi, gayet iyi ihracat yapıyorduk, ticaret hacmimiz geliyordu, hepsi bozuldu. Sebep? Sizinle ilgili değil, dış politikamızla bağlantılı? Aynı şekilde Avrupa, bizim en iyi ticaret partnerimiz, en fazla ithalat, ihracat yaptığımız ülkeler

Almanya başta olmak üzere. İlişkilerimiz bozuldu. Neden bozuldu? Tam olarak kimse izah edemez Almanya'yla ilişkilerimizin neden bozulduğunu. Yani PKK'yı destekliyor, PKK'yı desteklemesi otuz yıl önce de vardı, şimdi de var. Bu ilişkilerimizin bu noktaya gelmesine gerek yoktu ya da Hollanda'yla ilgili olarak da aynı şekilde. Bunlar sizin kabahatiniz değil ama Hükümetin farklı birimlerinin çok uyumlu çalışmamasından kaynaklanan sıkıntılar. Dış politikayla çok uyum sağlayamıyor maalesef sizin Bakanlığınızın çalışmaları, daha doğrusu onlar size uygun dış politika geliştiremiyorlar maalesef.

Diğer bir konu da ekonomi bürokrasisi içerisinde ekonomiden sorumlu birimler arasında da uyum yok maalesef, uyum olmadığı sürece de sıkıntılar olacaktır. Merkez Bankası veya Maliye Bakanlığı veya Kalkınma Bakanlığı veya diğer birimler arasında da iyi bir uyumun olduğunu söyleyemeyiz Sayın Bakanım. Sizin bir demeciniz var mesela, bunlarla ilgili örnekler vereceğim: “Vergiyi düşür, herkes kazansın.” Evet, ben de bu dönemde verginin düşmesi gerektiğini düşünüyorum. Tasarruf yapılması gereken bir dönem, yatırımların artması gereken bir dönem ama vergilerde artış var, işte, görüyoruz çok çok yüksek artışlar. Şimdi, bizim Hükümetimizde siz Ekonomi Bakanısınız, biz bu dönemde, bu kriz döneminde, bu sıkıntılı dönemde tüketimi artırarak geçmiş dönemlerde olduğu gibi, bir sene önce olduğu gibi bazı vergileri tüketimi artırmak için kaldırarak geçici olarak piyasada bir canlanma mı yaratmaya çalışıyoruz, tasarruf mu yapmaya çalışıyoruz, kamuda tasarruf mu yapmaya çalışıyoruz, özel sektörde mi tasarruf yapmaya çalışıyoruz, yatırımları mı artırıyoruz, ne yapıyoruz bilemiyorum ben, siz de bunu tam olarak söyleyemezsiniz. Yani OVP'ye bakın, bütçeye bakın, “Evet, bizim Hükümetimizin şöyle bir politikası vardır, biz tasarrufları artırıyoruz.” ya da “Borçları azaltmaya çalışıyoruz, kamuyu güçlendirmeye çalışıyoruz, üretimi artırmaya çalışıyoruz.” ya da “Tüketimi artırmaya çalışıyoruz.” Yok böyle bir şey, hepsinden biraz biraz var, hepsinden bir şeyler bulmak mümkün ama böyle bir politika olmaz, özellikle böyle bir kriz döneminde, dünyada bu kadar derin değişimlerin olduğu, gelişmelerin olduğu bir dönemde böyle bir politika olmaz. Onun için, sizin, sonuç olarak, geçen yıllarda olduğu gibi bu hedeflerinizin tutması da sizden değil, dışsal sebeplerle, sizin Bakanlığınızın dışındaki sebeplerden sıkıntı yaratacağıdır, ulaşılamayacaktır diye düşünüyorum.

“Başbakan Binali Yıldırım'la görüşen İngiliz iş adamları Türkiye'den uzaklaşan İngiliz yatırımcıların oranının yüzde 20 olduğunu açıkladı.” Evet, uzaklaşıyor, yabancı yatırımcı da uzaklaşıyor. Biliyorsunuz, 2016 yılında 1 milyon dolar üzerinde hesabı olan 6 bin kişi Türkiye'yi terk etti, 1 milyon ve üzerinde -sadece 1 milyon dolar değil- hesabı olan 6 bin kişi Türkiye'yi terk ediyor, 2015'te da benzeri bir durum vardı. Kimse yatırım yapmıyor, siz de yurt dışı yatırımlarımızın 31-32 milyar dolara çıktığını söylediniz. Herkes gidip yurt dışında yatırım yapmak istiyor, böyle bir realite var maalesef. Yatırım ortamı Türkiye'nin uygun değil, OHAL'den kaynaklanıyor, başka sebeplerden kaynaklanıyor, uygun değil. İşte, biraz önce söylediğim çeşitli birimler arasındaki sıkıntılar bunu oluşturuyor.

Sayın Bakanım, Varlık Fonu'na değinmediniz. Varlık Fonu'nu siz getirmiştiniz, burada sunumunu da siz yapmıştınız, onunla ilgili tutanaklar burada. Hedefiniz çok daha farklıydı, neden ihtiyaç hissettiğimizi, vesaire anlatıyorsunuz ve sonuçta şöyle diyorsunuz, ben niyetinizi anlıyorum: “Bir fon bir şekilde ölü doğar. Ölü doğma şekli nedir biliyor musunuz? Doğduğu andan itibaren eğer uluslararası arenada, piyasalarda genel kabul gören bir fon yaratamazsanız bu fonun sürdürülebilirliği yoktur. Piyasaya çıktığı zaman ihraç edeceği bir varlık, bir vesika veya bir kıymetli menkul değer eğer piyasalar tarafından ciddiye alınmazsa, eğer bu fon şeffaf değilse, bu fon uluslararası piyasaların kabul ettiği standartlarda denetlenemiyorsa zaten istediğiniz kadar siz Sayıştaya vesaire denetletin.” Sebeplerine bakın, şimdi bu kısa süre içerisinde girmeyeceğim ama sonuçta “Neden ölü doğar?” konusuna bakın, katılıyorum. Yalnız, orada bir şeye katılmayacağım, Türkiye'nin sorunu şu: İhracatımızı artırabilmek, dış ticaretimizi büyütebilmek için üretim yapma mantığının artık yerleşmesi lazım, o yok. Üretim yapmıyorsak, bir şeyler üretmiyorsak, özellikle demin de değinildiği şekilde katma değeri yüksek

ürünler üretmiyorsak sizin faaliyetlerinizin çok anlamı kalmıyor, belli bir yere kadar geliyor, o sınıra dayanıyor, kalıyor maalesef. Yoksa, baştan da dediğim gibi, kadronuz ve çalışma şevkiniz gayet iyi. Ama bu sebeplerle bunu geliştirmeniz mümkün değil.

Bir de, fondan ziyade bizim dünyayla rekabet edecek şirketler oluşturmamız, yaratmamız lazım; o yönde adımlar atılması lazım, dünyayla rekabet edecek şirketler. Amerika'nın şirketleri var, Kore'nin var, Çin'in var, Fransızların var, Almanların var dünyayla rekabet eden, dünyada belli konularla ilgili olarak fiyatı, pazarı tespit edebilen.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Kuşoğlu.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Çabuk geçiyor zaman. Bazı şeyleri konuşamayacağız böyle giderse.

Sayın Bakan, ben asıl bir de bütün bunların yanında 2016 Sayıştay denetim raporundan bahsetmek istiyorum: Geçen yıl şartlı bir görüş verilmişti. Bu sene şartlı değil ama 10 tane önemli bulgusu var yine Sayıştay denetçilerinin. Önemli konular, önemli tespitler. Çok güzel bir rapor. Bunun dikkate alınması gerekir. Baktırırsanız, bakarsanız memnun olurum ama orada geçen yıl da vardı, bu TURQUALITY'le ilgili Türk markalarının desteklenmesi mevzusu. Siz sunumunuzda bu konuyla ilgili iddialı cümleler de kullanmışsınız, ben de onu destekliyorum. Fakat 3 milyara yakın da galiba bir marka desteğiyle ilgili teşvik vermişsiniz, değil mi?

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Toplamda.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Toplamda, evet.

İyi bir destek. Fakat şu Sayıştay raporundaki iddiayı da değerlendirmeniz lazım. Türk şirketi, Türk hukukuna tabi şirket, Türk markası ya da uluslararası marka ne demek, bunları ayırmamız lazım, bu kavramları netleştirmemiz lazım. Biz ne tür bir markayı destekleyeceğiz, ne tür bir Türk markasını destekleyeceğiz, bunları netleştirmemiz lazım. Samsung bir Güney Kore markası, Renault bir Fransız markası, Apple Amerikan markası. Ancak bazı markalar var ki artık uluslararası nitelik kazanmış, nereye tabi oldukları da belli değil, uluslararası hâle gelmiş. Onları ayırt edebilmemiz lazım. Türkiye'ye faydalı olan marka nedir, Türkiye'ye yarar getirecek olan marka nedir, şirket nedir, bunların farkı olması lazım. Türkiye'de kurulu, Türk kanunlarına tabi olan her şirket Türk şirketi midir, onun sattığı ürün markalaşmış olsa bile o marka Türk markası mıdır, bunun tekrar tartışılması lazım. Sayıştay raporu bu konuyla ilgili tartışma zeminini çok güzel bir şekilde yaratıyor. Ben o konunun tekrar -siz geçen dönemde hiç ciddiye almadınız ama- tartışılması gerekliliğine inanıyorum, tekrar ele alınması gerekir.

Bir de, raporun sonunda faaliyet sonuçları tablosu var. Orada iki kalemi özellikle sormak istiyorum: Hane halkına yapılan transferler var Sayın Bakanım, 630 hesapları içerisinde. 568 milyon, buradan okuyabildiğim kadarıyla hane halkına yapılan transferler. Onlarla ilgili bilgi verebilirse arkadaşlarım, memnun olurum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Kuşoğlu.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Bir şey soracağım Sayın Başkan kapatmadan. Belki bir cenazeye katılacağım, onun için...

BAŞKAN – Başınız sağ olsun, Allah rahmet eylesin.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sağ olun. Bizim berberimizin eşi vefat etmişti, gidip geleceğim.

BAŞKAN – Biliyorum. Mümtaz benim çocukluk arkadaşım, mahalle arkadaşım.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Bakanım, sizin Bakanlık olarak yürüttüğünüz 24 Nisan 2017 tarihli Resmî Gazete’de yayımlanan kararın eki bir kararname var. “Bununla Ekonomi Bakanlığı yürütür.” diyor, on maddelik bir karar. Bazı teşvikler verirsiniz bu şeye uygun şekil olarak. Bunun detayı nedir, onu bildirebilerseniz memnun olurum. Daha sonra basında bunların Cengiz İnşaat Grubuna verildiği vesaire şeyleri çıktı. Bununla ilgili bilgi verebilerseniz çok memnun olacağız.

Çok teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bütçenizin hayırlı olmasını diliyorum Sayın Bakan.

BAŞKAN – Sayın Tamaylıgil...

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli hazırun; ben de 2018 yılı bütçesinin hayırlı olması dileğiyle görüşmelere olabildiğince katkı sağlamak amacıyla bir şeyler eklemek istiyorum.

Şimdi, ekonomilerin geneline baktığımızda ve her ekonominin kendine has dinamikler ve nevi şahsına münhasır özellikleri var ve bu özellikler de her ekonominin kırılma noktalarını ve güçlerini ortaya koyuyor.

Şimdi, küresel bir rekabet içerisinde var olduğumuz ve onun içerisinde düşündüğümüz zaman da bizim için en önemli 6 tane temel dinamik başlık ortaya çıkıyor. Birincisi, dış finansmana bağımlılık; ikincisi, vasıflı insan gücü kapasitesi, bilgi toplumu entegrasyonu; üçüncüsü, yüksek katma değerli ürün, teknoloji yoğun üretim ve hizmet potansiyeli; dördüncüsü, bütçe disiplini; beşincisi, birey ya da işletme hukuku, aslında demokrasi, gelir dağılımı eşitliği ve bölgeler arasındaki adalet; altıncısı da, jeopolitik ve ülkeler arası ilişkilerde sağlıklı olma durumu.

Diğer taraftan da, tabii, bir küresel boyutuyla da baktığımızda, burada ödemeler dengesi var, genel bütçesi var, dünyadaki gelişen teknoloji ve buna bağlı IT yetenekleri ve kendi borçluluğumuz ve araştırma geliştirme harcamalarımız. Şimdi, bütün bu göstergelerle baktığımızda, bütün bu dinamiklerle baktığımızda ortaya çıkan bir Türkiye tablosunda gerçekçi olarak bakarak rakamları değerlendirmenin şart olduğu düşüncesindeyim ve rakamları doğru okumak, rakamların doğruluğuyla beraber arkasında ifade ettiği ana başlıkları da doğru tespit etmek gerekliliğinin daha realist bir başlık açısından çok önemli olduğunu da paylaşmak isterim.

Sayın Bakan, öncelikle sizin internet “web” sayfanızı, “web” sitenizi yakinen takip ediyorum ve ilgili arkadaşları da tebrik etmek istiyorum. İstatistikler açısından sağlıklı ve önemli araştırmalara ışık tutacak güzel bilgileri paylaşıyorlar. O yüzden de arkadaşları tebrik etmek isterim.

Şimdi, biraz önce siz, mesela, rakamlar... Biraz önce saydığım dinamikler açısından baktığımızda bu dinamiklerin hazırladığı en önemli şey Türkiye’nin yatırım yapılabilir, güçlü, rekabet şansı artan bir sonuca götürecektir rakamlarla karşı karşıya kalması. Sayın Bakan, siz uluslararası doğrudan yatırım girişlerini 2002-2017 arasında 186-187 milyar olarak söylediniz. Şimdi, ben, total rakamın içinde bir de bunu oluşturan kendi içindeki terkiplerin dağılımına baktığımda 40,5 milyarının gayrimenkul olarak girdiğini görüyoruz. Diğer taraftan, gelen diğer sermaye yatırımı açısından da baktığımızda sektörel dağılımında da -yine sizin kendi istatistiklerinizden gördüğümde- bankacılık ve finans, daha çok hizmet sektörü ağırlıklı olduğunu görüyoruz ve son döneme geldiğimizde yani bu döneme geldiğimizde bize gelen sinyalleri doğru okumak açısından bazı değerlere de bakmamız gerekiyor. Mesela, en son 2016-2017 doğrudan sermaye yatırımlarındaki rakama bakıyorum, net rakamları ve sermaye ve tasfiye rakamlarına bakıyorum. Burada sermaye olarak 2017 için... Herhâlde bu sanırım dokuz aylık falan bir rakam olacak değil mi?

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Ağustos.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Ağustos mu? 4 milyar 851 gözükrken tasfiye rakamı olarak karşımıza...

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Altı aylık...

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Altı aylık mıymış buradaki?

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Ağustos 6,1.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – “Ağustos” diye veriliyor rakamlar da onun için, “2016-2017 Ağustos” diye veriliyor.

Ağustosa kadar 4 milyar 851 sermaye ama 1 milyar 778 milyon tasfiye var. Şimdi, bu tasfiyenin değişimlerine baktığınızda –ki net rakama ulaşırken doğrudan sermaye girişlerini düşürüyor- yüzde 231 bu sene artış olmuş. Yani bu sizin sitenizden baktığım rakamlar. O zaman bir taraftan biz genel, rakamsal olarak değerlendirdiğimizde, bu sene 2016’dan 2017’ye gelişi değerlendirdiğimizde karşımıza çıkan genel tablo da şu: İşte, toplam dış krediler geçen seneden bu seneye düşüş gösteriyor, 2016-2017. Kısa vadeli dış kredilerde artış oluyor, uzun vadeli dış krediler geriye düşüyor. Doğrudan yatırımlar, siz de dile getirdiniz, istatistik rakamlarından da gözüken o, yabancıların tahvil alımları yani sıcak paraya kısa dönemli giriş artıyor ve hazinenin ihtiyaç fazlası borçlanması yine artmaya devam ediyor.

Şimdi, bu bütün dinamiklere, bütün bu rakamlara bugünkü değerleriyle baktığımızda karşımıza çıkan sinyalleri ve olasılıkları iyi görmek, tahlil etmek gerekir diye düşünüyorum. Şimdi, mesela dün sanayide artış rakamı, çift haneli büyüme, üretim artışı çıktı ve sevindirici. Ama şimdi, düşündüğünüzde sanayideki bu üretim artışını hazırlayan etkiler nelerdir diye, biz tabii, şu vardı, 2016 yılına kadar iki taraflı bir denge içerisinde yani hem maliye politikaları hem para politikası açısından bir dengeye götürecekti, ona rağmen de enflasyonu yakalayamayan bir sistematik içerisinde ekonomi politikamızı götürdük. Ama son, 2016 yılında karşımıza çıkan tablodan sonra büyümeyi daha maliye politikalarıyla rahatlatan bir tercih içine girdik, buna bir de kredi destekleriyle gelen bir piyasadaki rahatlama eklenince bunun bedelini de enflasyonla ödemeye başladık. Tabii, enflasyon neticesi büyümeyi kabul etmek, bu bir politik tercih ve buna bağlı gelişmeler olur. Şimdi, sanayici açısından baktığımızda da ya da sanayi üretimi açısından da baktığımızda sanayide imalat sanayinin son beş çeyrektir ortalama yatırımı yüzde 5,5 oranında geriye gitmiş. Ama şimdi, üretim artışı dediğinizde enflasyonu dikkate alan sanayinin burada stoka bağlı bir üretim mi yaptığının iyi test edilmesi gerektiğine inanıyorum çünkü enflyonist ortamda ön almak üzere yapılan üretim artışları söz konusu olabilir. Bunu dikkate alarak yani ihracatı destekleyecek, ihracatın içerisindeki ürün bazında ve piyasa bazındaki gelişmeleri destekleyecek bir üretim modeliyle mi karşı karşıyayız, üretimle mi karşı karşıyayız, hangi sektörler bunu desteklemiş diye bakmanın çok önemli olduğunu açıkçası düşünüyorum.

Diğer taraftan, baktığınızda, 2016 yılında Gümrük Kanunu’yla ilgili Avrupa Birliğinde bir gümrük düzenlemesi değişti. Burada işte, bu Amerika’yla olan kodlamayla ilgili bazı düzenlemeleri de yaptılar ama biz kendi Gümrük Kanunu’muzla ilgili olarak... Şu ana kadar bir taslak duymuştum ama taslak hangi boyuttadır, nereye gelmiştir, hangi yönde çalışmalar devam ediyor... Artı, tabii, gümrük birliğiyle ilgili bu yenilenmesi konusundaki çalışmalarda da maalesef dış politik gelişmelere bağlı olarak karşımıza çıkan tablolar var. Ben buna sizin daha realist bakacağınıza ve beyanlarınızda da farklı farklı yönlerini değerlendirdiğinize açıkçası inanıyorum.

Diğer taraftan, ben bu aslında geçici kabulde yani yapılan ithalat ve ona bağlı ihracata baktım. Şimdi, rakamı siz de vermişsiniz, istatistikler de gösteriyor, Türkiye, yaptığı ihracatının içeriğinde, karşılığında yüzde 44’ünü sonuçta dahilde işleme rejimine bağlı olarak gerçekleştiriyor ama sektörel bazda baktığımızda bazen bu ithalat bağımlılığının netice itibarıyla yüzde 65’lere, 71’lere çıktığı

sektörler olabiliyor. Şimdi, böyle bir kırılmanın ve sonuçta dövizle ilgili her gelişmenin, özellikle şirketlerin öz sermaye içerisinde baktığımızda, ödenmiş sermaye veya borç kalemlerinin oransal riski de dikkate alındığında, hangi boyutta gerçekleşmesi gerektiği konusunda dış ticaretin yönlendirici önemli tercihleri olacaktır. Bu konuda dış ticareti kolaylaştırıcı işlemleri başlattığımız 2013 yılı yönetmeliğini çok önemsiyorum. 110 merkezde ortaya konulan temsilcilikleri ve bağlantıları çok önemsiyorum ve bu konuda ilgili birimlerin yeterince bilgilendirilmesi konusunda eksiklerin olduğunu ve bunun da...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Tamaylıgil, buyurun.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) - ...geliştirilmesi gerektiği konusunu da sizinle paylaşmak istiyorum.

Diğer taraftan, baktığımızda, Sayın Bakanım, tabii, biz tüketici endeksi açısından konuşuyoruz ama Türkiye’de en önemli bence dikkate alınması gereken konu üretici endeksi; 17,20’lere varmış yıllık bazda ve bundan sonraki dönemde üretici maliyetleri açısından da karşımıza baskısını hissedebileceğimiz bir süreci hazırladığını dikkate almak gerekiyor. O yüzdendir ki biraz önce söylediğim stoka veya enflasyona karşı kendini koruma amaçlı yapılan üretimlerin mi, yoksa dış ticarete mevzu olacak olan başlıklardaki üretimlerin artışını mı görüyoruz diye sorgulamak gerekir.

Diğer taraftan, çok kısa kısa bir iki başlığı özellikle söylemek istiyorum. Bakü-Tiflis-Kars Demir Yolu Hattı’nı çok önemsiyorum ve oradan Çin’e doğru giden, Londra ve Pekin arasını bağlayan bir ticaret hattında Türkiye’nin konumunun çok iyi değerlendirilmesi gerektiğini düşünüyorum. Sayın Temizel Bakanımız, havza bazında planlanacak bir üretimle beraber desteklenecek bir dış ticaret hedefinde bir de lojistiğin bu bağlamda çok önemli bir yer tuttuğuna inanıyorum ve entegre bir lojistik yani kara yolu, deniz yolu, hava yolunun birlikte projelendirildiği ve bunun hem büyüme hem istihdam yaratacağı bir sürecin şekillenmesi gerektiğine açıkçası inanıyorum.

Diğer taraftan da teşviklerle ilgili bir iki şey söylemek istiyorum. Sayın Bakanım, teşviklerle ilgili rakamlar verdiniz, büyüklüklerini verdiniz ama teşviklerin, bence en önemlisi, bu teşvikler nereye gidiyor, bunların, teşviklerin sonucundaki verimlilik artışı nedir, hedeflere ulaşma nedir? Yani bir teşviki verdiğimiz zaman birincisi, stratejik bir bütünlük arz ediyor mu, ona ne derece bakıyoruz? İkincisi, sonucu ölçülen bir teşvik amacına ulaşmış teşviktir; sonuca ve amaca ölçülerek bir şekilde bu ölçüm sonucunda değerlendirme imkânı veren bir teşvik sistemi mi işletiyoruz? Onunla ilgili de geri dönüşlerin yani biraz önce verdiğiniz rakamların bize nasıl geri dönüş sağladığının bundan önceki ve bundan sonraki dönemlerde diye çok önemli olduğunu düşünüyorum. Ve sonuçta, ölçek açısından baktığımızda, ölçeğin doğru oluşturulduğunda, diğer faktörlerle birleştirildiğinde ve baştan ekonomiyle ilgili ortaya koyduğum değişken, kendine has kriterler açısından bir ülkenin çok önemli olduğunu düşünüyorum.

3 tane Sayıştay bulgusunu da paylaşarak sizin anlayışınızı da fazla zorlamadan bitirmek istiyorum Sayın Başkan, sürem ne kadar geçti bilmiyorum ama.

BAŞKAN – Önemli değil, buyurunuz.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Şimdi, bu, Bakanlıkça serbest bölge özel hesabının işleyişine ilişkin yönetmelik daha çıkarılmadığı için -2016 için bu tespit- özel hesaba yatırılan serbest bölgeler kira geliri paylarının muhasebeleştirilmemesi noktasında bir tespit var, bu çok önemli diye düşünüyorum.

Diğer taraftan, ihracatçı birlikleri müşterek hesabından kullanılan tutar mali tablolarda izlenemiyormuş, bu da önemli.

Bir de bu Kamu İhale Kanunu'nun her bakanlıkta 21/b maddesine göre pazarlık usulüyle ihaleye çıkmasının ve bunun da Sayıştay tarafından her bakanlıkta aşağı yukarı belirlenmesinin bir örneğini sizden görüyoruz ve burada 21/b maddesinde pazarlık usulüyle yapılan ihalelerin uluslararası ihale şartlarını taşımamasına rağmen firmalara vergi, resim ve harç istisnası belgesinin düzenlenmesi gibi hukukun içinde hukuksuzluğu ortaya koyan bir sonuç var.

Bir de tabii ki siz DFİF kapsamında destekler veriyorsunuz ama geri alınan destek ödemelerine de faiz uygulamasının yapılmadığını tespit etmişler. Ayrıca, bu da çok önemli diye düşünüyorum, devlete karşı mali yükümlülüklerini yerine getirmeyen firmalara destek verildiği noktasında bir tespiti var Sayıştayın.

Bunlar gerçekten çok önemli başlıklar diye düşünüyorum. Bu konudaki değerlendirmenizi veya 2017 yılında bu konuyla ilgili ortaya çıkan tespitleri düzelten kararlar var mı, onun da cevabını da merak ediyorum.

Dış ticaret rakamlarımız, ithalat, ihracat ortada ama bence en önemlisi, ithalata ve ihracata bakarken dış ticaret hadlerini de dikkate alarak bir ihracat-ithalat projeksiyonu yapmaktır diyorum, 2018 yılı bütçenizin hayırlı olmasını diliyorum.

Teşekkür ediyorum.

Bu arada, bu 200 milyarlık Kredi Garanti Fonuyla ilgili olarak verilen fon garantilerinin firmalar açısından ihracatçıların ve ihracatçıların aldığı payla ilgili olarak yani daha yeni ürün için mi, nedir, o konuda da bir bilgi verirse arkadaşlar...

BAŞKAN – Sayın Çam, buyurun lütfen.

MUSA ÇAM (İzmir) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, Komisyonumuzun saygıdeğer üyeleri, Sayın Bakan, kamu kurum ve kuruluşlarının saygıdeğer yöneticileri, basının değerli temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum. 2018 yılı bütçenizin hayırlı ve uğurlu olmasını diliyorum.

Türkiye siyasi ve ekonomik olarak çok değişik ve zor bir dönemden geçiyor. Hukuk dışı, antidemokratik, çağdaş değerlerden uzak, baskıcı bir yönetim anlayışını sürdürebilmek için önüne gelenle kavga etmeye, herkese haddini bildirmeye dayalı bir dış politika Türkiye'yi esir olarak dünyadan uzaklaştırmakta ve yalnızlaştırmaktadır. Dışa açılarak büyüebilmesi için yüksek katma değer yaratacak yüksek teknoloji yatırımlarına ihtiyacı bulunan Türkiye'yi yönetenler ne yazık ki önüne gelen her ülkeyle kavga etmektedir. İhracatla büyümek isteyen Türkiye'nin dünyada tek bir dostu kalmamıştır. Dışa açık büyüme modelini, aynı gümrük birliği içerisinde bulunduğumuz Avrupa Birliği ülkeleriyle 3-5 oy uğruna her fırsatta kavga ederek, en yüksek ihracatı yapabileceğimiz Irak ve Suriye gibi ülkelerle de iç savaşları körükleyerek, ABD, Rusya gibi ülkelere de her an yeni bir çatışma alanı yaratıp sonra da barışmak için olmadık işler yaparak sürdüremeyiz. AKP iktidarı ve Genel Başkanı Anayasa'yı, demokrasiyi, hukukun üstünlüğünü, basın özgürlüğünü, insan haklarını, bağımsız yargıyı, çağdaş, demokratik ilkeleri hiçe sayan bu yönetim anlayışını sürdürebilmek, otoriterleşmeyi, hukuk dışılıkları, baskıları ve insan hakları ihlallerini gizleyebilmek için Türkiye'yi çağdaş dünyadan hızla uzaklaştırmaya gayret etmektedir. Niçin? Çünkü bu otoriterleşmeyi dünyadan gizleyebileceklerini, bu yolla iktidarlarını daha uzun süre devam ettirebileceklerini düşünmektedirler. Ama bu iletişim çağında, bu yapılanlar beyhude bir çabadır ve Türk halkının refah ve mutluluğunu bozmak dışında bir işe yaramamaktadır, yaramayacaktır da. Özgürlük, refah, ilerleme ve çağdaşlaşmanın önünde hiçbir güç duramamıştır ve bundan sonra da duramayacaktır.

Bu yanlış iç ve dış politikanın faturası Türk halkına çıkmaktadır. Artık spekülatif yani tek amacı kısa sürede gelip kur, faiz ve hisse senedi fiyatlarındaki kısa süreli iniş çıkışlardan para kazanmak olan sıcak para dışında Türkiye'ye dışarıdan çok fazla yatırım gelmemektedir. Türkiye dışarıya satabileceğinden çok az mal ve hizmet satabilmektedir. Türkiye'ye potansiyelinden daha az turist gelmektedir. Türkiye'nin zeki, iyi eğitilmiş, dil bilen genç beyinleri yurt dışına kaçmanın yollarını aramaktadır. Gelecekte Türkiye iktisat tarihini yazacak olanlar 2017 yılını büyük bir ihtimalle Türkiye'nin yeniden ikiz açıklar dönemine girdiği yıl olarak kayda geçireceklerdir. Bunlardan biri kamu açıkları, diğeri de dış açıklardır.

Türk lirasının yüksek oranlarda değer kaybettiği 2017 yılında Türkiye'nin dış açıkları da hızla büyümektedir. Türk Lirası, yıllık ortalamalara göre bu yıl geçen yıla göre yaklaşık yüzde 16,3 oranında değer kaybetmiştir. 2016 yılında 3,02 lira olan yıllık ortalama dolar kuru, 2017 yılı için şimdiden 3,61 lirayı buldu. Türk parasının değer kaybetme süreci yıl sonuna doğru daha da hızlanarak süreceğe benzemektedir. Merkez Bankasının hesaplamalarına göre ise ekim ayı itibarıyla son bir yılda Türk lirasının reel anlamda değer kaybı yüzde 10'u geçmektedir. Türk lirasının değer kaybetmesi demek, ülkedeki mal ve hizmetlerin fiyatlarının diğer ülkelere yani ihracat yaptığımız, turist çektiğimiz ya da bu alanlarda rekabet ettiğimiz ülkelere göre azalması anlamına gelmektedir. Yani, dışarıya daha çok mal ve hizmet satıp daha az mal ve hizmet almamız gerekirdi, dış ticaret açığını ve dolayısıyla cari işlemler açığını azaltması beklenirdi. Oysa bu yılın ilk dokuz aylık dönemi itibarıyla dış ticaret açığımız yüzde 30'a yakın artarak 53,8 milyar dolara kadar yükseldi. Hükûmetin 2018 programında 65,5 milyar dolarlık bir tahminden söz edilmesine rağmen, bu yılın dış ticaret açığının 72 veya 73 milyar dolar hatta 75 milyar dolar civarında gerçekleşeceği ortadadır. 2017 yılında ihracat yüzde 10 civarında artarken ithalat yüzde 15'in üzerinde büyümektedir. İhracatın ithalatı karşılama oranı yüzde 68'e kadar gerilemiştir. Yine, 2018 yılı programında bu yıla ilişkin cari işlemler açığı tahmini ise 39,2 milyar dolar olarak gözüküyor. Ancak burada da gerçekleşmenin 45 milyar dolar civarında olacağı anlaşılmaktadır. Yani, milli gelirin yüzde 5,3'ü civarında bir cari işlemler açığı verileceği kesindir.

Türkiye, son beş yıldır 140-150 milyar dolar civarında bir yıllık ihracata takılıp kalmış durumda. Bir türlü 160 milyar doların üzerine çıkılmıyor. 2018 yılında 169 milyar dolarlık bir hedeften söz edilmesine rağmen, ekonomik toplu durum ve Türkiye ekonomisinin yapısal sorunları bu ölçüde bir ihracatın yapılmasının kolay olmayacağını işaret etmektedir bize. Türkiye, parası bu kadar değer kaybettiği hâlde ihracatta 160 milyar dolarlık tavanı bir türlü delip yukarı çıkamıyorsa bir şeyler yolunda gitmiyor demektir. Ekonomi Bakanlığının bu konudaki düşüncelerini de öğrenmek isteriz.

Üretime ve istihdama yönelik birçok teşvikten söz ediyoruz. Hatta 2017 yılında bütçe açığının bu kadar yüksek bir düzeye yükselmesi, hazinenin başlangıçtaki tahminlerinin neredeyse bir kat fazlası borçlanmaya gitmiş olmasının nedenleri buralarda anlatılırken, verilen bu teşvikler de neden olarak gösteriliyor. Bunca teşvike rağmen bu tavan bir türlü delinemiyorsa Hükûmetin geri dönüp nerede hata yaptığını araştırması gerekir.

Türkiye'nin bu üretim yapısıyla dış ticaret açığı, dolayısıyla cari işlemler açığı sorununu çözmesi mümkün gözükmemektedir. Türkiye'nin yaptığı her 100 dolarlık ihracatın sadece 3,8 dolarını yüksek teknoloji, 34 dolarını orta yüksek teknoloji ürünler, 100 dolarlık ithalatın ise 14,7 dolarını yüksek teknoloji, 40,9 dolarını da orta yüksek teknoloji ürünler oluşturmaktadır. Türkiye'nin ihracatının yüzde 33,3'ü düşük teknoloji ürünlerden oluşmaktadır. Düşük teknoloji ürünlerin ithalat içerisindeki payı ise yüzde 11,4'tür. Yani, Türkiye düşük teknoloji, diğer bir ifadeyle katma değeri çok düşük ürünler satıp yüksek teknoloji ürünler ithal ederek bu açmazdan çıkamaz. Kilosu 52 senten domates satarak tanesi 1.300 dolardan kalp pili alan bir ekonomi çok fazla ileriye gidemez arkadaşlar. Bir kalp

pili alabilmek için 2,5 ton domates satmak zorunda olan bir ülkedir Türkiye. Yani bir tır dolusu domates satarak ancak 10 tane kalp pili alan bir ülke, vatandaşının refahını, mutluluğunu nasıl artırabilir ve nasıl rekabet edebilir, bunu öğrenmek isteriz.

İktidarda on beş yılını doldurmak üzere olan AKP iktidarı Türk halkının gururunu “Yerli otomobil yapacağız.” diye okşamakla meşgul. Üretsek, gerçekten biz de çok memnun olacağız, çok mutlu olacağız. Tabii, bu hayal için çöpe atılan milyonlarca doların, milyonlarca euronun hesabının bir gün sorulacağını hiç düşünmeyen iktidarınız elbette otomobil yerine kalp pili teknolojisinin peşinde koşmayacak. Dünyada otomobil üretmeyen ülke neredeyse kalmadı. Artık parayı benzinle, motorinle çalışan otomobil üretenler değil, çok az elektrik enerjisiyle, suyla, havadaki oksijenle, hidrojenle, güneş enerjisiyle çalışacak otomobilleri geliştirenler kazanıyor arkadaşlar. Oy sandığındaki varlığını “Yerli uçak yaptık.”, “Yerli otomobil yaptık.”, “Yerli uçak gemisi yaptık.”, “OHAL’i kaldırdık.” ve benzeri yalan propagandalarla halkı kandırmaya borçlu bir iktidarın Türkiye’nin sorunlarına çözüm olmayacağını artık herkes anlamıştır.

Türkiye Kurtuluş Savaşı’nı Atatürk’ün liderliğinde Batılı ülkelere karşı kazandı. Ama Atatürk ve arkadaşlarının yüzü her zaman Batı’ya dönük oldu. Atatürk Türk halkına hep muasır medeniyetlerin üzerine çıkmayı hedef olarak gösterdi. Atatürk bu hedefi halkın refah, mutluluk ve özgürlüğü için göstermiştir. Yarın aramızdan ayrılışının 79’uncu yılı. Büyük Önder Mustafa Kemal Atatürk’ü yarın ülkemizin dört bir yanında bir kez daha saygı ve minnetle anacağız. Bize bırakmış olduğu bu eserleri de sonsuza kadar korumanın, daha ileriye götürmenin de tarihsel bir görevimiz olduğunun altını da çizmek isterim. Oysa bugün ülkeyi yönetenler bu sömürü, rant ve rüşvet çarkına dayanan baskıcı düzenlerini sürdürülebilmek için kasıtlı olarak Türkiye’yi Batılı değerlerden uzaklaştırma gayreti içerisindedirler. Türkiye, Avrupa Birliğiyle yirmi yılı aşkın bir süredir aynı Gümrük Birliği içerisinde yer almaktadır. Gümrük Birliğinin bu sürede Türkiye ekonomisine hem olumlu hem de olumsuz etkileri olmuştur. Bunda zaman zaman, özellikle rekabet edemediğimiz birçok madde ve birçok olay olmuştur. Ancak Türkiye, üç beş oy uğruna, AKP iktidarına Anayasa ve yasalara uygun olarak muhalefet edenleri susturabilme uğruna Gümrük Birliği anlaşmalarının Türkiye’nin lehine olacak şekilde güncellenmesinin önünü kapatmaya çalışmaktadır. Bu tuzağa düşmemek gerekiyor ve Gümrük Birliğinin güncellenmesiyle ilgili mutlaka çalışmalarını desteklemek ve bunun güncellenmesi için de elimizden gelen çabayı sarf etmek ve Türkiye sanayicisinin ve üreticisinin çıkarlarını bu konuda korumak ve kollamak gerekiyor.

Ekonomi Bakanlığı, gerçekten, Sayın Bakan, ismi havalı ama kendisiyle ilgili ciddi sıkıntıları olan bir bakanlık. Türkiye’nin ekonomi politikalarının yönetilmesi ve uygulanmasına bugüne kadar tek kuruluş bir katkısı olmayan, daha dün kadar yokluğu hissedilmeyen ve müsteşarlık seviyesinde kalsa da niye bakanlık olmadı diye kimsenin şikâyet edemeyeceği bir bakanlıktır. Bunu sizin için veyahut da çalışma arkadaşlarımız için söylemiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen toparlar mısınız.

MUSA ÇAM (İzmir) – Genel olarak Bakanlık kadrosu, bakanlıkların oluşturulması biçimiyle ilgili söylüyorum, dün de Ticaret ve Gümrük Bakanlığıyla ilgili aynı şeyleri söyledik.

Dış ticaretle ilgili olduğu söylense de gümrüklerde ne olup bittiğinden herhangi bir haberi olmayan, dış ticaretin büyümeye katkısının ne olacağı konusunda tek satırlık bir görüşü sorulmayan bir bakanlık konumuna geldi.

Dış ticaretle ilgili kısmı Gümrük Bakanlığı, teşvik ve yabancı sermaye ile ilgili kısmı Sanayi Bakanlığı içerisinde bir genel müdürlük konumunda olması gereken Ekonomi Bakanlığının bence diğer bakanlıklarla görüşerek özellikle Gümrük, Ticaret ve Ekonomi Bakanlığının bir araya toplanması Türkiye ekonomisi açısından çok daha doğru olacağına inanıyorum çünkü zaman zaman bakanların birbirlerini revize eden açıklamalarının ve konuşmalarının ülke ekonomisine ciddi sıkıntılar verdiğini düşünüyorum.

Her şeye rağmen 2018 bütçesinin hayırlı ve uğurlu olmasını diliyorum.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Birleşime 15.40'a kadar ara veriyorum sekiz dakika.

Kapanma saati: 15.32

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 15.42

BAŞKAN : Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)

BAŞKAN VEKİLİ: Mehmet Şükrü ERDİNÇ (Adana)

SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)

KÂTİP: Emine Nur GÜNAY (Eskişehir)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, 21'nci Birleşimin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

Görüşmelere kaldığımız yerden devam edeceğiz.

Sayın Bekaroğlu, söz sırası sizde, buyurun.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, Sayın Bakan; Sayın Bakanım, dün burada Osman Aşkın Bak bereketi vardı, herkes konuştu, hiç konuşmayan Hikmet Ayar bile konuştu ama bugün, maalesef, İbrahim Aydemir bile konuşmuyor nedense.

BAŞKAN – Sırada efendim, sırada.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Konuyla ilgili bir şey mi...

BAŞKAN – Genel Merkezde toplantıdaydılar, geldiler efendim. İki dakika dinlenme odasında dinleniyorlar. Bir dakika sonra burada olacaklar.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sıfırdan başlıyorsunuz herhâlde benim...

BAŞKAN – Abi, artık sana süre şeyimiz yok, kaldırdık sende sınırı.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sayın Bakan, değerli arkadaşlarım; arkadaşlarımız Bakanlığınızla ilgili açıklamalarda bulundular, rakamları söylediler. Ben rakamları hem sevmiyorum hem de çok fazla anlamıyorum ama birkaç rakam ben de paylaşacağım. Sizin sunumunuzun 13'üncü sayfasında bu sektörel dış ticaretle ilgili veriler var. Demir-çelik 9,9 milyar dolarlık ihracata karşılık 13,8 milyar dolarlık ithalat, kimyasallarda 10 küsur ihracata karşılık 26 milyar dolarlık ithalat, makine, elektronikte 15,5 milyara karşılık 34 milyar ithalat, enerjide 3,3 milyar ihracata karşılık 26,57 milyarlık bir ithalat var. Sadece bu rakamlar bile yani Türkiye ekonomisinin nasıl bir ekonomi olduğunu az çok gösteriyor.

Tabii, açıklanan 2017'nin büyüme hedeflerinin gerçekleşeceğine dair söylenenler ortada, hatta aşacağına dair dünya kadar işaret var. Bu büyümenin nasıl bir büyüme olduğu, ne pahasına bir büyüme olduğuyla ilgili arkadaşlarımız çok önemli şeyler söyledi, herkes de söylüyor, yazıyor, çiziyor. Ama bu büyümeyle rağmen bazı rakamlarda, mesela enflasyonda ciddi bir problemin olduğu, işsizlik, büyümeye rağmen buna paralel bir işsizlik oranı çıkmadığı, önemli bütçe açıklarının olduğu çifte açık, cari açık ve bütçe açığının bulunduğu, dövizle ilgili, kurlarla ilgili ciddi problemler ortada, sıcak para girişine dayalı bir büyümenin olduğuna dair dünya kadar veriler var; bütün bunlar, bu büyümenin belki kısa vadede vaziyeti kurtaracak ama orta vadede ciddi sıkıntılara gebe olduğuna dair şeyler söyleniyor. Ben bu konuya girmeyeceğim ama Türkiye'nin Adalet ve Kalkınma Partisi döneminde nasıl bir büyüme yaptığı, bu büyümenin ne pahasına olduğu ve sonuçlarının ne olduğuyla ilgili birkaç veri üzerinden konuşmak istiyorum.

Türkiye'nin sizin döneminizde gelir ve yaşam koşullarıyla ilgili gelir dağılımı, servet dağılımıyla ilgili çok ciddi problemlerin olduğuna dair veriler var. Biliyorsunuz, Türkiye'de gelir dağılımıyla ilgili araştırmayı bir ara Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı bile yaptı ama TÜİK'in verileriyle uyuşmayınca, herhâlde fırça mı yediler, bir sene yaptılar daha yapmadılar, yoksullukla ilgili bir araştırma yapmışlardı. Şimdi, TÜİK'in verileri var elimizde, ilk yüzde 20 ile, yani en zengin yüzde 20 ile en fakir, yoksul yüzde 20 arasında 7,7 katlık bir farkın bulunduğu. Bunun sizin döneminizde belli yıllarda bir düzelme gösterdiği -bu Gini katsayısıyla ilgili yapılan çalışmalar var 2002'den başlayarak 0,44'ten 0,40'a kadar indiğine dair veriler var- ama son senelerde, 2012 sizin ekonominiz için de, politikalarınız için de bir dönüm noktası, ondan sonra duruyor ve büyümeye başlıyor yani gelir dağılımı tekrar ciddi bir şekilde bozulmaya başlıyor.

Başka bir veri var -bu veri geçen sene de burada çok konuşuldu, tartışıldı, güvenilir kuruluş falan değil denildi- servet dağılımıyla ilgili bu Credit Suisse'in verisi. Ama bu verilere dayanarak dünya kadar yazı yazılıyor. Dolayısıyla Hükûmet önemsemiyor ama başkaları önemsiyor sanıyorum. Burada da çok enteresan bir şey çıkıyor, siz Hükûmete geldiğiniz zaman yüzde 39 küsur olan Türkiye'nin en zengin yüzde 1'inin servetinin yüzde 50'leri aştığı, 54'e çıktığına dair veriler mevcut, maalesef böyle bir veri var.

Başka bir şey: Türkiye'de bu milyonerler kulübüyle ilgili enteresan rakamlar var, Sayın Bakanım. 2017 Eylül ayı sonu itibarıyla 131.448'e ulaşmış milyonerlerimiz, maşallah, bankadaki toplam mevduatları da 862 milyar TL'yi bulmuş, kurun buna etkisi nedir, ne değildir, bu ayrı bir şey. Ama bütçeniz incelendiğinde de, daha evvelki performanslara baktığımız zaman, gerçekten, Türkiye'nin ekonomisi ya da sizin uygulamış olduğunuz ekonomi politikalarının, evet, büyüme belli dönemlerde yakalanmış, şimdi de büyümeye devam ediyor -altını çizdiniz- sinyal veriyor, SOS veriyor dediğimiz göstergelere rağmen büyümeye devam ediyor ama bu büyümenin adil bir büyüme olmadığı, ortaya çıkan büyüklüğün değişik toplum kesimleri arasında dengeli bir şekilde, adil bir şekilde dağıtılmadığını çok açık bir şekilde görüyoruz.

Sayın Bakanım, bugün, tabii, ekonomi, ekonomiden ibaret değil, elbette ekonominin yönetimi, verileri, sağlıklı kararlar alınması, sağlıklı politikalar olması son derece önemli ama ekonominin dışında da bir sürü değişkenler ekonomiyi etkiliyor bunu görüyoruz, Türkiye'nin yakın tarihinde bunlar var. İşte, tabii, temel nedenleri onlar değildi ama, siyasetteki sıkıntıların nasıl ekonomik krizleri tetiklediğine dair geçmişten tecrübelerimiz mevcut.

Şimdi, sürekli olarak hukuk güvencesi, siyasal güvence, ekonomide bunlardan söz ediliyor; demokrasi gelişmemişse, hukuk devleti yoksa, işte kuvvetler ayrımı yoksa kalıcı bir büyümenin olamayacağına dair dünya kadar yazı yazılıyor, çiziliyor. Gerçekten, Türkiye'de baktığımız zaman bir böyle bağımsız yargı, herkesin güvenebileceği, "Başıma bir iş geldiği zaman hakkım er geç bana teslim edilir." diyebileceğimiz bir ortam yok ve bu ortam giderek bozuluyor. İşte dünya kadar tutuklamalar... Tamam, 15 Temmuz var, hain darbe girişimi, onunla mücadele var; bu sebepten dolayı zorunlu olarak OHAL ilan edildi ama OHAL geniş bir şekilde kullanılıyor, bugün de bir insan hakları kuruluşunun başkanı gözaltına alındı. Hukukidir, değildir, bu tartışmalara girmiyorum ama bütün bu görüntüler gerçekten ekonomiyi ciddi bir şekilde rahatsız ediyor, etmesi de gerekiyor. Fakat şöyle bir şey söyleniyor: "Bütün bunlara rağmen, Türkiye'de hukuk devletiyle ilgili son zamanlarda Hükûmetin yönelimi bozuldu, OHAL gelişigüzel kullanılıyor, kimsenin hukuki güvencesi yok." denmesine rağmen -ve bunlar da ciddi verilere dayanıyor, kimse kafadan söylemiyor- Türkiye ekonomisinde önemli

kırılmalar olmuyor. “OHAL’deyken olmayacak.” diye bir şey söyleniyor ve Hükümet tarafından da özellikle Cumhurbaşkanı danışmanlarının bu doğrultuda açıklamaları var yani “Siz onlara bakmayın, biz gereğini yapıyoruz.” diye bir şey var.

Burada önemli bir şeye dikkat çekmek istiyorum: Normalde, normal demokratik ülkelerde hukuk güvencesi son derece önemlidir yani bir ülkede sağlıklı yatırım ortamının olabilmesi, istikrar olabilmesinin en temel şartlarından bir tanesi hukuk güvencesidir. Hukuk güvencesi olmamasına rağmen henüz ekonomide problemler olmuyor, hangi ülkeler bu ülkeler? Bu ülkeler de aslında demokrasiden giderek uzaklaşan ülkelerdir. Bazı ülkeler yani kapitalizm öyle demokrasi filan bakmıyor, öyle olsaydı zaten üç beş ülkede kapitalizm olurdu, diğer ülkelerde olmazdı; öyle şeylere bakmıyor. Demokrasinin gelişmediği, hak ve özgürlüklerle ilgili, hukuk devletiyle ilgili ciddi problemler bulunan ülkelerde ise siyasal güvencelere dayanıyor. Hükümet ne olacak? İstikrar devam ediyor mu? Cumhurbaşkanı ne diyor? Hükümet hangi güvenceleri veriyor? İki hükümet arasında görüşmeler yapıldı mı?

Bakın, Almanya krizinde ne yaptınız? Gittiniz, Alman iş adamlarını çağırdınız, topladınız, onlarla konuştunuz; bütün bununla işi de çözdünüz. Dolayısıyla “Bütün bu şeyler, OHAL filan hiçbir şey ilgilendirmiyor.” dediniz. İşte, hiç de öyle değil yani bu, Türkiye’nin demokrasisinin problemlerini gösteriyor; güçlü olduğunu falan göstermiyor. Hukuk güvencesinden dolayı değil yani yatırımcı onun için gelmiyor, siyasal güvenceler verildiği için geliyor ve bu siyasal güvenceler de geçicidir, uzun vadede ciddi problemler oluşturabilir.

Sürem daralıyor.

Sayın Bakanım, ben şöyle bir izlenim ediniyorum, başka bu şekilde izlenim edinenler de var. Hükümetiniz 2019’a kilitlenmiş durumda. 2019’a da bir zaman var. Ne olursa olsun 2019’u kurtarmak için, ne yapıyorsa bunun için yapıyor. İşte piyasalara acayip paralar verildi. Benim kanaatim... Ben ekonomiden falan anlamam yani ekonomiyi politika şeyiyle takip ederim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Bir dakika lütfen.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bu Kredi Garanti Fonu’nun tabii daha sonuçları çıkacak. Gerçi bir açıklama yapıldı: “Şu kadarı geri döndü, hiçbir problem yok, olmayacak...” Niye durup dururken o açıklama yapıldı onu da bilmiyorum ama bu Kredi Garanti Fonu, Varlık Fonu ve bu yap-işlet-devret, yap-kirala-devret ve garantiler, öyle görünüyor ki önümüzdeki dönemde Türkiye ekonomisinin en önemli üç kara deliği olmaya aday. Yani şunu söylemeye çalışıyorum: 2019’a kilitlenmişsiniz, ekonomiyle ilgili şimdiye kadar ihmal ettiğiniz, özellikle 2010-2011’den sonra ihmal ettiğiniz, herkesin “Kalıcı, yapıcı reformlar, yapısal reformlar.” falan dediği reformlarla ilgili ciddi adımlar atmadan palyatif tedbirlerle, şuradan para, buradan para bularak, zorlayarak 2019’a çıkmaya çalışıyorsunuz. 2019’a çıkar Türkiye ama 2019’dan sonra biz hepimiz yine bu Türkiye’de bulunacağız ve neleri yaşayacağımızı kimse bilmiyor, siz de bilmiyorsunuz. Bununla ilgili söyleyeceğiniz çok fazla bir şey yok.

Bir son cümleyle kapatıyorum: Bu Varlık Fonu’yla ilgili -Bülent Bey gerçi değindi ama- ben burada bir soru soracağım. Gerçekten bir sene oldu, bu fonla ilgili bir denetleme filan yapıldı mı, böyle bir şey var mı? Nasıl denetim yapılıyor biliyoruz, denetimler bağımsız değil ama kurulan denetim mekanizması bir denetleme yaptı mı? Mesela, yıl sonunda gerçekten Plan ve Bütçeye ya da Meclise sunacağınız bir rakam var mı?

Değerli arkadaşlarım, Hükümetin bu politikaları, öyle anlaşılıyor ki ya da böyle bir tehlike var, Türkiye hızlı bir şekilde bir duvara doğru gidiyor. Hükümetin, ekibin gözü kararmış, 2019'a bakıyor, onun dışında da gözü hiçbir şey görmüyor. Bu çok tehlikeli bir durum diyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bütçeniz hayırlı olsun diyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Çakırözer...

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli milletvekili arkadaşlarım, saygıdeğer bürokratlar, değerli basın mensubu arkadaşlarım; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakan, sunumunuzdaki amaçlarınız olan dış ticaret yapımızın ülkemiz ekonomisiyle yine geliştirilmesi, ülkemizde yerli ve yabancı sermayeyle katma değerli yeni yatırımların hayata geçmesi, ithal ürünlerin ülkemize girişlerinde kalite ve ürün standartlarının temin edilmesi gibi dış ticaret ve ekonomiyi ilgilendiren amaçlara hepimiz tabii ki bu ülkenin yurttaşları olarak katılıyoruz ancak bu amaçlara ulaşılması konusunda uygulanan politikalara baktığımızda çok da iç açıcı bir tablo önümüzde bulunmamakta. Hele hele istatistiklere baktığımızda ve bunların sebeplerine baktığımızda, önümüzdeki dönemi de sizin sunduğunuz kadar çok pembe ya da umut veren bir durumda maalesef görememekteyiz. 2017 yılının ilk dokuz ayında -daha önce de ifade edildi- bir önceki yılın ilk dokuz ayına göre ihracat yüzde 10,5 artmış görünürken ithalattaki artış oranı ise yüzde 15,5 olarak kayıtlara geçti. Dış ticaret açığı ise bu yılın ilk dokuz ayında 53,8 milyar dolar düzeyinde. Bu da bir önceki yılın ilk dokuz ayına kıyasla yüzde 28'lik bir artışa denk düşmekte. İhracatın ithalatı karşılama oranı bu yılın ilk dokuz ayında yüzde 68,1 gözüküyor. Bu rakam bir önceki yılın ilk dokuz ayı dikkate alındığında yüzde 4,3'lük bir azalmaya işaret ederken 2014 yılı seviyesine kadar düşüldüğünü gösteriyor.

Buradan gelmek istediğim konu, özellikle dış politika. Dış politikada ne kadar çatışmacı, ne kadar gerilimli bir siyaset izlenirse o kadar bunun tabii ki bizim dış ticaretimize etkileri olumsuz olmakta. İşte, bir taraftan, bakın, Sayın Başbakan birkaç gündür Amerika Birleşik Devletleri'nde ABD Başkan Yardımcısıyla görüşmek için ha bugün, ha dün, ha yarın şeklinde randevu bekliyor. Müttefiklik ilişkimizde hiç olmadığı kadar zor duruma giren bir ilişki söz konusu. Amerika Birleşik Devletleri'nin hiçbir ülkeye uygulamadığı vize yasağı uygulamasıyla yurttaşlarımız karşı karşıya. Tabii ki kabul edilemez, bunu biz defalarca söyledik. Amerikan Hükümetinin bu yönde vatandaşlarımızı cezalandıran tutumu kabul edilemez ama ilişkilerin bu noktaya gelmiş olması da bir o kadar kabul edilemez. Eğer Batı basınında, Amerikan basınında, dünya basınında çıktığı gibi ya da bazı yetkililerimizin ifadeleriyle “Ver papazı, al papazı.” şeklinde, bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyeti'nin rehine mantığıyla dış ilişkilerini yürütüyor olacağını biz kabul etmek istemiyoruz ama böyle bir algıya yol açılmış olması, böyle bir algının sonrasında ilişkilerimizin zedeleniyor olması müttefiklerimizle, dostlarımızla, ilişki içinde olduğumuz ülkelerle kabul edilemez. Benzer bir sıkıntı Avrupa Birliğiyle de yaşanmakta. Sizin bizimle paylaştığınız sunumunuzda ve sunum kitapçığımızda gümrük birliğinin güncellenmesinin ne kadar önemli olduğunu vurguluyorsunuz. İlişkilerimizde -yanlış görmüyorsam- gümrük birliğinin güncellenmesi AB'yle ticari ilişkilerimizde en önemli gündem maddesini oluşturmaktadır, gerçekten de böyle. Ticaretimizin yarından fazlasını yaptığımız Avrupa Birliğiyle gümrük birliği ilişkisinin güncellenmesi gerekmektedir, iki taraf için de gereklidir ama biz kendi ulusal çıkarlarımız açısından kendi çıkarımıza bakacağız. Ancak bunun güncellenmesi için Avrupa Konseyinin yani AB Konseyinin bir onay vermesi lazım. AB Konseyinin önemli aktörleri, Almanya'sı ve diğer ülkeleri buna sıcak bakmamakta, bunu da açık açık söylemekte ve bilebildiğim kadarıyla da bu yıl içinde AB

Komisyonuna bu konuda, müzakerelere başlama konusunda bir yetki verme niyetleri bulunmamakta. Bu krizi aşmak için nasıl bir düşünce ya da nasıl bir hareket tarzı izleyeceksiniz, bunu eğer bizimle paylaşırsanız çok seviniriz.

Bizim bu konuda bir önerimiz var Cumhuriyet Halk Partisi olarak. Aslına bakarsanız, bilinmeyen bir şey değil, markalardan bahsediyoruz, Bakanlığımızın işte yıllardır sürdürdüğü projelerden, marka yaratmaktan. Bize göre Sayın Bakanım, yani Türkiye’yi bir marka hâline getirecek olan –tabii ki, çok fazla marka üretebiliriz ama- öncelikle biz “Nasıl marka oluruz?” dediğimizde marka olarak demokrasi olması lazım. Yani markamız demokrasi olmalı, markamız çoğulculuk olmalı, markamız özgürlük olmalı, markamız iyi eğitim olmalı, bağımsız yargı olmalı. Bunlar olduğunda Türkiye gerçekten işte bir yükselen yıldız, marka, değerli marka olarak tabii ki herkes tarafından değerlendirilecektir. Ama biz içeride yaşadıklarımıza bakarsak en basitinden şurada, işte 2 partiden, bizim partimizden Sayın Enis Berberoğlu, HDP’den yine bazı milletvekili arkadaşlarımız Anayasa Mahkemesinin tüm kararlarına rağmen, bunun aksi kararlarına rağmen özgürlüklerinden mahrum bırakılmış durumdalar, aylardır hatta yılı buldu bazıları için. İstinaf mahkemesinin aldığı karara rağmen arkadaşımız Enis Berberoğlu hâlâ zoraki olarak tutulmakta, bırakılmamakta, tahliye edilmesi gerekmektedir. Milletvekillerinden gazetecilere geçtiğimizde tablo çok yavaş bir şekilde...

İşte dün akşam da çok sevindik, Gökmen Ulu -haksız, hukuksuz, işte altı aylık tutukluğun arkasından- serbest bıraktı. Eşine, çocuğuna kavuşma görüntülerinden eminim hepimiz, sizler de bizler de hepimiz mutlu olduk. O zaman bu görüntüleri içerideki diğer gazetecilerin de, yazdığı için, düşündüğü için içeride tutulan gazetecilerin de bence yaşamasını hepimiz istemeliyiz. Eğer bunu yapabilirsek işte silsile etkisiyle, yani bir domino etkisiyle o özgürlük ortamına, demokrasi ortamına... O da bizim dış dünyadaki algımızın düzelmesine, itibarımızın daha da yükselmesine katkı sağlar Sayın Bakanım.

Gümrük birliği konusunda az önce dediğim gibi, yani biz mutlak süratle tabii ki Avrupa’daki muhataplarımızın her zaman iyi niyetli olduğunu biz iddia etmiyoruz. Oranın kendi içlerindeki siyasi gelişmeler, yükselen ırkçılık, İslam karşıtı akımlar, yani aklınıza gelebilen birçok konu, burada 15 Temmuz darbesini gerçekleştiren yapının oradaki faaliyetleri, lobi faaliyetleri vesaire bunların hepsini sayabiliriz. Ama biz öncelikle, her şeyden önce kendi içimizdeki kendi demokrasimizi güçlü tutarsak bunların hepsinin üstesinden gelebileceğimize inanıyorum.

Dış politikada, bahsettiğim gibi, bu çatışmacı söylemi terk etmemiz lazım. Orta Doğu’da, bakın, Suriye’de çok büyük bir hataya saplandık ve bu bizim, işte sizin uğraştığımız dış ticaretteki birçok olumsuzluğun ana faktörlerinden biri. Yurt dışından bakan biri ülkemizde hem hukuki anlamda güvenliği hem asayiş anlamında güvenliği görmediği için belki yatırım yapmakta tereddüt etmekte.

Benzer şekilde, Yolsuzluk Algı Endeksi’ndeki yerimizi bir an önce düzeltmemiz lazım. “İşsizlik” diyoruz, “enflasyon” diyoruz, öte taraftan Merkez Bankasının elini kolunu bir şekilde bağlıyoruz, “İlla siz şöyle yapacaksınız.” diyoruz. Onlar öyle yapacaklarını söylüyorlar ama uyguladıkları politika tam tersi oluyor, saklı gizli faiz artırma noktasına gidiyorlar. TL’nin eriyişi gözlerimizin önünde. O yüzden mesela işte dün akşam itibarıyla 1 dolar 3,87 Türk lirasına eşit görülüyor. Tam bir yıl önce yine biz bütçeyi konuşurken 1 doların karşılığı 3,20 Türk lirasıydı. Bir yıl içinde yüzde 20’lik bir değer kaybına işaret ediyor. Tabii, bunun da dış ticaret açığına, ekonomideki diğer parametrelere etkisini sizler de görüyorsunuz, izliyorsunuz.

Benden önce de soruldu, KOBİ’lere yönelik kullanılan Kredi Garanti Fonu teminatına yönelik veriler bundan sonra nasıl devam ettirilecek ya da güvence nasıl sağlanacak, bu konularda da bizi bilgilendirirseniz memnun olurum.

Benzer şekilde, geçtiğimiz yıl bütçe görüşmelerinde yaptığımız sunumda 23 ülkeyle serbest ticaret anlaşması yapıldığını ifade etmiştiniz. Hem gümrük birliği güncellemesi konusunda hem de aynı şekilde işte Avrupa Birliğiyle Amerika arasındaki -Atlantik arası- gümrük birliği görüşmelerine entegre olmak istiyorduk. O konu -her ikisiyle de ilişkimiz kötü olduğu için bu nasıl olacak bilemiyorum ama nasıl aşılır, o konuda da bizi bilgilendirebilerseniz memnun olurum.

Benzer şekilde, biz aslında Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığında konuştuk ama bu kırmızı et, kuru fasulye, kırmızı biber ithalatında...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Çakırözer, bir dakika lütfen, toparlayın.

Buyurun.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Aslında Bakanlığınız işte etkili bir konumda, Gıda Komitesi kurduunuz vesaire ama enflasyon yine düşürülemedi, olan çiftçiyle oldu. Biz işte Eskişehir'in köylerinde dolaşırken insanların buğday ithalatı nedeniyle, kırmızı et ithalatı nedeniyle neler yaşadığını bizzat görmekteyiz.

Benzer şekilde, demir fiyatları konusunda bir kriz yaşanmakta. Demirin ithalat vergisi düşürüldü ama geç kalınmış bir önlemdi. İşte inşaatçılar demir bulamadı, iflas noktasına gelenler oldu. Şu anda o sektördeki son gelişmeleri de öğrenmek isteriz.

Bir de, Sayın Bakanım, Sayıştay raporlarına yansıyan bir-iki hususu aktarmak isterim. Bakanlığınızca uluslararası ihale şartlarını taşımamasına rağmen 4 firmaya vergi, resim ve harç istisnası belgesi düzenlendiği, bu belgelerin iptal edilmesi gerektiği belirtilmekte raporlarda. Bu konuda bir düzenleme yapıldı mı? Yine ihracata yönelik devlet yardımları kapsamında Destekleme Fiyat İstikrar Fonu'ndan yapılan ödemelerden geri tahsil edilenlere faiz uygulanmadığının görüldüğü, 637 sayılı KHK'da yapılan düzenlemeye dayanan bu problem nedeniyle Bakanlığın kayba uğradığı belirtiliyor. Raporda KHK'nın değiştirilerek büyük tutarlara ulaşan faiz alacağından KHK'yla vazgeçilmesinin önüne geçilmesi tavsiye ediliyor. Bu tavsiyeye uyacak mısınız?

BAŞKAN – Teşekkür edeyim mi?

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Hemen bitiriyorum, bir önemli husus daha var.

Şimdi, az önce markalardan bahsetmiştim, Sayıştay raporunda çok önemli bir tespit var, TURQUALITY Destek Programı kapsamına alınan şirketlerin çok büyük bir bölümünün satıldığı hâlde devlet desteğinden faydalanmaya devam edildiği tespiti var, yani yurt dışı firmalara satılıyor bunlar. Neymiş? 2015 Yılı Denetim Raporu'na da girmişti bu konu. Rapora göre, Japon, Belçikalı, Brezilyalı şirketlere satılan markaların tebliğ kapsamında desteklenmesinin tebliğin ruhuna uygun olmadığı vurgulanmakta. Yabancı firmalara satılan markaların desteklenmesinin doğru olmadığına altını çizen bu raporlar doğrultusunda bir adım atacaktır mısınız? Haksız yere destek alan firmalara ödenen destek miktarları hakkında bizi bilgilendirmek ya da yapacağınız adımlar konusunda bilgi vermek ister misiniz?

Bütçemizin hayırlı olmasını diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) - Son söz olarak, tekrar gerçekten ekonomideki gelişmelerin, ticaretteki gelişmelerin ya da işte eksikliğini hissettiğimiz, “Şu düzelsin.” dediğimiz birçok konunun çözümünün gerçekten demokrasiden geçtiğini, olağan hayattan geçtiğini, KHK’lar rejiminden, Meclisi baypas etmekten geçmediğini, özgürlükten, iyi eğitimden, çoğulculuktan geçtiğini, bağımsız yargıdan geçtiğini hatırlatmak isterim

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Çaturoğlu...

FARUK ÇATUROĞLU (Zonguldak) – Sayın Bakanım, Değerli Başkan, Ekonomi Bakanlığımızın kıymetli mensupları, çok kıymetli milletvekili arkadaşlarım; hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, Bakanlığımızın çalışmalarının hayırlara vesile olmasını Cenab-ı Allah’tan temenni ediyorum.

Benim üzerinde durmak istediğim konu Bakanlığımızca yürütülen Türkiye İmaj Kampanyası’yla ilgili. Burada güzel bir çalışma yapılmış. Özellikle 15 Temmuz bu menfur, başarısız darbe teşebbüsünden sonra hedef kitle olarak dünyanın dört bir yanında bulunan ve uluslararası arenada iş yapan yatırımcılar, profesyonel yöneticiler, şirket sahipleri ve girişimcilerle ilgili bir çalışma. Genel kitle olarak da Türkiye hakkında yanlış algıya sahip ya da aklında soru işareti olan potansiyel misafirler denmiş.

Tabii, burada bu konuyu sadece ekonomi çevreleriyle bizim sınırlandırmamız lazım, bu faaliyetler bir bütün. Burada medya, politik çevrelerin, finans çevrelerinin, sivil toplum kuruluşlarının, akademik çevrelerin de bu imaj çalışmasının mutlaka hedef kitlesi içerisinde olması lazım çünkü bu faaliyetleri sadece ekonomik olarak ele almak mümkün değil. Dışarıda çeşitli örgütler, kuruluşlar, sivil toplum kuruluşları, politik çevreler, lobiler, Türkiye’nin imajının aşağılara çekilmesi noktasında birçok çalışma yürütüyor, çeşitli yöntemleri var, örgütlerin paraları, kaynakları da yüksek. Mesela senatodan bir senatöre parayı bastırıp Türkiye aleyhinde rapor yazdırabiliyorlar ya da akademik çevrelerden birisine bu tür çalışmaları yaptırabiliyorlar.

Bizim dünyayı yeniden keşfetmemize gerek yok, büyük ülkeler bu alanda ne yapıyorsa bizim de aynı çalışmalarını yapmamız lazım. Tabii ki bu işlere çok daha fazla maddi kaynak ve insan kaynağı tahsis etmemiz lazım ama başlangıç olarak bu çalışmanın önemli bir çalışma olduğunu ve çeşitlenerek devam ettirilmesi gerektiğini de burada bildirmek istiyorum.

Bakanlığımızın 2018 yılı bütçesinin, inşallah, ülkemiz için hayırlara vesile olmasını Cenab-ı Allah’tan temenni ediyor, şahsınızda tüm Bakanlık çalışanlarını sevgi ve saygıyla selamlıyorum Sayın Bakanım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Çaturoğlu.

Sayın Arslan, buyurun.

KAZIM ARSLAN (Denizli) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekilleri, değerli hazırım; sözlerime başlamadan önce hepinizi sevgiyle saygıyla selamlıyorum.

Önemli bir bakanlığın bütçesini görüşüyoruz. Gerçekten Ekonomi Bakanlığı her şeyin önünde olan bir bakanlık ancak günümüzde yetki konusunda birçok karmaşanın yaşandığını ve buna rağmen birçok farklı uygulamaların, farklı demeçlerin verildiğini görüyoruz.

Ekonomi Bakanımız olarak her şeyin iyi gittiğini, hatta ekonominin uçtuğunu söylüyorsunuz.

Şimdi size soruyorum: Ekonomimiz iyiye gidiyorsa kurların bu kadar yükselmesini nasıl değerlendiriyorsunuz? Bu yükselişleri iyi bir gidişat olarak mı göreceğiz yoksa ekonomide tehlike işaretleri veren bir yükseliş olarak mı değerlendireceğiz? Buna gerçekçi bir şekilde cevap vermenizi bekliyorum.

Sayın Bakan, piyasaya baktığımızda aynı havayı ve ortamı göremiyoruz. Şu anda sanayicimiz ve ihracatçımız işini zor döndürüyor. Holdinglerin dışında kalan ihracat firmalarının beklenen kazancı sağlayamadıklarını, işlerini kaybetmemek için gayret ettiklerini görüyoruz. Bu nedenle, sanayicimizin büyüme heyecanı kalmadığı gibi yatırım heyecanı da maalesef kalmamıştır. Öncelikle yatırım şartlarının iyileştirilmesini, içte barışın sağlanmasını, dünya ülkeleriyle ve komşularımızla da ilişkilerimizin bir an önce düzeltilmesinin çok büyük fayda sağlayacağını belirtmek istiyorum.

Kısacası, Türkiye, Büyük Önder Mustafa Kemal Atatürk'ün, "Yurtta sulh, dünyada sulh." ilkesine çok sıkı sarılmalı, bu ilkeyi kesinlikle dış ilişkilerde hafife almamalıdır.

Ülkemizde yüzde 5'e yakın bir büyüme sağlandığını belirtiyorsunuz. Yalnız bu büyümenin ithalata, tüketime ve borçlanmaya dayalı olduğunu görmezlikten gelemeyiz. Bu büyüme sağlıklı bir büyüme değildir. Yatırıma, üretime, istihdama ve ihracata dayalı olmayan büyümelerin suni bir büyüme olduğunu dünya bile kabul etmiştir, zaten bunun sonuçları da ekonominin çarkının zor dönmesinden de anlaşılmaktadır.

O hâlde, Bakanlık olarak, ekonomik büyümeyi yatırıma, üretime, istihdama, ihracata dayalı gerçekleştirmesi yönünde nasıl bir çalışma yürütmeyi düşünüyorsunuz? Bunun üzerinde önemle duralım ki sağlıklı ve sürdürülebilir bir büyümeyi ve kalkınmayı gerçekleştirmiş olalım diyorum. Öncelikle dış ticaret açığımızı kapatmak, daha sonra da ihracatımızı fazla vereceği bir seviyeye getirmek zorunda olduğumuzu belirtmek istiyorum.

Sayın Bakan, ekonomimizin çok iyi olduğunu söyleseniz de kritik bir eşikte olduğu açıkça ortadadır. Yatırımların azaldığı, istihdamın azaldığı, genç işsiz sayısının yüzde 30 civarlarına ulaştığı, üniversitenin eğitiminin bu hâliyle işe yaramadığı, ekonomiye katkı yapan üniversite-sanayi iş birliğinin sağlanmadığı bir yapının hâlâ devam ettirildiği görülmektedir. Nitelikli eleman yetiştirilmesi konusunda mesleki ve teknik okullara ağırlık verilmediğini görmekteyiz, bunun bir an önce gözden geçirilip gerekli branşların ve gerekli bölümlerin ona göre açılmasında fayda olacağını belirtmek istiyorum.

Sayın Bakan, sanayi üretimi üzerindeki girdi maliyetlerinin, enerji, doğal gaz, akaryakıt gibi giderlerin yüksekliği üretimi ve ihracatı zorlamakta, rekabet etme şansımızı her gün biraz daha azaltmaktadır. Kazanamayan bir işletme ve sanayicinin uzun süre yaşaması mümkün değildir, büyümesi hiç mümkün değildir, yeni yatırım yapması da kesinlikle imkân dâhilinde değildir. Öncelikle bu atmosferin iyileştirilmesini, yeniden müteşebbis ruhunun canlandırılması için yeni ve acil tedbirlere ihtiyaç vardır.

Sayın Bakan, ihracat ürünlerimizin ithalata dayalı olduğu bir gerçektir. Bu ara mal ithalatını azaltmak ve sıfırlamak için, bunların kendi ülkemizde üretilmesine olanak sağlayacak yerli işletmelerin ve yerli sanayicilerin desteklenmesine ve teşviklerine ağırlık vermek zorundayız.

İktidarınızın 2023 yılı ihracat hedeflerinin 500 milyar dolar olduğunu söylediğiniz hâlde, şu anda yerinde sayan, 2023'te hedeflediğiniz rakamın yarısını bile yakalayamayacak...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen tamamlar mısınız.

KAZIM ARSLAN (Denizli) – Bunu hızlandırmak için, ülkemizin hızla OHAL uygulamasından çıkarak normalleşmesini, uluslararası ilişkilerin hızla düzeltilmesini, zikzak yapan bir dış politika değil, istikrarlı ve güven veren bir dış politika uygulamasının yapılmasını istemekteyiz.

Bizim özellikle çok büyük ihtiyaç duyduğumuz pamuğumuzun tekstil ham maddesinin ekimini ve üretimini artırmak için ne tür tedbirler düşünüyorsunuz? Pamuğun stratejik sanayi ürünü olması yönünde bir kararınız olacak mı? Bu kararınız dış ticaret açığımızın kapatılmasında büyük fayda sağlayacaktır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Özdemir...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, Komisyon üyeleri ve değerli bürokratlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum, bütçenin de başarılı olmasını diliyorum elbette.

Evet, Sayın Bakan, sunuşunuzu dinlediğimizde, bütün konuşan vekillerimizin söylediği gibi genelde ticaret üzerine ağırlıklı ve ihracattaki büyümeye odaklı bir sunuş yaptınız. İhracata dayalı büyüme gerçekleştiren ülkelere baktığımız zaman ya da başarılı ülke örneklerine baktığımız zaman, genelde, özellikle ihracatın yapısında yapısal dönüşüm gerçekleştirdiklerini görüyoruz. Özellikle ihracat ürün kompozisyonlarının katma değeri yüksek ürünlerden oluşması ve ekonominin bütününde, sadece ticaret değil, bütününde bir yapısal dönüşüm görüyoruz, ürün yapısı, ürün kompozisyonunda da katma değeri yüksek ürünler, teknoloji yoğun ürünler yönünde ve buna yönelik de AR-GE, inovasyon, eğitim politikalarında bir dönüşümü yine görüyoruz, güçlü imalat sanayilerini görüyoruz ama siz sunuş yaparken genel olarak hep karşılaştığımız üzere, bir miktar sayısal ve özellikle de uygulamalar noktasında, teşvikler ve teknik düzenlemeler ağırlıklı bir sunuş yaptınız, yapısal dönüşümler konusuna çok değinmediniz. Genel olarak, sizin ifadenizle, miktar bazında bir artış ve değer bazında da bir düşüş. Aslında, tam da on beş yıllık hükümetlerinizin temel politik alanlarındaki uygulamaları da bu. Biz burada birçok bütçeyi şu ana kadar dinledik, hep sayısal bir artış var ama değer ve nitelik anlamında ise düşüş yaşandığını gördük.

İşte, orta vadeli programla belirlenen hedeflerde, ekonomik hedeflerde geriye gidişi görüyoruz yine. İşsizlik, genç işsizlik noktasında bir yükseliş eğilimi, TL'nin değer kaybı, faizlerin yükselmesi ve enflasyon rakamlarında bir geriye dönüş ve tekrar yükselen eğilimdeki çift haneli rakamlarla karşı karşıyayız.

Gayrisafi millî hasıla konusuna hiç değinmediniz. Burada yine orta gelir tuzağında çıkış noktasında da bir eğilim yok. Aksine, daha da kötüye giden bir süreç var ve TL'nin değer kaybı, enflasyon ve faiz oranlarıyla birlikte bir kısır döngü sarmalı içerisinde bir süreç bizi bekliyor gibi gözüküyor.

Bunun dışında söyleyeceğim, kırılğan bir ekonomi ve eğer bu şekilde bir belirsizlik ortamı devam ederse bu kırılğanlığın artacağı ve sonuçlarının da ağır olacağı gibi bir durum söz konusu.

Bir fakirleşme eğilimi var, refah kaybıyla karşı karşıyayız. Bu konularda da sunuşunuzda yine pek bir şey söylemediniz.

Çoğu OECD ülkelerinde işsizlik düşerken Türkiye'de ise bir artma eğilimi var. Bu konuda ne diyeceksiniz, nasıl açıklayacaksınız?

Bunun dışında söyleyeceğim, büyüme oranlarına baktığımız zaman, burada da yine beklenen hedef gerçekleşmediği gibi, bir de geriye gidiş noktasındayız. Küresel sorunlardan burada bahsettiniz ama kendi içsel sorunlarımız noktasına değinmediniz.

Benim önemsedığım gelir adaletsizliği konusundaki sorunlar üzerine de bir açıklamanız olmadı. Bildiğiniz üzere, TÜİK'in verilerine göre en yüksek gelire sahip yüzde 20'lik grubun toplam gelirden aldığı pay önceki yıla göre artış eğiliminde ve yüzde 47'de. En düşük gelire sahip yüzde 20'lik grubun ise yüzde 6,2'de olduğunu görüyoruz. Gini katsayısı da gelir adaletsizliğini ölçen katsayı da yine 0,40 düzeyinde. Burada da bir sorun olduğunu belirtmek istiyorum. Bu konuda ne düşünüyorsunuz?

Sayın Bakan, okuryazar olmayanların yüzde 26'sı, yükseköğretim mezunlarının da yüzde 2'si yoksul.

Dış ticaret verilerinde, sizin sunuşunuzdaki veriye göre, dış ticarete ihracatın ithalatı karşılama oranında bir düşüş olduğunu söylediniz ama ben TÜİK'in verilerine baktım, 2016 Eylül ayında yüzde 73,1 iken 2017 Eylül ayında yüzde 59,3'e düşmüş ihracatın ithalatı karşılama oranı. Şimdi, sayfa 12 ve 13'e baktığımız zaman, böyle bir durumun ortaya çıkması zaten çok doğal. Siz belli sektörlerdeki ihracat ve ithalat rakamları ve dış ticaret açıklarını açıkladınız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen tamamlayın Sibel Hanım.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Tabii ki.

Buradaki ürün kompozisyonuna baktığımız zaman, gerçekten Türkiye'nin ihracat yapısının ithalata bağımlı, dışa bağımlı bir yapıya dönüştüğünü zaten gözler önüne seriyor. Bu konuda yani ihracat yapısının ithalat bağımlılığı noktasında bir değişim olacak mı?

Devam edecektim ancak sürem yetmedi Sayın Bakan, sanırım soru-cevap kısmında devam ederim. Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ben teşekkür ederim.

Sayın Özgökçe...

BEDİA ÖZGÖKÇE ERTAN (Van) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Bütün katılımcıları saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, değerli basın emekçileri; Hükûmetten ve ilgili bakanlıklardan hemen her gün ekonomide her şeyin yolunda olduğuna, ekonomimizin çoştduğuna yönelik açıklamalar geliyor. Sanırım bu ifadeyi siz de kullanmıştınız.

Evet, ülkede bir şeylerin çoştığı, çığ misali bir şeylerin büyüyerek geldiği ortadadır ancak rakamlar ekonominin pozitif anlamda çoştduğuna yönelik hiçbir emare göstermiyor ne yazık ki. Sıfır sorunlu çoşmuş bir Türkiye ekonomisinde yüzde 10,7'de seyreden işsizlik oranını, yüzde 11,20'ye çıkan enflasyon rakamını, 4 liraya yaklaşmış, bugün itibarıyla 3,86 lira olan doları nereye koyuyorsunuz merak ediyoruz.

Sayın Bakan, Türkiye'yi yüksek enflasyonla büyümeye zorluyorsunuz. Bugünkü enflasyonun sebebi işte bu anlayıştır. Oysa dünyada uzun yıllar yüksek enflasyonla gelişmiş bir tane bile gelişmekte olan ülke örneği yoktur.

Siz büyüme rakamları açıklıyorsunuz, şirketler çeyrek dönemlik devasa kârlarını açıklıyorlar ama ortada işsizlik var, maaşlarını alamayan işçiler, grev yapmaları yasaklanmış iş kolları var. Bakın, daha dün Zonguldak'ta kendini madene kapatan işçileri ikna ettiğinizi söylediniz ama ikna değil, tam bir kandırmaca. Onlar o eylemi sonlandırdılar size güvenerek ama anladık ki kandırmışsınız çünkü hemen akabinde o işçilere yasa dışı grev yapmaktan dolayı kişi başı 984 lira para cezası kesilmiş.

Şimdi biz Koç Holdingin 2017'nin üçüncü çeyreğinde net kârını yüzde 31,5 arttırdığına mı bakalım yoksa bu şirketin bünyesindeki Türkiye'nin en büyük sanayi kuruluşu TÜPRAŞ'ta göz göre göre gelen işçi ölümlerine mi bakalım? Eğer işçilerin, emekçilerin aleyhinde bir uygulama varsa ben isim vermekte beis görmüyorum, bir başka örnek vereceğim o yüzden. Şişecamın da kârı sizin deyimimizle coşmuş vaziyette. Üçüncü çeyrekte onlar da yüzde 70 kâr açıklamışlar. Bunu mu konuşalım yoksa Şişecamın işçilerinin emeklerinin karşılığı olan maaşlarının ödenmediğini, Bakanlar Kurulunun Şişecamda grev yapmayı yasakladığını mı konuşalım? Tablo ortada, bu devasa kârların hangi şartlarda kimin desteğiyle yapıldığı gayet açık.

Bakın, Şişecam emekçilerinin çalışma koşulları dolayısıyla eylemde olduğu dönemde Şişecam yetkilileri Yenişehir, Eskişehir ve Mersin'de yeni fırın yatırımları planladıklarını açıklıyor, Kuzey Amerika'da cam ev eşyası, Kazakistan'da cam ambalaj yatırımı için fizibilite çalışmaları yürütüyor, Mısır'da ve İtalya'da fabrika satın alıyordu. Mesele bu şirket de değil, burada temel sorun Hükûmetin kimin yanında olduğudur. Herkes biliyor Genel Başkanınız OHAL'i patronlar için, onların lehine olarak uyguladığını söyledi, bu gayet açık.

Sayın Başkan, değerli üyeler; AKP, kaynakları emekçiye değil sermayeye vakfettirmektedir. Sadece 2017 yılının ilk altı ayında uluslararası sermaye için tam 187 adet yatırım teşvik belgesi düzenlenmiştir. Buna paralel olarak, Hükûmetin son dönemde emekçiler lehine yaptığı tek düzenleme olan asgari ücret artışından işverenlere yansıyan ek maliyetin yüzde 57'si ise hazine tarafından karşılanmaktadır. Benzer şekilde, devletin bankaların, işletmelerin alacaklarına kefil olduğu Kredi Garanti Fonu ise Kasım 2017'de süresiz olarak uzatıldı. Özellikle genç ve kadın girişimcileri teşvik hedefiyle kurulduğu söylenen KGF'den 2017 yılında faydalanabilen kadın ve genç yok denecek düzeydedir. KGF 2016 Faaliyet Raporu'nda bu konuda tek bir veri bulunmamaktadır.

Sayın Bakan, Ekonomi Bakanlığı temel bir bakanlıktır. Bakanlığımız geçen yılki orta vadeli programda 2017 yılı için yüzde 6 enflasyon tahmininde bulunmuştu. Şimdi ise bu yıl sonunda enflasyon oranın yüzde 9,5 olacağı belirtiliyor. Hedeften sapma yüzde 50'nin üzerinde. Maliye Bakanlığı ise bütçenin yıl sonunda açık hedefini tutturamayacağını 2017 yılı Mali Durum ve Beklentiler Raporu'nda resmen kabul etmiştir. Raporda bütçe başlangıçta 46,8 milyar TL açık verecek şekilde tahmin edilmişken Maliye Bakanlığı bunu şimdiden 61,6 milyar TL açık verecek şekilde revize etmiştir. Hazine ve Maliye Bakanlığı arasında dahi mutabakat sağlanamamaktadır.

Bu rakamlar ortadayken bir yandan da büyüme gerçekleşiyorsa borçlanarak büyüdüğümüz çok açıktır. Biliyorsunuz, Türkiye'de borçlanma kuralları 2002'de çıkarılan kamu borçlanma kanununa göre yapılmaktadır. Buna göre, borçlanma limiti sadece otomatik olarak yüzde 5 ve gerekirse Bakanlar Kurulu kararıyla ek olarak bir yüzde 5 daha artırılabilir. Bunun ötesindeki borçlanmalar yasa dışıdır. Ama biz ne yapıyoruz? Ek bütçe için Meclisten yetki istemek yerine torba yasada bir maddeyle Meclisin bütçe hakkını gasbediyoruz. İşte, bu anlamda, torba yasayla getirilen düzenlemeyle iktidarınız bu yasa dışılığa ortak olmuştur.

Hükümet borçlanma için ihtiyaç duyulan tutarın neredeyse bir buçuk katından fazla borçlanmış görünmektedir. Nakit dengesi Ağustos ayında 2 milyar 973 milyon lira fazla vermiştir. AKP'nin nakit fazlasını hazine hesabında bekleterek Merkez Bankası rezervlerinde döviz yerine altına dönmesi olağanüstü bir olumsuz gelişmeye hazırlık yapıldığı sinyalinin vermektedir.

Sayın Bakan, uluslararası kredi derecelendirme kuruluşlarından pek hazzetmiyorsunuz ancak onların son dönemdeki bazı değerlendirmelerine değinmeden geçemeyeceğim.

Kasım ayı içerisinde Standard and Poor's tarafından yapılan açıklamada Türkiye'nin yatırım yapılabilir düzeyin altında bulunan kredi notu ve negatif olan not görünümü değiştirilmedi. Bu firmanın yanı sıra Fitch ve Moody's de Türkiye'nin notunu yatırım yapılabilir düzeyin altında tutmaktadır. Standard and Poor's ekonomik göstergeleri Türkiye'nin, Arjantin, Pakistan, Mısır ve Katar ile birlikte kırılğan beşli içerisinde yer aldığını duyurdu. 2013 yılında kırılğan beşli arasında Türkiye ile Brezilya, Hindistan, Endonezya ve Güney Afrika sayılırken, Türkiye haricindeki ülkeler değişti ancak Türkiye listede sabit kalmaya devam etti.

Uluslararası kredi derecelendirme kuruluşlarının hedef kitlesi günlük piyasalar değil, uluslararası yatırımcılardır. Dolayısıyla kredi notu düşüklüğünün etkileri orta ve uzun vadede etkisini gösterecektir.

Sayın Bakan, kamu mali disiplininin son dönemde çeşitli gerekçelerle kopulduğunu hemen herkes ifade etti zaten. Bu anlamda Hükümetiniz uzun vadeli daha ciddi adımlar atmak yerine, vatandaşa "Alışveriş yapın, döviz bozdurun, altınlarınızı bize verin." sanayici ve iş adamına "Yatırım yapın." gibi ricalarda bulunarak ekonomiyi düzeltme çabası içindedir. Tasarruf oranları yüksek ülkelerin ortak özelliği ihracat odaklı büyüme sağlamış ülkeler olmasıdır. Türkiye'nin 2001'de yüzde 18,41 olan tasarruf oranı 2017 itibarıyla yüzde 14'tür. Ayrıca TÜİK, 2016 yılındaki değişikliklerle, başka ülkelerdeki uygulamalara uyma arayışında daha önce tüketim kabul edilen bazı harcamaları tüketimden çıkararak yatırıma aktarması sonucunda, hane halkı ile devletin tüketim harcamalarının azalır görünmesiyle, brüt tasarruf oranları TÜİK eliyle artırılmıştır. Bu nedenle tasarruf oranlarının gerçekte daha da düşük olduğu kabul edilmektedir. Tasarruf oranındaki düşüş, Türkiye ekonomisini dışsal tasarruflara yani uluslararası sermaye hareketlerine bağlı hâle getirmiştir. Türkiye'deki tasarruf oranı ile dünya tasarruf oranı seyrinin grafiği, Türkiye oranının 2010 yılından sonra dünya ortalamasından koptuğunu gösteriyor.

Ülke yatırımlarının başlıca kaynağı ülke tasarruflarıdır. Bu anlamda, tasarruflar ve sabit sermaye yatırımları arasındaki ilişkiye bakmak önem taşır. Sabit sermaye yatırımları dayanıklı malların üretilmesi için yapılan harcamalar olduğundan, büyük önem taşımaktadır. 2018 bütçesine baktığımızda sabit sermaye yatırımlarının GYSH içindeki payının 30.9 olması öngörülmektedir. Ancak sabit sermaye yatırımlarının bileşiminde yabancı teknolojiye bağımlılığın yüksek olması cari açığın esas kaynağıdır. Bu durum, Türkiye'nin büyüme modelinin sadece nicelik artışı sağlamasından katma değer oluşumuna, istihdam ve verimliliğin artırılmasına katkısı hep sınırlı kalmasından kaynaklanmaktadır. Tasarruflar veya yatırımlar dengesinin kurulamaması Türkiye'yi cari açık darboğazına sokmuştur.

Son olarak şuna değinmek isterim: AKP Hükümeti yakın dönemde Cazibe Merkezleri Programı'nı gündeme getirmiştir. Bizler, Hükümetin, zaten vergisini veren Kürt halkına bu paketi bir lütf olarak sunmasını eleştiriyoruz; doğu ve güneydoğuda yaşayan insanlar da bu ülkenin eşit yurttaşlarıdır, buna göre hareket edilmelidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BEDİA ÖZGÖKÇE ERTAN (Van) – Sayın Başkan, son cümlem.

BAŞKAN – Buyurunuz lütfen.

BEDİA ÖZGÖKÇE ERTAN (Van) – Esas olarak, 2010 yılından bu yana uygulanan Cazibe Merkezlerini Destekleme Programı da 12 kent merkezini içine alan bir program olarak denendi. Aralık 2014’te hazırlanan Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi’nde benzer öneriler yer aldı. Şimdi, yeniden hazırlanan paketin, daha önceki paket ve programların beklenen sonuçları vermediğinin resmen kabulü anlamına geliyor.

Bütçeniz hayırlı olsun diyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ben teşekkür ederim.

Sayın Kavcıoğlu...

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) – Sayın Başkanım, Değerli Bakanım, kıymetli milletvekili arkadaşlarımız, değerli bürokratlar; öncelikle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, Ekonomi Bakanlığımızın bütçesini görüşürken, tabii, sabahtan beri ekonomiyle ilgili konuşmacıları dinlediğimizde genelde çok olumlu konuşmalar var ama muhalefet tarafından da özellikle, Türkiye’de, biraz sonra bahsedeceğim rakamların hiçbiri yaşanmamış gibi bir algı oluşturulmaya çalışıldı. Onun için, konuşmama önce, Türkiye’nin bir... Geçmişten bugüne nerelerden geldiğimizi görmemiz gerekiyor.

Şimdi, özellikle küresel dünyada yaşanan tüm sosyoekonomik olumsuzluklara, ülke içinde yaşatılmaya çalışılan birçok olumsuzluğa, dış ekonomik yön vericilerin ülkemize yönelik gerçekleştirdiği ve gerçekleştirmeye çalıştığı tüm spekülasyon ve algılara rağmen, hepimizin de bildiği üzere, ülke ekonomimiz 2017 yılı ikinci çeyrek itibarıyla yüzde 5,1 oranında bir büyüme seviyesi yakalamıştır. Ayrıca, yüzde 5 düzeyinde açıklanan ilk çeyrek büyümesi de yüzde 5,2 olarak revize edilmiştir. Dünyada yaşanan bu olumsuzluklara rağmen, bu tip ortamlarda böylesine bir büyüme oranı yakalamanın hiç de kolay olmadığı kanaatindeyim. Gerçekleşen bu büyüme rakamında iç tüketimdeki canlanmanın ve özellikle de ilgili kurumların aldığı tedbirlerin etkisi büyüktür.

Bu dönemde alınan tedbirleri tek tek anlatmadan önce, söz konusu tedbirlerin faydalı olmasında hükümetlerimiz zamanında atılan sağlam ekonomik temellerin çok büyük bir etkiye sahip olduğunu belirtmek isterim.

Bu süreçte makroekonomik istikrar açısından önemli adımlar atılmıştır. Başta büyüme olmak üzere birçok alanda Türkiye ekonomisi tam anlamıyla bir evrim geçirmiştir. Gayrisafi milli hasılanın dört kat artışı bu süreçte gerçekleşirken, kişi başı milli gelirden gözle görülür iyileşmeler yine bu dönemde gerçekleşmiştir. Yıllardır süregelen enflasyon bu süreçte tek haneleri görünürken çift haneli faiz oranları bu dönemde tek haneye düşürülmüştür. Ülkenin bütçe açığı sifıra yaklaştırılırken devletin üzerinde kambur olan kamu borç yükü de yine bu süreçte azaltılmıştır.

Yukarıda bahsettiğim ekonomik gelişmelerin bazılarını rakamsal olarak da ifade edersek, iktidara geldiğimizde yüzde 29,8 seviyelerinde olan, daha önceleri yüzde 25 ve üzeri seviyeleri görmüş enflasyon 2016 itibarıyla yüzde 8,53 seviyelerine kadar inmiştir. Bugün gelinen noktada bu ülke, Ekim 2017 itibarıyla gerçekleşen yüzde 11,9’luk enflasyonun yüksek bir enflasyon olduğunu tartışır hâle gelmiştir.

Yine, benzer durum ÜFE endeksinde yaşanmaktadır. Göreve geldiğimiz dönemlerin başında yüzde 30 seviyelerinde olan, daha önceleri yüzde 150’nin üzerini görmüş ÜFE enflasyon 2016 itibarıyla yüzde 9,94 seviyelerine kadar inmiştir. 2002’de göreve gelindiğinde yüzde 63,9 olan faiz oranları yine hükümetlerimiz zamanında tek hanelere indirilmiş ve bugün yüzde 7,25 seviyelerine kadar gelmiştir.

Türkiye’de gayrisafi yurt içi hasıla 2002 yılında cari fiyatlarla 236 milyar dolar iken yakalanan istikrar sayesinde bu rakam yaklaşık 862 milyar dolar seviyelerine gelmiştir.

Son on beş yılda küresel çapta birçok ekonomiyle rekabet içinde olan Türkiye, başta Çin olmak üzere gelişen ekonomiler içinde üst sıralarda yer almıştır. Gelişmekte olan ülkelerin 2016 büyüme rakamları ve gelecek projeksiyonlarına bakıldığında, Türkiye, Çin ve Hindistan’ın dışında genel olarak ortalamasının üzerinde bir büyüme seviyesi yakalamıştır.

Bu gelişmeler ışığında, hükümetlerimizin görevi süresince yüzde 11,1 seviyelerinde büyüme oranları görülmüştür. 2015 yılında yüzde 6,1; 2016 yılında yüzde 3,2 ve 2017’nin ikinci çeyrek ortalamasında yüzde 5,15-5,2 düzeylerinde gerçekleşmiştir.

Yine başka bir gelişme kişi başına gelirlerimizde yaşanmıştır. 2002 yılından bu yana bakıldığında, Türkiye’de kişi başına düşen gelirimiz 3.500 dolarlardan 10.800 dolar seviyelerine yükselmiştir. Doğrudan yatırımlarımıza, portföy yatırımlarımıza baktığımızda rekorların kırıldığı dönemleri görüyoruz. Bu ülke dışarıdan 22 milyar dolar doğrudan yatırım alan bir ülke hâline gelmiştir. 2002’den bu yana ekonomik büyüme ve kalkınma hedeflerine emin adımlarla ilerleyen ülkemizde sanayi üretim endeksimizde de önemli bir artış olduğunu gözlemlemekteyiz. 2002’de yüzde 63,3 olan endeks, 2016 yılı itibarıyla yüzde 127 seviyelerine çıkmıştır. 2002 yılında bütçe açığının gayrisafi yurt içi hasılaya oranının yüzde 11 olduğu ekonomimizde, bu açık düzeyi yüzde 1’leri görmüştür.

Bir başka eleştiri konusu olan Merkez Bankası rezervlerine bakıldığında, eleştiri boyutlarının hak edilmeyen seviyelere ulaştığı görülmektedir. 2002 yılında 1 milyar dolar seviyelerindeki altın rezervleri hâlihazırda 20 milyar doların üzerine çıkmıştır. Aynı şekilde döviz rezervlerinde de önemli gelişim sağlandığı dikkatimizi çekmektedir. Daha önceleri 26 milyar dolar seviyelerinde olan rezervlerimiz bugün 95 milyar dolar seviyelerine çıkmıştır.

Yine, bu göstergelerle beraber, yıllardır uğraştığımız Avrupa Birliği kriterleri, özellikle Maastricht kriterleri bu dönemde çoğu Avrupa ülkelerine rağmen yakalanır bir duruma gelmiştir.

Hükümetlerimiz zamanında yapılan atılımlarla, küresel ölçekte yaşanan krizlerden de en az hasarla çıkmıştır. Kendi dönemimizi değerlendirdiğimizde, artık 2002’yle değil, kendi dönemimizde yaşanan krizlerle, dünya krizleriyle kıyasladığımızda, 2008 yılındaki küresel krizin etkilerinin görüldüğü 2009 yılından bu yana Türkiye’deki istihdam rakamlarında önemli seviyede iyileşmeler olmuştur. 2007 yılında yüzde 44 seviyelerinde olan iş gücüne katılım oranı 2016 itibarıyla yüzde 52 seviyelerine görmüş; bu düzey, Çek Cumhuriyeti, Rusya, Polonya, Brezilya gibi birçok gelişmekte olan ülkelerin ekonomisinin üzerinde bir düzey olarak realize olmuştur. Belirli bir dönem içerisinde yaklaşık 7 milyon insanımız istihdamda kazandırılmıştır.

Başka bir göstergede 2002 yılında 36 milyar dolar seviyelerinde olan ihracatımız 2016 itibarıyla 142 milyar dolar seviyesine ulaşmış, 155 milyar dolarları geçmiş dönemlerde görmüştür. Vizyon olarak hedefimiz de 2023 ve sonrası için 500 milyar dolar hedefini gerçekleştirmektir.

Dünyanın her tarafına yapılan ihracatla, her tarafından yapılabilen ithalatla bugün 400 milyar dolar seviyelerinde bir dış ticaret hacminden bahsediyoruz. Yakalanan bu dış ticaret hacmi sayesinde, yıllarca yabancı ülkeler tarafından yaratılan ticaret bağımlılığımıza da yön verilir hâle gelinmiştir.

İthalatımızın yüzde 49,8’i daha önce AB ülkelerine yapılırken, bu oran korunmaya çalışılırken Asya ülkelerine yüzde 17,2 olan ihracatımız bugün yüzde 34 seviyelerine kadar yükselmiştir.

Başka bir gelişim turizm gelirlerimiz, yine turizm gelirlerimiz de 2002'den önce çok düşük seviyelerde olmasına rağmen 2016 yılında 22 milyar dolar turizm geliri seviyesine yükselmiştir. Yine, 2017 yılında da Haziran itibarıyla da 9 milyar dolar turizm geliri elde edilmiştir; yıl sonu itibarıyla da bu rakamı inşallah yakalayacağız.

Tüm bunları yaparken gelir dağılımını da düzeltici ve koruyucu önlemler almayı unutmuyoruz. En iyi Gini katsayı ortalamaları, genelde Danimarka ve İsveç gibi İskandinav ülkelerinde realize olmaktadır. Ülkemizde gelir dağılımı sorunu olduğu bilinen bir gerçektir. TÜİK verilerine göre geçmişte 0,49'ları gören Gini katsayısı 2002 yılında 0,44; 2016 yılında da 0,35 seviyelerine kadar inmiştir. Söz konusu iyileşmenin sürmesi için de çalışmalarımızı çok daha yoğun bir şekilde devam ettireceğiz.

Evet, küresel ekonomide genel bir yavaşlamanın görüldüğü bir dönem yaşıyoruz ve artık globalleşen bir dünyadan bahsediyoruz. Dünyanın bir ucunda olan en ufak bir gelişme, diğer taraftaki ülkelerde tahmin edilemeyecek boyutlarda sorunlara neden olabiliyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen toparlar mısınız.

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) – Toparlayacağım.

Bugün dünyanın her tarafıyla ticareti bulunan Türkiye, tüm dünya ülkelerinde olduğu gibi bu tip gelişmelerden de etkilenebilmektedir. Bu tip durumlarda önemli olan, kurumlarımızın attığı adımlar ve göstermiş oldukları performanstır. 2008 küresel krizinin yaşandığı dönemde ülkelerin düştüğü pozisyonlarla birlikte, ülkemizin o dönemde gösterdiği pozitif performansla krizin etkilerini nasıl minimize ettiği hepimizin akıllarındadır.

Şu an dünyada yaşanan ekonomik yavaşlamayı 2008 kriziyle bir tutmak için söylemiyorum ancak bir de değil zaten. Fakat her ne hikmetse krize girmişiz gibi, bir takım çevreler bugünkü ekonomik yapımız üzerine çok şiddetli eleştiriler getirmekte, spekülasyonlar oluşturmaya çalışmaktadır. Evet, bu süreçte ekonomideki bazı çarkların dönüş hızının yavaşladığı doğrudur ancak bugün geline nokta, örnek verecek olursak Çin'de Ekim ayında 280,5 milyar yuan seviyesinde bir dış ticaret fazlası beklenirken, 245 milyar yuan seviyesinin altında gerçekleşmiştir. Çin gibi bir ticaret ülkesinde dış ticarete gerileme olan bir dönem yaşandığını hepinizin dikkatine sunmak istiyorum.

Yine, Çin, Güney Kore, Hindistan, Endonezya ve daha birçok ülkede ulusal paranın dolar karşısında değer kaybettiği bir dönemi de hep beraber yaşıyoruz. Türkiye'de yaşanan kur artışlarının da Merkez Bankasının para politikasını sıkılaştırarak aldığı tedbirler ve portföy akışının artmasıyla kurların tekrar istenilen yerlere geleceğini düşünüyoruz.

Dolayısıyla, Türkiye'de yaşanan ne de diğer durumları sadece ülkemize özgüymüş gibi yorumlamak yanlış olacaktır. Konuşmamın başında da bahsettiğim gibi, yapılan her şeye rağmen önemli bir büyüme rakamı yakalamış durumdayız.

Bakin, dünyada yaşanan tüm olumsuzluklara rağmen birçok kurum Türkiye'nin görünümüyle ilişkin yorumlarını iyileştirmeye başlamıştır.

Son olarak, Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası Türkiye'nin büyüme hedefini yüzde 5,1 olarak revize etmiştir. Yine, biraz önce de söylendi ama farklı yatırım kuruluşları da Türkiye'nin büyümeyle ilgili rakamlarının olumlu anlamda hepsini revize etmiştir. Bu oranın, revize edilen oranların yanında, büyümenin, Çin ve Hindistan hariç gelişmekte olan ülkelerin büyüme projeksiyonlarının üzerinde bir oran olduğunu da görmemiz gerekir.

Sözlerimi bitirirken, ülkemiz üzerinde oynanmaya çalışılan oyun büyüktür. Ekonomimizi yönelik birçok algı operasyonu, birçok spekülâtif işlem yapılmaya çalışılmaktadır. Özellikle bankalarla ilgili en son çıkan haberler bunun bir örneğidir ki bankacılık sektörü, dünya bankacılık sektörüyle kıyasladığımızda SDR'siyle, öz kaynak kârlılığıyla en sağlam, en kârlı bankaların başında gelmektedir. Dolayısıyla bu tür spekülâtif haberler...

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) - Bitiriyorum Başkanım, son.

AK PARTİ hükümetleri zamanında atılan ekonomik temeller oldukça sağlamdır ve bizim görevimiz, iktidarıyla muhalefetiyle bu sağlam temeller üzerine kurulan binanın dik durmasına hep birlikte yardımcı olmaktır, bu ülkede hep beraber yaşıyoruz.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Pekşen, buyurun.

HALUK PEKŞEN (Trabzon) – Sayın Bakan, Türkiye İhracatçılar Meclisi Kurucu Başkan Vekili olarak bazı şeyleri söylemek isterim, aynı zamanda da bir hukukçu olarak dikkatinizi çekmek isterim. Türkiye'nin dış ticaretine ilişkin sunduğunuz rakamlar gerçekten ilk bakıldığı anda yani kabul edilebilir değerler içerisinde gözüküyor ama ben bir tane şey söyleyeceğim. Fuar sayısı ve satılan fuar metrekaresine bakıldığı zaman dış ticarete nerede olduğumuzu görmek çok mümkün, çok açık.

Şimdi, görüyorum ki hâlâ işin vahametinin farkında da değiliz. Türkiye'nin dış ticaretinin, bugün gelmiş olduğu bu daralmanın temel nedeni dış politikası. Dış politikayla dış ticareti bu kadar örtüşmüş bir ülke böylesine bir dış politika dönüşümü yaparken bunun Türkiye'ye nasıl bir ekonomik yansıması olacağını da öngörmeliydi. Libya'da şantiyelerini bırakan müteahhitler acaba müteahhitlik hatası mı yaptılar da orada şantiyeler kaldı, milyarlarca dolar kaldı? Ya da Türkmenistan'da ya da Irak'ta bir sürü müteahhitlik hizmeti alacağı şantiyeler o ülkelerde büyük bir vahametle niçin kaldı? Dış politikadan kaldı. Dış ticaretin dış politikayla bu kadar kucak kucağa olduğu bir ülke için böylesine bir dış politikaya Ekonomi Bakanlığının müdahil olmaması ve buna ilişkin bir vizyon planlaması yapılamaması Türkiye'nin bugünkü dış ticaretinin de çakılmasının temel nedenidir, tam bir çakılmışlıktır bu. Yani Türkiye dış ticaretinde şu anda, öyle ahım şahım rakamları bir kenara bırakın, her yıl yüz milyarlarca dolar kaybediyor, gerçek bu. Bakın, daha birkaç gün önce Bakü-Tiflis-Kars demir yolu açıldı. İyi, açıldı, ne oldu? Arkası yok, sonrasını hazırlamamışsınız. Niye? Çünkü o Bakü-Tiflis-Kars demir yolunun iki temel ana felsefesi var. Bir, Türki Cumhuriyetlerinin dünyaya ihraç ürünlerinin Samsun, Trabzon limanlarından Rusya'dan boş dönen gemilere konulması; iki, aynı şekilde o Türki Cumhuriyetlerinin dış ticaretinin ithalat kısmının da Karadeniz limanları üzerinden lojistik üslerinin belirlenmesine ilişkin. Samsun'da serbest bölge yok, var bir tane, sembolik yani iki tane apartman büyüklüğünde bir serbest bölge. Trabzon'da zaten serbest bölge demeye kırk tane şahit lazım. Bu serbest bölgelerin ne stoklanma sahaları ne yurt dışından gelecek olan gemilerin yanaşma draftları bunlara müsait değil. Demir yolunu yapmış Türkiye ama oradaki 5 tane ülke Kazakistan, Azerbaycan, Türkmenistan, Özbekistan bu demir yoluna bağlanmışlar bütün umutlarını, dış ticaretlerini bu demir yoluna bağlanmışlar bütün umutlarını, dış ticaretlerini bu demir yoluna bağlanmışlar, lojistik merkezi bekliyorlar Samsun'da; Türkiye Odalar ve Birliğinin de katkısıyla, biraz da benim ite kalka büyütmemle bir lojistik merkezi yapıldı; hiçbir işe yaramaz, kapasitesi yetmez çünkü. Yani bu nasıl bir stratejik planlama, nasıl bir vizyon planlaması ki en önemli, “yüzyılın projesi” dediğimiz projede bile dış ticaret açılımı sağlayabilecek altyapıyı yapmamışız.

Serbest bölgelere ilişkin daha dramatik şeyler söyleyebilirim, hele hele bir Antalya Serbest Bölgesi var, tamamen, üretim, üretim de epoksi üretimine döndü. Orada, dünyanın artık terk ettiği bir teknolojiyle epoksi üretiminden başka bir şey yok ama serbest bölgelerde yüksek teknoloji üretimine ilişkin verilmesi gereken teşviklerin verilmemesi de serbest bölgeleri işlevsiz hâle getirdi.

Bakın, Sayın Bakanım, özellikle, altını çizdiğiniz için ben de vurgulamak istiyorum. Denizcilik sektörüne ilişkin turizm hizmet sektöründen bahsetmişsiniz ve teşviklerden bahsetmişsiniz. Şu anda Avrupa limanlarında, Avrupa ülkelerinde denizcilikte rekabet şansı sifıra yakın olan tek ülkedir Türkiye. Ege Bölgesi'ndeki limanlarımızdan Yunan adalarına turist çıkışının yasaklandığı bir ülkede deniz turizmi olabilir mi? Yunan adalarına gelirler, oradan binerler teknelerine, bizim koylarımızı kullanırlar, kirletirler, giderler, 5 kuruş da para ödemezler. Deniz turizminde en çok tercih edilen turizm araçlarının üretimine sıfır teşvik var. "24 metreyi geçersen teşvik vereceğim." Kim 24 metrenin üzerinde tekne üretiyor Türkiye'de? Hiç kimse, yok, böyle bir form yok, böyle bir format yok. Eskiden, Turizm Bakanlığının teşviki vardı deniz turizminde; aynen otellere verildiği gibi, belli bir yatak kapasitesini taahhüt eden deniz yatırımcılarına teşvik veriliyordu, o da kaldırılmış, o da yok. Deniz turizminde yokuz, müteahhitlik sektöründe yurt dışında hiçbir kontratımızın ayakta kalma şansı yok; zaten yurt dışındaki sağlayıcılar bizimle kontrat yapmak istemiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen toparlar mısınız, son cümlelerinizi alalım.

HALUK PEKŞEN (Trabzon) – Sayın Bakanım, kendi ilimden, Trabzon'dan bir örnek vereyim. Trabzon'da en dünyanın kaliteli sanayi ürünlerini ihraç eden bir firmamız var. Firmamız şu anda aynı ürünleri üretmesine rağmen, uzun vadeli kontrat alamıyor çünkü yabancılar Türkiye'ye gelmekten korkuyorlar.

Çok teşekkür ediyorum, bütçenin hayırlı olmasını diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Yalım...

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli Komisyon üyeleri, Sayın Bakan ve çalışma arkadaşları; ilk önce bütçemizin 2018'de hayırlı olmasını diliyorum. Tabii, ne kadar, ne yetiyor, o da malum.

Konuşmama başlamadan önce, yarın 10 Kasım, Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk'ün ölüm yıl dönümü, onu saygı ve özlemlerle anıyoruz.

Sayın Bakan, konuşulacak o kadar çok şey var ki ancak beş dakikaya ne sığdırabilirsem onu konuşacağım.

BAŞKAN – Dört dakika kaldı.

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Dört dakika kaldı. Teşekkür ederim Başkan. O bir dakikayı opsiyon olarak sizden alacağım o zaman.

Yapmış olduğunuz, özellikle Hükümetinizin yapmış olduğu ve AK PARTİ Genel Başkanının yapmış olduğu dış politikadaki hatalar yüzünden şu anda Türkiye çiftçisi, Türkiye'deki bütün ulaştırma sektörü, Türkiye'de yaşayan bütün vatandaşlar bu bütçenin cezasını çekmekle meşguller. Önümüzdeki yıldan itibaren, ocaktan itibaren bu yükü, bu kamburu hem çiftçilere hem ulaştırma sektörüne ve de en azından bir veya iki tane -var veya yok- aracı olan ailelere yüklüyorsunuz.

Özellikle, getirmiş olduğunuz yeni MTV zammıyla birileri iyi polisi, birileri kötü polisi oynadı; yüzde 40'lık zam bir anda yüzde 15'e veya 25'e çekildi diye söylendi ama rakamlar hiç de böyle söylemiyor. Rakamlar yalan söylemez; 1.300 motorlarda yüzde 15, belki 17-18 civarında görülüyor, motor 2.000'in üzerine çıktığı zaman bu rakam yüzde 35, yüzde 40, hatta yüzde 52'lere ulaşan bir MTV zammı olduğu da apaçık ortada.

Diğer bir taraftan, 2002 yılında hükûmeti devraldığınızda, kurduğunuzda dolar 0,88 kuruştı, mazot 1,30 TL'ydi, -son iki haftadaki, bu akşam da 11-12 kuruşluk bir zam daha gelecek Sayın Bakan- bugün dolar 3,9; mazot ise 5,35; benzinsiz 5,70. Artık, bıçağın kemiğe dayandığı, sözün bittiği yerdeyiz. O kadar sözün bittiği yerdeyiz ki gece saat 20.00'den, 22.00'den itibaren özellikle yandaş TV kanallarında hazine garantisizle Ziraat Bankası aracılığıyla eşlerimizin, kızlarımızın, gelinlerimizin kolundaki bilezikleri bankaya davet ediyorsunuz, istiyorsunuz. Neden? Çünkü artık kasada para kalmadı. Neden? Çünkü döviz stokları bitti. En ufak bir müdahale yapacak paramız artık kalmadı maalesef. Bunun, bu kadar hatanın yüzünden Türkiye Cumhuriyeti'nde yaşayan bütün vatandaşların sırtına bu ağır vergileri yüklüyorsunuz. Maalesef, bir çiftçimiz 2002 yılında 1 litre mazot alabilmek için 3 kilogram buğday satarken, bugün, 2017'de 1 litre mazot alabilmek için 8 kilogram buğday satmak zorunda, yani çiftçinin 3 kat daha ekonomik gücü zayıflamış durumda.

Bakın, yapmış olduğunuz hatalardan bir önemlisini daha söyleyeceğim: Osmangazi Köprüsü, "Deli Dumlupınar Köprüsü" benim deyimimle. Neden? Günde 40 bin geçiş garantisi verdiniz. İşte oraya verdiğiniz garanti yüzünden ödediğiniz rakam şu anda bütçemizi etkilemekte. Bakın, bununla birlikte, bize çok yakın olan, size, Denizli'ye de çok yakın olan Zafer Havaalanı iki yılda yeterli yolcu kapasitesini yakalayamadığından her yolcu başına 2 eurodan iki yılda 10 milyon euro yapıcı firmaya ekstra para ödemek zorunda kaldınız. Sene başı itibarıyla gene imzalamış olduğunuz bir sözleşme var, özellikle bunun da altını çiziyorum, 1915 Çanakkale Köprüsü. 45 bin araç geçiş garantisi verdiniz. Sayın Bakan, bu rakam imkânsız, buradan bu kadar araç geçmeyecek. Bunu adımın Özkan Yalım olduğu kadar net ve açık söylüyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Özkan Yalım, toparlayınız, son cümlelerinizi alayım.

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Tabii ki.

45 bin araç geçişini kesinlikle yakalayamayız. Devletimizin, bütçemizin... Vatandaşlarımızın ödediği vergiyi har vurup harman savurmamalı. Bu yapılmış olan hatalı sözleşmenin, hatalı anlaşmanın, 1915 Çanakkale Köprüsü ihalesinin doğru bir şekilde tekrar düzenlenip ülke ekonomisine zarar vermeyecek bir şekilde tekrar düzenlenmesini özellikle talep ediyorum.

Bütçenin olabildiğince Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarına hayırlı olmasına diliyorum.

Sizler de bir an önce bu yaptığımız hatalardan geri dönünüz ve eğer yapamıyorsanız da sizleri istifaya davet ediyoruz.

BAŞKAN – Çok güçlü bir bitiriş oldu bu.

MUSA ÇAM (İzmir) – Uşak-Denizli mücadelesi var biraz, o da var.

BAŞKAN – Onu da biraz sezinledim, böyle bir şey var, o hissettirdi kendini.

Sayın Böke, buyurun lütfen.

Sayın Böke, süreniz on dakikadır sizin.

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Bakan, değerli bürokratlar, değerli basın mensupları; esasında bugün konuşuyor olmamız gereken temel mesele, geçmişten bugüne nasıl geldiğimiz değil de nereye gitmek istediğimiz ve gitmek istediğimiz yere doğru hangi doğru adımların atılması gerektiğinin tartışılması ama ileriye dönük bir yol haritası çizebilmek için tabii, önce, geçmişte de belki varsa birtakım sıkıntılar onları tespit etmek ve var olan sorunların hangi ekonomik ve siyasi sebeplerden kaynaklandığını açıkça ortaya koymak gerekiyor. Bunları rakamla yapmayı önemsiyorum ben de. Onun için, çok makrodan başlayacağım, ondan sonra epey bir mikroya doğru gitmeyi umuyorum.

Şimdi, cari açığa baktığımızda yani Bakanlığımızın dış ticaretle ilgili olması sebebiyle cari açık değerlendirmesi çok elzem. 2016'nın ilk sekiz ayında Türkiye'nin cari açığı 22,9 milyar dolarken 2017'nin aynı süresinde 27,2 milyar dolara çıkmış. Yani Türkiye cari açığa büyüyemeyen, büyüdüğüyle de yapısal sorunlarına çare olup bu cari açığı azaltacak adımları atamayan bir ekonomik modele hapsedilmiş durumda. Bu durum, tarihsel olarak Türkiye'nin cari açığının yüksekliğinin ötesinde, Türkiye'ye benzeyen yükselen ekonomiler arasında da Türkiye'nin, esasında, kırılganlığının çok artmış olduğunu gösteriyor. 2013, 2017 ve 2019 için uluslararası çalışmaların öngörülleri, bize benzeyen yükselen ekonomiler arasında Türkiye'nin cari açığının millî gelire oranında en yüksek ülke olduğunu söylüyor. Yani hep kırılgan beşliler değişiyor ama Türkiye'nin kırılgan beşlideki yeri hiç değişmiyor. Demek ki ileriye dönük atacağımız adımlarda Türkiye'de bu kırılganlığı oluşturuyor olan cari açığı kapatacak bir yapısal üretim dönüşümüne ihtiyacımız var. Şimdi, Türkiye daha önce böyle bir yapısal üretim dönüşümü yaptı, bunu da ihracat rakamları çok net söylüyor. 1996'da imzalanmış olan AB gümrük birliğiyle Türkiye'nin ihracat kompozisyonu düşük teknoloji ürünlerden orta teknoloji ürünler kaydı. Yani AB'ye ürün satabilmek imkânı arttığı anda Türkiye'de üretici, rekabet koşullarında yarın ayakta kalabilmek için üretim bantlarını yeniledi, yapısını değiştirdi ve üretimdeki yapısal dönüşüm de kendisini ihracat kompozisyonunda göstermiş oldu. Şimdi, yeniden yapısal bir üretim dönüşümüne ihtiyaç olduğunu bu rakamlar ve ihracatın teknoloji kompozisyonu çok net ortaya koyuyor. Ama korkarım ki ortaya konulan stratejik planlar, Türkiye'de uygulamaya koyduğunuz teşvik sistemi, Türkiye'yi hukuksuzluğa ittiğiniz OHAL düzeni, böyle bir yapısal dönüşüm bir tarafa, 1996 öncesinde Türkiye'yi düşük teknolojiye mahkûm kılmış olan ekonomik düzene Türkiye'yi yeniden itiyor.

Şimdi, girişimci sayılarına baktığımız zaman bence çok çarpıcı rakamlar var. 335 bin girişimcinin sadece 1.129'u yüksek teknoloji üretiyor yani Türkiye'deki girişimcinin yüzde 0,3'ü, binde 3'ü; inanılmaz az, yüksek teknoloji üretilmiyor. "Niye?" diye sormak muhalefetin görevi değil, bu ülkenin paydaşı olan herkesin görevidir. Burada partizanca bir yaklaşım değil, sorunu tespit edip "Bu teknoloji niye üretilmiyor?" diye bakmak gerekiyor. Yine, üretimin sadece yüzde 3'ü yüksek teknoloji alanında oluyor. Tekrar ediyorum, esasında bunlar, 1996'da yapılmış olan dönüşümün benzeri bir dönüşüme ihtiyaç olduğunu tespit eden rakamlar.

TEPAV'ın bir raporu var, benim çok beğendiğim, oradan da birkaç rakamı burada paylaşmak istiyorum. "Türkiye ne oluyor da KOBİ'lerini ihracata itemiyor?" diye baktığımızda, esasında, Türkiye'nin ihracatının yaklaşık yüzde 75'ini sadece bin şirketin yaptığı ortaya çıkıyor. 80 milyonluk bir ülkede ihracatın yüzde 75'ini sadece bin şirket yapıyorsa KOBİ'lerini bu düzene dâhil edemeyen bir sistem olduğu aşikâr. O zaman, yine, yapısal reformun KOBİ'sini bugünün, bu çağın ekonomik koşullarıyla uyumlu bir üretim yapısına kavuşturacak bir dönüşüme ihtiyaç var. Burada baktığımızda, esasında, demokrasiye ihtiyaç olduğu çok belirgin. Bunu salt demokrasi değeri olarak değil de ekonominin demokratikleşmesi açısından çok önemsiyorum. Bugün bir cep telefonu ve bir tane üç boyutlu yazıcıyla her birey bir fabrikaya dönüşebilir. O zaman, demek ki bireyleri bir fabrika gücüne dönüştürecek teknolojiyi kullanabilir hâle getirirsek eğer ekonomiyi demokratikleştirmenin önünde

büyük bir adım atmış oluruz. Ama siyaset, var olan siyasi demokrasiyi de yok ettikçe, esasında, bireyin ekonomik demokrasiye katılımının önünde de büyük bir engel oluşturuyor. “OHAL kalksın.” derken OHAL’in yarattığı baskıcı düzenin hepimizde yarattığı karamsarlığın dışında, bir de OHAL’in ortaya çıkardığı demokrasiden yoksun ekonomiyi de göz önüne alma ihtiyacını sizin Bakanlığımızın çok net ortaya koyması gerekir.

Şimdi, bu ekonomik demokratikleşmenin olabilmesi için, esasında, Sanayi 4.0’ı bir afaki kavram olarak değil de ne olduğunu gerçekten tespit ederek tartışmak gerekiyor. 2015’te Microsoft’un bir dijital eğilimler anketi var, şunu söylüyor: Bugün dünyada yaşanıyor olan yapısal üretim dönüşümü, bireyin tüketim tercihlerinin demokratikleşme yoluyla kişiselleştiği üretimi de mümkün kılıyor. Yani ben belli bir renk seviyorsam, belli bir malzemedan ürün seviyorsam o cep telefonu ve üç boyutlu yazıcıyla sadece bana has bir ürün bile ürettirmem mümkün. Ama bunun olabilmesi için KOBİ’lerinizin dijitalleşmesi gerekiyor, KOBİ’lerinizin yazılım yapacak beceriye kavuşması gerekiyor. KOBİ’lerinizin sadece otoyollara ve otobanlara değil fiber optik bir otoban ağına kavuşması gerekiyor. Şimdi, Ulaştırma Bakanlığının bize dayattığı kamu-özel iş birliği ortaklığıyla yapılan büyük projeler yerine bütün Türkiye’yi dijitalleştiren bir büyük projeye ihtiyacımız var, aksi takdirde, Türkiye’nin üretim yapısı dönüşmeyecek. Yine bir istatistik: Türkiye’nin kara yolu ağı 1,1 milyon kilometreyken fiber optik kablo ağı 240 bin kilometre. Aynı oran, Kore’de kilometrekare başına 6 kilometre fiber optik kablo varken Türkiye’de 300 metre var. Yani nerede yatırım yapmamız gerektiği, KOBİ’leri ihracatçı yapacak bu dönüşümün hangi yatırımla çıkacağı ve o yatırımın bu bütçeye nasıl gireceğinin reçetesi rakam konuştuğunuzda, partizanca kavga etmediğinizde ortaya çıkıyor. Ama bunun için, önce iktidarın kendi siyasi geleceği için siyaset ve bütçe yapmak yerine Türkiye’nin geleceği için bir siyaset ve bütçe yapmaya başlaması gerekiyor.

İkinci mesele, doğrudan yabancı yatırımlar, yine sizin alanımıza giriyor. Şimdi, Türkiye’de doğrudan yabancı yatırımların kalitesi de düşüyor, payı da düşüyor. Yine rakamlarla söyleyelim -değerli yol arkadaşlarım söyledi ama- 2017’nin ilk sekiz ayında 6,5 milyar dolarlık yabancı yatırım gelmiş, bunun 3,2 milyarı gayrimenkule gelmiş. Gayrimenkul bu ülkeyi büyütmez; bugün büyütür, size nefes aldırır ama bir yarın inşa etmez.

Doğrudan yabancı yatırımlar benim bilimsel olarak da çalıştığım bir alan olduğu için heyecan da duyuyorum. Doğrudan yabancı yatırımların bir ülkeye fayda sağlayabilmesi için önce o ülkede finansal piyasaların derinleşmesi gerekir, finansal piyasanın demokratikleşmesi gerekir. KGF burada çok önemli bir sorun olarak karşımıza çıkıyor. Nasıl olacak da yabancı bir şirkette, doğrudan yabancı yatırım yapmış bir şirkette çalışan bir Türk işçisi öğrendiği bilgiyi kendi fabrikasına taşıyacak borcu alabilecek? Onun için ısrarla soruyoruz, yine soracağım: Bu KGF kime borç vermek için kullanıldı? Hangi sektörleri büyüttü? Kime imkân yarattı; yenilikçi fikirlere mi yoksa borcunu kapatacak olanlara mı?

Bununla birlikte, tabii, beşerî sermaye de gerekiyor. Korkarım ki eğitimde ortaya çıkan facia tablo, Türkiye’nin doğrudan yabancı yatırım çekmesinin önünde engel olacağı gibi doğrudan yabancı yatırımdan faydalanması önünde de bir engel olacak.

Son konu da serbest bölgeler; yine, sizin alanımıza giriyor. Belli ki iktidar, serbest bölgeden serbest bankacılık bölgesini anlamış ki iktidar ve akrabaları offshore bankacılıkla serbest bankacılık bölgelerine parasını taşımayı kendine görev edinmiş. Şimdi, bu mesele önemli bir mesele; NBER, Amerika’nın Ulusal Ekonomik Araştırma Bürosu bir ay önce bir veri yayınladı, bir çalışma yayınladı, şunu gösteriyor: Dünyadaki millî gelir içerisinde yaklaşık yüzde 10’luk bir offshore yatırım var yani vergi cennetlerine yatırım yapıyor insanlar. Yatırım demek de doğru değil ama oralara servetini taşıyor.

Türkiye’de bu oran yüzde 20’ye yakın ve şimdi cennetten öğreniyoruz ki bu cennetlere kaçanların, o yüzde 20’nin de çoğunluğu iktidar ve iktidarın yakınları. Yani buna acilen, sadece bir açıklama yapma değil, buna dair bir siyaset üretmeye ihtiyacınız var ve ekonomi olarak.

Şimdi, Türkiye’den yüksek ülkelere bakınca durumun vahameti ortaya çıkıyor. Birleşik Arap Emirlikleri’nin offshore yatırımları veyahut da serveti büyük, Venezuela’nın büyük, Suudi Arabistan’ın büyük, Rusya’nın büyük, Arjantin’in büyük, Tayvan’ın büyük, Portekiz ve Yunanistan’ın büyük.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Bir cümle söyleyip kapatacağım.

BAŞKAN – Toparlayın lütfen.

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Teşekkür ediyorum.

Şimdi, daha da önemlisi, iki tespit var bu çalışmanın bize gösterdiği. Mesele, yüksek vergi meselesi değil. Yani yüksek vergisi olan ülkelerde düşük offshore hesapları örnekleri de var; mesela, Danimarka, Norveç gibi. Buralarda vergiler çok yüksek ama kaçmıyor siyasetçiler oradan, paralarını başka ülkelere kaçırmıyorlar veyahut da Japonya veya Güney Kore’de bu vergiler düşük ama yine, siyasetçiler veya akrabaları paralarını kaçırıyor. Demek ki mesele, başka bir mesele. Mesele, ülkenize dair ve o ülkenin geleceğine dair duyduğunuz güvenle ilgili bir mesele. Eğer bakanlıklar bu güveni duymuyorsa başkasının duyması beklenemez.

Son veri de yine bu çalışmada, offshore’a daha çok servet kaçıran ülkelerin ekonomik eşitsizliklerinin daha da arttığını gösteriyor. Ya, biz eğer Gini katsayısını düzelteceksek, bu ülkede yoksulluğa çare oluşturacaksa önce biz ama önce siz, iktidar bu ülkeye güvenecek ve parasını bu ülkede tutacak.

Saygılar sunuyorum.

Bütçenin de tabii ki hayırlı olmasını diliyorum ülkemize.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Kalaycı, buyurun.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, Komisyonumuzun değerli üyeleri, kıymetli bürokrat arkadaşlarım ve sayın basın mensupları; hepinizi saygılarımla selamlıyorum.

Bir ekonomide sürdürülebilir bir büyümenin sağlanması ekonomik ve sosyal kalkınmanın gerçekleştirilmesi için öncelikle makro dengelerin sağlıklı olması gerekmektedir. Türkiye ekonomisinde tasarruf-yatırım dengesi, başka bir ifadeyle dış ticaret ve cari denge, bütçe dengesi, borç düzeyi ve fiyat istikrarı gibi makro unsurlar üzerinde hassasiyetle durulması gerekir. Bununla birlikte büyüme oranı ve büyümenin kaynakları, yatırım, üretim, ihracat yapabilme ve yeterli istihdam oluşturabilme kapasitesi bir bütünlük içerisinde özenle ele alınması gereken diğer konulardır. Bu bağlamda ekonomideki yapısal kırılğanlıkları giderecek ve makro dengeleri destekleyecek nitelikte yerel kaynaklara dayalı, bilgi ve teknoloji yoğun, yüksek katma değerli, uluslararası rekabet gücü yüksek mal ve hizmet üretimi bilhassa önem arz etmektedir. Türkiye’nin ithalatı içerisinde ara malı ithalatının ağırlığı devam etmiştir. Hâlihazırda ithalatın yüzde 74’ü ara malları ithalatından oluşmaktadır. Bu durum üretimde yerli girdi kullanımı ve katma değeri azaltmakta, sanayi üretimini ithalata bağımlı hâle getirmekte ve özellikle KOBİ’ler ve istihdam üzerinde olumsuz etki yaratmaktadır. Sayın Bakanım, bizlerin de destek verdiği bir projemiz vardı, bu GİTES, girdi tedarik sistemi. Yani esprili olarak sormak istiyorum yani geri viteste de mi, niye bu bağımlılıkla ilgili yeterli mesafe katedemiyoruz? Bu konuda bilgi istiyorum.

2017 yılında ekonomik büyüme ve sanayi üretiminde görülen kısmi bir iyileşmenin son dönemde artan döviz kuru ve enflasyonist baskılardan olumsuz etkilenmemesine bilhassa önem verilmelidir. Burada Sayın Bakanım, sanayicimizi ve ihracatçımızı da yakaladığı performans açısından takdir etmek istiyorum ve tebrik etmek istiyorum çünkü iki yıldır çok olağanüstü şartlarda, ülkemizin karşı karşıya bulunduğu olumsuz şartlarda sanayicimiz, ihracatçımız hakikaten kayda değer bir performans gösterdi, bunu inşallah koruyarak daha da artırmamız gerekiyor.

Sayın Bakanım, yine, Türk sanayisinin ihracata dönük, teknoloji yoğun, katma değeri yüksek, yerli kaynaklara dayalı ve ithalat bağımlılığını azaltan, istihdam sağlayan uluslararası rekabet gücü yüksek, sürdürülebilir bir üretim yapısına sahip olması hedeflenmelidir. Baktığımız zaman, imalat sanayi ihracatında yüksek teknoloji ürünlerinin payı 2002 yılında yüzde 6,2’den 2016 yılında yüzde 3,5’a gerilemiştir, 2017 yılı ilk dokuz ayında ise yüzde 3,8’dir. Bu oranın dünya ortalaması yüzde 24,4’tür. Türk sanayisinin uluslararası rekabet gücünü artırmak ve dünya ihracatından daha fazla pay alması için imalat sanayisinde yüksek katma değerli yapıya geçilmesi ve yüksek teknoloji sektörlerinin payının artırılmasına özen gösterilmeli; yenilik, yeşil üretim ve pazar çeşitlendirilmesine önem verilmelidir. Orta ve yüksek teknoloji sektörlerinin üretim ve ihracat içindeki payının artırılması nispeten düşük teknoloji sektörlerinde tasarım, markalaşma ve etkin pazarlama yoluyla katma değeri yüksek bir yapıya geçişin sağlanmasına gayret edilmelidir. Ülkemizin 21’inci yüzyılda dünya stratejik ekonomik ağırlığının artarak etkin bir güç odağı hâline gelebilmesi bakımından Türk cumhuriyetleriyle olan yakın tarih ve kültürel bağlarımız en büyük avantajlarımızdan birisini oluşturmaktadır. Bu çerçevede Türkiye’nin Türk cumhuriyetleriyle iktisadi, sosyal ve kültürel ilişki ve iş birliklerinin geliştirilmesine, dış ticaretin artırılmasına azami gayret gösterilmelidir. 2016 yılında Türk cumhuriyetlerine yapılan ihracat toplam ihracatımızın sadece -bizdeki hesaplara göre- yüzde 2,8’ini oluşturmuştur.

Teşviklerle ilgili de şuna değineceğim: Gelişmiş ülkelerde uygulanan teşviklerin temelinde özel sektörü cezbetme ve özendirme amacı bulunmakta, böylelikle verilen teşvikler sayesinde ülkenin gelişmesine ve kalkınmasına da destek sağlanmaktadır. Bu tip uygulamalarda ülkenin en fazla ihtiyacı olan bölgelerine göre işveren maliyetini düşürme, vergi indirimleri, bedelsiz arazi tahsisi gibi daha birçok kaleme iş dünyasının istifadesine sunulan ayrıcalıklarla asıl hedeflenen ekonomik büyüme bağlamında bir denge kurabilmek için gelişmeye ihtiyaç duyan bölgeleri yatırımcılara avantajlı hâle getirmektir. Ancak ülkemizdeki teşvik uygulamalarına bakıldığında durumun çok daha farklı olduğu göze çarpmaktadır çünkü ülkemizin birbirinden farklı teşvik deneyimlerine rağmen uygulamaya konulan teşvik tedbirleriyle belirlenen hedefler bugüne kadar tutmamış, farklı bedenlere hep farklı gömlekler biçilmiştir. Birbirinden değişik ekonomik potansiyellere sahip illerin ve bölgelerin aynı statüde değerlendirilmesi, siyasi nüfuzla teşvik yasalarının kapsamının değiştirilmesi, genişletilmesi ve ayrıcalıklardan faydalanabilmek için yatırımcıların önüne birtakım şartlar sunması gibi yanlış adımlar teşvikleri birer tedbir olmaktan çıkarmaktadır. Türkiye’de işsizlik çift hanelere çakılmışken bu sorunu çözümenin tek anahtarı olan yeni yatırımlar öne çıkarken teşvik sisteminin mevcut performansı işsizliği azaltmaya yardımcı olmamaktadır. Aynı zamanda yürürlükteki teşvik sistemi hâlen bölgeler arasında dengesizlik yaratarak komşu iller arasında da rekabet yaratmaktadır.

Son olarak bu serbest bölgeler konusuna gelmek istiyorum Sayın Bakanım. Biraz da sunumunuzu dinleyince ve kitapçığı okuyunca şok oldum, onu anlatacağım, niye şok olduğumu. Konya’ya serbest bölge kurulması yıllardır gündemde, yıllardır dillendiriliyor ama bugüne kadar da hiçbir adım atılmadı. Geçen yıl bütçe görüşmelerinde konuyu gündeme getirmem üzerine zatialiniz Aydın ve Konya’da serbest bölge çalışmalarının olduğunu ve olgunlaştığında açıklayacağınızı söylediniz. Bu yılki sunumunuzda “Karaman’da kısa zamanda Bakanlar Kurulu kararı çıkacak.” diyorsunuz yani ben de

soracağım: Yani ne oldu, çok mu hammiş bu Konya'ya serbest bölge kurulması işi, hâlen olgunlaşmayı mı bekliyoruz Sayın Bakanım? Yani bu yıllardır artık Konya için hakikaten, koca Konya'ya yakışmıyor yani Hükûmetin bu şekilde tavırları.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) - Buradan pişmanlık...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Denizli'deki yürümüyor ama mesela bir Kayseri, bir Gaziantep yani buralar ihracat rakamlarına baktığımız zaman Konya'dan katbekat daha fazla ihracat yapabiliyorlar. Yani biz Konyalılar olarak bunu bir türlü anlayamıyoruz. Yani Konya'nın bakanı yok diye mi böyle Sayın Bakanım, yani samimi olarak soruyorum?

Bir konuya daha değineyim, sivil havalimanı diye belki yirmi yıldır, otuz yıldır hakikaten demediğini bırakmadı, Konya'nın bir kızıl elması ama Sayın Başbakanımız tuttu: "Konya'nın yeni bir havalimanına ihtiyacı yok." dedi. Bu geçen yıl Karaman havalimanı yatırım programına girdi.

Hayvancılık konusunda potansiyeli çok yüksek olan bir il Konya, meraları, otlaklarıyla. İhtisas organize sanayi bölgesi hayvancılık üzerine kurulsun diye yıllardır söylüyoruz, talepler var ama yine yok, yine Karaman bu konuda bizim önümüzü aldı. Tabii, yani Karaman'a yapılacak yatırımlar biz Konyalıları çok çok memnun eder yani bunlarda hiçbir şeyimiz yok, daha fazlası yapılsın ama Konya niye görünmüyor? Bizim derdimiz, sıkıntımız bu. Bu serbest bölge konusunda bilgi verebilerseniz son durumunu yani Konyalılara. Geçen yıl verdiğiniz müjdeyi geri mi çekiyoruz yoksa devam mı ediyor, onu açıklarsanız memnun olurum.

Bütçemizin hayırlı sonuçlar getirmesini diliyorum.

Teşekkür ediyor, sizlere başarılar diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sizin söz talebi mi, soru mu?

İBRAHİM AYHAN (Şanlıurfa) – Söz talebi.

BAŞKAN – Söz talebi, tamam.

Sayın Aydemir, buyurun lütfen.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Evet, Başkanım, çok teşekkür ederim.

Değerli Bakanım, şahsınızda bütün heyeti saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, Bekaroğlu Hocam, burada mı, çıktı mı?

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Burada.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Bekaroğlu Hocam, hamasete vurgu yapıyor, hamaset kavramına. Hamasetin hiç yapılamayacağı bir sahadayız, rakamlar söz konusuyla hamaset olmaz. Hele böyle burada yetkin, iktisat sahasında söz sahibi isimler varsa...

BAŞKAN – Ayrıca size sataştı, "İbrahim Aydemir nerede, niye konuşmuyor?" dedi.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – ...çok daha müteyakkız olmak lazım. Hele Selin Hocamı dinledikten sonra hem doyurucuydu, öğreticiydi, sağ olsun... Ben de bazı tespitler, belki teşhisler ama birtakım da taleplerde özellikle Sayın Bakanımızdan bulanacağım.

Evet, tespitler noktasında şöyle bir girizgâh olsun Sevgili Bekaroğlu Hocam: AK PARTİ iktidarıyla birlikte ekonomi literatürüne ve hayata yeni, önemli ve hayati kavramlar girdi. Ekonomik hayata çağdaş bir üslup kazandırıldı. Ekonomik değerlerimiz üretimden ihracata efektif bir hâl kazanırken ekonomi çevrelerinin performansında ciddi bir yükseliş kaydedildi. Bu dönemde ekonomimize yol haritası oluşturan temeller güven ve istikrar, kapsayıcı büyüme, taviz verilmeyen bir disiplindir.

Kazandırılan yeni üslup ise üretim temelinde yerli ve millîye dönüş, katma değer üretme anlayış ve bilincinin tabana yayılmasıdır. Ekonomi yönetimimizde yapılan en büyük değişim ve dönüşüm merkezî yapılandırma ve yönlendirme yerine, yerinde, bölgesel kaynak ve potansiyellerin kendi coğrafyasında değerlendirilmesidir. Hedef, üretim bilincinin tabana yayılması, tüm ekonomi aktörlerince paylaşılmasıdır. Ekonomimiz yalnız parası olanın katılımcı olduğu bir alan olmaktan girişimci düşüncelere açık bir saha hâline getirilmiş, bu noktada artık borsa haberleriyle, döviz kurlarıyla çöken ekonomi dönemleri tarihe gömülmüştür. Bu tespite zannediyorum ki hakşinas herkes hak verir, değil mi Hocam?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Saçlarımı yolacağım, saç yok.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ve yine bir ehemmiyet noktası da ekonomiye ait tüm verilerin hiçbir siyasi endişe duyulmadan millî iradeyle zamanında paylaşılmasıdır. Yani her şey ortada, aşikâr ve her şey millî iradenin gözü önünde cereyan ediyor.

Değerli Başkanım, değerli arkadaşlarım; dış ticaret ve teşvikli yatırımlar planında bölgeler arası kalkınmışlık farkından en fazla etkilenen Doğu Anadolu Bölgesi'nin bazı verilerini paylaşarak ekonomik gelişme ve büyümeye dair düşüncelerimi aktarmak niyetindeyim. 14 ilin bulunduğu ekonomik ritmin diğer bölgelere göre daha düşük olduğu Doğu Anadolu Bölgesi'nde 2001-2017 yılları arasında 1.098 bölgesel, 1.572 genel olmak üzere toplam 2.675 yatırım teşviklerle desteklenmiştir. 26 milyarlık harcamanın kaydedildiği bu yatırımlarla istihdam edilenlerin sayısı 86.133'e ulaşmıştır. Doğu Anadolu Bölgesi'nin son on altı yıllık toplamdaki teşvikli yatırım payı yüzde 5,8'e, istihdam oranı ise yüzde 7,4'e yükselmiştir.

Yine çok dikkat çekici bir veri: Sadece bu yılın ocak-eylül ekseninde teşvik belgesine kavuşan yatırımların on altı yıllık süreçteki payı yüzde 12,3'tür. Teşvikli yatırımlarla iş sahibi olanların sayısı da on altı yıllık istihdam kapasitesi toplamında yüzde 13,5'tir.

Görülüyor ki tüm spekülasyonlara, bilgi kirliliğine ram olan aktarımların aksine, 2017 yılında yatırım, teşvikli yatırım sayısı ve istihdam açısından hitap ettiği kitle büyümüştür.

Değerli arkadaşlarım, iktisadi vetireye, sürece bir de ihracat ve dış ticaret yönünden bakmak lazım. Bu yılın ocak-eylül ayları arasında Doğu Anadolu Bölgesi'nde dış ticaret değeri bir önceki yıla göre 803,7 milyon dolardan yüzde 39,1'lik artışla 1,1 milyar dolara ulaşmıştır. Türkiye İhracatçılar Meclisinin ekim ayı verilerine göre bu yılın on aylık bölümünde Erzurum'dan 17,7 milyon, KUDAKA İstatistik Bölgesi'nden 25,7 milyon, Kuzeydoğu Anadolu İstatistik Bölgesi'nden 147 milyon, Doğu Anadolu Bölgesi'nden 810,7 milyon dolar tutarında ihracat gerçekleşmiştir. İhracatta tüm zamanların ekim ayı rekoru kırılmış, ülkede 57 il ihracatında artış kaydedilmiştir. Zannediyorum ki Sayın Kalaycı da bu hakkı teslim sadedinde biraz önce teşekkür etti, evet.

Özellikle Doğu Anadolu Bölgesi'nde ihracatta artış sağlayan sektörler ölçeğinde emek yoğun saha ön plandadır. Bu, istihdam açısından oldukça pozitif bir sürece işaret etmektedir. Ekonomide ak yaklaşımın eseri olarak özellikle ihracat bilinci tabana yayılarak güçlenmiştir. En mühimi de ihracat artık imtiyazların boy gösterdiği bir iktisat alanı değildir. Yine ekonomimizde üretim-pazarlama mekanizması arasında senkronizasyon sağlanmıştır ve yine ihracat özelinde olduğu gibi üreticilerimiz ve KOBİ'ler pazar bulma problemlerinden kurtarılmıştır.

İşin hülâsası, özeti şudur: İhracatta verilen desteklerle ekonomimiz Çin çarpımlarından kurtarılmıştır. Bu hâli sağlayan ak iktisat ekibine canıyürekten teşekkür ediyoruz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Hamasetin dibi.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Tebrik ederiz ak İbrahim Bey.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ve hep diyoruz ki Değerli Bakanım -bunlar da talepler noktası, o noktaya geldik- Ekonomi Bakanlığımızın bünyesinde, üretim ve ihracatın artış kabiliyeti gösteren bölgelerde, mesela Erzurum’da dış ticaret enstitüleri kurulmalı, buralarda ihracat uzmanları yetiştirilmeli, üretici odağında ve KOBİ’ler kaidesinde ihracata yönelik bilgilendirme ve teşvik çalışmaları bu uzmanlarca yürütülmelidir.

Ve yine Sayın Bakanım, diyoruz ki Bakanlığımız özellikle dış ticaret ve yatırım teşvik aylık verilerini açıklamayı TİM’in gerçekleştirdiği uygulamaya benzer şekilde her ay bir veya iki ilde yapmalıdır. Sayın Bakanımızın yani sizin teşrif edeceğimiz Bakanlık üst düzey yönetici ve uzmanlarının da yer alacağı bu uygulama özellikle Doğu Anadolu gibi kalkınma ve büyüme sürecinde olan bölgelerde ekonomik heyecan uyanışına yol açacak, üretim ve ihracat bilinci güçlenecektir.

Ve devam ediyor, diyoruz ki ekonomimizde Sayın Cumhurbaşkanımızın önderliğinde çizilen yerli ve milli ekonomi ufkunun daha da benimsenmesi ve tabana yayılması için mesela Doğu Anadolu Bölgesi’nde ve mesela Erzurum özelinde, öncelikli sektörler bazında etkin bilgilendirme çalışmaları yürütülmeli, yerli ve milli ekonomi modeline uygun biçimde üretimde bulunanlar ve yerli-millî odağında üretilen ürünleri ihraç etmekte öne geçenler aylık, olmazsa üç aylık periyotta özel teşviklerle ödüllendirilmelidirler. Doğu Anadolu Bölgesi’nde mesela organik tarım, hayvansal üretim, mobilya ve ormancılık ürünleri, çimento, cam ve seramik, hububat gibi ihracatta öne çıkan sektörler ölçeğinde özel teşvik uygulamasına gidilmelidir. Bu, ihracatın istihdama yansımaları sağlayacaktır.

Ve yine devam ediyoruz, diyoruz ki Bakanlığımız bölgesel ihracat potansiyel değerlendirmesini özellikle sektörel bazda Doğu Anadolu Bölgesi’nde yoğunlaştırmalı, öne çıkan veya çıkma imkân ve kabiliyetini barındıran sektörler üzerinde özel çalışmalar yapılmalı ve belirlenmelidir.

Burada bir hâli, bir durumu da paylaştım Sayın Bakanım: Yatırım teşvik belgesi ya da teşvikli yatırım verileri açıklandığında vatandaşlarımızın sorduğu, açtığı sual şudur Sayın Bakanım: “Bu yatırım nerede?” İstihdam verileri paylaşıldığında ise sual şudur: “Bizim niye haberimiz yok?” Bizim buna ilişkin çok somut...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Evet, son sözlerinizi alayım lütfen Sayın Aydemir.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Çok mühim Başkanım.

BAŞKAN – Yani her şey mühim, zaman da çok mühim biliyorsunuz.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Burası çok mühim...

BAŞKAN – En mühim şey zaman.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Somut gözlemimiz var, somut gözlemimiz şu: Ben 3 dönem Doğu Anadolu Sanayici ve İşadamları Derneği Başkanlığı yaptım. Bizim Erzurum’da bir organize sanayi bölgemiz var. Orası ak iktidardan önce daha ziyade depo sahası olarak kullanılıyordu. Bizden sonra verilen teşviklerle hakikaten bir yatırım sahasına dönüştü, çok ciddi yatırımlar oluştu orada ama meskün sahanın dışında olduğu için Değerli Bakanım, insanlar bu işin farkında değiller. Özellikle şu son birkaç yıl içerisinde çok sayıda özellikli yatırım gerçekleşti. Ankara’dan öteye, Ankara’dan bizim bu tarafa doğru ilk defa hayata geçirilmiş yatırımlar var, insanlar bu işten habersizler. Bunu bizatihi kendim gözlemliyorum sahada, uzun yıllara sâri bu gözlemim, hakikattir. Bunun için bir teklifimiz var Sayın Bakanım: Vatandaşlarımızı, bu, yatırım teşvik belgesi almış, yatırım hayat bulmuş, hakikat bulmuş yerlere götürüp bu hâli göstermek lazım. Yani bunu nasıl sağlarız bilmiyorum ama bir şekilde

ciddi bir organizasyonla bunu yapmak lazım, organize sanayi bölgelerini gezdirmek lazım. İlle organize sanayi bölgeleri değil Sayın Bakanım, meskûn mahalin dışında hayat bulmuş çok sayıda yatırım var. Bunu Erzurum özelinde, başka yerlerde de görüyoruz, başka illerde de bu hakikat.

Şimdi, muhalefet cenahı tabii ki muhalefet yapacak ve birtakım şeyleri perdeleyecek, ben onlara bir şey söyleyemiyorum ama biz de iktidar olarak yer yer, çokça yaptıklarımızı göstermekten imtina ediyoruz, böyle bir hâlimiz var. Onun için, benim teklifim o ki mutlaka yatırım tanıtım etkinlikleri düzenleyelim Sayın Bakanım. İnşallah, bu, hakikat bulur, benim son talebim bu olsun.

Ekonomi Bakanlığımızın bütçesi Allah'ın izniyle hayırlı olacaktır, bereket diliyorum.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum, sağ olun.

Sayın İbrahim Ayhan...

İBRAHİM AYHAN (Şanlıurfa) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; öncelikle ben de hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, Ekonomi Bakanlığının -diğer adıyla Dış Ticaret Bakanlığı- hemen hemen bütün göstergelerine baktığımız zaman, çok ciddi bir düşüşün, çok ciddi bir krizin olduğunu görmek mümkün. Her ne kadar Sayın Bakan sunuşunu yaparken çok iyi bir noktada olduğumuzu ifade etmiş olmuş olsa da aslında hayatın kendisi, yaşamın kendisi çok iyi bir noktada olmadığını gösteriyor. Cari açıkta her geçen gün büyüyen rakamlar, işsizlikte büyüyen rakamlar -hatta yüzde 16-17 bir işsizlik rakamının Türkiye'de var olması- enflasyonun sürekli büyümesi, faizlerin sürekli artması vesaire ekonomik göstergenin belirleyici unsurlarında çok ciddi bir büyüme, çok ciddi bir artış söz konusudur. Tüm bunlar ekonominin iyi gitmediği anlamına gelmektedir. E, tabii, bu iyi gitmemenin nedenlerini ortaya koymak da biz muhalefete öncelikli düşmektedir. Öncelikli olarak şunu söylemek gerekir ki en büyük nedenlerinden biri siyasal sürecin, siyasal gidişatın çok sağlıklı, çok stabil ve istikrarlı bir şekilde yürütülemeyişidir. Yani bir ülkede siyaseten yönetememe durumu, siyaseten kendini var edememe durumu krize dönüşmüşse orada ekonomik göstergelerin, ekonomik parametrelerin sağlıklı işleyebilmesi de mümkün değildir. Bugün, kabul edersiniz ki sadece Türkiye değil Orta Doğu ve dünyada ciddi bir küresel kriz var. Türkiye de bu krizin bir parçası olan ülkelere birisi. Bu krizli durumları biz öncelikli tespit edip bu krizli durumlara ilişkin sağlıklı çözüm önermeleri sunmadığımız takdirde, ekonomik göstergelerimizi de iyileştirmemiz mümkün değildir. Bakın, yanı başımızda 2011 Arap Baharı'yla başlayan ve şu anda Suriye'de odaklaşan bir Orta Doğu krizi var. Bu Orta Doğu krizinin temel çözüm parametresi, temel çıkış noktası nedir? Krizi yaratan, krizin gelişmesini sağlayan güçlerin bakış açısı mıdır, yoksa bu krize neden olan, bu krizi esaslı üreten nedenlere yönelmek midir? Hepinizin de kabul edebileceği gibi bu krizin asıl nedeni demokratikleşmemektir; o topraklarda halkların ve inançların kendi demokratik yaşamını özgürce, eşitlikçi bir şekilde sürdürememesidir. Dolayısıyla, oraya doğru bir demokratik bakış, demokratik bir perspektif ortaya koymadığımız sürece bu sorunları çözmez, bu sorunlara dair bir tutum ortaya koymaz da mümkün değildir. Şimdi, Hükümetiniz ve yürütmüş olduğunuz politikalar oraya nasıl bir tutumla, nasıl bir projelerle yaklaşıyor; krizi çözen mi, krizi derinleştiren mi, statükoyu devam ettiren mi, statükoya karşı demokratikleşmeden yana bir tutum takınmak mı? Orada, biliyorsunuz, Türkiye'nin 911 kilometre Rojava'yla yani Suriye'yle bir sınırı var ve bu sınırın hemen öte tarafında bin yıllardır, çoğunluğu Türkiye'de olmak üzere Orta Doğu'da 4 parçaya ayrılmış bir Kürt halkı yaşamaktadır ve bu Kürt halkının orada yaşıyor olması Türklerle de, Araplarla da, Farslarla da tarihsel, kültürel bağlarının olması gerçekliğini de ortaya koymaktadır. Şimdi, sizin oraya ilişkin politikalarınız, orada Kürtlerin statü sahibi olması mıdır, yoksa Kürtlerin Esad inkârının, imhacılığının, Baas rejiminin faşizan politikalarına maruz bırakılması mıdır? Kürtler

orada kendi iradeleriyle, kendi kültürleriyle, kendi dilleriyle bir yaşam iradesini ortaya koyuyorlar ve bu yaşam iradesini ortaya koyarken de demokratik bir stratejiyle, demokratik bir modelle bunu gerçekleştirmeye çalışıyorlar. Dolayısıyla, diğer halklarla birlikte; Ermeni'siyle, Süryani'siyle, Türkmeni'yle, Arap'ıyla birlikte orada bir yaşam inşa etmeye çalışıyorlar. Şimdi, Hükümetiniz ne yapıyor veya siz nasıl bakıyorsunuz veya statükoyu koruma düşüncesinde olanlar nasıl bakıyor? Daha çok bu mevcut gerçekliği reddeden, bu mevcut gerçekliği göz ardı eden ve bunu kabul etmeyen bir bakış açısıyla yaklaşıyorsunuz. Ne yapıyorsunuz? Sınırdaki kapıları kapatıyorsunuz. Ne yapıyorsunuz? Sınırlara duvar örüyorsunuz. Ne yapıyorsunuz? Kırmızı çizgi hâline getiriyorsunuz oradaki halkları. Şimdi, bu politika, siyaseten bu yaklaşımınız, hâliyle, sizin orayla olan ekonomik, ticari ilişkilerinizi doğrudan etkileyecektir ve şu anda komşu olarak görmeniz gereken Kürtlerle stratejik bir iş birliği ve bir ittifak kurmanız gereken bir noktada bir düşmanlık politikasıyla, bir anti Kürt politikasıyla tamamen ilişkiler berhava ediliyor ve ilişkiler olumsuz etkileniyor. Dolayısıyla, dış ticaretin gelişmesi ve Ekonomi Bakanlığının gelişmesinden söz edilecekse, öncelikle Rojava politikasının değiştirilmesi gerekiyor, bu duvarların bir an önce kaldırılması gerekiyor; bu tecritin, bu izolasyonun, bu statükocu yaklaşımın bir an önce ortadan kaldırılması gerekiyor. Ne olması gerekiyor? Demokratik bir zihniyetle, demokratik bir anlayışla oradaki Kürtlerin kardeşlik ve eşitlik temelinde onlarla bir ittifaklaşmaya; onlarla düzgün, sağlıklı, yaratıcı bir komşuluk ilişkisine gitmek gerekiyor. Diğer yandan “güney Kürdistan” dediğimiz Bölgesel Kürt Yönetimi'yle yaşanan ilişkiler. Bakın, orada da aynı durum söz konusudur. Orada da çok ileri birtakım iddialarla orayla olan ticaret şu anda artık yavaş yavaş Irak Merkezî Hükümeti'ne devredilmek durumundadır. Yani oraya ilişkin yürüttüğünüz politikalar Kürtleri orada İran'ın etkisine, uluslararası birtakım küresel emperyal güçlerin insafına bırakmaya yöneliyor. Dolayısıyla, orayla olan ticaret de ekonomiyi çok ciddi bir şekilde etkilemektedir. Bütün bunların sonucu ne olacaktır? Hepimizin de hemfikir olduğu, uluslararası küresel emperyal güçlerin gelip burada bizi çatıştırma, burada bizi birtakım kendi çıkarlarını elde etmeye yönelik bir kaosun içerisine sokma sürecini yaşatacaktır. Tüm bunların karşısında durmak öncelikli olarak barıştan yana, demokrasiden yana, özgürlükten yana bir tutumun sahibi olmaktır. Dolayısıyla, ekonomi de siyasetten bağımsız değildir ve olmamıştır. Ekonominin güçlü olması insanın kendine güveniyle ve yarına duyacağı güvenle mümkün olacaktır. Bugün güvenin olmadığı bir yerde, kaygıların zirve yaptığı bir coğrafyada ve bir iklimde ekonominin iyi olması da beklenemez. Dolayısıyla güvenli bir yaşam demokratik bir yaşamla ancak mümkündür. Yaşamı demokratikleştirdiğiniz takdirde ekonomiyi de güvenceye almış olur, insanları da güvenlik içerisinde yaşatmış olursunuz. Az önce bir arkadaş da ifade etti “ekonominin demokratikleşmesi” kavramını kullandı. Her şeyde olduğu gibi ekonomide de olmazsa olmaz olan temel parametre demokratikleşmektir. Dolayısıyla sözünü etmeye çalıştığım Kürt politikası da dâhil olmak üzere demokratik bir zihniyet, barışçıl bir zihniyet eşitlikçi bir zihniyetin gerçekleşmesiyle mümkündür, bu olmadığı takdirde ekonominin gelişmesi de mümkün değildir. Bugün bizim ekonomimiz de dâhil olmak üzere sorunlarını çözmeyen bütün ülkelerin ekonomileri dış güçlerin çıkarları çerçevesinde şekillenmektedir. Dış güçler niye kendi çıkarlarını bizim ülkemizde ve bize benzer ülkelerde rahat bir şekilde gerçekleştirme olanağını buluyorlar? Çünkü sorun alanı olarak, kriz alanı olarak burayı tuttıkları içindir, sürekli buraya el atma, sürekli buralarla oynama fırsatına ve imkânına sahip oldukları içindir. Biz sorunlarımızı çözdüğümüz takdirde hiçbir güce de gelip bu sorunların üzerinden kendi çıkarlarını koruma fırsatını da vermemiş oluruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Ayhan, ilave süre veriyorum, lütfen toparlar mısınız.

İBRAHİM AYHAN (Şanlıurfa) - Bakın, çok uzun uzun aslında bu ekonominin felsefesiyle ilgili, ekonominin ruhuyla ilgili bir şeyler de paylaşmayı isterdim ama zaman sorunuz var.

Kısa bir şey söyleyeyim: Ekonominin toplumsallığı açısından, ekonominin gerçekten topluma, toplumsal yaşama dair olan karşılığı açısından “ekonomi” kelimesinin Antik Yunan çıkışı olduğunu sizlerle paylaşmak istiyorum. Ekonomi “Eko” ve “nomos” kelimelerinin bir araya gelmesinden oluşuyor. “Ekonomos” demek aile işi demektir, ev yasası demektir, kadın yasası demektir. Yani ekonomiyi kadının yaptığı, sadece toplumsal ihtiyaçların, ev ihtiyaçlarının, aile ihtiyaçlarının karşılandığı bir alan olarak ele almışlardır ve o günden bugüne bu kadına ait olan, bu topluma ait olan, ahlakın merkezinde olması gereken alan ne yazık ki talana, vurguna, çatışmaya, iktidara ve kavgaya maruz bırakılmış ve sürekli üzerinde oynanan bir alan hâline getirilmiştir. Bugün bir insanı eğer ayartmak istiyorsanız, eğer ahlaksızlaştırmak istiyorsanız, bir toplumu da düşürmek istiyorsanız en öncelikli yaptığımız şey ekonomiyi bir silah olarak kullanmaktır. Bunu yapanlar da kimlerdir? İşte bu silahı elinde bulunduran, öncelikli olarak erkek egemenlikçi, iktidar hırsına, güç hırsına sahip olanlardır. Dünyamızda bunun örnekleri çok ve Türkiye’de de çok fazlasıyla yaşanmaktadır. Paraya mahkûm olma, paranın kölesi olma, kâr hırsına kapılma, iktidar hırsına kapılma gibi temel özelliklerin asıl besleyicisi ekonominin yanlış mantıkla ele alınmasıdır. Onun için, dediğim gibi, konuşmamda da esas olarak vurgulamaya çalıştığım gibi, demokratikleşmek hepimiz açısından, hele hele ekonomik yaşamımız açısından oldukça da önemlidir, bunun da olması için birbirimize güvenmemiz gerekiyor, yarınımıza dair güvenli bir yaşamı inşa etmemiz gerekiyor. İnsanların en temel kaygısı yarının ne olacağına dair yaşama kaygısıdır, güvenlik kaygısıdır. Bu güvenlik kaygısını biz ancak birbirimize dayanarak, birbirimizle ortak hareket ederek, birbirimizi besleyerek ve birbirimizle iyi, doğru bir ilişki kurarak gerçekleştirebiliriz. Dolayısıyla bunu yapmadığımız takdirde istediğiniz kadar rakamlarla illüzyonlar ve birtakım manipülasyonlar yapın hiçbir şeyi değiştiremezsiniz, yaşam böyle değildir diyorum, saygılar sunuyorum, teşekkürler, sağ olun.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Son konuşmacımız Sayın Savaş, buyurun lütfen.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, değerli milletvekilleri, basınımızın değerli temsilcileri; Ekonomi Bakanlığının bütçesi konusunda değerlendirmelerde bulunmak üzere söz almış bulunmaktayım. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, temel ekonomik verilere baktığımızda, net olarak söyleyebiliriz ki büyümede sağlam temellere oturan bir artış var. İlk yarı büyüme oranı yüzde 5,2 olarak gerçekleşti. Sanayi kapasite kullanım oranları ve beklenti anketleri verileri üçüncü çeyrek büyümesinin oldukça yüksek çıkacağını gösteriyor. Kişisel tahminim, ikinci altı aylık dönemin büyüme ortalamasının yüzde 5’in üzerinde olacağı, buna göre yıllık büyüme ortalamasının yüzde 5,5 ile 6 civarında olacağıdır. Bu durumda 2017 yılı büyüme tahmini olarak Orta Vadeli Plan tahmini yüzde 5,5 gerçekleşecek diye öngörülebilir. Bu, ülkemizi Çin’den sonra en iyi büyüyen ekonomi yapacaktır.

Sevindirici olan bir diğer husus da büyüme performansında ihracatın payının artmasıdır. 2018 yılı için çevremizdeki ülkelerden kaynaklanan dış politik risklerin devam edeceğini düşünürsek ekonomik büyümenin sürdürülebilir olması için ülkemizin siyasal ve ekonomik istikrarının fevkalade önemli olduğunun bir kere daha altını çizmek istiyorum. Tabii, bunları söylerken bu ekonominin daha yeni bir darbe girişimini özveri ve kahramanlıkla atlattığını hatırla tutmakta yarar olduğunu düşünüyorum. En küçük istikrarsızlıkta bunalımlara düşen ülkeleri görünce, hain FETÖ darbe girişiminden sonra süratle tekrar ana meselesine odaklanan, büyümeyi tekrar gündemine oturtan ekonominin yöneticilerine ve aktif iş dünyamıza şükran borçlu olduğumuzu düşünüyorum. Şimdi tekrar ekonomik hamleleri yapma zamanı, şimdi tekrar yapısal reformlara ara vermeden devam etme zamanı. Sağlıklı bir makroekonomi

dengesi, sürdürülebilir büyüme için gereken ortamı sağlamaktan geçmektedir. İç tüketim veya geçici finans hareketlerine bağlı gelişmelerin arzu ettiğimiz bir gelişme olmadığını hepimiz biliyoruz. Bu bakımdan, ekonomi politikamızın bugüne kadar olduğu gibi ihracat odaklı olmaya devam etmesinde yarar görüyorum. Zira, iç tüketim odaklı bir büyümenin kaynak sıkıntısını artırdığını ve makroekonomik dengeleri bozduğu hususunu ve ihracata yönelik desteklerin bu anlamda çok önemli olduğunu ifade etmek istiyorum. Bu bağlamda, Ekonomi Bakanlığımızın desteklerine baktığımızda, ihracata yönelik önemli desteklerini görüyoruz. AR-GE desteklerinden fuar teşviklerine, yurt dışı pazar araştırması desteğinden ofis, mağaza desteğine kadar ihracatın her adımı düşünülerek destek kalemleri oluşturulmuş. Öte yandan, yatırımların değişik kalemlerinin stratejik ve sektörel bazlı teşviklere konu olduğunu ve bu bağlamda önemli teknolojik yatırımların da en üst düzeyde yatırım teşviklerinden yararlandığını memnuniyetle görüyoruz.

Burada şunu da ifade etmek gerekiyor: Son dönemde Sayın Bakanımızın inisiyatifıyla başlatılan ve tüm illerimizi hedef alan firma ziyaretleri projesini son derece önemseydiğimi belirtmek istiyorum. Zira, siz istediğiniz kadar destek programı açıklayın, yatırımları teşvik edin, eğer girişimcileri bu imkânlardan haberdar etmezseniz ne yazık ki arzu edilen ivmeyi elde edemezsiniz. Bu çerçevede yapılan hizmeti çok önemli gördüğümü bir kez daha belirtmek isterim. Ülkemiz gerçekleştirdiği yapısal reformlarla ekonomide yatırım ve ticaret ortamını iyileştirmeye devam etmektedir.

Türkiye, iş yapma kolaylığı açısından Dünya Bankası listesinde 190 ülke ekonomisi arasında geçen yıla göre 9 sıra birden yükselerek 60'ıncı oldu. Yayımlanan Dünya Bankası iş yapma kolaylığı raporunda görülen yükselişin sebebi olarak metodoloji iyileştirmesi, Türkiye'nin çeşitli reformlarla iş hayatını düzenlemesi ve veri değişikliği gösterildi. Yani hep "Yatırım ortamı, yatırım iklimi yok." diyen arkadaşlara bu raporu okumalarını tavsiye ediyorum. Ancak bu ekonomik ve yapısal reformların bitirildiği anlamına gelmemelidir. Bu kapsamda ekonomik politikaların öngörülebilirliği, yatırımların önünün açılması ve yatırım altyapısının iyileştirilmesi konusunda daha alınacak yolumuz var.

İnsan kaynağımız en önemli cevherimiz. Buna karşın, aynı zamanda önümüzdeki en önemli imtihanlardan birisi de insan kaynağımızın iyi bir eğitimle, kaynakların doğru yönlendirilmesiyle ülkemizin geleceği açısından güçlü bir kaynak ve avantaj hâline getirilmesidir. İşsizlik sıkıntısının dile getirildiği yörelerimiz olmasına karşın, çoğu üretim dalında kalifiye eleman ve ara eleman yokluğu sıkıntısının dile getiriliyor olmasının da önemle ele alınması gereken bir husus olduğunun altını çizmek istiyorum.

Geçtiğimiz sene 2017 bütçesini konuşurken, Aydın ilimize bilhassa katma değeri yüksek ve teknoloji ağırlıklı yatırımları çekme noktasında serbest bölge enstrümanının kullanılmasının öneminin altını çizmiştik. Bu ve buna benzer yatırımların ülkemize kazandırılması konusunda Hükümetimizin kararlılığının devam ettiğini ve bizim de bu noktada gerek koordinasyon yönüyle gerekse özel sektörün bu fırsatları gereğince değerlendirmesi cihetinde elimizden gelen tüm gayreti sarf edeceğimizi belirtmek isterim.

Aydın serbest bölgesi konusunda da çalışmaların olumlu bir şekilde ilerlediğini görüyorum ve bu konudaki liderliği ve desteklerinden dolayı Ekonomi Bakanımız Sayın Nihat Zeybekci'ye ve ekibine teşekkür ediyorum.

Tabii, Mustafa Bey biraz önce bahsetti -geçen sene- Konya ve Aydın'la ilgili serbest bölge oluşumunu ifade etti. Tabii, Sayın Bakanımız daha ifade etmedi, deklare edecek Aydın'ı ama süreç yürüyor, arsa tahsisi, diğer fizibilite çalışmaları devam etmekte. Aydın'da inşallah gıda ihtisas serbest bölgesi oluşturacağız çünkü İzmir'de yer kalmamıştı.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Olgunlaşıyor mu?

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Bitmek üzere, olgunlaştı, bitirilecek inşallah.

Sayın Bakanım, bugün izninizle, bir süredir, ihracat artışı ve KOBİ'lerin ihracata yönelmesi amacıyla düşünmekte olduğum bir projemi sizlere aktarmak istiyorum. Malumunuz, finans alanında Hükümetimizin almış olduğu önlemler kapsamında parlak fikirlerin hayata geçirilmesi amacıyla “melek yatırımcı” kavramı ekonomi ve finans dünyamıza kazandırılmıştı. Bu defa, ihracata yönelik parlak fikirleri ve projeleri olan ancak küçük firma yapısı, yetersiz sermayesi veya gerekli kaynaklara ulaşamaması nedeniyle hayata geçirilemeyen ihracat fikirlerinin değerlendirilmesi için bu fikirleri alıp değerlendirecek, hayata geçirecek ve kritik aşamada KOBİ'lerin yanında olacak “melek ihracatçı” kavramını Bakanlığımızın dikkatine sunmak istiyorum. “Melek ihracatçı” sıfatıyla projeyi değerlendirip girişime katılacak olan tecrübeli sermaye sahibi ihracatçı, KOBİ'lerin ihracat amacıyla tasarladıkları parlak fikirlerin fiili ihracata dönüşmesinde küçük ortak ve bir rehber olabilir diyorum. Melek ihracatçı ve bundan yararlanan firmalara belli bir süre için vergi muafiyeti gibi destekler de verilebilir. Bu modelin pek çok parlak fikir ve inovasyonun hayata geçirilmesinin önünü açabileceğini düşünüyorum. Bu fikri de bu vesileyle Sayın Bakanımızın dikkatlerine sunmak istiyorum.

Sözlerimi bitirirken Bakanlığımızın bütçesinin ülkemize, ekonomimize hayırlı olmasını diliyorum. Saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Değerli hazırun, bütçe ve kesin hesaplar üzerindeki konuşmalar tamamlanmıştır.

Şimdi soru bölümüne geçeceğim. Soru sormak isteyen arkadaşlarımız lütfen sisteme giriş yapınlar.

Sayın Paylan, buyurun.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, mevduat faizlerinin yüzde 15 olduğu, Hazinesin yüzde 13,5 faiz verdiği bir yerde kredi faizlerini “Düş.” demekle düşürebilir miyiz? Ve mevduat faizlerini, Hazine faizlerini “Düş.” demekle, emir vermekle düşürebilir miyiz?

Cari açığın finansmanında son yılları nasıl görüyorsunuz Sayın Bakan? Cari açığın finansman kalitesini nasıl görüyorsunuz? Bu durum sürdürülebilir mi, eninde sonunda bir kriz üretmez mi?

Sayın Bakan, İran ambargosunu delmek ithamıyla altı bankamıza gelmesi muhtemel cezanın ekonomik ve siyasi sonuçları hakkında ne düşünüyorsunuz?

Faizler üzerinde kamu yüklerinin kaldırılması öneriniz Hükümet politikası mıdır? Hükümet politikasıysa bize bütçeyi sunan Maliye Bakanının bundan neden haberi yok?

Sonraki sorum: Türkiye'nin imajı konusunda hukukun üstünlüğü, basın özgürlüğü, dünya barış endekslerindeki yerimiz hakkında ne düşünüyorsunuz?

2023 hedeflerinin hâlâ arkasında mısınız, özellikle dış ticaret konusunda ve diğer hedeflerde? 2018-2020 Orta Vadeli Plan hedeflerinin hâlâ arkasında mısınız?

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Arslan...

KAZIM ARSLAN (Denizli) – Sayın Bakan, son günlerde iplik ithalatının sınırlandırılmasıyla ilgili bir tartışma başlamıştır. Siz bir sınırlama geleceğinden bahsettiniz. Bu konudaki uygulamaya çok dikkat etmek gerektiğini düşünüyorum. Ülkemizde open-end iplik yatırımı ve üretimi yeterli düzeyde ancak ring ipliklerde piyasayı doyuracak üretim yok. Bu konuda yapılacak bir kısıtlama ve antidamping

vergisi tekstildeki maliyetleri inanılmaz bir şekilde olumsuz etkileyecektir; iç piyasada iplik fiyatlarını yükseltecek, satışları ve rekabeti gerçekten olumsuz etkileyecektir; aynı piyasaya mal satan Çin, Pakistan ve Mısır gibi maliyetleri düşük olan ülkelerle rekabet etme şansımızı ortadan kaldıracaktır.

Devlete karşı mali yükümlülüklerini yerine getirmeyen, bunu alışkanlık hâline dönüştüren firmaların desteklenmesine devam edildiği hususu Sayıştay raporlarında iki yıldır belirtilmektedir. Bu yılki Sayıştay raporunda bir adım ileriye gidilmiş ve özellikle bir firmanın bu konuyu suistimal ettiği belirtilmiştir. Vergi ve sigorta primini ödemeyen, devlete borcu katlandığı hâlde desteklenen firmaların listesini açıklayacak mısınız? Bu firmaların TURQUALITY Programı'na ısrarla kabul edilmesi, devletten destek alırken devlete borcunu ödememesi karşısında gerekli yaptırımını uygulayacak mısınız? Bu firmaların kamuya toplam borcu nedir? Aldıkları destek karşılığında devlete ödemedikleri vergi ve sigorta primi borcu ne kadardır? Bu firmalar hangi firmalardır?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Sayın Bakanım, Ocak 2006 yılında Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 30'uncu maddesinin (7) no.lu bendi değiştirilmiş ve şu hâle gelmiş: "Kazancın elde edildiği ülke vergi sisteminin, Türk vergi sisteminin yarattığı vergilendirme kapasitesiyle aynı düzeyde bir vergilendirme imkânı sağlayıp sağlamadığı hususunun da göz önünde bulundurulması suretiyle Bakanlar Kurulunca ilan edilen ülkelerde yerleşik olan veya faaliyette bulunan kurumlara nakden veya hesaben yapılan veya tahakkuk ettirilen her türlü ödemeler üzerinden, bu ödemelerin verginin konusuna girip girmediğine veya ödeme yapılan kurumun mükellef olup olmadığına bakılmaksızın yüzde 30 oranında vergi kesintisi yapılır." 2006'dan bu yana on bir seneden beri Bakanlar Kurulu bu ülkelerin listesini yayınlamamış. Bunun sonucunda acaba ülkemiz ne kadar zarara uğramıştır? Ve bu listenin yayınlanmasını engelleyen kimdir? Bu konuyla ilgili ne düşünüyorsunuz?

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Ayhan...

İBRAHİM AYHAN (Şanlıurfa) – Teşekkür ederim.

Sayın Bakan, daha önceki beyanatlarındaki işsizlik, enflasyon oranlarının yüksekliğinden hareketle OHAL'in kaldırılmasının gerektiğine yönelik düşünceleriniz hâlâ aynı mıdır?

İkinci sorum: Cari açık ile bütçe açığının birlikte arttığı bir dönemde ekonomiyi korumak ve orta vadeli programdaki hedeflerinize ulaşmak için hangi tedbirleri alacaksınız?

Üçüncü sorum: Yoksulluğun en yakıcı şekilde yaşandığı Mardin, Batman ve Şırnak gibi şehirlerde yaşayan yurttaşların yoksulluğunu ortadan kaldırmaya yönelik kısa vadede, cazibe merkezlerinin haricinde herhangi bir girişiminiz olacak mı?

Teşekkürler.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Kalaycı...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Teşekkürler Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, teşvik sistemiyle ilgili bir değişiklik düşünüyor musunuz? Şundan dolayı soruyorum: Biliyorsunuz, sosyoekonomik gelişmişlik düzeyi il merkezine göre çok geride olmasına rağmen ilçelerimiz mecburen ilin bulunduğu bölge teşviklerinden yararlanabilmekte, ki Konya en bariz örneklerden biri. Konya 2'nci bölge ama benim öyle ilçelerim var ki sosyoekonomik gelişmişlik açısından 6'ncı bölgeden daha geri. Yani ilçe bazlı teşvik sistemine geçişle ilgili bir çalışmanız var mı?

Teşekkürler.

(Oturum Başkanlığına Başkan Vekili Mehmet Şükrü Erdiñ geçti)

BAŞKAN – Sayın Çakırözer...

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, Yolsuzluk Algı Endeksi'nde ülkemiz 66'ncı sıradan 75'inci sıraya düştü bir yıl içinde. Siz bunu neye bağlıyorsunuz?

Süper teşvik modeli getirmiştiniz geçen yıl ama bugünkü sunumunuzda somut bir yatırım duyurmadınız. Talep mi yok? Yabancı yatırım gelmiyor mu? Güven duymuyor mu? Siz neye bağlıyorsunuz?

Gıda komitesinde yeni gıda ithalatı kararı gündemde mi?

Yine, Sayın Gümrük Bakanı "Ekonomi Bakanlığıyla birlikte sınır ticaretini düzenleyeceğiz." şeklinde açıklama yaptı, "kaçakçı" denilmeyecek oradaki insana. Yeni model nasıl bir model olacak? Detayları ortaya çıktı mı?

Bir de Avrupa Birliği ile gümrük birliği güncellemesi çalışmalarının siz bu yıl başlayabileceğini düşünüyor musunuz? Bunun önünü açmak için, demokratikleşme anlamında atılacak adımlar var mıdır?

Son olarak da konuşmam sırasında ifade ettiğim, bu, yabancılara satılmış olan Türk markalarına TURQUALITY desteği verilmesi noktasında, işte, bu paraların, desteklerin geri istenmesi ya da bir soruşturma açılması gibi bir düşünceniz var mı?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Özdemir...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, bugün üzerinde çok konuştuğumuz bir konu, uluslararası doğrudan yabancı yatırım girişlerinin oldukça düşüş seyrinde olması; neredeyse 2005 seviyesine geri döndük. Bu süreçte elbette ki yabancı yatırımcılar için hukuksal güvence, işte, ülkemizdeki bağımsız yargı süreci, güçlü demokratik yönetsel yapılar -uzun süren OHAL süreci var elbette- özgürlükler ortamı, tabii ki bunların içerisinde tutarsız ve öngörüsüz dış politikanın ekonomi ve ticaret politikalarını nasıl etkilediğini düşünüyorsunuz?

Bir de gümrük birliğiyle ilgili -dün de oldukça gündeme geldi, Gümrük Bakanına sorduk- burada bir süreç var, bir aşama kaydedilmişti, geçen yıl da siz bahsetmiştiniz sunumunuzda; özellikle gümrük vergilerinin belirlenmesinde karar alma mekanizmalarında olmak ve Avrupa Birliği ikili ticaret anlaşmaları, o sürece dâhil olabilmek. Ama siz ne düşünüyorsunuz? Bu, özellikle son dönemdeki "Ey Avrupa Birliği" diplomasisi, bu süreci nasıl götüreceğimiz konusunda sizin fikrinizi öğrenmek istiyorum.

BAŞKAN – Sayın Tamaylıgil...

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Sayın Bakan, geçen yıl ilk dokuz ayda 6,6 milyar dolarlık altın ihracatına karşılık 3,5 milyar dolarlık da ithalat yapılmıştı ve altın ticaretinde 3,1 milyar dolarlık fazla elde edilmişti. Bu yıla geldiğimizde de ihracatın 5,8 milyar dolarda kaldığını, ithalatın da 13,2 milyar dolara çıktığını görüyoruz yani 7,4 milyar dolarlık bir açık oluştu. Bu açığın, bu, altın ticaretinde yıllar itibarıyla bu değişkenliğin sebepleriyle ilgili yorumunuz nedir? Altın sertifikalarına bağlı olarak yeni bir finansman enstrümanı ortaya çıktı, bununla bağlantılı bir gelişimi var mıdır ya da geçtiğimiz yıllarda üzerinde epeyce sorgulama yaşanan altın ticaretine bağlı gelişmeler tekerrür mü etmektedir?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Sorular bitmiştir.

Şimdi görüş, eleştiri ve sorulara cevap vermek üzere Sayın Bakanımıza söz vereceğim.

Buyurun Sayın Bakan.

Süreniz otuz dakika.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Tabii, hakikaten çok değerli katkılar oldu, çok değerli eleştiriler oldu. Bizim için de Ekonomi Bakanlığı olarak da tam anlamıyla söyleyebileceğim bir beslenme, hakikaten böyle bir birikim tazeleme fırsatı oldu. Onun için, ben, Başkanlığımızda bütün Komisyon üyelerine çok teşekkür ediyorum.

Sayın Başkanım, tabii, sözlerimin başında Ekonomi Bakanlığı iştiğal alanımızla ilgili değil ama siyaset alanımızla ilgili olan bir iki konuyu da dile getirmek istiyorum.

Hayatımız boyunca alıp verdiğimiz hiçbir nefes yoktur ki sonradan “Biz bu nefesi alıp vermedik.” diye sahip çıkmayalım. Sayın Paylan’ın bize iade ettiği bir sözümüz vardı, onu Cumhuriyet gazetesinde yer aldığı şekliyle okuyorum değerli heyetinize... Ben böyle bir şey demedim ama birileri için bunu söyledim, Cumhuriyet gazetesinde yazıldı, aynı şekliyle okuyorum HDP’li vekillerin tutuklanmasıyla ilgili olarak benim için söylendiği söylenen sözleri: “CHP’nin, MHP’nin Genel Başkanı, AK PARTİ dâhil olmak üzere, herkes gidip mahkemelere çağrıldığında ifade veriyor ama birileri çıkıyor, gerine gerine ‘Öyle yağma yok, o kadar kolay olmaz o işler, gitmeyeceğiz, hadi gelin, götürün bakalım.’ diyor. Türkiye Cumhuriyeti devleti, lağımdan çıkan fare gibi ensesinden tuttuğu gibi mahkemeye götürür ve hesabını sorar.” demişiz. Bu sözümüzün arkasında sonuna kadar duruyoruz, tekraren de söylemeye devam ederiz. Her kim ki bu ülkede bu ülkenin yasalarına ve mahkemelerine karşı meydan okursa bu sözü söyleriz.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Yazıklar olsun!

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Durup dururken söylenmemiştir bu söz, ona göre.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Daha güzel bir ifade kullanılamaz mı?

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Ama bakın, bunu, bu ülkeye, bu devlete, bu millete, bu ülkenin kurumlarına rest çeken, “Tanımıyorum.” diyen, T.C.’nin yargısına ve devletine “Tanımıyorum.” diye rest çekenlere söylüyorum. “Gelin, sıkıysa al götür beni.” diyor.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Kim dedi? Kim dedi onu?

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Açın, bakın onlara.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Açıklayın.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Açın, bakın, medya kayıtlarına bakarsanız...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Bir şey söylüyorsanız arkasında durun, onu kimse söylemedi öyle “Tanımıyoruz.” diye.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – “Söylerse” dedik, “böyle söylüyorsa” dedik, “söyleyenlere” diyorum.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Kimse söylemedi.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Bakın, benim sözlerimde var, “söyleyenlere” diyorum.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Ya, yapmayın.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Durup dururken ne AK PARTİ’nin ne CHP’nin ne MHP’nin ne de HDP’nin hiçbir saygıdeğer milletvekili böyle bir lafı hak etmez. Her kim ki benim ülkemde benim ülkemin devletine, milletine, yargısına rest çeken varsa bu lafı hak eder arkadaşlar.

Sayın Başkan...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Siz devletin bakanısınız, bunun yerine “Devlet alır, mahkemeye götürür.” dersiniz.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Bir milletvekiline bunu söylüyorsunuz, yazıklar olsun. Bugün bize, yarın size; bu devran döner.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Bakın... Bakın...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Bu devran çok döndü.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Eyvallah. Bakın, bizim...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Bu devran çok döndü. Yirmi yıl önce sizeydi, otuz yıl önce başkasındaydı, on yıl önce...

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Bir de Sayın Başkan... Ben sizinle bir bilgiyi de paylaşmak istiyorum.

BAŞKAN – Sayın Bakanım... Sayın Paylan...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Devran döner, başkaları da sizi alıp götürür bir yere.

BAŞKAN – Sayın Paylan, lütfen...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Devran döner.

BAŞKAN – Sayın Paylan, konuşma bitince söz istersiniz, veririz, lütfen.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Bakın, ben şunu söyleyeyim size: Bizim hakkımızda birilerinin de ne fermanlar verdiğini de biliyoruz ki devletin kayıtlarında vardır, Emniyetin kayıtlarında, İçişleri Bakanlığının kayıtlarında vardır. Yakalanan bir teröristin üzerinde benim günlük hareketlerim, eve giriş çıkış saatlerim, çocuklarımin nerede okuduğu, nereye gittiği, hepsinin de kayıtlarıyla beraber, tam olayı artık gerçekleştireceğine yakın bir zamanda yakalandığımı da biliyoruz; bu kayıtlar da bizde var.

Şimdi, burada, bu ülkede seçilmiş olan, bu ülkede milletin iradesine sahip olan her milletvekili saygıdeğerdir. Dile getirilen bütün görüşler, Meclis çatısı altında söylenmek kayıt ve şartıyla, kesinlikle özgür olmalı ve özgürlükler sonuna kadar da kullanılmalıdır. Bu konularla ilgili söyleyeceğim hiçbir şey yoktur. Ama şimdi, bir dönem gelip de “Türkiye’de biz Türkiye Büyük Millet Meclisinde siyaset yapacağız, Türkiye’nin bölünmez bütünlüğüyle ilgili hiçbir problemimiz yok.” deyip de ondan sonra gidip bir yerlerde masum insanların bu memlekette katline vesile olan veya onları katleden, çukurlarda

bu ülkenin birlik ve beraberliği, bağımsızlığı, ülkenin bölünmez bütünlüğüyle ilgili terör estirenlere de -kusura bakmayın- bu ülkenin evlatlarının da zaman zaman belki haddini aşan, kastını aşan sözleri de olur.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Darbeyi yedik hep beraber. Çorabı başımıza kimlerin ördüğü belli, bunların hepsini biliyorsunuz ama aynı noktada devam ediyorsunuz.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Bakın, çukurlarla ilgili o gün söylenen sözleri de biliyoruz. Bu ülkede çukurlarla ilgili, arkalarını oraya buraya dayayanları da biliyoruz.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Hepsini biliyorsunuz, barış sürecini kimin bozduğunu da biliyorsunuz.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Yapmayın, hep kayıtlarda var bunlar. Söyledik, söylediğim sözlerin sonuna kadar arkasındayım, herkes de yaptığı fiilin, söylediği sözün arkasında dursun.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Siz böyle devam edin, bir darbe yedik...

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Bakın, siz de durun arkasında canım, onlar da dursun.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Hayır, bir darbe girişimi yedik, siz böyle devam edin.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Bakın, darbe girişiminde ben buradaydım.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Bir darbe girişimi yedik.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Darbe girişiminde ben burada, Dikmen Caddesi’nden girerken üzerime yüzlerce kurşun atıldı, ben buradaydım, bomba atılırken ben buradaydım; belimde silahla, 4 tane şarjörle buradaydım. Yanımdaki arkadaşşıma da söylediğim şeydu: “Canlı teslim alamazlar beni.” Buradaydım ben o gün.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Bu şartlar oluşurken siz uyanamadınız, uyandırmaya çalıştık...

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Bırakın bunları.

GARO PAYLAN (İstanbul) – “Gelin, o 2 polisimizi öldürenlere bakın.” dedik...

BAŞKAN – Sayın Paylan, böyle bir üslubumuz yok. Bakın, siz konuşurken...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Ondan sonra HDP’ye yüklen, HDP’ye yüklen.

BAŞKAN – Sayın Paylan, lütfen...

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Şimdi, Sayın Başkan, müsaade ederseniz önce sorulardan başlayarak ben...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Siyaset tarumar ediliyor. Bir bakana yakışıyor değil mi bu ifadeler?

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Bakın, bana söylediğiniz için ben bu noktaya geldim.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Ama siz ifade ettiniz.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Bu ülkenin hassas evlatları, bu milletin evlatları günü geldiğinde tepkisini koymasını da bilir.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Ya, yirmi yıl önce size neler deniyordu, sizin kesime neler deniyordu, bu devlet neler dedi...

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Geç bunları.

FARUK ÇATUROĞLU (Zonguldak) – Bir tane adam öldürmedik, biz geçmişimizi biliyoruz.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, Sayın Bakan sunum yapıyor, lütfen...

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – “Kredi faizleri ‘Düş.’ demekle düşer mi?” derken, şunu söyleyeyim -Sayın Paylan’ın sorduğu sorulardan- kredi faizleri “Düş.” demekle düşmez, o şartların oluşması lazım ve bugün kredilerin ham maddesi olan tasarruf mevduatlarındaki faiz oranları ve aradaki o pay içindeki tüm etkenler tek tek değerlendirilmeli. Gerek operasyon maliyetleri gerekse kâr marjları gerekse kamunun bu paranın içindeki maliyetleriyle ilgili her şey bence yeniden gözden geçirilerek bu alan tekrar gözden geçirilmeli ama diğer taraftan, tabii ki, gerek siyasi ortamın gerekse ekonomik ortamın gerekse 15 Temmuz ihanetinin devam ettiği bu dönemdeki olağanüstü hâlin de dâhil olduğu bütün ortamların faiz oranlarıyla doğrudan ilgisi de vardır.

Cari açığın finansmanında kalite... Değerli arkadaşlar -on sene önceyle bugün arasında- dış ticaretimizde Türk lirası kullanım oranı yüzde 1’in altındayken bugün yüzde 9 seviyesine geldi. Yani bu şu demek: Cari açığımızın yüzde 4,3 olduğu bir ortamda biz cari açığımızın yüzde 1’lik bir kısmını artık Türk lirasıyla, Türkiye imkân ve kaynaklarıyla finanse edebilir hâle geliyoruz yani Türk piyasalarından Türk lirasıyla finanse edebilir hâle geliyoruz. Dolayısıyla cari açığımız yüzde 4,3 varsayımıyla; 3,3’ü yabancı finansman ihtiyacı doğuran bir finansman açığıdır, iyileşme var.

İran ambargosunu delmekle ilgili, 6 tane bankamızla ilgili bir uygulama yoktur, böyle bir soruşturma da yoktur, böyle bir şey de yoktur ama Halk Bankasıyla ilgili bir iddia vardır. Bununla ilgili de, Amerika Birleşik Devletleri’nin tek başına İran’a koymuş olduğu ambargonun hiçbir enstrümanı Halk Bankasının uygulamalarıyla delinmemiştir, ona muhalif bir uygulama olmamıştır.

Sayın Kazım Arslan’ın söylediği, ipliklerle ilgili, evet, bir çalışmamız vardır. Ring ipliklerle ilgili hassasiyete katılıyoruz. Orada Türkiye’nin belki yönlendirmekle ilgili, Türkiye’deki iplik üretimini 34, 36 yani 30 numara üzerindeki alanlara kaydırmak ve onları korumakla ilgili, belki o alanla ilgili bir uygulama olabilir ama altında ne “Open-End”de ne de ringde böyle bir uygulamayı düşünmüyoruz.

KAZIM ARSLAN (Denizli) – Ringde kota uygulayarak çözersek daha iyi olabilir diye düşünüyorum.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Yani onda da zaten her iki sektörün her iki tarafını da dinliyoruz.

Bu desteklerle ilgili yani Ekonomi Bakanlığı olarak vermiş olduğumuz desteklerde kamu borcu olanlara bunların verilmemesiyle ilgili, böyle bir görüşe katılmıyoruz. Yani yaptığı performansla eğer bir şey hak ediyorsa, böyle bir tahakkuku varsa bu ona ödenmemeli ama borçlarına ödenerek de -bu hak, elde ettiği hak zaten eline verilmez onun- kamuya olan diğer borçlarıyla mahsup edilerek devam edilir.

Sayın Bekaroğlu’nun kurumlar vergisindeki değişikliklerle ilgili sorusunu, bunu uzmanlık sorusu olarak görüyoruz. Bir bakayım buna, yazılı olarak da... Yani Maliye Bakanlığı onu... Tam olarak bildiğim bir alan değil.

Sayın Ayhan’ın dediği, OHAL’in kaldırılmasıyla ilgili... Türkiye’de yaşayan, herhâlde bütün siyasi görüşlere ait olan hiç kimse yani 80 milyonun hiç birisi olağanüstü hâl devam etsin diye böyle bir istek içinde değildir. AK PARTİ tarafına soruyorum: Olağanüstü hâl devam etsin... Yani olağanüstü hâli gerektiren şartlar ortadan kalktıktan sonra hiç kimsenin böyle bir şey isteyeceğini zannetmiyorum.

MUSA ÇAM (İzmir) – Genel Başkanınız istiyor Sayın Bakan.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – “Olağanüstü hâli gerektiren şartlar ortadan kalktı.” diyorsak hep beraber ki kalkmamıştır henüz ve bunun da bir an önce kalkmasını bekliyoruz, talep ediyoruz.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Talep değil, siz yapıyorsunuz Sayın Bakan.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) - Çünkü olağanüstü hâlin Türkiye’de devam etmesi Türkiye gibi global bir ekonomi olan, bir dünya devleti olan bir ülkeye uygun değildir. Bir önce gereklilikleri ortadan kalkmalı ve olağanüstü hâl de kalkmalı.

ÖZKAN YALIM (Uşak) – İnşallah, bir an önce.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – “Teşvik sisteminde değişiklik düşünüyor musunuz?” Sayın Kalaycı’nın sorusu. Yani ilçe bazında bir şeye geçerek böyle bir değişim düşünmüyoruz. Söylediğiniz şeyde haklısınız, doğrudur ama ilçe bazında detaylara girdiğimiz zaman her ilde 3-5 tane ilçe çıkar. 1. Bölge’den 6. Bölge’ye kadar, belki bazılarında 6. Bölge bile yetmez. Gelin bana, ben size... Aydın’da, Uşak’ta, Denizli’de, Muğla’da, Antalya’da, İzmir’de öyle ilçeler bilirim ki inanın bana 5., 6. bölgede olması gerekir.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Konya’da...

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Yani buna başka şekilde, bence noktasal yani bu Proje Bazlı Yatırım Teşvik Sistemi’yle bakmamız lazım.

Sayın Çakırözer’in “Proje Bazlı Teşvik Sistemi’ne bugüne kadar ne oldu?” sorusu... 70 milyar TL civarındaki bir çalışmamız şu anda bitti, hedefimiz o ki yıl sonundan önce bunu büyük bir yatırım hamlesi şeklinde başlatmak yani bunun belgelerini vermek istiyoruz.

Sınır ticaretiyle ilgili büyük bir beklenti içinde olunmamalı. Sınır ticareti sadece iki karşı ilin, sınırın iki tarafındaki iki şehrin insanların kendi ürettikleri ürünlerle birbirleriyle serbest şekilde ticaret yapmaları için yapılacak olan bir düzenlemedir. Orada sınırın iki tarafında o şehirlerin yani diyelim ki bu tarafta Hakkâri’nin veya öbür tarafta Van’ın, öbür tarafta Artvin’in veyahut da ne bileyim Iğdır’ın tüm Türkiye’nin ihtiyaçlarını öbür taraftan alarak bu taraflara doğru sevk edecek şekilde büyük bir ekonomiyi düşünmek yanlıştır, böyle bir şey müsaade etmeyiz.

Avrupa Birliğiyle gümrük birliğinin güncellenmesi... Bu alanda 2014 yılının Ocak ayından beri bunu çalışıyoruz, 2014’ün Ocak ayından beri çok daha aktif bir şekilde çalışıyoruz. Şu ana kadar son derece olumlu geldik, inşallah bu yıl sonuna kadar Avrupa Konseyinden olumlu bir kararın, görüşmelerle ilgili olumlu bir kararın çıkmasını bekliyoruz çünkü 2016 yılının 21 Aralık’ında oy birliğiyle Avrupa Konseyinden bu talep edildi.

“Yabancılara verilen TURQUALITY desteklerinin derhâl iptal edilmesi, geri alınması...” Kesinlikle buna karşıyım. Yabancılar değil arkadaşlar yani orada şu: Şirketlerin sahipleri, ortakları yabancı olduysa o şirketi yabancı yapmaz. Türkiye’de yerleşikse... Yani burada isimlerini söylemeyeyim, siz biliyorsunuz, bir İsviçre firmasının Türkiye’de üretim yaptığını biliyoruz veyahut da Türkiye’deki bir Türk şirketinin, bir Türk markasının satın aldığını ve bunu Türk markası olarak da tüm dünyada hakikaten daha iyi şekilde, imkânlarla pazarladığını biliyoruz. Bu anlamda, biz bunu TURQUALITY kapsamında değerlendirmeye ve desteklemeye devam edeceğiz.

Gümrük birliğiyle gümrük vergilerinin ortak belirlenmesi... Yok böyle bir şey. Gümrük birliğiyle, evet, bizim şu anda sanayi ürünlerini kapsayan bir anlaşmamız vardır, orada her iki taraf da gümrük vergilerini belirlerken tamamen bağımsızdır ama kendi arasındaki ikili ilişkilerde birbirlerini bağlarlar. Yani Türkiye ile Avrupa Birliği belirlemiş olduğu o çerçevede içinde birbirlerini bağlarlar.

Sayın Tamaylıgil’in altınla ilgili söylemiş olduğu görüşlere bu sene itibarıyla katılıyorum. Şimdi, yılbaşı, bu sene itibarıyla ihracatımızda yüzde 10,5; ithalatımızda yüzde 15,6’lık bir artış görünüyor ya, altını yani şu sizin söylediğiniz rakamı çıkardığımız zaman, altındaki o açığı çıkardığımız zaman

aslında ithalatımızın da yüzde 9,5 arttığını görüyoruz. Yani bizi bozan bir şey. Bununla ilgili de bir çalışmamız var, bunu daha öngörülebilir, kontrol edilebilir noktaya getirmek istiyoruz ve bizi dış ticaret dengeleri anlamında da negatif anlamda bir noktaya getirmek istemiyoruz.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Denge de değişiyor.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) - Şimdi, Sayın Bakanımız Temizel’in başladığı ilk konuşmadan itibaren... Sayın Başkanım vakit verdiğince yani vaktim yettiğince bazı şeyler söyleme çalışıyorum, geçen sene de aynı şey vardı. Doğrudur, Türkiye’de ekonomi yönetimi yani ekonomi bürokrasisi veya bakanlıkları veyahut da bazı görevlerin birbiriyle karışmasıyla ilgili... Yani Orman ve Su İşleri Bakanlığı ile Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı dâhil olmak üzere, ekonomiyle ilgili tüm bakanlıklar dâhil olmak üzere bir çokluk var, karışıklık demeyelim. Yani, şimdi, genel itibarıyla, 2002 dönemine dönüp de “O zaman böyleydi.” demek pek benim tarzım değildir ama 35 bakanlıktan buraya geldik, 26 bakanlığa geldik. Bu Türkiye’de yapılan şöyle bir şeye de baktığımız zaman çok daha altlarda...

Ben ekonomiyle ilgili bölüme döneyim. Sayın Bakanım, ekonomide ikiye ayrılmalı: Maliye, finansman; reel ekonomi diye ikiye ayrılıp bu şekilde bir yapılanmaya gidilmeli. Çünkü ne kadar çok bakanlık, o kadar çok koruma alanı diye bir refleks ortaya çıkıyor, bu tamamen doğal bir refleks. O anlamda, bu görüşlerinize katıldığımı ben burada söylemek istiyorum.

MUSA ÇAM (İzmir) – Birleşmesinden yanasınız değil mi bütün bakanlıkların?

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Tabii ki yani aklın yolu birdir. Burada hayır demek veya bilmem ne demek... Nasıl biz bunu yaptığımız, 35’ten 25’e düşürdüysek –sonra 26’ya çıktı ama- kesinlikle bunun tekrar, aynı şekilde bir hareketle... Çünkü bu zaten cumhurbaşkanlığı sisteminde de böyle olacaktır, çok büyük bir ihtimalle böyle olacaktır.

MUSA ÇAM (İzmir) – Değiştireceğiz, cumhurbaşkanlığı sistemini değiştireceğiz.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Tabii ki millete gidersiniz, millet “evet” derse niye olmasın ki?

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Hayal hayal, hayal görüyorsun.

ÖZKAN YALIM (Uşak) – 2019 çok uzakta değil.

SAMI ÇAKIR (Kocaeli) – Hepimiz göreceğiz.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Arkadaşlar, lütfen, vaktim kalmadı, benim vaktimi çalmayın. Arkadaşlar, birazdan da Özbekistan’a gideceğiz, saat farkıyla beraber yaklaşık yedi saat yol yapacağız, yarın orada toplantımız var.

Şimdi, “2023 hedeflerinden vazgeçtiniz mi?” Hayır. 2023 hedefleri belirlendiğinde dünya ticaret hacmi 9 trilyon dolardı. 2023’te –gidişata bakıldığında- dünya ticaret hacminin 34 trilyon dolar olması öngörüldü, ki bunu biz öngörmedik, Dünya Bankası veya dünyadaki tüm uluslararası örgütler öngördü. Biz de “Dünya ticaret hacmi 34 trilyon dolar olursa biz bundan yüzde 1,5 pay alacağız.” dedik ve oradan çıkarak 500 milyar dolarlık ihracat rakamına vardık.

Şimdi, gelmiş olduğumuz noktada, 2023’te dünyada ticaret hacminin yaklaşık olarak 22-23 trilyon dolar seviyesine geleceğini görüyoruz çünkü bir 20 trilyon dolara çıktı, sonra 15 trilyona indi; toparlamıyor, bir türlü şeye gelmiyor.

Şimdi, 2002 yılında dünya ihracatından, ticaretinden almış olduğumuz pay 0,55’ti yani yüzde yarımın üzerindeydi. Sırasıyla sayıyorum: 2003’te 0,62, 0,68, 0,70, 0,71, 0,76, 0,82, 0,81 diye gidiyor yukarıya doğru, bugün de 0,92’ye geldik yani 2023’e geldiğimizde 1,5’a geldiğimiz zaman da şu

andaki dünya ticaretindeki dünya ihracatının geleceği nokta da 21 trilyon 665 milyar dolar olacak. Biz 21 trilyon 665 milyar doların yüzde 1,5'ünü alacağız arkadaşlar, bu da yaklaşık olarak 300 milyar dolar civarında. Hedefimiz budur, hedef yüzde 1,5.

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Düşmedi mi?

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Yüzde 1,5; bakın baştan söylüyorum. Dünya düştü, dünya 34 trilyondan 21 trilyona düşerse...

GARO PAYLAN (İstanbul) – 300'e ulaşmak için her yıl yüzde 15 büyümesi lazım.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Yani bakıyoruz ona da.

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Yabancıların güveni yok ki Sayın Bakan.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Yapma gözünü seveyim, dünya ekonomisinden bahsediyorum, sen bana “Yabancı...” diyorsun.

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Fark etmez. Nasıl satacağız peki güven yokken Sayın Bakan? Güven yok.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Bu sene yüzde 11 civarında artış öngörüyoruz.

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Göreceğiz.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Tamam, göreceğiz.

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Hepimiz istiyoruz ekonominin büyümesini, hepimiz istiyoruz.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Bakın, bazen şöyle yanlış anlaşılma oluyor: Biz her şeyin pozitif gitmesini isterken siz sanki pozitif gitmesini istemiyormuşsunuz gibi...

Arkadaşlar, o kadar anormal bir coğrafyada hakikaten çok ilginç zamanlardan geçiyoruz. Böyle bir ortamda Türkiye'nin göstermiş olduğu, sergilemiş olduğu performans takdire şayandır takdir edersiniz veya etmezsiniz ama hakikaten sağlanan performans Türk sanayisi, Türk ekonomisi için son derece önemlidir, Türkiye'deki yatırımcı için, sanayici için son derece önemlidir. Takdir etmek lazım, Hükümeti değilse bile bunu yapan özel sektörü, bunu gerçekleştiren özel sektörü takdir etmek lazım.

Sayın Başkanım, tasarruf oranlarıyla ilgili Türkiye... Orta gelirli ülkeler 2002'de millî gelire göre yüzde 28 tasarruf oranını yüzde 31,6'ya çıkarmışlar, orta yüksek gelirli ülkeler yüzde 32,8'e. 2016 sonu itibarıyla Türkiye'nin tasarruf oranı yüzde 24,9'a gelmiş, dünyanın da oranı yüzde 25,1; dünya ortalamasıyla aramızda 0,2'lik bir fark var.

Şu, yüksek teknoloji, orta teknolojiyle ilgili bir arkadaşımızın sorduğu bir soru vardı, ki bizim için son derece önemli yani nereden nereye geliyoruz diye.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; yani bunu ne olur yanlış anlamayın, “2002 yılında böyleydi.” filan diye söylemiyorum, bir tespit için, bir rakam için söylüyorum. 2002 yılında Türkiye'nin toplam ihracatının yüzde 46,5'u düşük teknoloji sanayi ürünleri, yüzde 22,6'sı orta düşük teknoloji, yüzde 24,8'i orta ileri-yüksek teknoloji, yüksek teknoloji yüzde 6,2; 2002 yılındaki toplam ihracatımız da 35,6 milyar dolar. Şimdi, bugüne geldiğimizde, 2017'ye geldiğimizde yani 155 milyar dolarlık ihracatı hedeflediğimiz dönemde düşük teknolojinin toplam ihracat içindeki payı yüzde 46,5'ten yüzde 33,3'e düştü ama orta düşük teknoloji yüzde 22,6'dan yüzde 29'a, orta ileri teknoloji yüzde 24,8'den yüzde 33,9'a çıktı. Biz ihracat artışımızın doğru orantılı bir şekilde oranı kadar yüksek teknoloji ihracatımızı dâhil edemedik. Ha, toplamda bizim yüksek teknolojimizin ihracatı iki kat seviyesinde artarken ihracatımızın toplamı da yaklaşık olarak dört kat arttı. Dolayısıyla şimdi şu var: Bizim yaptığımız yeni teşvik programlarında, ihracat teşviklerinde diyoruz ki: Orta yüksek teknolojide doluluğu sağlamadan

yüksek teknolojiye atlamayı beklemek zor olur yani temelini atmadığımız binanın ikinci katı olmaz zaten. Temellerini attığımızı düşünüyoruz, şu andan itibaren de değer olarak da... Yani doğru –şuraya gelmiş, o bilgiyi de paylaşayım- yüksek teknoloji ihracatı toplam ihracatımız içinde 2002 yılında 2 milyar dolarken şimdi 4,1 milyar dolar 2017'nin ilk on ayı itibarıyla. Yani bu yaklaşık olarak 4,5 milyar dolar civarında olur diye tahmin ediyorum.

O kadar çok konu var ki Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Bir kısmını yazılı vereceksiniz Sayın Bakanım.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Zaten soruları cevapladım da gündeme getirilen konularla ilgili söyleyeceğim.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Cevaplamadığınız sorular var.

BAŞKAN – Beş dakikanız var.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Cevapladım her şeyi genelde.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Özgürlük-ekonomi ilişkisiyle ilgili...

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Kesinlikle, yüzde yüz vardır.

Şimdi, arkadaşlar, şöyle: Bunun aksini iddia edecek hiç kimsenin olduğunu zannetmiyorum Türkiye Büyük Millet Meclisi çatısının altında, Türkiye’de. Özgürlükler, tabii ki ana çerçeveleri içinde... Ülkesiyle, milletiyle bölünmez bütünlüğüne sadık kalmak, bu bayraktan başka bayrakların peşine düşmemek, bu bayrağın, bu vatanın bölünmez bütünlüğüyle ilgili, bu milletin birlik ve beraberliğiyle ilgili terörist eylemlere girişmemek kaydıyla insanların aklındaki düşünceleri paylaşmaları bile özgürlük sınırlarındadır. Bunu da açıkça burada söylüyorum. Belki benim kendi arkadaşlarımdan da beni eleştiren olabilir ama diğer taraftan, özgürlüğü, Türkiye’nin bilmem neresinde...

Şimdi, bakın, bunları herkes biliyor, bütün dünya biliyor; bugün Suriye ve Irak –ki çoğunlukla Suriye- dünyadaki birçok gücün güç gösterisi yeri hâline geldi. Oralarda kalkıp da bağımsızlıklar veya başka şeyler söylemek, sanki yeni bir ülke kurulmuş, başka bir devlet kurulmuş da o Türkiye’ye komşu olmuş gibi şeyler söylemek yanlış.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Bir yıl önce Barzani seçimi doğrudu.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Barzani hata yaptı, biz hata yapmadık, Barzani’yle politikalarımız doğrudu.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Demek ki değişiyor yani.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Barzani’yle politikalarımız doğrudu, Barzani politikalarında yanlışlık yaptı, şimdi, yanlış yaptığını kendisi de gördü, kendisi istifa etti.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Irak politikası yanlıştı.

KAZIM ARSLAN (Denizli) – Barzani’yle ilişki yanlıştı. Merkezî Hükümet dururken Barzani’yle ilişkiye girdiniz.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Hayır, arkadaşlar, Merkezî Hükümetle ilgili... Sayın Kazım Arslan çok doğru bir şey söyledi, “Merkezî Hükümet dururken niye Barzani’yle ilişki kurduk?” dedi. Teşekkür ediyorum bunu söylediğiniz için de.

Bölgesel yönetimin sınırlarını Merkezî Hükümet ayırdı, bizi mecbur bıraktı. Çünkü bizim Merkezî Hükümete, güneye gönderdiğimiz ürünler Habur Sınır Kapısı’ndan giriyordu, bir vergi ödüyor, aşağı geçerken de baktık, gördük ki Merkezî Hükümet de orada bir sınır ve gümrük koydu, kendisi ayırdı. Biz bunun yanlışlığını söyledik, defalarca söyledik. Kendi ülkeleri, nasıl karışabilirim ki?

KAZIM ARSLAN (Denizli) - Sayın Bakanım, Merkezi Hükümetin Başkanına “Benim muhababım sen değilsin.” dedik.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Dedik.

KAZIM ARSLAN (Denizli) – Evet, ama o çok kötüydü.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Ama o dedi ki “Burayla ilgili muhababın onlar.”

KAZIM ARSLAN (Denizli) – Sonra yine yan yana geldiniz.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Bakın, ama değil... Onlar, bence herkes... Bir taraf yanlış yaptı, öteki de yanlışından döndü; öyle görün. Hiç lafta böyle şey çevirmem arkadaşlar, laf çevirmem. Her şeyi de doğru söylerim yani...

GARO PAYLAN (İstanbul) – OVP’yle ilgili.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Orta vadeli program hedeflerimizde...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Orta vadeli program hedeflerinizin arkasında mısınız Sayın Bakan?

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Arkasındayız. Bu sene, elhamdulillah, 153 milyar doları şimdi 155,6’ya revize ettik yukarıya doğru. Tutmayacak maalesef 157,6’yı da aşacağız, daha yukarıya doğru gideceğiz ve orta vadeli programdaki büyüme hedeflerimiz de maalesef yine tutmayacak, yukarıya doğru revize ettik, yine tutmayacak, belki daha yukarıda bir yerde olacak ve 2018 dördüncü çeyreği de göreceğiz hep beraber. Geçen gün söyledim bir yerde, üçüncü çeyrekle ilgili 9,6; dördüncü çeyrekle ilgili de 5’in üzerinde.

GARO PAYLAN (İstanbul) – 5’in üzerinde çıksın, ne istiyorsanız...

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Hadi bakalım!

GARO PAYLAN (İstanbul) – Hiç öyle değil Sayın Bakan, şu andaki iklim öyle değil. Umarım siz haklı çıkarsınız ama 3’ü geçmez.

MUSA ÇAM (İzmir) – İddiaya girin.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Şimdi, bakın biraz önce yani bir saat önce gelen bir bilgiyi sizlerle paylaşmak istiyorum.

GARO PAYLAN (İstanbul) - Güven endeksi düşüyor.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Biraz önce sayın vekilimiz de bahsettiler, Avrupa Birliği Komisyonu 2017 yılında Sonbahar Ekonomi Tahmin Raporu’nda Türkiye büyümesini 2017 yılı için yüzde 3’ten yüzde 5,3’e revize etti; daha yani bir saat önce revize etti bunu. 2018 yılı için de yüzde 3,3’ten yüzde 4’e revize etti. Avrupa Birliği Komisyonu revize etti bunu; bu bizim şeyimiz değil.

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Peki, Sayın Bakan, Osmangazi Köprüsü’nde yapılan hatanın 1915 Çanakkale Köprüsü’nde de yapılmasını veya aynı hatanın yapılmasını nasıl görüyorsunuz?

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Onları ben hata olarak görmüyorum. Kesinlikle rakam olarak da...

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Ama Sayın Bakan, bütçeden çok ciddi rakamlar gidiyor.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – O sizin görüşünüz, hata dersiniz.

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Sayın Bakan, bütçeden çok ciddi rakamlar...

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Sabaha kadar konuşuruz; siz dersiniz “hata” ben diyorum ki “hata değil.”

ÖZKAN YALIM (Uşak) – 45 bin araç geçecek...

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Gececektir.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, son bir dakikanız.

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Nasıl geçecek Sayın Bakan? Osmangazi’de bile geçmiyor 40 bin.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Değerli arkadaşlar, çok önemli bir konuyu da sizlerle paylaşmak istiyorum.

Sayın Başkanım, müsaade ederseniz, tarım, buğday fiyatları...

ÖZKAN YALIM (Uşak) - Ekonomideki boşluk buradan geliyor.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, lütfen...

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Buğday fiyatlarıyla ilgili, tarım ve et fiyatlarıyla ilgili önemli sorular olmuştu, daha doğrusu yorumlar olmuştu; onları da sizlerle paylaşarak...

Sayın Başkanım, sabrınızı fazla zorlamak da istemiyorum.

BAŞKAN – Süreniz doldu aslında.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Müsaade ederseniz onu bir değerlendirmek istiyorum çünkü yanlış anlaşılıyor. Yani Ekonomi Bakanlığı olarak biraz böyle o konuda haksızlığa uğradığımızı düşünüyorum çünkü...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Beş dakika içerisinde toparlarsanız Sayın Bakanım... Sizi uçağınıza yetiştirelim.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) –Teşekkür ediyorum.

Şimdi, arkadaşlar, bizim bu düzenlemeyi yapmadan önce Türkiye’de kesimlik büyükbaş hayvan yüzde 135’lik gümrük vergisiyle korunuyordu, besilik büyükbaş hayvan yüzde 10’la korunuyordu, karkas sığır eti yüzde 100, buğday yüzde 130, arpa yüzde 130, mısır yüzde 130’luk vergilerle korunuyordu.

Şimdi bu, şu demek -öyle oluyordu çünkü- işte, sezon açıldığında, hasat zamanı geldiğinde Türkiye’de Toprak Mahsulleri Ofisinin veya Hükümetin almış olduğu kararlarla oluşan bir fiyat oluyordu. O fiyat çerçevesinde belirli bir kesim bunları, bu ürünleri çok hızlı bir şekilde alıyor, sonra da... Bizim onlara sağlamış olduğumuz bu spekülasyon aralığıdır bu, marjıdır yüzde 130.

Şimdi, değerli arkadaşlar ki bu bilgi yani dünyadan buğdayı sıfır gümrükle almış olsak 238 dolar Türkiye’ye CIF teslimi; bu yaklaşık olarak 700 lira civarına geliyor. Biz şu anda yüzde 130 olan gümrük vergisini yüzde 45’e indirerek bu buğday fiyatını 1.300 liraya getirdik, 1.300 liraya. Türkiye’de şu an itibarıyla, bugün itibarıyla buğday fiyatı 957 lira, yani yapmış olduğumuz fiyatın üreticiye herhangi bir zararı yok. Bana kalırsa bu fiyat 1.100 lira seviyesine kadar da veya 1.050 lira seviyesine kadar da indirilmeli ki böyle Demokles’in kılıcı gibi spekülasyon amacıyla bu ürünleri speküle edenlerin elinde bu patlasın diye, yani buna müsaade etmemek diye...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Sayın Bakan, burada...

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – İzin verin lütfen.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Sayın Bakan...

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) - İzin verin lütfen, bitireyim hepsini.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Yanlış rakamlar veriyorsunuz.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Niye?

GARO PAYLAN (İstanbul) – Buğday 238 dolardan 923 lira yapıyor, 700 lira değil.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – CIF teslimi, tamam da biz onu koruyarak da yüzde 45’le 1.303’e getiriyoruz. Ben onu söyledim zaten; 238 dolar dedim, diğerini de TL olarak verdim; değişen bir şey yok.

GARO PAYLAN (İstanbul) – 700 liraya karşılık gelebilir mi?

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Bir zamanlar 750 liraydı, demek şimdi farklı olmuş; şu anda da 1.303 liraya biz onu koruyoruz. Öyle bir yere gelmeli ki dedim bu 1.100 ila 1.000 seviyesinde olmalı, böyle dengede olmalı diye.

Şimdi, geçen sene şöyle oldu: 2016 yılında arpa piyasa açıldığında 700 lira, sonra bugünlere geldiğinde, 2016 yılının Kasım, Aralık döneminde 1.200 liraya çıktı arpa ve tam ekim zamanına geldiği için de benim çiftçi kardeşim “Arpa çok güzel olacak.” dedi, herkes arpa ekti; tam hasat zamanı geldi, arpa indi geldi yine 750 liraya, 800 liraya. Bunları engellemek için yani spekülasyonu engellemek adına böyle bir şey yaptık. Bu tarz uygulamalarımız olmaya devam edecek.

Ette de yüzde 135 korumak demek bu spekülasyon alanını spekülötlere vermek demek. Gümrük vergisini 135’ten kesimlik büyükbaşta yüzde 26’ya, karkas sığır etinde yüzde 100’den yüzde 40’a indirdik. Bu tarz uygulamalarımız eğer gerekirse gerek tüketiciyi korumak gerekse spekülasyonu ve Türkiye’deki fiyat hareketlerinin önünde durmakla ilgili de yapmaya devam edeceğiz.

Bir arkadaşımız, bir sayın vekilimiz dedi ki tarım politikalarıyla ilgili: “Tarım politikaları ekonomik değildir, tarım politikaları stratejiktir.” Yani köylümüzün, çiftçimizin olduğu yerde o ürünleri üretmesi için yeterli olan fiyat politikasını, o marjı yaratacak politikaları uygularsınız. Yani Türkiye’de 22 milyon ton buğday üretilmesini istersiniz ve buna uygun da maliyet oluşturursunuz ve bunun da Hükümet olarak gereğini yaparsınız, karşılırsınız, sizin çiftçinin de buğday üretir. Siz belirlenmiş ürün kadar diğer alanlardaki ürünlere yaparsınız ama maalesef Türkiye’de bazı şeyleri sağlıklı tartışmıyoruz.

Şunu tartışmıyoruz: Türkiye, sığır üretmek, sığır yetiştirmekle ilgili, büyükbaşla ilgili avantajlı bir ülke değildir, dezavantajlı bir ülkedir.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Evet, küçükbaş olması gerekiyor.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Dolayısıyla biz sığır tüketimiyle ilgili bu alışkanlığı teşvik ettikçe biz sığır eti ithalatıyla ilgili bir mecburiyetin içinde oluruz. Dünyada maliyet anlamında rekabet etme konusunda son derece sıkıntılıyız yani doğruya doğru ama biz ülke olarak bu topraklarda koyun ve keçiyle ilgili de bir alışkanlıktan hızla uzaklaştık. Batı dünyasında, Avrupa’da büyükbaş tüketimiyle ilgili onların tabii ki gerek inanç gerekse bölgesel anlamda avantajları domuz tüketiyorlar yüzde 50 oranında ve çok farklı yetişen bir hayvan ve bizim de böyle bir şeyimiz yok elhamdülillah, yok.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Bakanım, lütfen tamamlar mısınız.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Evet, Sayın Başkanım, ben değerli Komisyon üyelerimize, değerli milletvekillerimize katkılarından dolayı ki çok büyük notlar aldık, değerli katkılarını aldık çok teşekkür ediyorum ve 2018 yılı Ekonomi Bakanlığı bütçemizin hayırlı olmasını, ülkemizin ihracatının, büyümesinin, kalkınmasının hayrına olmasını temenni ediyorum.

SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) – Son söz milletvekilinin Sayın Başkan.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Sözlerime son verirken de Cumhuriyetimizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ü ölüm yıl dönümünde rahmetle, minnetle ve şükranla anıyorum, sizleri de saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, teşekkür ediyoruz.

Cevaplanmayan sorular varsa arkadaşlarımıza, o cevaplanmayan soruların cevaplarını Plan ve Bütçe Komisyonu vasıtasıyla yazılı olarak göndermenizi istirham ediyoruz.

Sayın Kuşoğlu’nun bir söz talebi var.

Sayın Kuşoğlu, buyurun.

SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) – Bizim de var burada Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sıranızı bekleyin Sayın Bilgiç, lütfen.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, bir şey dikkatimi çekti. Yeni bir kavram gibi oldu, onunla ilgili bilgi verebilirseniz memnun olurum.

Şimdi, dediniz ki “Cari açık 4,3 ama biz bunun yüzde 9’u Türk lirasıyla ya da “barter”le yapıldığı için daha düşük olarak kabul ediyoruz.”

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Dış ticaretimizin yüzde 9’u.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Evet.

Şimdi, yüzde 90’ı Türk lirası ve “barter”lı olsa ne fark eder? Sonuçta 4,3’lük bir cari açık varsa ne fark eder?

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Dış finansmanın ihtiyacı yani finansman anlamında dış piyasalara olan ihtiyaç yerine iç piyasalardan yapıyorsunuz, TL’yle cari açığınızı kapatabilir hâle geliyorsunuz. Dolar talep etmiyorsunuz veyahut da başka yabancı para talep etmiyorsunuz.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Cari açık 4,3 ise ne değişir ki?

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Gerçek, reel cari açık; verdiğiniz yani bir ticaret erbabı olarak düşünürseniz, verdiğiniz cari açık değişmiyor ama birini aile içinden finanse edebiliyorsunuz, birine de mahalleye çıkmanız lazım, dışarıya çıkmanız lazım borç temini için.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Bilgiç...

SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakan, ben bir şey sormak istiyorum yani son söz milletvekilinin, fırsattan istifade olarak bir korsan şey bu. Bu siyasi, ekonomik gelişmişlik endeksi parametreleri yani SEGE parametreleri -gerçi Kalkınma Bakanlığı bunları hazırlıyor ama teşvik uygulama tarafı da sizde- bunlar ne zaman değişecek, üzerinde bir çalışma sürdürülüyor mu? Çünkü bu SEGE parametreleri, maalesef 61 parametre gerçeği yansıtmıyor, illerin yanlış değerlendirilmesine sebep veriyor gelişmişlik açısından ve seçilen parametreler illerin kendi iç dinamiklerine göre farklı özellikler arz edebiliyor. Örnek olarak mesela internet üzerinde bankacılığın kullanımı bir parametre olarak konulmuş. Isparta gibi 90 bin üniversite öğrencisinin olduğu bir şehirde bu parametrenin çok yüksek çıkması son derece doğal veya ne bileyim, işte 100 bin kişide hapse giriş veyahut da tutuklama veyahut da adli olaylar... Bunun bir parametre olarak... Bunlar sosyoekonomik açıdan bir gelişmişlik endeksi gibi görünebilir ama bu da yüksek çıkıyor ve sizin ilinizde olay yok diye cezalandırılıyorsunuz, teşvikte bir üst kategoriye, bölgeye

itilerek faydalanma imkânınız ortadan kaldırılıyor. Benim bir organize sanayimde ortalama çalışan insan sayımın 2.400 olduğunu düşündüğünüzde, bu bir Afyon'daki üç otelde çalışan personel sayısına eşit ama Afyon dördüncü bölge, Isparta ikinci bölge. Burada sanayi envanteri çalışmaları vardı, ta Zafer Bakanımızın döneminde yapılmıştı, söylenmişti. Bu parametrelerin mutlak surette yeniden gözden geçirilmesi ihtiyacı olduğunu bir kez daha vurgulamak istiyorum ve bununla ilgili bir çalışma olup olmadığını da öğrenmek istiyorum.

Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Bilgiç.

Sayın Paylan...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlar, Sayın Bakan; milletin iradesi bir bütündür yani her birimiz burada milletin iradesini temsil ediyoruz ama hepimizin iradelerinin toplamı milletin iradesinin bir bütünüdür ve çoğunluğun iradesi eğer ki birtakım milletvekillerinin, muhalefette olan milletvekillerinin iradesine baskı uygularsa ve hakarete bulunursa emin olun o siyasi iradenin bütününe yapılmış bir hakarettir ve bunu biz çok iyi gördük ve geçmişte defalarca gördük. Türkiye siyasi tarihine baktığımızda Türkiye'de siyasetçiler bu kayıkçı kavgalarını çok yaptılar ama esas olan statükonun iradesiydi ve maalesef nasıl ki darbeden önce Fetullahçılar bu iradeyi sarıp sarmalamış, kuşatmışsa bugün başka eski bildiğimiz diri güçler siyasi iradeyi kuşatıyorlar ve güvenlikçi siyasete mahkûm etmeye çalışıyorlar ve sizin söylemleriniz de maalesef bunu besliyor. Milletvekillerimiz siyasi söylemleri sebebiyle tutuklandılar ve siyasi bir operasyonla tutukladılar, yargısal bir operasyonla değil. Bu anlamda, milletvekilinin itibarı her birimizin sorumluluğu, hepimizin sorumluluğu ve maalesef bu milletvekilinin itibarını tahkir eden söylemlerde bulundunuz; sizi kınıyorum.

BAŞKAN – Sayın Kalaycı...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Teşekkürler Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım “Bu ilçe bazlı teşvik sistemine yönelik bir çalışmamız yok, nokta bazlı.” dediniz. Ben Sadi Bey'e aynen katılıyorum ve şu şekilde bir soru soruyorum: Bizim Ereğli ve Akşehir gibi hemen dibinde dördüncü bölgeden iller olan ilçelerimizin suçu günahı ne? Yani bu sistemde bir değişiklik yapılması lazım. İlçeler maalesef her geçen sene kan kaybediyor. Ben şunu duyunca hakikaten sıkılıyorum: Bana bir ilçe “Biz Niğde'ye bağlanmak istiyoruz.” diyor. Mikrofon tutuyorlar, ne diyeyim ben Sayın Bakan? Niye? Niğde'de destek daha fazla diye, aynı Afyon'da. Yani bunu objektif belirlemek lazım diye düşünüyorum. Sadi Bey'e de Sayın Başkanımıza da aynen katılıyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Bakan, buyurun.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sadi Bey'e de şunu söyleyeyim de: TÜİK çalışmayı 2011 yılında yaptı, yeni çalışmayı da bitirmiş olması lazım, bekliyoruz her an. Dediğiniz gibi, çarpıklıklar da var. Mesela illere göre kişi başına düşen gelire baktığımız zaman da Aydın, Uşak'tan daha aşağıda görünüyor yani bunların tam olarak belirlenmemesinden dolayı, bunun yeniden sağlıklı olarak elden geçirilememesinden dolayı.

SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) – Sektör bazlı...

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Neyse... Yani bu daha sağlıklı bir şekilde değerlendirilmeli.

Ben Sayın Kalaycı'nın biraz önce sorduğu sorularda da bir ıskalama yaptım herhâlde serbest bölgeyle ilgili. Meram ilçesi sınırları içinde serbest bölge çalışması yapıldı, yeri belirlendi. Biz gittik orada bilgilendirmeyi yaptık. Taleple ilgili hemen hemen sıfır seviyesinde bir talep var. Dolayısıyla böyle bir adım atamadık daha henüz. Mesela Aydın'da bu çalışmayı henüz yapmadık yani bilgilendirme çalışmasını yapmadık. Bilgilendireceğiz, sonra talebe bakacağız, ilgiye bakacağız, karşılığı varsa bunları yapacağız yoksa bu yapılmadan böyle bir şey yaparsak Denizli serbest bölgesi gibi oluyor, bomboş duruyor orada.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Teşekkür ediyorum.

Benim de sanayicilerimize aynen “Niye talep etmediniz?” deme hakkım doğuyor.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Aynen böyle.

Şimdi, Sayın Paylan'ın söylediği konuda bir yanlış anlaşılma, yanlış anlaşılma derken ikilem var benim orada düzeltmem gereken, açıklamam gereken. Bir milletvekilinin yargılanmasıyla ilgili, bölümle ilgili bir tek kelime söylemedim dikkat edin. Bu Meclis bir iradede bulundu, bu Meclis karar verdi, dokunulmazlıkların kaldırılmasıyla ilgili bir karar verdi. Bu karara dönerek bazı milletvekilleri “T.C. sıkıyorsa gelsin alsın beni.” dedi.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Demedi efendim, yalan söylüyorsunuz!

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Veya buna benzer şey.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Demedi.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Veya buna benzer şeyler. O kadar kolay...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Hayır, demedi.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Açın bakın bulursunuz canım. “O kadar kolay değil, gelsin bakalım, nasıl alıyorsa alsın.” dedi.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Yok öyle bir şey.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Bunu diyene karşı da benim devletime bu şekilde rest çekene karşı da... Ha, şunu söyleyebilirim: Sehven olmuş olabilir. “Bir siyasetçiye yakışmadı.” diyebilirsiniz, “Özgür iradesidir bu, söylemiştir, sonuçta kendisi de sonuçlarına katlanmıştır.” “Efendim, bu hayvan benzetmesi de şık olmamıştır.” denilebilir ama bu milletin evlatlarının da...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Demiyorsunuz ama “Arkasındayım.” diyorsunuz.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Arkasındayım o lafımın.

Bu milletin evlatları kendisinin kutsal bildiklerine karşı saldırı olduğunda her şeyi göze alırlar ve...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Yarın sizi de alıp götürürler Sayın Bakan, hiç merak etmeyin.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Vallahi bizim alıp götürmekle ilgili hiç derdimiz olmadı.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Geçmişte çok oldu.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Canımızı bu tezgâha koyalı çok oldu, çığırtkanlık da yapmadık şimdiye kadar.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Bunlar siyaset hamasetleri.

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Çığırtkanlık da yapmadık şimdiye kadar.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Plan ve Bütçe Komisyonu

9 . 11 . 2017

T: 21

O: 3

Değerli hazırun, kurum bütçeleri üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi Ekonomi Bakanlığının 2018 yılı bütçesini okutuyorum:

(Ekonomi Bakanlığının 2018 yılı bütçesi okunmaya başlandı)

BAŞKAN – Burada bir önerge var, önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Cetvelde gösterilen değişikliğin aşağıda belirtilen gerekçeyle kabulünü arz ve teklif ederiz.

İbrahim Aydemir

Erzurum

Kurum: Ekonomi Bakanlığı

Yıl: 2018

	KURUMSAL				FONKSİYONEL				FİN		EKONOMİK		ÖNERİLEN MİKTAR (TL)
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	
E K L E N E N	28	01	34	00	04	1	1	00	1		05	4	298.000.000,00
D Ü Ş Ü L E N	28	01	34	00	04	1			1		05	4	298.000.000,00

BAŞKAN – Sayın Bakan, önergeye katılıyor musunuz?

EKONOMİ BAKANI NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Katılıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Gerekçeyi okutuyorum...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Hayır efendim, önergeyi kim vermişse açıklasın.

BAŞKAN – Gerekçesinde yazıyor arkadaşlar, gerekçesinde yazıyor.

Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

2018 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısına bağlı (E) işaretli cetvelin 3 üncü sırasında “Ekonomi Bakanlığı bütçesinin 28.01.34.00-04.1.1.00-1-05.4 tertibinde yer alan ödenek, Bakanlar Kurulunca belirlenen usul ve esaslar dâhilinde aracı bankalar aracılığıyla yatırımların teşviki amacıyla

kullanılır.” hükmü yer aldığından, “28.01.34.00-04.1.1.23-1-05.4” tertibinde bütçeleştirilen faiz desteği ödeneğinin anılan hüküm ile uyumunun sağlanması amacıyla yukarıdaki cetvelde belirtilen değişikliğin yapılması teklif edilmektedir.

BAŞKAN – Toplamda bir değişiklik yok, sadece yer değiştirme söz konusu, bir düzeltme var.

Hükümetin katıldığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda fonksiyonu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(Ekonomi Bakanlığının 2018 yılı bütçesi okunmaya devam edildi, oylandı, kabul edildi.)

BAŞKAN – Kesin hesabını okutuyorum:

(Ekonomi Bakanlığının 2016 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi.)

BAŞKAN – Böylelikle gündemimizdeki Ekonomi Bakanlığının bütçe ve kesin hesapları kabul edilmiştir. Hayırlı uğurlu olsun.

Bütün katılımcılara teşekkür ediyoruz.

Değerli arkadaşlar, gündemimizdeki kurum bütçelerini görüşmek üzere, 10 Kasım Cuma günü saat 10.00’da görüşmelere devam etmek üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 18.51

